

มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามยาบ้า : ศึกษาเฉพาะอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

	วพ 344. 04462200 ศ236ม
34A0122018	
Title : มาตรการทางกฎหมายในการปราบปราม ยาบ้า	
หอสมุดและศูนย์สนเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	

ร.ต.อ.สมเจตน์ พลอยจัน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2540

ISBN 974-281-139-3

**The Legal Measures to Suppress Amphetamine Pills:
A Particular Study on the Authorities of the Government Officials**

Pol. Capt. Somjate Ploychan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School Dhurakijpundit University

1997

ISBN 974-281-139-3

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามยาบ้า : ศึกษาเฉพาะอำนาจหน้าที่ของ
เจ้าหน้าที่ของรัฐ

โดย ร้อยตำรวจเอก สมเจตน์ พลอยจั่น

สาขาวิชา นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วิมลกุล

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม นายอรรณพ ลิขิตจิตตะ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ / ผู้แทนทบวงฯ
(ศ.สมชัย ทรัพย์วณิช)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รศ.ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วิมลกุล)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(นายอรรณพ ลิขิตจิตตะ)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.พรพันธุ์ พาลุสุข)

..... กรรมการ

..... กรรมการผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.พรพันธุ์ พาลุสุข)

วันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2540

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จไม่ได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากท่านอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ท่านอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ อรรถพล ลิขิตจิตถะ ท่านประธานกรรมการ ศาสตราจารย์ สมชัย ทรัพย์วาณิช และท่านคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข ทุกท่านได้ให้ความเมตตา ชี้แนะ ท้วงติง แก่ผู้เขียนมาตลอด นับแต่การสอบเค้าโครง ผู้เขียนขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์สุรพล ไตรเวทย์ แห่งสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ท่านอาจารย์บุญรัตน์ โชคบัณฑิตชัย, ท่านอาจารย์จิระประภา มากลิ่น, คุณสมชัย สงวนนภาพร, คุณอนันต์ สุขสนธิกิจ, คุณศิริพรรณ โพธิ์ทอง, เจ้าหน้าที่ขนส่งจังหวัดชลบุรี, เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, เจ้าหน้าที่นิติกรและพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, กองวิชาการและต่างประเทศ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, เจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด สำนักงานแผนงานและงบประมาณกรมตำรวจ, เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และผู้มีพระคุณอื่น ๆ ที่ผู้เขียนมิได้กล่าวนามมาในที่นี้ ซึ่งทุกท่านได้ให้การแนะนำสนับสนุนให้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้และได้อำนวยความสะดวกในการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์อย่างมากมายจนงานนี้สำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อขาว คุณแม่เต็ม พลอยจัน อันเป็นที่รักยิ่งในชีวิต ที่ให้การสนับสนุนการศึกษาแก่ลูก คุณพรทิพย์ พลอยจัน และเด็กหญิงปริญญา พลอยจัน ภรรยาและบุตรที่เป็นกำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมา

ผู้เขียนเต็มใจยอมรับข้อผิดพลาด ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แต่เพียงผู้เดียว

ร.ต.อ.สมเจตน์ พลอยจัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.4 สมมุติฐานของการวิจัย.....	7
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 กฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าในประเทศไทย.....	10
2.1 ประเภทกฎหมายที่เกี่ยวข้องและสาระสำคัญ.....	13
2.1.1 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและ.....	13
ประสาท พ.ศ. 2518	
2.1.2 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม.....	23
ยาเสพติด พ.ศ. 2519	
2.1.3 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ.....	38
พ.ศ. 2522	
2.1.4 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก.....	46
พ.ศ. 2522	
2.1.5 พระราชบัญญัติการจราจรทางบก.....	50
พ.ศ. 2522	
2.1.6 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม.....	52
ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	
พ.ศ. 2534	
2.1.7 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา.....	66
เสพติด พ.ศ. 2534	

2.2	อำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐ.....	71
2.3	ความผิดและอัตราโทษ.....	79
2.4	ระเบียบราชการที่เกี่ยวข้อง.....	83
2.4.1	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจับ.....	83
	ยึด และตรวจพิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. 2537	
2.4.2	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการ.....	86
	ประสานงานในคดีความผิดตามกฎหมาย	
	เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2537	
2.4.3	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการ.....	87
	จ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลคดียาเสพติด	
	พ.ศ. 2537	
2.4.4	ระเบียบกรมตำรวจ.....	90
บทที่ 3	ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดของไทย.....	91
3.1	ปัญหาด้านกฎหมาย.....	91
3.2	ปัญหาด้านการปฏิบัติ.....	95
3.3	ปัญหาเฉพาะที่เกี่ยวกับยาบ้า.....	99
3.3.1	ผลกระทบที่เกิดจากการบังคับใช้.....	101
	กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด	
3.3.2	ช่องว่างของกฎหมายเกี่ยวกับยาบ้า.....	103
3.3.3	ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย.....	106
3.3.3.1	ปัญหาข้อกฎหมายที่แตกต่างกัน.....	106
3.3.3.2	ความสับสนที่มีต่อเจ้าหน้าที่.....	109
	ผู้ปฏิบัติที่จะบังคับใช้กฎหมาย	
3.3.3.3	ปัญหาเรื่องผลประโยชน์.....	110
3.3.3.4	ข้อพิจารณาในการจับกุม.....	111
	เกี่ยวกับยาเสพติด	

3.3.3.5	หลักเกณฑ์การจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	113
3.3.3.6	การจับกุมผู้กระทำผิดยาบ้า	114
3.3.3.7	การจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาบ้าโดยราษฎร	114
3.3.3.8	ผลการจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาบ้าโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย	116
บทที่ 4	ข้อสรุป ข้อเสนอแนะ	117
	ข้อสรุป	117
	ข้อเสนอแนะ	118
	บรรณานุกรม	131
	ภาคผนวก	134
(ภาคผนวก ก.)	เรื่อง การบรรยายฟ้องความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518	135
(ภาคผนวก ข.)	เรื่อง ขอให้เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข ร่วมรณรงค์ต่อต้านยาบ้า	138
(ภาคผนวก ค.)	เรื่อง ขอรื้อข้อกฎหมายเพื่อควบคุมการระบาดของยาบ้า (ประกาศให้วัตถุออกฤทธิ์เป็นยาเสพติดให้โทษ)	140
(ภาคผนวก ง.)	เรื่อง ประกาศให้วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทเป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ	142

(ภาคผนวก จ.)	เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติด.....	148
	ให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติด	
	ให้โทษ พ.ศ. 2522	
(ภาคผนวก ฉ.)	เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุ.....	165
	ออกฤทธิ์ตามความในพระราชบัญญัติ	
	วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท	
	พ.ศ. 2518	
(ภาคผนวก ช.)	เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจ.....	180
	หรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสพ	
	สุราหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและ	
	ประสาทและกำหนดเจ้าพนักงาน	
	ผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสิ่ง	
	ให้ผู้ได้รับอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้	
	ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่ รับ	
	การตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่	
	ในร่างกายหรือไม่	
(ภาคผนวก ซ.)	เรื่อง การดำเนินการทางกฎหมายกับผู้.....	185
	ขับรถที่เสพวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและ	
	ประสาท (ยาน้ำ)	
ประวัติผู้แต่ง.....		187

หัวข้อวิทยานิพนธ์ "มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามยาบ้า :
ศึกษาเฉพาะอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ"

ชื่อนักศึกษา ร.ต.อ. สมเจตน์ พลอยจัน
 อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์อรรถพล ลิขิตจิตตะ
 สาขาวิชา นิติศาสตร์
 ปีการศึกษา 2539

บทคัดย่อ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาบ้า นับวันจะมีความรุนแรงขึ้นทุกขณะตามที่ได้เป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อยู่ตลอดเวลาแม้รัฐจะได้พยายามแก้ไขกฎหมาย โดยมีมาตรการเพิ่มโทษให้ยาบ้าเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เช่นเดียวกับ เฮโรอีน โดยมีโทษสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิต

แต่สาระสำคัญและความสำคัญของปัญหา ไม่ได้อยู่ที่มาตรการในทางกฎหมาย โดยการเพิ่มโทษแต่เพียงอย่างเดียวแต่ความสำคัญอยู่ที่ว่ากฎหมายเกี่ยวข้องกับปราบปรามยาบ้านี้มีกฎหมายอยู่ด้วยกันหลายฉบับ ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับมีข้อหาและอัตราโทษที่เห็นว่าจะเพียงพอแล้ว แต่การมีกฎหมายหลายฉบับออกมามีบังคับใช้พร้อมๆ กัน ในเรื่องเดียวกันนั้น เกิดความสับสนในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ปฏิบัติ แม้จะมีมติคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินคดีตามกฎหมายทุกฉบับก็ตาม

กฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าของไทย ที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหายาบ้าได้อย่างได้ผล เพราะไม่สามารถนำตัวผู้กระทำผิดรายใหญ่ ซึ่งเป็นต้นเหตุที่สำคัญของปัญหามาลงโทษตามมาตรการทางกฎหมายได้ เนื่องจากขาดพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ทราบการกระทำของตัวการใหญ่ว่าเป็นความผิด เพราะผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาบ้านี้มักทำงานในรูปขององค์การอาชญากรรมแบบขบวนการ มีผู้ร่วมงานหลายคนและทำงานมีแบบแผน

เกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการสืบสวน หาข่าวทางลับ การดักฟัง การพูดแฝกซ์ หรือการต่อรองกับผู้กระทำ ความผิด เพื่อให้ได้พยานหลักฐานสำคัญ หรือเพื่อให้ทราบถึงตัวการ ผู้ สืบสวน ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำ ความผิดนั้น มาตรการทางกฎหมายที่บังคับ ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่เอื้ออำนวยในด้านการปราบปราม กฎหมายยังไม่เอื้อ อำนวยเพียงพอที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ สืบสวนหาข่าวในทางลับหรือการต่อ รองกับผู้กระทำ ความผิดได้

การมีกฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าที่ดี เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งใน การแก้ไขปัญหานี้ ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย และบุคคลที่ เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหานี้ ล้วนแต่ต้องกระทำการภายในขอบเขตของบท บัญญัติแห่งกฎหมายทั้งสิ้น ซึ่งในปัจจุบันหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการปราบ ปรามยาบ้าที่สำคัญหลักๆ ได้แก่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด กรมตำรวจ และการขนส่งทางบก

ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางในการปรับปรุงกฎหมาย เกี่ยวกับยาบ้าของไทย กฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายพิเศษเพื่อที่จะเอา ผิดกับนายทุนได้ โดยรัฐให้อำนาจหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นองค์กรใน การปฏิบัติในการสืบสวนสอบสวน เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานต่างๆ ตามที่กฎ หมายกำหนดไว้ เช่นการหาข่าวทางลับ การดักฟัง หรือการให้อำนาจแก่เจ้า หน้าที่ ในการต่อรองกับผู้ต้องหา เพื่อให้ทราบถึงตัวการใหญ่ แต่ทั้งนี้จะต้อง อยู่ในความควบคุมดูแลและสามารถตรวจสอบได้จากหัวหน้าหน่วยงานหรือศาล

วิทยานิพนธ์ เรื่องนี้จึงเป็นแนวความคิดที่จะให้รัฐเข้ามามีบทบาท ในการแก้ไขปัญหานี้เกี่ยวกับยาบ้าอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยมีกฎหมายที่เอื้อ อำนวยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในการสืบสวนสอบสวน หาข่าวสารทางลับหรือดักฟัง ได้หรือการมีกฎหมายให้มีการต่อรองกับผู้กระทำ ความผิด และประการสำคัญรัฐ ควรรวบรวมกฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามยาบ้าที่มีอยู่ทุกฉบับรวบรวมไว้เป็น ฉบับเดียวกันและเป็นแนวทางเดียวกันตลอดจนการมอบอำนาจในด้านการปราบ ปรามยาบ้านี้ว่าหน่วยงานใดจะเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่องานจะได้ไม่ซ้ำซ้อนและ ก้าวก้าวกัน

Thesis Title : The Legal Measures to Suppress Amphetamine Pills : A Particular Study on the Authorities of the Government Officials.
Name : Pol. Capt. Somjate Ploychan
Thesis Advisor : Associate Professor Dr. Surasak Likhasitwattanakul
Co-Thesis Advisor : Mr. Annop Likhitchittha
Department : Law
Academic Year : 1996

ABSTRACT

The Situation on the spreading of amphetamine drug abuse has become more and more serious as reported by the news media like newspaper, radios, and televisions everyday. The Government has tried to use a legal measure to cope with the situation by amending the law imposing harsher punishment on the offenders. The highest penalty on amphetamine offenders is as heavy as heroine offenders, i.e., an execution.

The important aspect of the problem, however, has nothing to do with the legal measures--- harsher punishments for the offenders. The problem lies with the implementation of law as there are several laws governing the suppression of amphetamine drug abuse. Each law has different charges and penalties which are deemed appropriate. Having several laws governing the same offense makes governing officials dealing with the cause confused eventhough the Cabinet's resolution allows them to prosecute the offenders with every law available.

The Thai law dealing with amphetamine drug abuse cannot be implemented effectively as major offenders are yet to be prosecuted due to lack of evidence against them. This is the main cause of failure of legal measures. The major offenders work like a criminal organization where there are several accomplices and their work is very well planned.

Several measures that may be helpful to government officials in dealing with the problem like secret intelligence, wire tapping, telephone and fax tapping are still considered illegal. Officers cannot make any bargain with minor offenders in order to reach the major ones. The existing laws are not helpful enough to facilitate the government officials in dealing with drug criminals.

Therefore, having a good law against amphetamine drug abuse is very essential in solving the problem. All government officials concerned with drug abuse suppression must perform their duty under the scope of the law. Some of the government agencies that deal with drug abuse suppression are The Office of Narcotics Suppression, The Police Department, and The Department of Land Transportation.

The author of this thesis would like to propose an amendment to the amphetamine drug abuse suppression law in order to make it a special law that can bring in the capitalists of amphetamine trade for prosecution--- the law that authorizes government authorities to perform intelligence duties, be it a secret investigation, wire tapping, or giving them power to bargain with minor offenders, in order to gain evidence to prosecute the capitalists or the major offenders. The secret activities mentioned above must be performed under the supervision of the head of the authority concerned or the court.

This thesis suggests guidelines that the government can use in suppressing the amphetamine abuse effectively and continuously by exacting the law that contains the above mentioned features. All existing laws concerning drug abuse suppression must be incorporated into this one law and one single agency should be assigned to perform drug abuse suppression in order to prevent overlapping of work.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เดิมทีแอมเฟตามีนหรือยาม้าถูกค้นคิดขึ้นมาในปี พ.ศ. 2470 โดยนายการ์ดอน เอ. ออลลิส ซึ่งวงการแพทย์พบว่ายาม้าทำให้หลอดลมขยายกระตุ้นการหายใจและกระตุ้นสมอง ซึ่งใช้รักษาโรคหอบหืด บางคนใช้เป็นยาลดความอ้วนหรือใช้กับผู้ป่วยที่อ่อนเพลีย ผู้ป่วยโรคจิตที่มีความซึมเศร้า⁽¹⁾ ในยามสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยได้นำมาแจกให้กับทหารที่อยู่เวรกินเพื่อไม่ให้หิวหอน⁽²⁾ หลังจากสงครามเลิกได้มีการนำยาม้ามาใช้กันอย่างกว้างขวาง เช่นในด้านการกีฬา การขับรถทางไกลและนอกจากนี้ยังพบว่า เป็นยาให้สุนัขตื่นจากการสลบ และเป็นยาที่ทำให้สุนัขไม่หลับ⁽³⁾ สภาพปัญหาเริ่มในช่วงแต่ปี พ.ศ. 2510 ยาม้าหรือแอมเฟตามีนได้เข้ามาแพร่หลายในประเทศไทยโดยมาจากประเทศเกาหลีซึ่งส่งมาตอนแรกนั้นมีเครื่องหมายการค้า เป็นรูปหัวม้าจึงเรียกชื่อตามสัญลักษณ์ว่ายาม้า ยาม้าได้แพร่ระบาดมาตลอดในช่วงนี้ยังมองไม่เห็นความสำคัญของภัยอันตรายที่เกิดจากยาม้า

สืบเนื่องมาจากรถยนต์บรรทุกแก๊สระเบิดที่ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เมื่อมีผู้เสียชีวิตและทรัพย์สินเสียหายจำนวนมาก รัฐมนตรีในสมัยนายกรัฐมนตรี พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้มีหนังสือถึงสำนักงาน ป.ป.ส. และผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาทางแก้ไขปัญหายาม้า

จากนั้นได้มีการประชุมคณะรัฐมนตรี มีการเสนอว่าขณะผู้การลักลอบ

⁽¹⁾ Benzedrine alert, Air Surgeon's Bulletin 1(2):21m 1944.

⁽²⁾ Monroe, R.R., and Drell, H.L., Oral use of stimulants obtained from inhalers, Journal of the American Medical Association 135:909-915, 1957.

⁽³⁾ Millichap, J.G., and Fowler, G.W., Treatment of "Minimal brain dysfunction" syndromes: selection of drugs for children with hyperactivity and learning disabilities, Pediatric of North America 14(4):767-777, 1985.

ผลิตและจำหน่ายยาบ้ากันอย่างแพร่หลาย อุบัติเหตุมักเกิดขึ้นบ่อยครั้งและขณะนั้น การเสพยาบ้ากฎหมายยังไม่กำหนดโทษไว้ จึงมีการจำหน่ายกันเปิดเผยตามร้านขายยาและปั๊มน้ำมัน

ต่อมาได้มีการแก้ไขโดยกำหนดให้ยาบ้าเป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 ประเภท 2 และให้มีมาตรการทางกฎหมายให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจบังคับการตรวจปัสสาวะ เลือดหรือของเหลวเพื่อหาวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและเมื่อตรวจพบให้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518
2. ตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522
3. ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการแก้ไขเรื่องนี้อย่างเต็มที่ แต่ปรากฏว่าตัวบทกฎหมายไม่เอื้ออำนวย ในทางปฏิบัติให้บรรลุมวลสุจริตได้ จนกระทั่งในปัจจุบันโดยคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือข้อกฎหมายเพื่อควบคุมการระบาดของยาบ้า (การประกาศให้วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทเป็นยาเสพติดให้โทษ) และรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข (นายเสนาะ เทียนทอง) โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด โดยให้ยาบ้าเรียกชื่อใหม่ว่าเป็นยาบ้าเป็นยาเสพติดประเภท 1 เช่นเดียวกับเฮโรอีนโดยเริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ.2539 เป็นต้นไปตามประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับทั่วไป เล่ม 133 ตอนพิเศษที่ 23 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2539 โดยได้แถลงข่าวต่อสื่อมวลชนเกี่ยวกับยาบ้าว่าขณะนี้สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาบ้ายังไม่บรรเทาลงก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมโดยตลอดเป็นสาเหตุของการก่ออาชญากรรมปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนดังกล่าว ยาบ้าไม่เพียงเป็นประโยชน์ต่อร่างกายแต่อย่างใดเมื่อเสพแล้วทำให้คลุ้มคลั่งประสาทหลอนตั้งนั้นทางกระทรวงสาธารณสุขจึงมีนโยบายให้เปลี่ยนชื่อจากยาบ้ามาเป็นยาบ้าแทน

ยาบ้า⁽¹⁾ มีทั้งชนิดเม็ด ชนิดผง และน้ำ เป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศ เพราะก่อให้เกิดปัญหาด้านอื่นๆ ตามมาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของประเทศ และนับวันปัญหาได้ทวีความรุนแรงและขยายตัวไปทุกพื้นที่แม้ว่ารัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะได้พยายามหาทางเร่งรัดการแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง และต่อเนื่องมาตลอดแต่เนื่องจากการกระทำความคิดเกี่ยวกับยาบ้านี้มีมูลเหตุจูงใจสูงมาก ในเรื่องของเงินตอบแทนหรือยล

⁽¹⁾ หนังสือกระทรวงสาธารณสุข สธ 0806/3/ว 399 ลง 21 ก.ค.39 ขอให้เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขทุกระดับเรียกชื่อยาบ้า เป็นยาบ้าเพื่อเป็นกาบ่งบอกให้ประชาชนทั่วไป เข้าใจว่ายาบ้าชนิดนี้เมื่อเสพเข้าไปแล้วผู้เสพจะมีสภาพไม่ติดกับคนบ้าหรือเสยสติไปแล้ว

กำไร ทำให้ผู้กระทำผิดเล็งผลเลิศว่าคุ้มต่อการเสี่ยงและไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย แม้ว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ ซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2519 และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้บัญญัติโทษสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิตไว้ก็ตามกฎหมายดังกล่าว ก็ยังมีช่องว่างที่ไม่สามารถนำตัวการใหญ่ซึ่งเป็นนายทุนอยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติดมาลงโทษได้ เจ้าหน้าที่มักจะจับกุมปราบปรามได้เฉพาะผู้กระทำผิดรายย่อย ได้แก่ผู้ลักลอบล่าเสี่ยงหรือผู้ค้ารายย่อยเท่านั้นเนื่องจากขาดพยานหลักฐานที่จะเชื่อมโยงไปถึงผู้ค้ารายใหญ่ หรือนายทุน เพราะนักค้ายาบ้า ได้พัฒนาขีดความสามารถเป็นองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) และขยายตัวออกไปสู่ระดับประเทศในรูปของอาชญากรรมสากล (Universal Crime) มีการดำเนินการ อย่างลับซับซ้อนยากต่อการแสวงหาพยานหลักฐาน ให้เพียงพอแก่การพิจารณาสั่งลงโทษของศาลได้ แม้ในบางครั้งอาจจะจับกุม และศาลลงโทษแต่ก็ไม่สามารถปราบปรามได้อย่างเด็ดขาดเนื่องจาก "เงิน" ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในวงการค้ายาบ้ายังไม่ได้ถูกกำจัดด้วย

การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาบ้าที่ผ่านมา สามารถควบคุมการขยายตัวและลดความรุนแรงของบางสภาพปัญหาได้ในระดับหนึ่ง แต่โครงสร้างของปัญหายังไม่เปลี่ยนแปลงไปคือวงจรหลักของปัญหาได้แก่ การผลิต การค้า และการแพร่กระจายของยาบ้า ตลอดจนองค์ประกอบสำคัญของปัญหาแต่ละวงจรยังคงอยู่ และบางวงจรมีแนวโน้มจะขยายตัวและเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม

จากสถิติการจับกุมคดียาบ้าทั่วประเทศ ซึ่งพบว่าจำนวนคดียาบ้าที่จับกุมได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อาชญากรรมเกี่ยวกับยาบานั้น พบว่ามีความแตกต่างจากคดีอาชญากรรมอื่นๆ เนื่องจากไม่มีผู้เสียหายมาร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อเจ้าหน้าที่ เพราะผู้กระทำผิดและผู้เสียหายคือบุคคลเกี่ยวข้องอีกทั้งผู้ค้าและผู้เสพมีความสมัครใจที่จะร่วมกันประกอบอาชญากรรมขึ้น ฉะนั้นจึงจะต้องใช้มาตรการและกลวิธีพิเศษต่างๆ ในการจับกุมผู้กระทำผิดมาดำเนินคดีให้ได้

ประเทศไทยประสบปัญหาเกี่ยวกับยาบ้า ทั้งในด้านการผลิตการค้า และการแพร่ระบาดอยู่ในระดับความรุนแรงพวกเสพเมื่อเสพแล้ว จะมีอาการ

คล้ายคนบ้า จนเป็นผลกระทบก่อให้เกิดความรุนแรง ในการก่ออาชญากรรมและก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทรัพย์สินของผู้เสพ ครอบครัวผู้เสพ สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนการเสียชีวิตของผู้เสพเองหรือชีวิตของผู้ที่บริสุทธิ์ ที่ผู้เสพเป็นผู้ก่อขึ้น ซึ่งสาเหตุที่ทำให้การแพร่ระบาดของอัตราการเพิ่มสูงขึ้นนั้น มาจากปัจจัยหลายอย่างเช่น ผลกำไรสูง ยาบ้าทำได้ง่าย พื้นที่ผลิตแคบ สะดวกในการซุกซ่อนและหลบหนีตลาดในการค้ามีอยู่ทั่วไปอย่างกว้างขวาง และถึงแม้ว่าจะมีการแก้ไขเปลี่ยนชื่อเรียกจาก "ยาม้า" เรียกชื่อใหม่เป็น "ยาบ้า" และเปลี่ยนให้ยาบ้าเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 เช่นเดียวกับ เฮโรอีน โดยมีโทษสูงถึงขั้นประหารชีวิต ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522⁽¹⁾ แล้วก็ตามแต่ผู้กระทำความผิดก็ไม่เกรงกลัวกับความผิดและโทษที่จะได้รับ

แต่ความสำคัญของปัญหาไม่ได้อยู่ที่การแก้ไขกฎหมาย เพื่อการเพิ่มโทษแต่ปัญหาอยู่ที่ควรแก้ไข โดยเพิ่มมาตรการให้อ่านาจนแก่เจ้าหน้าที่ที่จะเฝ้าอ่านวยต่อการปราบปรามยาบ้า นั้น โดยยอมเอาตัวเองเข้าเสี่ยงอย่างมากต่อการถูกผู้ต้องหาทักท้วงดำเนินคดี ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานในการดำเนินคดีแม้การกระทำนั้นจะไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม ปัจจุบันความผิดหรือข้อหาต่างๆ ที่จะนำมาดำเนินการกับผู้ค้าและผู้เสพยาบ้า นั้น เห็นว่าน่าจะเพียงพอแล้วแต่มาตรการทางกฎหมายที่จะเฝ้าอ่านวย แก่เจ้าหน้าที่ในการปราบปรามยาบ้ารายใหญ่ยังมีไม่เพียงพอ เช่นควรมีกฎหมายให้อ่านาจนแก่เจ้าหน้าที่ในการหาข่าวสารทางลับ (Wire Tap) ได้หรือให้อ่านาจนแก่เจ้าหน้าที่ในการต่อรองในการดำเนินคดี (Plea Bargaining) ต่างๆกับตัวผู้ต้องหาที่ถูกจับ เพื่อนำไปสู่การจับกุมตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังต่อไป หรือกรณีขอให้ศาลใช้ดุลยพินิจ ในการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดน้อยลง

ทั้งนี้ จะต้องอยู่ในความควบคุมดูแล และสามารถตรวจสอบได้ โดยมีการควบคุมดูแลรับผิดชอบ อย่างใกล้ชิดของผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานนั้นๆ หรือขอให้พนักงานอัยการหรือศาล เป็นผู้พิจารณาอนุมัติการใช้ อำนาจการหาข่าวสารทางลับหรือการต่อรองดำเนินคดีดังกล่าว กฎหมายที่ใช้อยู่นั้นจะให้ใช้กฎหมายฉบับใด หน่วยงานใดควรมีอำนาจหน้าที่ ในการปฏิบัติ จะต้องเป็นแนวเดียวกัน ไม่ซ้ำซ้อนและก้าวก้ำกัยกัน

(1) ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ 113 ตอนพิเศษ ที่ 23 ง ลง 16 ส.ค. 39.

ในปัจจุบันการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยาบ้าได้มีผู้ทำการวิจัยกันมาก เช่น วิทยานิพนธ์ เรื่องมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด⁽¹⁾ เรื่องปัญหา ยาเสพติด : การศึกษาและวิเคราะห์ในแง่กฎหมาย⁽²⁾ ทั้งทางด้าน การป้องกัน การปราบปราม การควบคุมการผลิตและบำบัดรักษาโดย จะเน้นทาง ด้านผู้เสพยาบ้าเป็นบทกำหนดโทษ และแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยว กับยาบ้าของไทย แต่ยาบ้ายังเกิดการแพร่ระบาดขึ้นอย่างมากในสังคมปัจจุบัน ผู้เขียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลดังกล่าวและการได้มา ซึ่งข้อมูลเพื่อ เป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายยาบ้าของไทย จึงได้ขอเท็จจริงเกี่ยวกับ มาตรการกฎหมายในการป้องกันและปราบปราม ว่ามีบทกำหนดโทษที่เหมาะสม หรือไม่และมาตรการดังกล่าวมีช่องว่างอย่างไร เพื่อดำเนินการศึกษาหาแนว ทางในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าของไทย และเป็นแนวทางสำหรับผู้ศึกษาทั่วไปที่จะศึกษาและวิจัยเพื่อขยายผลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เนื่องจากอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากภัยของยาบ้า มีแนวโน้มสูงขึ้น และเริ่มทวีความรุนแรงตลอดมา แม้ว่าจะมีการผลักดันให้ยาบ้าเป็นยาเสพติด ให้โทษประเภท 1 เช่นเดียวกับเฮโรอีนแต่เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2539 เป็นต้นไปและมีมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดถึงขั้นประหารชีวิตแล้วก็ตาม⁽³⁾

แต่เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดของไทยที่มี อยู่ด้วยกันนั้นมีอยู่หลายฉบับ กระจัดกระจายกันอยู่และองค์กรที่ทำหน้าที่ในการ ปราบปรามยาบ้านี้ก็มีอยู่ด้วยกันหลายองค์กรจึงเกิดปัญหาด้านการปฏิบัติ และการบังคับใช้มาตลอด เกิดการสับสนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ปฏิบัติ ซึ่งความผิด หรือข้อหาที่จะลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดนั้นเพียงพอแล้ว แต่อัตราโทษนั้นแตกต่างกัน

⁽¹⁾ เกรียงชัย จันทรเวชเกษม. มาตรการทางกฎหมายในการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตย สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, พ.ศ. 2523.

⁽²⁾ ไชยยศ เหมะรัชตะ. ปัญหา ยาเสพติด : การศึกษาและ วิเคราะห์ในแง่กฎหมาย, รายงานผลการวิจัย ทนุวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2525.

⁽³⁾ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 พ.ศ. 2539.

จึงทำให้การปราบปรามยาบ้าไม่ได้ผลอย่างจริงจัง

รัฐ จึงควรมีมาตรการในทางกฎหมายรวบรวมกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งหมด ให้เป็นแนวทางเดียวกันในฉบับเดียวกันและกำหนดอำนาจหน้าที่ให้องค์กรผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะ ว่าหน่วยงานใดหรือองค์กรใดเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนหรือก้าวก้ำกัยกันตลอดจนให้มีมาตรการทางกฎหมายเพื่อเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่นการสืบสวนหาข่าวทางลับ การดักฟัง หรือการต่อรองกับผู้กระทำความผิดเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดรายใหญ่มาลงโทษ

ทั้งนี้ การหาข่าวทางลับ การดักฟัง การต่อรอง การล่อซื้อ การล่อให้กระทำความผิด หรือการฟ้องคดี การพิพากษาคดี จะต้องมียุติบัตรที่ตรวจสอบคอยควบคุมดูแลอีกชั้นหนึ่งเพื่อมิให้เกิดการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

เดิมยาบ้าเป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ในประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แต่เนื่องจากสภาพปัญหาการแพร่ระบาด และผลกระทบต่างๆที่เกิดจากยาบ้าได้ทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะ แม้รัฐและหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยจะได้พยายามหาทางป้องกันและปราบปราม และมีมาตรการในการเพิ่มโทษถึงขั้นประหารชีวิตก็ตาม แต่การปราบปรามยาบ้าก็ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ซึ่งการแก้ไขโดยการเพิ่มโทษแต่เพียงอย่างเดียวไม่มีมาตรการอื่น หรือกฎหมายอื่นๆ ออกมารองรับแล้วการปราบปรามก็ยังไม่สัมฤทธิ์ผล

ในการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ จะได้เน้นถึงมาตรการทางกฎหมาย ในการปราบปรามยาบ้า ว่ามีกฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าก็ฉบับมีมาตรการและขอบเขตในการปราบปรามอย่างไร อำนาจหน้าที่ของรัฐที่มอบให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติมีแค่ไหน โดยมีความคิดที่จะให้รัฐเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขกฎหมาย โดยมีมาตรการด้านกฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อการปราบปรามมากกว่า เช่นการหาข่าวสารทางลับ การดักฟัง หรือการต่อรองกับผู้กระทำความผิด เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานต่างๆ และให้ทราบถึงตัวการใหญ่หรือนายทุนมาลงโทษ

ทั้งนี้ จะต้องมีการวิจัยอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวแล้วคือ มีการมอบอำนาจ

หน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นการเฉพาะหน่วยระบุให้ชัดเจนเป็นแนวทาง เดียวกันว่าหน่วยงานใดมีหน้าที่ปฏิบัติภายในขอบเขตแค่ไหน และกฎหมายที่ใช้ นั้นควรรวบรวมไว้เป็นฉบับเดียวกันเพื่อมิให้เกิดความสับสนแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

เนื่องจากมาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามยาบ้า ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน มีอยู่ด้วยกัน 7 ฉบับ คือ พ.ร.บ.⁽¹⁾ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และ พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งแต่ละฉบับได้ระบุความผิดเกี่ยวกับยาบ้าไว้ชัดเจน แต่โทษที่กำหนดแตกต่างกัน ทำให้การสืบสนแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติและมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย จึงมองให้เห็นภาพว่ากฎหมายเอื้ออำนวยเพียงพอหรือไม่ กฎหมายเอื้ออำนวยต่อการปราบปรามเพียงใด

ในการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กฎหมายให้อำนาจเข้าช้อนกับองค์การผู้ปฏิบัติในเรื่องเดียวกันแต่โทษ ไม่เหมือนกันถึงแม้จะมีมติคณะรัฐมนตรี⁽²⁾ เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2534 ซึ่งกล่าวโดยสรุปได้ว่าในกรณีที่มีการกระทำความผิดกฎหมายหลายฉบับ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทุกตัวบทกฎหมาย แต่ก็ยังเป็นช่องว่างให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้

⁽¹⁾ พ.ร.บ. หมายถึง พระราชบัญญัติ

⁽²⁾ ไม่ระงับไปตามมาตรา 39(3) แห่งประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญา

มาตรา 39 สิทธิภาคีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป ดังต่อไปนี้

๑.ล.๑

(3) เมื่อคดีเลิกกันตามมาตรา 37

๑.ล.๑

ในด้านการมอบอำนาจหน้าที่ ให้หน่วยงานที่เข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับการปราบปรามยาบ้าจะต้องมอบอำนาจหน้าที่ให้เด็ดขาดกับหน่วยงานที่รับมอบ เช่นหน่วยงานตำรวจ ป.ป.ส. และการขนส่งซึ่งขณะนี้มองดูว่าแต่ละหน่วยงานมีอำนาจหน้าที่คล้ายๆ กัน ซึ่งมุ่งการป้องกันและปราบปรามเป็นหลักและมีการตรวจสอบซึ่งกันและกัน

ป.ป.ส.⁽¹⁾ นั้นเน้นการประสานตามกฎหมาย ตำรวจมุ่งการปราบปราม เห็นว่าควรมอบอำนาจ หน้าที่ให้กับหน่วยงาน เฉพาะหน่วย กำหนดลงไปให้ชัดเจนว่าหน่วยงานนี้มีอำนาจ หน้าที่เช่นใด อำนาจ หน้าที่ของตำรวจ ป.ป.ส. และการขนส่ง ทำอะไร และเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และขอบเขตของเรื่องนี้ ที่ต้องการให้รัฐมีบทบาท ในการแก้ไขปัญหา โดยมีมาตรการทางกฎหมายออกมารองรับ ที่เอื้ออำนวย ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ ในการปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลในด้านการปราบปรามตามกฎหมาย อย่างแท้จริง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัญหา และช่องว่างของกฎหมายที่เกิดขึ้นจากมาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามยาบ้า
2. สามารถยึดแนวทางการปรับปรุง มาตรการทางกฎหมายในการปราบปราม ยาบ้า
3. ทำให้มาตรการ ทางกฎหมายในการปราบปรามยาบ้า มีประสิทธิภาพและบทบาทและบทกำหนดโทษ ที่สามารถทำให้ ผู้กระทำผิดเกิดความเกรงกลัว
4. เพื่อเรียกร้อง ให้หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานของเอกชน สนใจปัญหาเกี่ยวกับยาบ้า และมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

⁽¹⁾ "ป.ป.ส." หมายถึง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ถ้าหากเป็นสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรียกโดยย่อว่า "สำนักงาน ป.ป.ส."

เมื่อทุกฝ่ายได้ร่วมมือกัน ทั้งแรงกายใจ ทั้งด้านการปราบปราม ตลอดจนการกระทำโดยวิธีต่างๆ เพื่อให้ผลทางกฎหมายมีมาตรการบังคับใช้ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่สังคมส่วนรวม

หากการปราบปราม ไม่มีประสิทธิภาพ มาตรการทางกฎหมายไม่มีผลบังคับให้เกิดผล การปราบปรามยาบ้า ก็ไม่เกิดประโยชน์อะไรมากนัก

DRPU

บทที่ 2

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาสูบในประเทศไทย

ความเป็นมาของยาเสพติดให้โทษในประเทศไทย⁽¹⁾ ก่อน พ.ศ. 2503 ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทยมีเพียงชนิดเดียวคือฝิ่นการระบาดของฝิ่นมีในประเทศไทยมานานหลายศตวรรษ แต่จะเป็นในสมัยใดไม่ปรากฏหลักฐานยืนยันแน่ชัด คงพบแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง ปฐมกษัตริย์) ทรงพิจารณาเห็นโทษของการติดยาฝิ่นที่ติดฝิ่นแล้วไม่เป็นอันทำมาหากินเวลาว่างก็ไม่มีกำลังรบ ทำให้พ่ายแพ้แก่ข้าศึก พระองค์จึงทรงตรากฎหมายขึ้น เมื่อ พ.ศ. 1903

ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ กษัตริย์ทุกพระองค์ทรงเล็งเห็นโทษของการสูบฝิ่น จึงได้ทรงห้ามการสูบฝิ่นเรื่อยมา โดยตรากฎหมายและใช้มาตรการต่างๆ กัน ส่วนมากมักเป็นการลงโทษผู้เสพ ผู้กิน ผู้ซื้อ ผู้ขายฝิ่นทั้งสิ้น แต่ไม่เคยปรากฏหลักฐานว่า การรักษาผู้เสพฝิ่นติดฝิ่นแต่อย่างใด มาถึงยุคคณะปฏิวัติภายใต้การนำของ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ พิจารณาเห็นเช่นเดียวกันว่าการสูบฝิ่นเป็นที่รังเกียจของสังคม และเป็นอันตรายแก่สุขภาพอย่างร้ายแรง ประเทศอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การสหประชาชาติ ก็ได้พยายามชักจูงประเทศต่างๆ ให้เลิกการสูบฝิ่นโดยเด็ดขาด จึงได้ออกคำสั่งให้กองอำนาจการฝ่ายพลเรือนคณะปฏิวัติ พิจารณาโครงการเลิกการจำหน่ายฝิ่นโดยด่วนและให้เลิกการสูบฝิ่นโดยเด็ดขาดในสมัยคณะปฏิวัติให้ได้ ในที่สุดก็ได้มีประกาศฉบับที่ 37 ลง 9 ธันวาคม 2501 ให้เลิกการสูบฝิ่น การจำหน่ายฝิ่น ที่พระราชอาณาจักรโดยเด็ดขาดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2502 เป็นต้นไปและให้เวลา 6 เดือน เพื่อรักษาผู้ติดยา โดยมอบให้กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงมหาดไทย จัดให้มีสถานพยาบาลและสถานพักฟื้นผู้เสพติดยา รักษาพักฟื้น

วิธีการรักษาในระยะเริ่มต้นไม่มีการรักษาโดยเฉพาะเนื่องจากเป็น

⁽¹⁾ ธงชัย อุ่นเอกลาภ. "การรักษาผู้ติดยาเสพติดของสำนักสงฆ์ ถ้ำกระบอก", โรงพยาบาลธัญญารักษ์, พ.ศ. 2516.

ของใหม่สำหรับประเทศไทย ได้ใช้แบบอย่างจากสิงคโปร์มาใช้รักษาผู้ติดเชื้อ
ยาที่ใช้ได้แก่ยาน้ำเป็นทิงเจอร์แผ่น ผสมยานอนหลับและยาระงับประสาท
เรียกว่า ยาน้ำมิกเกอร์

ต่อมา กระทรวงมหาดไทย ได้จัดให้มีการเผาเครื่องอุปกรณในการ
เสพแผ่น ที่ท้องสนามหลวงโดยมี จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นผู้บัญชาการใน
การควบคุมการเผาอุปกรณดังกล่าวด้วยตนเอง ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2502 เป็น
ต้นไป จะไม่มีการเสพแผ่นและจำหน่ายแผ่นในประเทศไทยอีก

จนกระทั่งยากระตุ้นประสาทจำพวกแอมเฟตามีน (ยาม้า) เริ่ม
ระบาดเข้ามาในประเทศไทย⁽¹⁾ จึงได้มีการประกาศให้แอมเฟตามีนหรือยาม้า
เป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตาม พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและ
ประสาท พ.ศ. 2518 ในระยะนี้เองยาเสพติด เช่น เฮโรอีน เริ่มแพร่ระบาด
ในประเทศไทยมากขึ้น รัฐบาลในสมัยนั้นจึงเริ่มหาทางแก้ไขด้วยการป้องกัน
และปราบปรามและควบคุมการผลิต จำหน่าย จึงได้มีการตรากฎหมายขึ้นใน ปี
พ.ศ. 2519 และในปี พ.ศ. 2522 ได้แก่ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยา
เสพติด พ.ศ. 2519 และ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

แม้ว่ากฎหมายที่เกี่ยวกับยาเสพติดในปัจจุบัน จะใช้บังคับอยู่ตามที่
กล่าวมาแล้วก็ยังไม่สามารถปราบปรามยาเสพติดซึ่งมีความรุนแรงขึ้น ทั้งนี้
เพราะกฎหมายดังกล่าวตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.
2519 เป็นกฎหมายที่เน้นหนักไปทางด้านบริหารจัดการระบบในการป้องกันและปราบ
ปราม เช่น กำหนดให้มี คณะกรรมการ ป.ป.ส. และมีสำนักงาน ป.ป.ส.
ส่วน พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 จะมีเฉพาะมาตรการควบคุมยา
เสพติดและมาตรการลงโทษสำหรับความผิดต่างๆเกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้นโดย
เฉพาะมาตรการลงโทษนั้น แม้จะกำหนดไว้สูงถึงขั้นประหารชีวิตหรือจำคุกตลอด
ชีวิต แต่เมื่อขาดมาตรการกฎหมายที่จะเอื้อมไปถึงผู้กระทำความผิดที่เป็นตัวการ
ใหญ่ อาชญากรรมยาเสพติดก็ยังคงดำเนินไปตามปกติและนับวันจะขยายขอบเขต
ไปมากยิ่งขึ้น ด้วยแรงจูงใจจากผลประโยชน์มหาศาลจากการค้ายาเสพติด

ด้วยเหตุนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. จึงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการ
ปราบปรามยาเสพติดดังกล่าวโดยจัดให้มีการพิจารณาเสนอกฎหมาย ซึ่งกำหนด
มาตรการที่จำเป็นในการปราบปรามและฟื้นฟูผู้ติดยา มาตรการลงโทษผู้กระทำ

(1) เรื่องเดิม, หน้า 2.

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและมาตรการฟื้นฟูบำบัดรักษาผู้ติดยา เพื่อให้คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เป็นมาตรการทางกฎหมายได้แก่ พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และ พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 กฎหมายดังกล่าวข้างต้นใช้อยู่ถึงปัจจุบัน

จากผลการศึกษาที่มีมาก่อนหน้านี้ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาไว้โดยทั่วไปเป็นการส่วนรวมแล้ว แต่มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามยาบ้า โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่เคยมีปรากฏมาก่อน

∴ ในแง่ของการวิจัยเกี่ยวกับยาบ้าที่มีอยู่จะเห็นเฉพาะเกี่ยวกับตัวผู้เสพยาบ้าว่าเสพแล้วมีโทษต่อร่างกายหรือมีผลเสียหายเกิดขึ้นอย่างไร ไม่มีการเน้นถึงตัวบทกฎหมายที่จะเอื้ออำนวยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปราบปรามหรือหาข่าวทางลับ การดักฟัง การต่อรอง กับผู้กระทำความผิดหรือการรวมกฎหมายทุกฉบับเกี่ยวกับยาบ้าให้มาเป็นเล่มเดียวกัน เป็นแนวทางเดียวกันหรือการมอบอำนาจหน้าที่ให้กับหน่วยงานของรัฐหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นการเฉพาะนั้นยังไม่เคยปรากฏมาก่อน ผู้เสพแอมเฟตามีนหรือยาม้าได้ก่อให้เกิดปัญหาในการพัฒนาประเทศ ตามที่เป็นข่าวอยู่ตลอดเวลา รัฐบาลในสมัยนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี โดยนายเสนาะ เกียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เห็นว่าผู้เสพยาม้าเหมือนคนบ้า จึงเปลี่ยนชื่อเรียกเสียใหม่จากยาม้าเป็นยาบ้า

กฎหมายที่ใช้ในการปราบปรามยาบ้าในปัจจุบัน ปัญหายาบ้านี้เป็นปัญหาร้ายแรงของชาติ ซึ่งการแก้ไขปัญหานี้ไม่อาจกระทำโดยวิธีควบคุมหรือสั่งการโดยปราศจากบทบัญญัติของกฎหมาย จึงได้มีการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าหลายฉบับเพื่อแก้ไขปัญหายาบ้าในลักษณะต่างๆ ซึ่งปัจจุบันมีกฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าใช้บังคับอยู่รวม 7 ฉบับคือ

1. พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
2. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519
3. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
4. พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

5. พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522
6. พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
7. พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534

2.1 ประเภทกฎหมายที่เกี่ยวข้องและสาระสำคัญ

2.1.1 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

พระราชบัญญัติฉบับนี้ ประกาศใช้เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2518⁽¹⁾ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือเนื่องจากประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งได้กระทำกัน ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย เมื่อเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2514 ร่วมมือกับประเทศภาคีอื่นๆ ควบคุมการผลิต การขาย การนำเข้า การส่งออก การนำผ่านหรือการมีไว้ในครอบครอง ซึ่งวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศมิให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลและสังคม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น

พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ได้กำหนดรูปแบบการดำเนินการตามเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติไว้ เช่น กำหนด ให้มีคณะกรรมการวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เพื่อให้ความเห็นชอบ หรือแนะนำเกี่ยวกับการผลิตขาย นำเข้า ส่งออก นำผ่านหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และการขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับตลอดจนการกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ด้วยซึ่งผู้ฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้

พระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่มีบทบัญญัติแบ่งประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์ว่ามีกี่ประเภท แต่ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจประกาศ

⁽¹⁾ ประกาศใช้ราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม 92 ตอนที่ 5
ลงวันที่ 9 มกราคม 2518

ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทที่วัตถุออกฤทธิ์ว่าวัตถุออกฤทธิ์ใดอยู่ในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 (มาตรา 6) และมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2521 กำหนดให้วัตถุออกฤทธิ์ประเภท 1 และ 2 เป็นยาเสพติดตามความพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519

ก. วัตถุที่ออกฤทธิ์ประเภท 1 เช่น คาทิกอน, ดีอีที, ดีเอ็มเอชพี, ดีเอ็มที, เมสคาลีน, ซิโลไซบีน, เอสทีพี, ทีซีพี, เตตราไฮโดรแคนนาบินอล เป็นต้น

ข. วัตถุที่ออกฤทธิ์ประเภท 2 เช่น แอมฟีฟราโมน, โบรติโซแลม, คาทีน หรือ นอร์ซโดอีเฟดรีน, อีเฟดรีน, เอสตาโซแลม, เฟนแคมฟามีน, ฟลูไนตราซีแอม, ฟลูราซีแอม, ฮาลอซาโซแลม, โลพราโซแลม, ลอร์เมตาซีแอม, มาซินดอล, เมทิลเฟนิเคต, มิตาโซแลม, ไนเมตาซีแอม, ไนตราซีแอม, เพโม่ลีน, เฟนไวคลีดิน, เฟนเมตราซีน, ฟิพราดรอล, เซโคบาร์บิทัล, ไตรอาโซแลม, โซลพิเคม, โซฟีโคลน เป็นต้น

ค. วัตถุที่ออกฤทธิ์ประเภท 3 เช่น อะโม่บาร์บิทัล, เมโพรบาเมต, บิวตาลบิทัล, เพนตาโซซีน, กลูเตทิไมด์, เพนโตบาร์บิทัล เป็นต้น

ง. วัตถุที่ออกฤทธิ์ประเภท 4 เช่น อัลโลบาร์บิทัล, อัลปราโซแลม, บาร์บิทัล, เบนซ์เฟตามีน, คามาซีแอม, คลอร์ไดอาซีพอกไซด์, คลอร์เฟนเตอมีน, โคลบาแซม, คลอร์เตอมีน โคลซาโซแลม, ไดอาซีแอม, ฟลูไดอาซีแอม, ฮาลาซีแอม เมเฟนอเรกซ์, เมทิไพรลอน, โอซาซีแอม, พราซีแอม, เอสพีเอ, ไวนิลบิทัล เป็นต้น

(1) มาตรการที่เกี่ยวข้อง

(1.1) มาตรการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534
สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

เมื่อปรากฏว่าผู้ใดเสพติดซึ่งวัตถุออกฤทธิ์⁽¹⁾ เลขาธิการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการโดยความเห็น หรือคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้จัดส่งผู้นั้นไปรักษาพยาบาล หรือฟื้นฟูสุขภาพและสมรรถภาพ ณ สถานพยาบาลหรือสถานพักฟื้นตามที่เห็นสมควรอันเป็นเวลาไม่เกิน 180 วัน ในกรณีจำเป็นเกี่ยวกับ การรักษาพยาบาลหรือการฟื้นฟูสุขภาพและสมรรถภาพ เลขาธิการหรือผู้ได้รับมอบหมายจะขยายเวลาต่อไปอีกได้ไม่เกิน 180 วัน

ให้ถือว่าวัตถุตำรับที่มีวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภทหนึ่งประเภทใดประสมอยู่ เป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภทนั้นด้วย

ในกรณีวัตถุตำรับ มีวัตถุออกฤทธิ์ระบอบอยู่ในประเภทต่างๆ กันมากกว่า 1 ประเภทผสมอยู่ ให้ถือว่าวัตถุตำรับนั้นเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทที่มีการควบคุม เข้มงวดกว่าในประเภทที่ผสมอยู่นั้น

เจตนารมณ์เกี่ยวกับเรื่อง⁽²⁾ เป็นมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดรักษาที่มีความสำคัญมาก คือเมื่อปรากฏว่าผู้ใดเสพติดซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ที่มีอำนาจตามมาตรานี้ มีอำนาจสั่งหรือส่งผู้นั้นไปรับการรักษาพยาบาล หรือฟื้นฟูสุขภาพและสมรรถภาพ ณ สถานพยาบาลหรือสถานพักฟื้นตามที่เห็นสมควรเป็นเวลาไม่เกิน 180 วัน และหากจำเป็นขยายได้อีกไม่เกิน 180 วัน และทำการรักษาจนกว่าผู้นั้นจะกลับคืนสู่สภาพของปกติชน ซึ่งไม่ได้เสพติดวัตถุออกฤทธิ์ ถ้าไม่มีมาตรานี้มาบังคับไว้ ก็ไม่อาจมีอำนาจไปชักนำผู้เสพดังกล่าวมาทำการรักษาได้

(1.2) มาตรการควบคุมการขนส่ง มีสาระสำคัญดังนี้

มาตรการควบคุมสำหรับการนำเข้า นำผ่านหรือส่งออก ตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับในกรณีมีวัตถุในประเภทที่ 2 ประเภทที่ 3 หรือประเภทที่ 4 ในปริมาณพอสมควรเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐม

⁽¹⁾ ผู้เสพติดซึ่งวัตถุออกฤทธิ์หมายถึงเสพ เข้าร่างกายหรือใช้ด้วยวิธีอื่นใดซึ่งวัตถุออกฤทธิ์และแสดงอาการเสพติดวัตถุออกฤทธิ์ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ตามหลักวิทยาศาสตร์การแพทย์

⁽²⁾ เรื่องเดียวกัน หน้า 5

พยาบาลหรือกรณีฉุกเฉินในเรือ เครื่องบิน หรือยานพาหนะขนส่งสาธารณะ ระหว่างประเทศตามมาตรฐาน ซึ่งจะเห็นว่ามาตรการนี้มีความเหมาะสมแล้ว สำหรับวัตถุออกฤทธิ์ที่จะต้องถูกนำมาใช้ในกรณีจำเป็นอย่างยิ่ง

ผู้ควบคุมยานพาหนะตาม ข้อ 1.2 ซึ่งกฎหมายให้มีวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท ยกเว้นประเภทที่ 1 ต้องมีการป้องกันตามสมควรเพื่อมิให้วัตถุออกฤทธิ์สูญหาย หรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ

(2) มาตรการในการป้องกัน

(2.1) ห้ามผลิต ขยาย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ประเภทที่ 1 ไม่ใช่บังคับกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข เว้นแต่พระราชบัญญัติจะได้ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น (มาตรา 13)⁽¹⁾

เป็นมาตรการควบคุม ห้ามการผลิต ขยาย นำเข้าหรือส่งออก ยกเว้น กระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข เว้นแต่ พระราชบัญญัตินี้จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

(2.2) ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุข มีไว้ในความครอบครองหรือใช้ประโยชน์ใดๆ ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท เว้นแต่ ได้รับใบอนุญาต

(2.3) การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง

(2.4) ห้ามมิให้ผู้ใดเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 (มาตรา 62 ทวิ)⁽²⁾ และมีให้ผู้ใดเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 เว้นแต่เสพตามคำสั่งของผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม หรือผู้ประกอบการโรคศิลปะแผน

⁽¹⁾ ข้อความเดิมถูกยกเลิกโดย พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 มาตรา 7 และให้ใช้ข้อความที่พิมพ์นี้ไว้แทน

⁽²⁾ ข้อความข้างต้นเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 มาตรา 11

ปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรม เพื่อประโยชน์ในการรักษาพยาบาลผู้นั้น

(2.5) ห้ามมิให้ผู้ใด จูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม, ใช้อุบาย หลอกลวง หรือขู่เข็ญ ให้ผู้อื่นเสพวัตถุออกฤทธิ์

(2.6) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือ ผู้ประกอบโรคศิลปะ แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรมอาจแนะนำหรือบังคับให้ผู้อื่นเสพ เพื่อประโยชน์ในการรักษาพยาบาล ผู้นั้นได้

(2.7) ห้ามผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท 2 เว้นแต่การผลิตเพื่อส่งออกและการส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ใน ประเภท 2 บางชนิดที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อตามมาตรา 6 (4 ทวิ) โดย ได้รับอนุญาต (มาตรา 13 ทวิ) ⁽¹⁾

(2.8) การมีไว้ในความครอบครอง ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจาก กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ได้รับมอบหมาย จากกระทรวงสาธารณสุขมีไว้ใน ครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ใดๆ ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาต

(3) มาตรการในการปราบปราม

พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 มี มาตรการในการปราบปรามอยู่ในมาตรา 49 ถึง มาตรา 52 มาตรา 116 และมาตรา 117 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(3.1) ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไป ในสถานที่ผลิต สถานที่ขาย สถานที่นำเข้าหรือสถานที่เก็บซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ใน ระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และมี อำนาจนำวัตถุออกฤทธิ์ในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือใน กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ อาจยึดหรืออายัดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตลอดจนภาชนะหรือหีบห่อบรรจุวัตถุออก ฤทธิ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี

⁽¹⁾ ข้อความข้างต้นเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 มาตรา 9

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งให้ ผู้รับอนุญาตและบรรดาผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การขาย การนำเข้าหรือ การเก็บซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในสถานที่ผลิต สถานที่ขาย สถานที่นำเข้า หรือสถานที่ เก็บ อำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรการนี้ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้พนักงานผู้ปฏิบัติตามพระราช บัญญัตินี้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน และมีอำนาจพอสมควรที่จะดำเนินการ ต่อผู้ละเมิดพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พร้อมนี้การปฏิบัติงาน ของพนักงานดังกล่าวผู้รับอนุญาตและบรรดาผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องต้องอำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงานพอสมควร

(3.2) ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตร ประจำตัว เมื่อผู้รับอนุญาตหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดใน กฎกระทรวง

เพื่อเป็นการแสดงความบริสุทธิ์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อผู้รับ อนุญาตหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอให้แสดงเช่นนั้น

(3.3) วัตถุออกฤทธิ์รวมทั้งภาชนะหีบห่อบรรจุวัตถุออกฤทธิ์และ เอกสารที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ตามข้อ 3.1 ในกรณีที่มีการส่งออกหรือนำผ่านซึ่ง วัตถุออกฤทธิ์โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ถ้าไม่ปรากฏเจ้าของหรือพนักงานอัยการ สั่งเด็ดขาด ไม่ฟ้องคดีหรือศาลไม่พิพากษาให้ริบและผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบ ครองมิได้ร้องขอริบคืนภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ยึดหรืออายัด หรือวันที่ทราบ คำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือวันที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดให้ตกเป็นของกระทรวง สาธารณสุข

ถ้าสิ่งของที่ยึด หรืออายัดไว้เป็นของเสียง่ายหรือถ้าหน่วงช้า ไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหาย หรือจะเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาเกิน ราคาของวัตถุออกฤทธิ์ พนักงานเจ้าหน้าที่จะจัดการขายสิ่งที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ ก่อนถึงกำหนดตามวรรคหนึ่งก็ได้ ได้เงินจำนวนสุทธิเท่าใดให้ยึดเงินนั้นไว้แทน"

สืบเนื่องมาจากข้อ 3.1 วัตถุออกฤทธิ์รวมทั้งภาชนะหรือหีบห่อ บรรจุวัตถุออกฤทธิ์และเอกสารที่ยึดได้ กรณีวัตถุออกฤทธิ์ส่งออกหรือนำผ่านโดย ฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ถ้าไม่มีเจ้าของหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง หรือศาลไม่พิพากษาให้ริบทั้งสองประการหลังนี้ ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง

มิได้ร้องขอรับคืนภายใน 90 วัน ให้ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข
 ทั้งนี้ เพื่อนำวัตถุดิบออกฤทธิ์ไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นมิให้ปล่อยทิ้งไว้โดยไม่มีผู้ใด
 เป็นเจ้าของและกำหนดวิธีการสำหรับวัตถุดิบที่เสี้ง่ายหรือเสี้งต่อความ
 เสี่ยงหายหรือเสี้งค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาเกินราคาไว้ด้วย

(3.4) ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงาน
 ตามประมวลกฎหมายอาญา

เพื่อให้เป็นการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มีอำนาจตามประมวล
 กฎหมายอาญาโดยสมบูรณ์เพื่อการปฏิบัติหน้าที่

(3.5) เมื่อมีการลงโทษตามมาตรา 89, 90, 98, 99, 100
 หรือมาตรา 101 ให้รับวัตถุดิบ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต รวมทั้งภาชนะหรือหีบห่อที่บรรจุที่เกี่ยวข้องกับความผิดในคดีให้แก่กระทรวงสาธารณสุข เพื่อทำลายหรือจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควร

เป็นมาตรการอีกมาตรการหนึ่งที่ต้องการปราบปรามวัตถุดิบออกฤทธิ์
 อย่างเข้มงวดกวดขันจึงทำให้การรับวัตถุดิบตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่
 ใช้ในการผลิต รวมทั้งภาชนะหรือหีบห่อที่บรรจุที่เกี่ยวข้องกับความผิดในคดีเพื่อ
 มิให้ผู้ใดนำอุปกรณ์เหล่านี้ไปดำเนินการกระทำความผิดซ้ำอีก

(3.6) บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้⁽¹⁾ ซึ่งมีโทษปรับสถาน
 เดี่ยว ให้เลขาธิการ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ในกรณีมีโทษปรับสถานเดียว

ทั้งนี้ เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ และสะดวกด้วยกันทุก
 ฝ่าย เพราะเป็นความผิดเล็กน้อยไม่มีโทษรุนแรง

⁽¹⁾ ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม 93 ตอนที่ 144
 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519

(4) มาตรการในการดำเนินคดี⁽¹⁾

(4.1) ตาม พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 จากบทวิเคราะห์ศัพท์ คำว่า "ขาย" ตามมาตรา 4 หมายความว่า "จำหน่าย" จำย แจก แลกเปลี่ยน ส่งมอบ หรือมีไว้เพื่อขาย

การมีไว้เพื่อขายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายฉบับนี้ จึงถือได้ว่ามีความสำเร็จฐานขาย ไม่ใช่พยายามขายทั้งที่ข้อเท็จจริงยังไม่มีการขาย ซึ่งมีผลต่อการพิจารณาพิพากษาลงโทษของศาลเป็นอย่างมาก กล่าวคือในกรณีมีไว้เพื่อขาย ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ประเภทที่ 1 หรือประเภทที่ 2 ศาลจะพิจารณาลงโทษจำคุก ตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท (มาตรา 13, 13 ทวิ ประกอบมาตรา 89) ส่วนกรณีมีไว้เพื่อขายวัตถุออกฤทธิ์ประเภทที่ 3 หรือประเภทที่ 4 ศาลจะพิจารณาลงโทษจำคุก ไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 100,000 บาท (มาตรา 16 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 90) ซึ่งเป็นโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ลงแก่ผู้กระทำความผิดสำเร็จฐานขาย ศาลจะพิจารณาพิพากษา เป็นเพียงการกระทำในชั้นพยายามขายวัตถุออกฤทธิ์และพิจารณาลงโทษเพียง 2 ใน 3 ส่วนของโทษที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 80 ไม่ได้ เพราะถือว่ากรณีกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติไว้เป็นพิเศษ เช่น ฎีกาที่ 50/2525 (เล่ม 11 หน้า 353) ความผิดฐานมีแอมเฟตามีนอันเป็นวัตถุออกฤทธิ์ไว้ในความครอบครองเพื่อขาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการขายจึงต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000 ถึง 400,000 บาท

(4.2) ตามข้อ 4.1 การขายหรือมีไว้เพื่อขายตามนัยแห่ง พ.ร.บ. ฉบับนี้จึงเป็นความผิดอย่างเดียวกันเมื่อปรากฏว่าจำเลยมีแอมเฟตามีน (ยาบ้า) อันเป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทไว้เพื่อจำหน่าย 5 เม็ด และจำเลยขายไปแล้ว ยังเหลือที่จำเลยอีก 1 เม็ด แอมเฟตามีน จำนวน 1 เม็ด ดังกล่าวจึงเป็นจำนวนเดียวกันกับที่จำเลยขายและมีไว้ในความครอบครองเพื่อ

⁽¹⁾ ความผิดฐานมีไว้เพื่อขายวัตถุออกฤทธิ์ตาม พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ไม่มีบทบัญญัติแยกไว้เป็นเอกเทศ คงมีบัญญัติรวมไว้ในบทวิเคราะห์ศัพท์ คำว่า "ขาย" เท่านั้นซึ่งต่างกับ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

ขายในเวลาเดียวกันและต่อเนื่องการกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวกัน คือ การขายนั้นเอง ทำให้เป็นการมีไว้ในครอบครองเพื่อขายอีกกระทงหนึ่งไม่ (ฎีกา 4480/2531 เล่ม 11 หน้า 266 และฎีกาที่ 4075/2534 เล่ม 9 หน้า 114)

(4.3) ตาม พ.ร.บ. ที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ตามมาตรการป้องกันที่กล่าวไว้แล้ว ห้ามผลิต ขาย นำเข้าหรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 1 หรือประเภท 2 และมีบทกำหนดโทษตามมาตรา 89 ซึ่ง ตามข้อ 4.1 ได้นิยามศัพท์ไว้แล้ว ฉะนั้นการขาย หรือมีไว้เพื่อขาย ตามความนัยแห่ง พ.ร.บ. ฉบับนี้ จึงเป็นความผิดอย่างเดียวกัน เช่น จำเลยมีแอมเฟตามีน อันเป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท 18 เม็ดไว้ในความครอบครองและจำเลยขายให้ผู้ซื้อไป 3 เม็ด ยังเหลืออีก 15 เม็ด แอมเฟตามีนทั้ง 18 เม็ด เป็นจำนวนเดียวกันกับที่จำเลยครอบครองและ ขายในเวลาต่อเนื่องกันการครอบครองในลักษณะเช่นนี้ก็คือการมีไว้เพื่อขายนั้นเอง การกระทำของจำเลยเป็นความผิดกรรมเดียว (ฎีกา 2646/2532 เล่ม 5 หน้า 253) ถือการมีไว้เพื่อขายนั้นเอง

(4.4) ปัญหาที่น่าจะพิจารณาต่อไปอีกระดับหนึ่งก็คือจากข้อเท็จจริงดังกล่าวจะถือได้หรือไม่ว่าจำเลยได้กระทำความผิดรวมสองกรรม คือฐานขายและฐานครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดแห่ง พ.ร.บ. ฉบับนี้ ซึ่งเป็นฐานความผิดที่บัญญัติขึ้นใหม่ พ.ศ. 2536 แต่ก็ไม่มีความเจตนาที่จะแก้ไขปัญหาระยะนี้ โดยเฉพาะปัญหานี้ยังไม่เคยมีคดีขึ้นสู่ศาลฎีกา แต่ถ้าพิจารณาจากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้เขียนเห็นว่า ศาลฎีกาคงยึดแนวเดิมที่เคยวินิจฉัยมาแล้ว กล่าวคือ คงลงโทษจำเลยเพียงกรรมเดียวฐานขายนั้นเองถึงอย่างไรก็ตาม ก็ต้องรอดูคำพิพากษาศาลฎีกาในเรื่องนี้ต่อไป

(4.5) เนื่องจาก ประกาศกระทรวงสาธารณสุขบัญญัติไว้ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับน้ำหนักของกลางจึงส่งผลให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการและศาลยังมีแนวความคิดเห็นในการตีความเกี่ยวกับเรื่องน้ำหนักที่ว่า ปริมาณที่รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดไว้จำเป็นต้องคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์หรือไม่ ซึ่งในชั้นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการส่วนใหญ่จะทำจำนวนฟ้องศาลโดยรวมวัตถุตำรับที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 และอยู่ด้วย (รวมน้ำหนักของกลางทั้งหมด) ไปก่อนเพื่อให้ผู้ต้องหาได้รับโทษตามข้อหาที่

หนักที่สุดมิฉะนั้นเจ้าหน้าที่อาจถูกกล่าวหาว่ารับสินบนได้ ถ้าฟ้องข้อหาที่มีโทษน้อยกว่า ทั้งๆ ที่ข้อกฎหมายยังไม่ชัดเจน

แต่ในชั้นศาลซึ่งมีหน้าที่ ในการให้ความยุติธรรมแก่ทั้งสองฝ่ายนั้นศาลคงต้องเสาะแสวงหาเจตนารมณ์ของประกาศดังกล่าว ว่าเป็นอย่างไรเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม เพื่อมิใช่มีสิ่งที่จะลงโทษจำเลยในข้อหาที่หนักที่สุดตามที่โจทก์ฟ้อง

ในทางปฏิบัติขณะนี้เกิดความคิดเห็นแตกต่างกันในชั้นการพิจารณาของศาลกล่าวคือ ศาลชั้นต้น (ศาลจังหวัดอุทธรณ์) พิจารณาถือเอาสารบริษัทแต่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิจารณาโดยถือเอาหน้าหนังสือรวมทั้งสิ่งเจือปนผสมอยู่ด้วย

(4.6) เกี่ยวกับเรื่องนี้ (ตามข้อ 4.5) บัดนี้ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 29/2539 วินิจฉัยว่าการครอบครองวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภท 1 หรือประเภท 2 เกินปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาจากสารบริษัท ตั้งในคำพิพากษาศาลฎีกาลบนี้จึงวินิจฉัยโดยถือเอาหน้าหนังสือสารบริษัทมาเป็นเกณฑ์ว่าเกินหรือไม่เกินปริมาณ ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และไม่ได้อ้างเหตุผลตามมาตรา 4 หรือมาตรา 59 แห่ง พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 ดังกล่าว

(4.7) เมื่อผลคำพิพากษา ฎีกาที่ 29/2539 ออกมาเช่นนี้จึงสรุปได้ว่าการดำเนินคดีฐานครอบครองวัตถุออกฤทธิ์ (ยาบ้า) เกินปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดหรือไม่นั้นให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องถือแนวทางการดำเนินคดี ดังนี้

(4.7.1) ในคดีที่มีข้อหาความผิด ตามมาตรา 106 มาตรา 106 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 จะต้องปรากฏผลการตรวจพิสูจน์หน้าหนังสือของวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทของกลางในสำนวนการสอบสวนทุกคดี จึงจะถือว่าการสอบสวนเสร็จแล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา⁽¹⁾

(4.7.2) เฉพาะในคดีที่มีข้อหาความผิดตามมาตรา 106 แห่ง พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทนั้น หากเป็นที่แจ้งชัดแล้วว่า ไม่อาจทำการตรวจพิสูจน์หน้าหนังสือของวัตถุออกฤทธิ์ได้ ให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งไม่ฟ้องในข้อหาดังกล่าว และสั่งฟ้องในข้อหาความผิดตามมาตรา 106 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518

(1) หนังสืออัยการสูงสุดที่ อส 0001/ว 103 ลงวันที่ 4 พ.ย.2537

(4.8) เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการดำเนินคดี ฐานครอบครองเกินปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (มาตรา 106 ทวิ) ฝ่ายโจทก์ต้องมีหน้าที่ตั้งขึ้นด้วย

(4.8.1) แนบประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 92 (พ.ศ.2538) มาท้ายฟ้อง

(4.8.2) โจทก์ต้องนำสืบปริมาณสารบริสุทธิ์ โดยให้สถานตรวจพิสูจน์ยาเสพติดรายงานผลการตรวจหาสารบริสุทธิ์ว่าของกลางมีปริมาณสารบริสุทธิ์เกิน 0.500 กรัม ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด มิฉะนั้นศาลคงลงโทษได้เพียงมาตรา 62 ประกอบมาตรา 106 วรรคหนึ่งเท่านั้น

2.1.2 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีผลบังคับเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519⁽¹⁾ โดยรัฐบาลเห็นว่าปัญหายาเสพติดเป็นภัยร้ายแรงต่อสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีเอกภาพและสามารถระดมทรัพยากรทั้งบุคลากรและงบประมาณได้โดยสะดวก รัฐจึงจำเป็นต้องควบคุมสั่งการและกำหนดนโยบายโดยใกล้ชิดจึงได้ตรากฎหมายฉบับนี้ขึ้น

เกี่ยวกับเรื่องนี้สาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(1) มาตรการทางกฎหมายในทางป้องกัน

ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรียกโดยย่อว่า "ป.ป.ส." ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมอัยการ เป็นกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการอื่น ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินหกคน และเลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรการนี้เป็นการแต่งตั้งคณะทำงานในรูปของคณะกรรมการ

⁽¹⁾ ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 93 ตอนที่ 143 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519

โดยกฎหมายกำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีกรรมการสองประเภท คือกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ ผู้ทรงคุณวุฒิโดยแท้จริงมาช่วยกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศชาติ

ให้มี สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยเรียกย่อว่า "สำนักงาน ป.ป.ส." มีหน้าที่ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามมติ ของคณะกรรมการและปฏิบัติงานธุรการอื่น

โดยได้กำหนดหน่วยงานชั้นมารองรับการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการป้องกันยาเสพติด

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่จะนำมาแก้ไขปัญหายาเสพติดมีทั้งหมดรวม 7 ข้อด้วยกัน เป็นการแก้ไขปัญหายาเสพติดในด้านการป้องกันการปราบปราม และการบำบัดรักษาและแก้ไขปรับปรุงผู้เสพติด นอกจากนี้ยังเป็นบรรทัดฐานสำหรับการปฏิบัติงานบางประการของ สำนักงาน ป.ป.ส. อีกด้วยและถือได้ว่าเป็นหลักการและสาระสำคัญที่จะ ดำเนินการเกี่ยวกับยาเสพติดต่อไป

ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ให้ความสะดวกหรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่ง บัญชีเอกสารหรือวัตถุใดแก่กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ หรือเจ้าพนักงาน ซึ่งปฏิบัติงานตามมาตรา 14 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับ ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท⁽¹⁾

เจตนารมณ์ของมาตรานี้เพื่อให้เป็นบทบัญญัติแห่ง มาตรา 14 มีสภาพบังคับโดยกำหนดโทษทางอาญาสำหรับผู้ขัดขวางหรือไม่ให้ความสะดวก หรือไม่ให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งบัญชีเอกสาร หรือวัตถุใดแก่กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ หรือเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติกิจการตามมาตรา 14 เพราะฉะนั้น บทบัญญัติแห่งมาตรา 14 นี้จึงมีความสำคัญมากเพราะทำให้มาตรา 14 มี สภาพบังคับ

กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการและเจ้าพนักงานผู้ กระทำความผิดใดๆ ตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เสียเองต้องระวางโทษ เป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้นเพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ ที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทำความผิดเกี่ยวกับยา

⁽¹⁾ ดูเปรียบเทียบกับมาตรา 90 แห่ง พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ

เสพติดเสียเอง โดยกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำไว้เป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นๆ เพราะเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามโดยตรง ดังนั้นถ้าหากไปกระทำความผิดเสียเอง จึงเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ นับว่าเป็นความชั่วอย่างร้ายแรงสมควรได้รับโทษมากกว่าผู้กระทำผิดซึ่งไม่ใช่เจ้าพนักงาน อีกทั้ง มีผลดีในทางจิตวิทยา การกำหนดโทษสูงไว้มีผลในการข่มขู่ให้บรรดาเจ้าพนักงานดังกล่าวเกิดความเกรงกลัวโทษหนักและไม่กล้ากระทำความผิด ฉะนั้นมาตรา 17 จึงเป็นมาตรการสำคัญอย่างยิ่ง ในการปราบปรามเพราะบรรดาเจ้าพนักงานดังกล่าวเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามย่อมรู้วิธีการหลีกเลี่ยง ไม่ให้ถูกปราบปรามเป็นอย่างดี

(2) มาตรการในการปราบปราม

หลักในการปราบปราม ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มีสาระสำคัญดังนี้

(2.1) เพื่อการดำเนินการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงานมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ใดๆ หรือยานพาหนะใดๆ ในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจค้น ยึด หรืออายัด ยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือจับกุมบุคคลใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามียาเสพติดซุกซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือบุคคลที่ถูกจับได้หลบซ่อนอยู่ในเคหสถาน หรือสถานที่นั้นประกอบด้วยมีเหตุอันควรเชื่อว่าหากไม่ดำเนินการในทันที ยาเสพติดนั้นจะถูกโยกย้ายหรือบุคคลที่หลบซ่อนอยู่จะหลบหนีก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลากลางคืน ภายในพระอาทิตย์ตกได้

(2) ค้นเคหสถาน สถานที่หรือบุคคลใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามียาเสพติดซุกซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ยึด หรืออายัด ยาเสพติด หรือทรัพย์สินใด ที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยา

เสพติดหรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้⁽¹⁾

(3) จับกุมบุคคลใดๆ ที่กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

(4) สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด⁽²⁾

(5) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดๆ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการใดๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้สิ่งบ่งชี้ เอกสารหรือวัตถุใดๆ มาเพื่อตรวจสอบและประกอบการพิจารณา

เจ้าพนักงานตำแหน่งใดและระดับใดจะมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งทั้งหมดหรือแต่บางส่วนให้เป็นไปตามที่เลขาธิการกำหนด ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ โดยทำเอกสารมอบหมายให้ไว้ประจำตัวพนักงานผู้ได้รับมอบหมายนั้น⁽³⁾

เจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่งนั้นจะต้องแสดงเอกสารมอบหมายนั้นต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

จะเห็นได้ว่า เป็นมาตรการพิเศษในทางกฎหมายที่จะทำการปราบปรามยาบ้า ให้ได้ผลเพราะให้อำนาจกรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงานดังกล่าวอย่างมากมาย เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการปราบปรามยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2.2) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามมาตรา 14 ให้ถือว่า กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการและเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายให้มีอำนาจในการจับ มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ที่พระราชอำนาจ และให้มีอำนาจควบคุมผู้ถูก

⁽¹⁾ ข้อความเดิมถูกยกเลิกโดย พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 มาตรา 4 และให้ใช้ข้อความที่พิมพ์ไว้นี้แทน

⁽²⁾ อำนาจสอบสวนตามมาตรา 14(4) กฎหมายจำกัดเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับการสอบสวนผู้ต้องหาเท่านั้น จะตีความให้มีความหมายว่าเป็นอำนาจสอบสวนโดยทั่วไปไม่ได้ (ตามหนังสือตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ สร 0601/1408 ลง 14 พ.ค. 2525

⁽³⁾ คือบัตรประจำตัวพนักงาน ป.ป.ส.

จับในการจับ ไว้เพื่อทำการสอบสวนได้เป็นเวลาไม่เกินสามวัน เมื่อครบกำหนด เวลาดังกล่าวหรือก่อนนั้นตามที่เห็นสมควรให้ส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้โดยมิให้ถือว่า การควบคุมผู้ถูกจับดังกล่าวเป็นการควบคุมของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เป็นมาตรการที่สืบเนื่อง ที่ว่าให้อำนาจจับกุมบุคคลใดๆ ที่กระทำความผิดตามกฎหมายยาเสพติด มีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับไว้เพื่อทำการสอบสวนได้ไม่เกินสามวัน และมิให้ถือว่าเป็นการควบคุมของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่มีความคล่องตัวขึ้น

(2.3) จากความเป็นมาและหลักกฎหมายพิเศษดังกล่าวมาแล้ว การตีความว่าอำนาจสอบสวนตามมาตรา 14(4) เป็นอำนาจในตำแหน่งพนักงานสอบสวนเพิ่มเติมจาก ป.วิ.อ.⁽¹⁾ หรือไม่จึงควรพิจารณาของกฎหมายในประเด็นดังต่อไปนี้

(2.3.1) พิเคราะห์ตามตัวอักษร

ตามมาตรา 14(4) ให้อำนาจสอบสวนผู้ต้องหาคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด คำว่า "สอบสวน" เป็นถ้อยคำใน ป.วิ.อ. ที่กำหนดความหมายไว้ในมาตรา 2(11) ว่า "การสอบสวน" หมายรวมถึงการรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ ฉะนั้น อำนาจสอบสวนนี้ เมื่อมิได้กำหนดความหมายไว้เป็นพิเศษ จึงต้องถือว่ามีความหมายเช่นเดียวกับการสอบสวนตาม ป.วิ.อ. นั้นเอง เมื่อมีอำนาจสอบสวนดังกล่าวแล้วประกอบกับ ป.วิ.อ.มาตรา 2(6) กำหนดว่า พนักงานสอบสวนคือ เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้อำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวนแสดงว่าอำนาจสอบสวนตามกฎหมายนี้ คือ อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งพนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อ. ด้วย

ฉะนั้น กรรมการเลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงาน ตามมาตรา 14 ที่มีอำนาจสอบสวน เป็นเจ้าพนักงานที่มีตำแหน่ง เป็น

⁽¹⁾ ป.วิ.อ. หมายถึงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

"พนักงานสอบสวน" ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 2(6) ด้วยเหตุผลดังกล่าวแล้ว

(2.3.1) พิเคราะห์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ก. พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายพิเศษ เพื่อให้มีการปราบปรามมีประสิทธิภาพดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์การตรากฎหมายในตอนท้าย พ.ร.บ. นี้⁽¹⁾ นอกจากนั้นความเป็นมาและจากบทบัญญัติในกฎหมายนี้ ได้แสดงเจตนารมณ์ของกฎหมายนี้ว่าด้วย ต้องการให้มีหน่วยงานกลางที่มีอำนาจในการปราบปรามอย่างเด็ดขาด เพื่อสร้างดุลย์อำนาจการปราบปรามขึ้น เพื่อมิให้มีเฉพาะเจ้าพนักงานตำรวจเท่านั้นที่ทำการปราบปรามได้

ดังนั้นอำนาจการสอบสวนเป็นอำนาจการปราบปรามตอนหนึ่ง เพื่อให้ผู้กระทำผิดต้องรับโทษ จึงเป็นอำนาจอย่างหนึ่งที่กฎหมายนี้มีเจตนารมณ์ให้เป็นอำนาจพิเศษเหมือนกันอำนาจปราบปรามพิเศษอื่นๆ ที่กฎหมายนี้กำหนดไว้ เช่นอำนาจเข้าไปในเคหะสถานตรวจค้น จับกุม ยึดอายัดโดยไม่ต้องมีหมายซึ่งเป็นมาตรการยกเว้นจากกฎหมายทั่วไปและได้บัญญัติรวมไว้ในมาตรา 14 และอำนาจสอบสวนตามมาตรา 14 (4) ซึ่งอยู่ในบทมาตราเดียวกันนี้ด้วย จึงถือได้ว่ากฎหมายมีเจตนารมณ์ในเรื่องการสอบสวนให้เป็นอำนาจพิเศษเช่นเดียวกัน

"เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือโดยที่ยาเสพติดเป็นภัยอย่างร้ายแรงต่อการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และรัฐบาลนี้ มีนโยบายที่จะป้องกันและปราบปรามการค้าและการเสพยาเสพติดอย่างเข้มงวดกวดขัน ในการนี้จำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อกำหนดมาตรการและให้อำนาจในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามให้ได้ผลโดยเด็ดขาดและมีประสิทธิภาพ จึงต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น"

ข. ในมาตรา 14 วรรคแรกบัญญัติว่า "เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้ การรุกรอง เลขาธิการ และเจ้าพนักงานมีอำนาจ" จากบทบัญญัตินี้กฎหมายได้ตั้งเป็นเจตนารมณ์ไว้ว่า การให้อำนาจพิเศษนั้น เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด และอำนาจพิเศษตามกฎหมายนี้จะใช้ก็เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดอันแสดงถึงเจตนารมณ์เป็นกฎหมายพิเศษที่มุ่งบังคับ เฉพาะเรื่องการให้อำนาจสอบสวนซึ่งเป็น

(1) หมายเหตุท้าย พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ขั้นตอนหนึ่งของการปราบปรามจึงเป็นการชอบด้วยเจตนารมณ์ของกฎหมายในการปราบปรามการกระทำผิดเฉพาะความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

ค. ถ้าพิจารณาถึงโครงสร้างของ ป.ป.ส. การที่กฎหมายให้อำนาจสอบสวนตามมาตรา 14(4) จะเห็นว่าประกอบด้วยผู้มีอำนาจบริหารและเจ้าหน้าที่ระดับสูงสุดของส่วนราชการที่มีอำนาจสอบสวนและปราบปรามตาม ป.วิ.อ. คือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจอธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมศุลกากร ดังนั้นในส่วนที่ว่าด้วยการสอบสวนตามกฎหมายนี้จึงมีเจตนารมณ์ให้กรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจในตำแหน่งของพนักงานสอบสวนในคดียาเสพติด ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการที่ว่าผู้บังคับบัญชาควรมีอำนาจไม่น้อยกว่าผู้ใต้บังคับบัญชามี

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ เมื่อกฎหมายให้เจ้าพนักงานมีอำนาจเช่นเดียวกับ ป.ป.ส. ที่มีอำนาจสอบสวนตามเหตุผลดังกล่าวแล้วเจ้าพนักงานจึงมีอำนาจสอบสวนตามที่บัญญัติไว้ใน ป.วิ.อ.⁽¹⁾ ด้วย

ง. อำนาจสอบสวนตามมาตรา 14(4) เป็นมาตรการพิเศษจากกฎหมายทั่วไปและมีเจตนารมณ์ให้ใช้อำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อ. เช่นเดียวกับอำนาจอื่นๆ ในมาตราเดียวกัน ดังนั้นมาตรา 14วรรคสอง จึงกำหนดว่าเจ้าพนักงานผู้ใดมีอำนาจสอบสวนหรืออำนาจประการอื่นต้องได้รับความเห็นชอบจาก ป.ป.ส.

(2.4) ปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจสอบสวนตาม พ.ร.บ. มาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

(2.4.1) อำนาจการสอบสวนตามมาตรา 15 ต่างกับอำนาจการสอบสวนมาตรา 14(4) อย่างไร

ก. ข้อพิจารณาประการแรกคือ การสอบสวนคืออะไร ป.วิ.อ. มาตรา 2 (11) บัญญัติไว้ดังนี้ "การสอบสวน" หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ จากบทบัญญัตินี้จะเห็นได้ว่า การสอบสวนเป็นการกระทำของพนักงานสอบสวนและเป็นการกระทำภายหลังจากที่ผู้กล่าวหาว่าความผิดได้เกิดขึ้นชัดเจนแล้วโดยผู้กล่าวโทษหรือร้องทุกข์เป็นการกระทำเพื่อสอบสวนพยานหลักฐาน เช่นจดปากคำพยานสอบสวน เอกสารพยานส่งลายพิมพ์นิ้วมือไปตรวจสอบส่งตรวจแยกธาตุ

ส่งของกลางไปตรวจพิสูจน์ ฯลฯ เหล่านี้เป็นการสอบสวนตามความหมายนี้ทั้งสิ้น⁽¹⁾

จึงกล่าวได้ว่า การสอบสวนต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังนี้คือ

1. การสอบสวนเป็นการกระทำของพนักงานสอบสวน
2. กระทำภายหลังที่มีผู้กล่าวหาความผิดได้เกิดขึ้นแล้ว
3. การกระทำนั้นคือการรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติ
4. การกระทำมุ่งหมาย เพื่อทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด

และเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

เมื่อพิจารณาจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้วจะเห็นว่า การสอบสวนนั้นมุ่งที่จะปราบปรามการกระทำผิด โดยการหาทางพิสูจน์ความผิดว่าบุคคลใดกระทำ แล้วนำตัวมาฟ้องร้องเพื่อลงโทษ ดังนั้นจะกระทำต่อเมื่อเกิดความผิดแล้วเท่านั้น ในการพิสูจน์ความผิดได้เพียงใดจึงอยู่ที่ว่า ต้องรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเข้าไว้ในสำนวนการสอบสวน เพื่อให้ยืนยันจำเลยในชั้นศาล วัตถุประสงค์สำคัญของการสอบสวน จึงเป็นเรื่องการรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการตาม ป.วิ.อ. เช่นการจับ ค้น ควบคุม ยึดอายัด เป็นต้น⁽²⁾

ข. ข้อพิจารณาประการที่ 2 คือ การสืบสวนคืออะไร

มาตรา 2(10) ป.วิ.อ. "การสืบสวน คือการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด" และเป็นการกระทำเพื่อทราบว่าความผิดได้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ "เพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด" การสืบสวนจึงเป็นเพียงการสืบสวนรายละเอียดไว้ก่อนเพื่อเตรียมเรื่องไว้สอบสวนต่อไป แต่มีข้อสังเกตว่าการสืบสวนอาจเกิดขึ้นก่อน หรือมีการสอบสวนแล้วก็ได้ เช่นยังไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจน พยานหลักฐานคลาดเคลื่อนก็อาจส่งสายสืบออกไปสืบสวนหาความจริง นอกจากนั้นแม้จะยังไม่มีความผิดเกิดขึ้นเลย พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจก็ต้องทำการสืบสวน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย

⁽¹⁾ ชัยณรงค์ ธรรมศักดิ์ . "เทคนิคการสอบสวนคดีอาญา"
โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, พ.ศ. 2518 หน้า 1

⁽²⁾ Ibid, p.55

ตามอำนาจหน้าที่ เช่นการออกตรวจท้องที่ดังนี้ เป็นต้น⁽¹⁾

ค. เมื่อได้พิจารณาแล้วว่าขั้นตอนในการสอบสวนกับสืบสวนนั้นมิใช่ขั้นตอนเดียวกัน การพิจารณาว่ากฎหมายบัญญัติอยู่ในขั้นตอนใดมีความสำคัญในการตีความอย่างยิ่งและถ้าพิจารณาตามกฎหมายนี้จะเห็นว่าอำนาจการจับกุมตามมาตรา 14(3) เป็นขั้นตอนในการสืบสวน ส่วนมาตรา 14(4) เป็นขั้นตอนในการสอบสวน ดังจะเห็นได้ คือ

1. มาตรา 14(4) บัญญัติว่าให้ กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการและเจ้าพนักงานมีอำนาจ "สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด"

2. ป.วิ.อ.มาตรา 2(2) "ผู้ต้องหาหมายถึงผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำผิดแต่ยังไม่ถูกฟ้องต่อศาล" ปัญหาที่ต้องพิจารณาจึงอยู่ที่ว่าเมื่อใดบุคคลจึงเริ่มต้นเป็นผู้ต้องหาซึ่งจากคำนิยามนั้น เห็นว่าเริ่มเมื่อมีการกล่าวหาว่าบุคคลนั้นกระทำผิด การกล่าวหาว่ากระทำผิดหมายถึงการไปร้องทุกข์กล่าวโทษหรือเจ้าพนักงานกล่าวหาเอง

เมื่อพิจารณาคำว่า "สอบสวน" และ "ผู้ต้องหา" แล้วจะเห็นว่ามาตรา 14(4) เป็นขั้นตอนภายหลังมีการกล่าวหาผู้ใดกระทำผิดขึ้นแล้ว โดยพนักงานสอบสวน ได้กระทำไปตามที่กฎหมายกำหนดตามความผิดที่ได้กล่าวไว้เท่านั้น เพื่อพิสูจน์ความผิดและนำตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

ง. มาตรา 14(3) บัญญัติว่า "จับกุมบุคคลใดๆ ที่กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด" จะเห็นได้ว่าตัวบุคคลที่ถูกจับกุมหมายมิได้ใช้คำว่า "ผู้ต้องหา" ดังเช่น มาตรา 14(4) แต่กฎหมายใช้คำว่า "จับกุมบุคคลใด" หากใช้คำว่า "ผู้ต้องหา" ก็จะเป็น "ผู้ที่ถูกกล่าวหา" อันจะเป็นขั้นตอนในขั้นสอบสวนแล้ว ฉะนั้นจะเห็นว่าการใช้อำนาจจับกุมนี้เป็นขั้นตอนในขั้นการสืบสวนนั่นเอง

- เมื่อพิจารณาได้แล้วว่าความแตกต่างระหว่างมาตรา 14(3) และมาตรา 14(4) อยู่ในขั้นตอนที่ต่างกันจะมีผลสำคัญในการตีความมาตรา 14(4) กับมาตรา 15 เพราะการพิจารณาได้เช่นนี้จะเห็นเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ได้บัญญัติความแตกต่างของมาตรา 14(4) กับมาตรา 15 ไว้แล้วชัดเจน

⁽¹⁾ ชูศักดิ์ ธีรนิล . "ตำราประกอบการศึกษากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 1" , โรงพิมพ์รุ่งศิลป์การพิมพ์, พ.ศ. 2524 หน้า 56

- ความแตกต่างระหว่างการสอบสวนตามมาตรา 14(4) เป็นอำนาจที่ให้เจ้าพนักงานสอบสวน ในฐานะของพนักงานสอบสวนได้เลขที่เดียว แต่อำนาจสอบสวนตามมาตรา 15 นั้นจะมีขึ้นได้ต่อเมื่อเจ้าพนักงานนั้นได้รับแต่งตั้งให้มีอำนาจจับกุมตามมาตรา 14 (3) ก่อนจึงจะให้อำนาจควบคุมไว้สอบสวนได้ 3 วัน ตามมาตรา 15 โดยให้ถือว่าเจ้าพนักงานที่มีเพียงอำนาจจับกุมนั้นมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อ. ความมุ่งหมายของบทบัญญัตินี้^๕ เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนหาข่าวจากผู้อยู่จับกุมอันเป็นประโยชน์ในการจับกุมเพื่อปราบปรามต่อไป มิใช่การกระทำเพื่อนำมาพิสูจน์ความผิดและฟ้องลงโทษผู้กระทำผิดแต่อย่างใด

ดังนั้นอำนาจตามมาตรา 14(3) จึงเป็นอำนาจประธาน^(๑) มาตรา 15 จึงเป็นอำนาจอุปกรณและทั้งสองประการเป็นอำนาจในชั้นของการสืบสวนอันเป็นขั้นตอนก่อนการสอบสวน และให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนในช่วงควบคุมตัวผู้ถูกจับตามกฎหมายพิเศษเท่านั้น ส่วนอำนาจตามมาตรา 14(4) เป็นขั้นตอนของการสอบสวนซึ่งผ่านจากชั้นการสืบสวนมาแล้ว

พ.ร.บ. นี้บัญญัติเพียงให้อำนาจสอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดมิได้บัญญัติรายละเอียดอื่นๆ เช่น การสอบสวนจะดำเนินอย่างไร

ดังกล่าวแล้วว่า พ.ร.บ. นี้เป็นกฎหมายพิเศษ เมื่อมิได้บัญญัติเป็นพิเศษอย่างอื่นก็ต้องใช้กฎหมายทั่วไปคือ ป.วิ.อ. โดยต้องบังคับตาม ป.วิ.อ. ในเรื่องการสอบสวนสามัญทั้งหมดแต่เป็นอำนาจเฉพาะคดียาเสพติดเท่านั้น

จ. มาตรา 15 บัญญัติว่า "ให้ส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อ. เพื่อดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ให้ถือว่าการควบคุมตัวผู้ถูกจับดังกล่าวเป็นการควบคุมของพนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อ." เช่นนี้การที่ พ.ร.บ. นี้อ้างถึงพนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อ. นี้จะหมายถึงว่ากฎหมายนี้ไม่มีพนักงานสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนจะมีได้เฉพาะใน ป.วิ.อ. เท่านั้นหรืออย่างไร

ดังกล่าวแล้ว มาตรา 15 ต้องอ่านประกอบมาตรา 14(3) ทั้งมาตรา 15 ประกอบมาตรา 14(3) เป็นการดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการ

^(๑) คณิต ณ นคร. "อัยการกับการสอบสวนคดีอาญา", วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ฉบับที่ 2 ปีที่ 9, พ.ศ. 2520 หน้า 133 (137)

การยุติธรรมในชั้นการสืบสวน ฉะนั้นจึงบัญญัติเปิดทางให้อำนาจจับกุมผู้ถูกจับแล้วสามารถส่งพนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อ. ได้ทั้งนี้เป็นการแสดงให้เห็นว่าอำนาจการควบคุมผู้ถูกจับ 3 วัน นั้นมิใช่เป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อ. แต่เพียงกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อ. เท่านั้น ฉะนั้นการควบคุมไว้ 3 วัน จึงเป็นบทบัญญัติพิเศษที่ผู้จับกุมไม่จำเป็นต้องนำตัวผู้ถูกจับส่งไปยังที่ทำการของเจ้าพนักงานทันทีดังบัญญัติใน ป.วิ.อ. มาตรา 84 และเมื่อควบคุมครบ 3 วันแล้วนำส่งพนักงานสอบสวน ตามมาตรา 2(6) ป.วิ.อ. อำนาจการควบคุมของพนักงานสอบสวนย่อมเป็นไปตามมาตรา 87 ป.วิ.อ.

จากถ้อยคำและเจตนารมณ์ของกฎหมายจะเห็นได้ว่าเจ้าพนักงานที่มีอำนาจตามมาตรา 14(4) เป็นพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจสอบสวนดำเนินคดีความผิดตามกฎหมาย เกี่ยวกับยาเสพติดในฐานะของพนักงานสอบสวน ป.วิ.อ. มาตรา 2(6) บทบัญญัติมาตรา 15 นี้แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่าเจ้าพนักงานผู้ที่มีอำนาจจับกุมตามมาตรา 14(3) ก็ยังมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อ. ในระหว่างการควบคุมตัวตามอำนาจพิเศษ 3 วัน ฉะนั้นอำนาจการสอบสวนตามมาตรา 14(4) จึงมิได้ถูกจำกัดโดยมาตรา 15 อย่างแน่นอน

(2.4.2) หลักเกณฑ์การดำเนินการตามมาตรา 14(1)-(5) แห่ง พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มีดังนี้

ก. มาตรา 14(1) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ใดๆ หรือยานพาหนะใดๆ ในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจค้น ยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือจับกุมบุคคลใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า มียาเสพติดซุกซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือบุคคลที่จะถูกจับได้หลบซ่อนอยู่ในเคหสถาน หรือสถานที่นั้น ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากไม่ดำเนินการในทันที ยาเสพติดจะถูกโยกย้ายหรือบุคคลที่หลบซ่อนอยู่จะหลบหนี ก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตกได้

- เคหสถาน หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรงเรือนหรือแพ ที่ซึ่งคนอยู่อาศัยและหมายความรวมถึงตลอดถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วย จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม

- ยึด หมายความว่า การเอายาเสพติดหรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่อาจใช้

เป็นพยานหลักฐานได้มาอยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ 1433/2492)

- อายัด หมายความว่า การส่งบุคคลภายนอกหรือบุคคลที่สามห้ามมิให้ทำการโอนหรือย้ายยาเสพติดหรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้ หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดหรืออาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ให้แก่ผู้ต้องหา (เทียบฎีกาที่ 1127/2487)

- กลางคืน หมายความว่า เวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกและพระอาทิตย์ขึ้น พิจารณาจากดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าไปหรือยัง (ฎ 614/2499)

- การเข้าไปในเคหสถานเวลากลางวันมีเหตุอันควรสงสัยประการเดียวกันพอ แต่การเข้าไปในเวลากลางคืนต้องมีเหตุอีกประการหนึ่งคือหากไม่ดำเนินการในทันที ยาเสพติดนั้นจะถูกโยกย้ายหรือบุคคลที่หลบซ่อนอยู่จะหลบหนี

- การค้นที่รโหฐานต้องทำในเวลากลางวัน เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษจึงจะทำการค้นในเวลากลางคืนได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา 96(2) พระราชบัญญัตินี้จึงเป็นข้อยกเว้น⁽¹⁾

- การค้นในเวลากลางวันค้นของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เพื่อจับผู้ค้ายาเสพติดซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้ร้ายสำคัญ ไม่ว่าจะในกรุงเทพฯ หรือต่างจังหวัด ไม่ต้องอนุมัติจากอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี เหมือนอย่างพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 96 (3) เพราะเป็นเรื่องที่ พ.ร.บ.นี้บัญญัติไว้เป็นพิเศษ⁽²⁾

ข. มาตรา 14 (2)

ค้นเคหสถาน สถานที่หรือบุคคลใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามียาเสพติดซุกซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายยึดหรืออายัดยาเสพติด หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

⁽¹⁾ ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่งเมื่อมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้ค้นได้เป็นพิเศษจะทำการค้นในเวลากลางคืนก็ได้

⁽²⁾ การค้นเพื่อจับผู้ร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญจะทำในเวลากลางคืนก็ได้แต่ต้องได้รับอนุญาตพิเศษ จากอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อการค้นในจังหวัดนั้น ส่วนหัวหน้าในการค้นนั้นต้องเป็นนายอำเภอหรือนายตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

อำนาจคืนของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เป็นอำนาจเฉพาะตัวตามกฎหมายและกฎหมายนี้ ไม่มีบทบัญญัติให้เรียกบุคคลอื่นให้ช่วยเหลือในการคืน นอกจากนี้ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.อ.มาตรา 57, 61, 82, 92, และ 97 แต่อย่างใด⁽¹⁾

ดังนั้น ต้องปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาและความเห็นของกรมตำรวจ เพื่อป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบในเรื่องการคืนและเพื่อไม่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ขัดแย้งกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประสานงานในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2537 ข้อ 7 ที่ว่าต้องให้ความร่วมมือในการตรวจค้นเมื่อได้รับการร้องขอ ก็ให้ปฏิบัติดังนี้

1. ออกหมายค้น ถ้าสามารถทำได้

2. ถ้าออกหมายค้นไม่ได้ และไม่มีเหตุผลที่จะปฏิเสธก็ต้องให้ความร่วมมือ แต่ไม่ต้องเข้าไปในเคหสถาน

ค. มาตรา 14 (3)

จับกุมบุคคลใด ที่กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด⁽²⁾

1. ในการจับกุม ผู้จับไม่จำเป็นต้องแจ้งข้อหาให้ผู้ถูกจับกุมทราบ เพราะ ป.วิ.อาญา มาตรา 83 บัญญัติเพียงให้ผู้จับกุมแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมผู้จับ ส่วนการแจ้งข้อหาเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ทั้งนี้เป็นไปตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 134 (เปรียบเทียบ ฎ 1549/2525)

2. กรณีจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งหน้า ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 80 เจ้าพนักงาน ผู้จับกุมไม่จำเป็นต้องแจ้งแก่ผู้ถูกจับกุมว่าเขาต้องถูกจับตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 83 (ฎ 512/2480)

3. เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้มีอำนาจจับกุมตามมาตรา 14(3) นี้จะมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ได้อีกไม่เกิน 3 วัน เพื่อการสอบสวนและ 3

⁽¹⁾ ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ นร 0501/1217 ลง 20 กรกฎาคม 2527 และความเห็นของกรมตำรวจที่ มท 0610/1944 ลง 29 กุมภาพันธ์ 2527

⁽²⁾ ศึกษาแนวทางปฏิบัติในการจับกุมตาม ป.วิ.อ. มาตรา 83, 84, 86

วันนี้ไม่รวมเข้าใน 7 วัน ของพนักงานสอบสวนตาม ป.วิ อาญา มาตรา 87

4. การจับกุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ทำให้การสอบสวนตาม ป.วิ.อ. เสียไป (ฎ 495/2500)

5. การจับกุมผู้กระทำความผิดฐานสนับสนุนช่วยเหลือ (มาตรา 6) หรือสมคบ (มาตรา 8) แห่ง พ.ร.บ. มาตราการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 นั้น ต้องขออนุมัติต่อ เลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อน (มาตรา 14) มิฉะนั้นผิดเงื่อนไขของกฎหมาย

6. กรณีจับกุมเด็ก (อายุเกิน 7 ปี แต่ไม่เกิน 14 ปี) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 มาตรา 49 วางหลักเกณฑ์ ห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่เด็กนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีผู้เสียหายชี้ตัว และยืนยันให้จับหรือมีผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าได้มีการร้องทุกข์ไว้แล้วหรือมีหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

กรณีเด็กกระทำผิดตามมาตรา 6 หรือมาตรา 8 ซึ่งหน้า เมื่อจะจับกุมต้องขออนุมัติจาก เลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อนเช่นกัน ภายใต้บังคับมาตรา 14

ส่วนกรณีจับกุมเยาวชน (อายุเกิน 14 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี) คงใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับ การจับกุมผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

7. ผลการจับกุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเจ้าพนักงานผู้จับอาจมีความผิด ดังนี้

- (1) ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ (ป.อาญามาตรา 148)
- (2) ทำให้เสื่อมเสียเสรีภาพ หรือหน่วงเหนี่ยวกักขัง (ป. อาญา มาตรา 309, 310)
- (3) บุกรุก (ป.อาญา มาตรา 362, 364)
- (4) ทำให้เสียทรัพย์ (ป.อาญา มาตรา 358 ถึง 361)
- (5) ถ้ามีการต่อสู้กันขึ้น เจ้าพนักงานจะอ้างว่าเป็นป้องกันมิได้และอาจมีความผิดฐานทำร้ายร่างกายหรือฆ่าคนตาย โดยไม่เจตนาแล้วแต่กรณี

ง. มาตรา 14 (4)

สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด⁽¹⁾

- "การสอบสวน"⁽²⁾ หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือ พิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

เกี่ยวกับการสอบสวนผู้ต้องหาตามมาตรา 14 (4) นี้ได้อธิบายไว้แล้วในข้อ 2.4 (ปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจการสอบสวนตามกฎหมายฉบับนี้)

จ. มาตรา 14 (5)

มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการใดๆ มาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา

1. การใช้อำนาจตามมาตรา 14(5) นี้ ในทางปฏิบัติมีปัญหามากตั้งนั้นเวลาแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในระดับชั้นผู้น้อย จึงมักจะไม่ให้อำนาจนี้

2. สำนักงาน ป.ป.ส. เคยประสานงานกับธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อขอให้ธนาคารช่วยตรวจสอบบัญชีผู้ต้องหาในคดียาเสพติด เพื่อพิสูจน์การได้มาหรือใช้ไปซึ่งเงินตราในการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

3. เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เคยใช้อำนาจตามมาตรา 14(5) นี้ ตรวจสอบประวัติหรือภูมิฐานะของผู้ต้องหาในคดียาเสพติด

การตรวจค้นหรือจับกุม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในส่วน

⁽¹⁾ อำนาจสอบสวนตามมาตรา 14(4) กฎหมายจำกัดเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอบสวนผู้ต้องหาเท่านั้น

- ดูความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามหนังสือที่ สร 0601/1408 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2525 ซึ่งสรุปได้ว่าการสอบสวนตามมาตรา 14(4) นี้ไม่ใช่เป็นการสอบสวนตามป.วิ.อาญา มาตรา 120 ดังนั้นเมื่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้ทำการสอบสวนเสร็จแล้วจึงส่งเรื่อง ให้พนักงานอัยการฟ้องคดีทันทีไม่ได้

⁽²⁾ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 12 (11)

ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ไม่ต้องมีหมายค้นหรือหมายจับ เพราะ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มาตรา 14 วรรคท้าย ซึ่งเป็นกฎหมายพิเศษบัญญัติให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เพียงแต่แสดงบัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องก็พอ ทั้งนี้ เพื่อให้การปราบปรามยาเสพติดได้ผลโดยเด็ดขาดและมีประสิทธิภาพสูงสุด ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนี้

กฎหมายพิเศษ⁽¹⁾ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 เป็นกฎหมายพิเศษ เพราะเป็นกฎหมายบังคับเฉพาะเรื่อง กล่าวคือมุ่งบังคับใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีมาตรการปราบปรามพิเศษด้วยเหตุผลดังที่พิจารณาแล้ว และผลของการเป็นกฎหมายพิเศษมีหลายประการกล่าวคือ

1. การเป็นกฎหมายพิเศษมีผลในการตีความและการใช้กฎหมายที่สำคัญคือถ้ามีกฎหมายสองบทซึ่งเป็นเรื่องเดียวกัน ถ้าสามารถแยกกฎหมายบทหนึ่งเป็นพิเศษอีกบทหนึ่งเป็นบททั่วไปแล้ว ต้องใช้กฎหมายพิเศษบังคับแก่กรณี ตามสัจจกติกกฎหมายที่ว่า "กฎหมายพิเศษยกเว้นกฎหมายทั่วไป" หรือ "หลักเกณฑ์พิเศษมาก่อนกฎหมายทั่วไป"

2. การใช้กฎหมายพิเศษบังคับแก่กรณี นั้นต้องเป็นเรื่องที่กฎหมายพิเศษบัญญัติแตกต่างหรือยกเว้นจากกฎหมายทั่วไป จึงให้นำกฎหมายพิเศษมาใช้บังคับและขณะเดียวกัน เรื่องใดที่กฎหมายพิเศษมิได้บัญญัติถึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายทั่วไป

3. ป.วิ.อ. โดยหลักแล้วเป็นกฎหมายทั่วไป เพราะได้บัญญัติเปิดช่องให้บังคับถึงการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายอื่น ดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติให้ใช้ ป.วิ.อ. มาตรา 3 และ ป.วิ.อ. มาตรา 16 ดังที่ได้พิจารณาแล้ว

2.1.3 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีผลบังคับเมื่อ วันที่ 28 เมษายน 2522⁽²⁾

⁽¹⁾ Ibid, p.32

⁽²⁾ ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96 ตอนที่ 63 ลงวันที่

ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2465 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมอีก 4 ฉบับ ยกเลิกกฎหมายว่าด้วยกัญชา กฎหมายว่าด้วยพืชกระท่อม และได้บัญญัติให้กัญชาและพืชกระท่อมเป็นยาเสพติดประเภทหนึ่ง ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 นี้

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ได้ใช้บังคับมานานแล้วและมีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมกับกาลสมัย สมควรปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้การปราบปรามและควบคุมยาเสพติด ให้โทษ เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพจริงขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติดให้โทษซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกอยู่ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

เป็นกฎหมายที่สมบูรณ์ที่สุดมีมาตรการต่างๆ ที่นำมาแก้ไขปัญหายาเสพติดให้โทษ

ผลของการปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้ทำให้มีหลักการต่างๆ ดังนี้

1. มีการแบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท โดยการแยกแบ่งเป็นสัดส่วน
 2. มีการตั้งกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษขึ้น ควบคุมเรื่องยาเสพติดให้โทษ และประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
 3. การควบคุมยาเสพติดให้โทษบางประเภท ได้ควบคุมโดยใกล้ชิดและเข้มงวดกวดขัน เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด กล่าวคือ ยาเสพติดให้โทษบางชนิดห้ามเด็ดขาด และบางชนิดห้ามไม่เด็ดขาด สามารถขออนุญาตประกอบการได้ โดยให้เหตุผลตามที่กฎหมายฉบับนี้บัญญัติไว้ เช่น ใช้ในการแพทย์ เป็นต้น
 4. มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และมาตรการควบคุมพิเศษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
 5. ได้วางกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ใช้อุบายหลอกลวง ชู้เชิญ ใช้กำลัง ประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดครองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใดให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษไว้ด้วย
 6. ได้กำหนดบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการบำบัดรักษาไว้ด้วย
- กฎหมายฉบับนี้ เริ่มใช้บังคับเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2522
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้กำหนดประเภทของยาเสพติดไว้ 5 ประเภทคือ

- ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงเช่น เฮโรอีน ยาบ้า
- ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน โคคาอีน โคเดอีน ผีนยา
- ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นส่วนผสมอยู่ด้วย เช่น ยาแก้ไอผสมโคเดอีน
- ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่นอะเซติลแอนไฮไดรด์ และอะเซติลคอลอยด์
- ประเภท 5 ยาเสพติดที่มีได้จัดเข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา และพืชกระท่อม
- มาตรการที่เกี่ยวกับการควบคุมและปราบปรามมี ดังนี้

(1) มาตรการควบคุม

ในการควบคุมดูแลการดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ ในการให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ เช่น การระบุชื่อยาเสพติดให้โทษประเภทต่างๆ การกำหนดปริมาณยาเสพติดให้โทษที่ผู้รับอนุญาต ผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง การอนุญาตให้ผลิตจำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 และประเภท 5

สำหรับมาตรการสำคัญ⁽¹⁾ เพื่อควบคุมยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัตินี้ คือการควบคุม การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และเฉพาะยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ซึ่งเป็นยาเสพติดร้ายแรง ได้กำหนดมาตรการควบคุมไว้เป็นพิเศษ โดยห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองเพื่อจำหน่ายครอบครอง หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย เว้นแต่การมีไว้ในครอบครองในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ นอกจากนี้ได้ควบคุมการเสพเฉพาะประเภท 1

⁽¹⁾ สุรพล ไตรเวทย์ . "กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด", วารสารสำนักงาน ป.ป.ส. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1, 2527.

ประเภท 2 และประเภท 5 โดยกำหนดให้ผู้เสฟต้องรับโทษตามกฎหมาย ส่วนประเภท 3 เป็นยารักษาโรคและประเภท 4 เป็นสารเคมีจึงมิได้ควบคุมการเสฟไว้

พระราชบัญญัติยาเสฟติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้กำหนดอัตราโทษให้สูงขึ้นทุกลักษณะความผิด และได้นำมาตรการใหม่มาใช้บังคับ เช่น การบ่งชี้ว่าเป็นผู้เสฟ โดยการตรวจสอบและแสดงผลตามหลักวิทยาศาสตร์การแพทย์ และการพิจารณากำหนดความร้ายแรงของความผิด โดยถือเอาปริมาณของยาเสฟติดเป็นเกณฑ์ ซึ่งเป็นผลให้ผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นตัวการผู้ค้าผู้จำหน่ายต้องรับโทษหนักขึ้น เช่น ผู้มีเฮโรอีนไว้ในครอบครองเกินกว่า 100 กรัม ต้องรับโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ส่วนการบำบัดรักษาผู้เสฟยาเสฟติด พระราชบัญญัติยาเสฟติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้กำหนดให้มีระบบสมัครใจเพื่อจูงใจและให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดฐานเสฟ ในการสมัครเข้ารับการบำบัดรักษาก่อนความผิดปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้เสฟจะต้องอยู่รับการบำบัดรักษาตามระเบียบข้อบังคับ จนได้รับการรับรองเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วจึงได้รับการยกเว้นโทษตามกฎหมาย

นอกจากนี้ กรณีที่ผู้เสฟต้องโทษในความผิดฐานเสฟเป็นครั้งที่สามเมื่อพ้นโทษแล้ว จะต้องเข้ารับการบำบัดรักษาตามระบบบังคับโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข จะมีคำสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำไปควบคุมเพื่อรับการบำบัดรักษาที่สถานพยาบาล ซึ่งรัฐมนตรีได้ประกาศจัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายยาเสฟติดให้โทษที่สมบูรณ์ที่สุด เนื่องจากเป็นการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายยาเสฟติดให้โทษซึ่งแยกอยู่คนละฉบับกัน ให้มาอยู่ที่ ฉบับเดียวกัน

(2) มาตรการปราบปราม

พระราชบัญญัติยาเสฟติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีมาตรการในการปราบปราม ปรากฏอยู่ในหมวด 8 ว่าด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่ ตั้งแต่มาตรา 49 ถึงมาตรา 51 หมวด 9 ว่าด้วยการพักไว้ในอนุญาต และการเพิกถอนใบอนุญาตตั้งแต่ มาตรา 52 ถึงมาตรา 56 หมวด 11 ว่าด้วยการนำผ่านซึ่งยาเสฟติดมีเพียงมาตราเดียวคือ มาตรา 64 นอกจากนี้ยังปรากฏอยู่ในมาตรา 93

มาตรา 97 มาตรา 101 และมาตรา 102 อีกด้วย⁽¹⁾

สำหรับมาตรการในการปราบปรามสรุปได้ ดังนี้

(2.1) กำหนดขึ้นเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ กฎหมายจึงกำหนดอำนาจนี้ขึ้นมา มิฉะนั้นแล้วเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจะดำเนินการบางอย่างได้ เพราะเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นแต่อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า การที่เจ้าหน้าที่จะปฏิบัติงานตามอำนาจที่มอบให้ นั้น จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้จึงจะถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้ มิฉะนั้นจะเป็นเรื่อง เจ้าหน้าที่ละเมิดกฎหมายเสียเอง

(2.2) เป็นการแสดงความบริสุทธิ์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะต้องแสดงบัตรประจำตัวให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและผู้เกี่ยวข้องจะได้ให้ความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ มิฉะนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องอาจไม่ให้ความร่วมมือก็ได้ด้วยไม่ทราบว่า เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่จริงหรือไม่

(2.3) เป็นการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาโดยสมบูรณ์ ซึ่งถ้าไม่มีบทบัญญัตินี้แล้วพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการทางคดีได้โดยสะดวก

(2.4) เป็นการสั่งพักใช้ใบอนุญาตเป็นอำนาจที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าหากผู้อนุญาตเห็นว่าผู้รับอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือฝ่าฝืนกฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจสั่งพักการใช้ใบอนุญาตได้โดยมีกำหนดครั้งละไม่เกิน 180 วัน โดยความเห็นชอบคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษนับว่าเป็นความจำเป็นขาดที่จะป้องกันมิให้ผู้รับอนุญาตฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งเป็นมาตรการที่จะบังคับผู้รับอนุญาตให้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายอยู่เสมอ

(2.5) ในการสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตต้องแจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบซึ่งถ้าไม่พบตัวผู้ถูกสั่งหรือผู้ถูกสั่งไม่ยอมรับคำสั่ง มาตรการนี้มีมาตรการทางกฎหมายที่จะดำเนินการให้มีผลโดยปิดคำสั่งไว้ ณ ที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ในสถานที่ระบุไว้ในใบอนุญาตซึ่งกระทำเช่นนี้ก็ถือว่า ผู้ถูกสั่งได้ทราบคำสั่งนั้นแล้วตั้งแต่วันที่ปิดคำสั่งเป็นต้นไป

(2.6) กำหนดให้ยาเสพติดให้โทษที่เหลือจากการพักใช้ใบอนุญาต

⁽¹⁾ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีทั้งหมด 11

หรือเพิกถอนใบอนุญาตและใบอนุญาตดังกล่าว มาเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข หรือในกรณีจำเป็นจะเก็บรักษาไว้ที่อื่นก็ได้และในกรณีเพิกถอนใบอนุญาต ให้ยาเสพติดให้โทษที่ยึดไว้ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข

(2.7) ในกรณีที่ได้ทำการยึดยาเสพติดให้โทษ และใบอนุญาตตามมาตรา 55 ซึ่งถูกพักการใช้ใบอนุญาต เมื่อพ้นกำหนดการพักใช้ใบอนุญาต พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องคืนยาเสพติดให้โทษและให้แก่ผู้รับอนุญาตต่อไป

(2.8) มาตรการทางกฎหมาย ในการปราบปรามตามบทบัญญัติมาตรานี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 4 และประเภท 5 ให้มีใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศที่ส่งออกนั้น พร้อมกับยาเสพติดให้โทษและต้องแสดงใบอนุญาตดังกล่าวต่อพนักงานศุลกากร ก็ต้องยินยอมให้พนักงานศุลกากรเก็บรักษาหรือควบคุมยาเสพติดให้โทษและต้องนำยาเสพติดให้โทษออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดเวลา 30 วันนับแต่วันนำเข้า มิฉะนั้นพนักงานศุลกากรจะรายงานให้เลขาธิการทราบ เพื่อให้เลขาธิการออกคำสั่งให้นำผ่านยาเสพติดให้โทษออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนด 60 วัน นับแต่วันที่ออกคำสั่ง ในกรณีผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตาม ให้ยาเสพติดให้โทษเหล่านั้นตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข เช่นนี้ เป็นมาตรการควบคุมยาเสพติดให้โทษที่นำผ่านมิให้มีการหลีกเลี่ยงกฎหมายและมีผู้นำไปเสพหรือใช้ในทางที่ผิดก็ได้

(2.9) เป็นมาตรการพิเศษในการปราบปรามยาเสพติดอย่างแท้จริง โดยกำหนดโทษแก่ผู้ใช้อุปายาลอกหลวง ชูเชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใดให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษ ซึ่งตัวบุคคลที่ถูกลงโทษตามมาตรานี้อาจไม่ได้เสพยาเสพติดให้โทษเลย บทบัญญัติแห่งมาตรานี้มีความถูกต้องและเหมาะสมมาก เพราะผู้ที่กระทำผิดจะไม่ได้เสพยาเสพติดให้โทษและไม่ได้กระทำความผิดฐานอื่นๆ ตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดก็ตามมาตรานี้จึงมีความสำคัญมากในการปราบปรามยาเสพติด เพราะถ้าสามารถปราบปรามบุคคลที่กระทำความผิดตามมาตรานี้ได้มากก็มีผลทำให้ปัญหา ยาเสพติดลดน้อยลง

(2.10) เป็นมาตรการทางกฎหมายอีกประการหนึ่ง คือการกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ไม่ขีดหลายให้มีโทษหนักขึ้น ถ้าเข้าเงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์ตามบทบัญญัติดังกล่าว เป็นการป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดขึ้นอีก ในทำนองเดียวกัน

การขึ้นอีก ในทำนองเดียวกับการเพิ่มโทษตามประมวลกฎหมายอาญา

(2.11) ในกรณีที่มีการยึดยาเสพติดให้โทษไว้ และไม่มีคดีฟ้องถึงศาลด้วยประการใดๆ ก็ตาม ถ้าภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ยึด ไม่มีผู้ใดมาอ้างว่าเป็นเจ้าของ ให้ยาเสพติดให้โทษนั้นตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข เจตนารมณ์ ก็เพื่อต้องการจะอุดช่องว่างของกฎหมายเพราะถ้าคดียาเสพติดให้โทษได้ฟ้องร้องยังศาลแล้ว อำนาจการริบยาเสพติดให้โทษเป็นอำนาจของศาล แต่ถ้าไม่มีคดีขึ้นสู่ศาลจะไม่มีใครสั่งริบได้เลย จึงบัญญัติมาตรานี้ไว้ให้ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข หากพ้นกำหนดเวลาหกเดือนนับแต่วันที่ยึดแล้วไม่มีผู้ใดมาอ้างว่าเป็นเจ้าของยาเสพติดให้โทษ

(2.12) บรรดา ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 4 หรือประเภท 5 เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะหรือวัตถุอื่นซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้ริบเสียทั้งสิ้น เป็นมาตรการการอีกประการหนึ่ง ที่ต้องการปราบปรามยาเสพติดให้โทษอย่างเข้มงวดกวดขัน จึงให้ทำการริบยาเสพติดให้โทษตามที่ระบุในมาตรานี้ตลอดจนเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ หรือวัตถุอื่นซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิดเสียทั้งสิ้น เพื่อมิให้ผู้ใดนำอุปกรณ์เหล่านี้ไปดำเนินการกระทำความผิดอีก

(3) มาตรการในการดำเนินคดี

จากบทวิเคราะห์ศัพท์คำว่า "จำหน่าย" ตามมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หมายความว่า "ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้"

ข้อสังเกต คำว่า "จำหน่าย" ตามกฎหมายนี้จะไม่รวมถึง "การมีไว้เพื่อจำหน่าย" ดังเช่น กฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทแต่กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษนี้จะมีความผิดฐาน "ครอบครองเพื่อจำหน่าย" ครอบรับเป็นเอกเทศอีกมาตราหนึ่งต่างหาก โดยแยกพิจารณา ดังนี้

1. กรณีเข้าสู่สันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมาย

1.1 การผลิต นำเข้า ส่งออกหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 1 คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ 20 กรัมขึ้นไปให้ถือว่าเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งจะส่งผลให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษสูงขึ้น (มาตรา 15 วรรคสอง) ฎีกาที่ 2268/2532

เล่ม 5 หน้า 168

1.2 การครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 2 คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ 100 กรัมขึ้นไป ให้ถือว่ามิไว้ในความครอบครองเพื่อจำหน่าย (มาตรา 17 วรรคสอง)

1.3 การครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 4 หรือประเภท 5 ซึ่งมีปริมาณตั้งแต่ 10 กิโลกรัมขึ้นไป ให้ถือว่าครอบครองเพื่อจำหน่าย (มาตรา 26 วรรคสอง)

2. แนวคำพิพากษาศาลฎีกา

2.1 กรณีไม่เข้าข้อสันนิษฐานของกฎหมายแต่ข้อเท็จจริงฟังชั้นศาลลงโทษได้

บางกรณีแม้ยาเสพติดให้โทษของกลางจะมีน้ำหนักน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด ตามข้อสันนิษฐานไว้ก็ตามแต่ก็อาจมีความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออกหรือครอบครองเพื่อจำหน่ายได้ถ้าปรากฏว่าข้อเท็จจริงว่าการกระทำความผิดของจำเลยนั้นๆ เป็นการผลิต นำเข้า ส่งออกหรือครอบครองเพื่อจำหน่ายจริง ตามฎีกาที่ 3611/2527 เล่ม 12 หน้า 2774, ฎีกาที่ 3580/2531 เล่ม 10 หน้า 223

2.2 ข้อเท็จจริงและปัญหาดังกล่าวว่าการกระทำความผิดของจำเลยจะเป็นความผิดธรรมดาเดียวฐานจำหน่าย หรือมีความผิดสองกรรม คือฐานจำหน่ายและฐานครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้แล้วว่าจำเลยกระทำความผิดสองกรรม คือฐานจำหน่ายและฐานครอบครองเพื่อจำหน่าย โดยให้เหตุผลว่า หลังจากจำเลยจำหน่ายไปแล้วจำนวนหนึ่ง เจ้าหน้าที่ยังค้นของกลางได้ที่กระเป๋ากางเกงของจำเลยอีกจำนวนหนึ่ง แม้จำนวนแรกที่จำหน่ายให้สายลับไปนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่จำเลยมิไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายก็ตาม การกระทำของจำเลยแยกได้เป็นสองกรรมต่างหากจากกัน เป็นความผิดซึ่งอาศัยเจตนาในการกระทำผิดแตกต่างแยกจากกันได้ฎีกาที่ 3681/2525 เล่ม 12 หน้า 2765

2.3 วินิจฉัยตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ที่ถือว่าการกระทำความผิดของจำเลยเป็นสองกรรม คือฐานจำหน่ายและครอบครองเพื่อจำหน่ายและนั้น ศาลฎีกาสรุบทุผล ดังนี้

2.3.1 การมียาเสพติดให้โทษ ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและการจำหน่ายนั้น เป็นความผิดซึ่งอาศัยเจตนาในการกระทำผิดที่แตกต่างแยกจากกันได้ การกระทำความผิดของจำเลยจึงเป็นความผิดสองกรรม

2.3.2 กฎหมายบัญญัติการมี (ครอบครอง) ครอบครองเพื่อจำหน่าย และจำหน่ายไว้คนละมาตรา จึงเป็นคนละฐานความผิดกัน แม้ฐานความผิดจะระบุไว้ในมาตราเดียวกันแต่ยาเสพติดเป็นคนละจำนวน ถ้าโจทก์บรรยายฟ้องชัดเจนและจำเลยรับสารภาพว่าเป็นคนละจำนวน เพื่อแสดงว่าเป็นการกระทำที่แยกออกจากกันได้เป็น 2 กระทั่ง ดังนี้เป็นความผิด 2 กระทั่ง ซึ่งต้องแล้วแต่ข้อเท็จจริงแห่งคดีเป็นเรื่องๆ ไป

2.3.3 ในการดำเนินคดีตาม พ.ร.บ. ยาเสพติด พ.ศ. 2522 คงไม่มีปัญหาอุปสรรค หรือข้อเสนอนะแต่อย่างใด เพราะศาลฎีกาได้วินิจฉัยแล้วว่า การกระทำผิดของจำเลย ศาลได้วินิจฉัยลงโทษสูงสุดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้แล้ว

2.1.4 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

เหตุในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือเนื่องจากผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ โดยเฉพาะผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถส่วนมากมักนิยมเสพยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุสร้างความสูญเสียแก่ชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชนบนท้องถนนเป็นอันมาก สมควรมีบทบัญญัติกำหนดความผิดและกำหนดโทษเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว และให้อำนาจผู้ตรวจการพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเมาสุราหรือของมึนเมาอย่างอื่นหรือเสพยาเสพติดให้โทษหรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทในขณะที่รับการตรวจหรือทดสอบถึงเหตุดังกล่าวได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

(1) มาตรการในการควบคุม

สำนักงานขนส่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมและจัดระเบียบการขนส่งทางบกทั่วประเทศ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก โดยรับผิดชอบด้านการประกอบการขนส่ง การรับจัดการขนส่งการสำรวจการรายงานจัดทำสถิติและวิเคราะห์ข้อมูล ในการวางแผนการขนส่ง ดำเนิน

การดำเนินการสถานีขนส่ง ควบคุมดูแลสถานตรวจสภาพรถ โรงเรียนสอนขับรถ และสถานีขนส่งของเอกชน นอกจากนี้ยังรับผิดชอบงานให้บริการประชาชน เกี่ยวกับการดำเนินการด้านทะเบียนและภาษีรถ การตรวจสภาพรถ การดำเนินการเกี่ยวกับใบอนุญาตผู้ประจำรถ และใบอนุญาตขับรถทั้งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกและกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ รวมทั้งงานด้านต่างๆ ตามกฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 102 ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 อธิบดีกรมการขนส่งทางบกออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสฟสุราหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท¹ และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบ² หรือสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่

(2) มาตรการในการปราบปราม

การขนส่งทางบกในการปราบปรามยาบ้า

(2.1) ตรวจหรือทดสอบหรือสั่งให้ผู้รับใบอนุญาต ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ ในขณะปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่ (ตามภาคผนวก ช.)

(2.2) กรมการขนส่งทางบก ได้มีบันทึกที่ คค 0301/ว 20 ลงวันที่ 17 เมษายน 2539 เรื่องการดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ขับรถที่เสฟวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ยาบ้า) เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2534 ในการออกปฏิบัติการตรวจสอบผู้ขับรถที่เสฟยาบ้าในการปฏิบัติหน้าที่แต่ละครั้งให้ผู้ตรวจการออกปฏิบัติการตรวจสอบผู้ขับรถ

¹ การตรวจหรือทดสอบสารอันเกิดจากการเสฟสุรา หมายความว่า การตรวจหรือทดสอบหากระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด

² การตรวจสอบสารอันเกิดจากการเสฟวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท" หมายความว่า การตรวจหรือทดสอบหากระดับหรือปริมาณสารแอมเฟตามีนหรือ เมทแอมเฟตามีนในปีสสาวะ

ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกครั้ง หากตรวจพบว่ารายใดเสพยาบ้าในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้ตรวจการนั้นนำส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ ที่ร่วมตรวจทุกครั้ง เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป (ภาคผนวก ช.)

(2.3) ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้ประจำรถผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 26 วรรคสอง มาตรา 101 มาตรา 102 (1)(2) หรือ (4) มาตรา 103 มาตรา 104 มาตรา 105 มาตรา 106 หรือมาตรา 107 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

(2.4) ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 102(3)(3 ทวิ) หรือ (3 ตรี) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท แต่ถ้าผู้นั้นเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท⁽¹⁾

(2.5) ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้ประจำรถผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ตรวจการ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามมาตรา 102 ทวิ⁽²⁾ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 102 ทวิ ในกรณีมีเหตุสมควร เชื่อว่าผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ ผู้ใดในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่นั้นมีสารอยู่ในร่างกาย อันเกิดจากการเสพสุรา หรือของมึนเมาอย่างอื่น หรือยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทให้ผู้ตรวจการหรือพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจมีอำนาจตรวจหรือสั่งให้ผู้รับการตรวจหรือทดสอบว่าผู้นั้นมีสารนั้นๆ อยู่ในร่างกายหรือไม่

เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจวิธีการตรวจหรือทดสอบตามวรรคหนึ่งให้เป็น

⁽¹⁾ มาตรา 102 แห่ง พ.ร.บ.ขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 3 ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้ เป็น 3 ทวิ และ 3 ตรี ของมาตรา 102 แห่ง พ.ร.บ.ขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

(3 ทวิ) ไม่เสพยาเสพติดให้โทษ ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

(3 ตรี) ไม่เสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

⁽²⁾ มาตรา 4 ให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้ เป็นมาตรา 102 ทวิ แห่ง พ.ร.บ.ขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

ไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
จาก พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น
มีเนื้อหาที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้สรุปได้ ดังนี้

1. แก้ไขกฎหมายโดยเพิ่มบัญญัติ ห้ามผู้ประกอบการขนส่งใช้หรือ
ยินยอมให้ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถ ปฏิบัติหน้าที่ขับรถที่ใช้ในการขนส่งใน
ขณะมีเมามาหรือเมาสุราหรือของมีเมาอย่างอื่นรวมทั้งยาเสพติด วัตถุออกฤทธิ์

นอกจากนี้ เพื่อให้ผู้ประกอบการขนส่ง เข้ามาควบคุม ดูแลพนักงาน
ประจำรถของตนมากขึ้น กฎหมายยังมีบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่สำคัญอีกประการ
หนึ่งของผู้ประกอบการขนส่ง โดยให้ผู้ประกอบการขนส่งต้องคอยดูแลป้องกัน
ไม่ให้ผู้ได้รับอนุญาตเป็นผู้ขับรถซึ่งมีอาการ หรือกระทำการเมาสุราหรือของ
มีเมาอื่น เสรพยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ปฏิบัติหน้าที่ขับรถ หากผู้ปฏิบัติหน้าที่
ที่เป็นผู้ขับรถฝ่าฝืน ผู้ประกอบการขนส่งก็จะต้องมีความรับผิดชอบ บทบัญญัตินี้เป็นวิธีการ
อีกประการหนึ่งที่จะทำให้ผู้ประกอบการขนส่ง เข้ามาควบคุมดูแลพนักงานประจำ
รถของตนมากขึ้นซึ่งจะช่วยลดปัญหาการแพร่ระบาดของวัตถุออกฤทธิ์ได้ทางหนึ่ง ยิ่ง
ไปกว่านั้น หากมีกรณีที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถใช้ในการขนส่ง ก่อให้เกิดปัญหาความ
เสียหายแก่ชีวิตหรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีการฝ่าฝืน เสรพยาเสพติดหรือวัตถุออก
ฤทธิ์ กฎหมายสันนิษฐานว่า ผู้ประกอบการขนส่งฝ่าฝืนไม่คอยดูแลป้องกันผู้ขับรถ
ซึ่งมีอาการเมาสุราหรือเสรพยาเสพติด หรือวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการ
ขนส่งต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ามิได้มีส่วนรู้เห็นและได้ใช้ความ
ระมัดระวังตามสมควรแล้ว

2. เพิ่มโทษผู้ปฏิบัติหน้าที่ประจำรถที่ฝ่าฝืน เสรพยาเสพติด หรือวัตถุ
ออกฤทธิ์ให้ต้องรับโทษสูงขึ้น ตามที่กฎหมายยาเสพติดให้โทษหรือกฎหมายวัตถุ
ออกฤทธิ์กำหนดไว้ และสำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ขับรถต้องระวางโทษเพิ่มขึ้นจากที่
กำหนดไว้อีกหนึ่งในสาม

3. แก้ไขกฎหมายโดยจำกัดเวลาการขับรถในแต่ละวันไว้ โดยห้าม
ผู้รับใบอนุญาตขับรถปฏิบัติหน้าที่ขับรถติดต่อกันเกิน 4 ชั่วโมง เว้นแต่ระหว่าง
นั้นได้พักติดต่อกันไม่น้อยกว่าครึ่งชั่วโมง ให้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถต่อไปได้อีกไม่เกิน
4 ชั่วโมง

2.1.5 พระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ.2522

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้⁽¹⁾ คือโดยที่พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติบางประการ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อให้เกิดความสะดวกและปลอดภัยในการจราจรจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(1) มาตรการในการควบคุม

(1.1) ห้ามมิให้ผู้ขับขี่เสพหรือเข้าร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ ซึ่งวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทกลุ่มแอมเฟตามีน หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอย่างอื่นที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(1.2) ให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดให้มีการตรวจสอบผู้ขับขี่รถบางประเภทตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ว่าได้เสพหรือรับเข้าร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใดๆซึ่งวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กลุ่มแอมเฟตามีน หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อประสาทอย่างอื่นที่อธิบดีกำหนดหรือไม่

(1.3) การตรวจสอบตามข้อ 1.2 ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 43 ทวิ)

(2) มาตรการปราบปราม

(2.1) ผู้ขับขี่ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ข้อ 1.1-1.3 ของมาตร

⁽¹⁾ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 39 ลงวันที่ 6 เมษายน 2535

การปราบปราม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาท ถึงสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งให้พักใช้ใบอนุญาตขับขี่ที่มีกำหนด ไม่น้อยกว่าหกเดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

(2.2) ถ้าหากกระทำความผิดตามข้อ 1.1 เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่และถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงแปดหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

(2.3) พระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มีบัญญัติเกี่ยวกับยาบ้า บัญญัติในมาตรา 43 ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์

- (1) ในขณะที่หย่อนความสามารถในอันที่จะขับ
- (2) ในขณะที่เมาสุราหรือเมาอย่างอื่น

ฯลฯ

ต่อมาได้มีการแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ โดยออกพระราชบัญญัติการจราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535

เป็นมาตรการในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในขณะที่ขับขี่รถ เพราะเกิดความเมาหรือหย่อนความสามารถ

2.1.6 พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด
เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้⁽¹⁾ คือ เพื่อให้การ
ปราบปรามผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจำเป็นต้องมี
การกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการปราบปรามผู้
กระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวขึ้นโดยเฉพาจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พ.ร.บ. นี้มีผลใช้บังคับแต่ 28 กันยายน 2534

แม้ว่ากฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าในปัจจุบันจะมีใช้บังคับอยู่ เช่น พ.ร.บ.
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 และ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ
พ.ศ. 2522 ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้านการปราบปราม ซึ่งมีความรุนแรง
มากขึ้น ดังนี้เพราะกฎหมายดังกล่าวที่มีอยู่คือ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด พ.ศ. 2519 เป็นกฎหมายที่เน้นหนัก ไปทางด้านการจัดตั้งระบบ
ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เช่น กำหนดให้มีคณะกรรมการ
ป.ป.ส. และมีสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นต้น ส่วน พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ
พ.ศ. 2522 จะมีเฉพาะมาตรการควบคุมยาเสพติดและมาตรการลงโทษสำหรับ
ความผิดต่างๆ เกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้น โดยเฉพาะมาตรการลงโทษนั้น
แม้จะกำหนดไว้สูงถึงขั้นประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต แต่เมื่อขาดมาตรการ
กฎหมายที่จะเอื้อมไปถึงผู้กระทำความผิดที่เป็นตัวการใหญ่ อาชญากรรม ยาเสพติด
ก็ยังคงดำเนินไปตามปกติ และนับวันจะขยายขอบเขตไปมากยิ่งขึ้นด้วยเหตุจูง
ใจจากผลประโยชน์มหาศาลจากการค้า

ด้วยเหตุนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. จึงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาใน
การปราบปรามยาเสพติด ดังกล่าว คือพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบ
ปรามผู้กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ฉบับนี้

⁽¹⁾ ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 108 ตอนที่
170 ลงวันที่ 27 กันยายน 2534

สำหรับมาตรการในการปราบปราม คือ

1. มาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรการนี้กำหนดให้มีขึ้นเพื่อให้สามารถนำผู้เป็นตัวการค้ายาเสพติดมาดำเนินคดีและลงโทษตามกฎหมาย เพราะสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผู้เป็นตัวการจะไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยตรง แต่จะกระทำในลักษณะต่างๆ ซึ่งไม่เปิดเผยชัดเจน เช่น

กระทำในลักษณะสมคบ โดยตกลงกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อค้าหรือจำหน่ายยาเสพติด

สนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะการกระทำความผิด จัดหายานพาหนะ สถานที่หรือวัสดุใดๆ เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ฯลฯ

เมื่อกำหนดการกระทำต่างๆ ในลักษณะดังกล่าว ให้เป็นความผิดตามกฎหมายที่ชัดเจนแล้ว ก็น่าจะช่วยสนับสนุนให้การปราบปรามยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. มาตรการริบทรัพย์สิน⁽¹⁾

ตามหลักกฎหมายอาญานั้น ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเป็นทรัพย์สินจะต้องถูกริบตามกฎหมาย แต่ปรากฏว่า ทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดจะไม่สามารถดำเนินการริบได้ตามกฎหมาย ทั้งนี้เพราะทรัพย์สินจากการค้ายาเสพติดจะไม่สามารถดำเนินการริบได้ตามกฎหมาย ทั้งนี้เพราะทรัพย์สินจากการค้ายาเสพติด จะได้มาครั้งแรกในรูปของเงิน แล้วจึงเปลี่ยนสภาพเป็นทรัพย์สินอย่างอื่น และในการส่งมอบเงินก็มีได้ส่งมอบกันโดยตรง แต่จะใช้ระบบทางธุรกิจ เช่น โฉนดเงินผ่านทางธนาคาร ดังนั้นแม้การสืบสวนจะได้ข้อมูลว่าร้ายรายผิดปกติ หรือมิได้มีรายได้อื่นใดที่จะสร้างความร้ายรายได้มากขนาดนั้นแต่เมื่อโจทก์ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินเหล่านั้นได้มาจากการกระทำความผิด ศาลก็ไม่สามารถริบทรัพย์สินได้ ผู้กระทำความผิดก็จะใช้ทรัพย์สินเหล่านั้นเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดต่อไปอีก เช่น ให้

⁽¹⁾ สุรพล ไตรเวทย์ . "การริบทรัพย์สินและภาวะการพิสูจน์ในคดียาเสพติด", วารสาร สำนักงาน ป.ป.ส. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1-2 , 2535

สินบนเจ้าพนักงาน ขยายขอบเขตการค้าหรือจำหน่ายออกไปอีก ทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดจึงเป็นสิ่งล่อใจให้ผู้มีรายได้น้อยอยากค้าหรือจำหน่ายยาเสพติดมากขึ้นอีกด้วย

มาตรการริบทรัพย์สินตาม พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้กำหนดให้ริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด 2 ประเภท คือ

1. ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ทรัพย์สินที่ได้มา จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด)
2. ทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

สำหรับกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน ในชั้นแรกคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน จะตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า ทรัพย์สินของเขาเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ ในระหว่างการตรวจสอบทรัพย์สิน หากปรากฏว่า จะมีการโอน ยักย้าย หรือซุกซ่อนทรัพย์สิน คณะกรรมการฯ ก็จำเป็นต้องยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวก่อน เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพย์สินนั้นให้ยังคงอยู่สำหรับการวินิจฉัยชี้ขาดของศาลว่าทรัพย์สินนั้นเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือไม่ นอกจากนี้ตัวผู้ต้องหาไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คณะกรรมการฯ ก็จำเป็นต้องยึดหรืออายัดไว้ก่อนเพื่อดำเนินการให้ศาลวินิจฉัยต่อไป

ตาม พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ออกมาใช้บังคับโดยมีจุดประสงค์ เพื่อให้การปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้กำหนดมาตรการใหม่ขึ้นมาประกอบด้วย

- การดำเนินการจับกุมหรือแจ้งข้อหา แก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นนายทุนหรือตัวการใหญ่ ตามมาตรา 6 หรือ 8 (การสมคบ)⁽¹⁾

⁽¹⁾ ต้องให้ปรากฏว่าเป็นกรณีสนับสนุนช่วยเหลือ (มาตรา 6) หรือสมคบ (มาตรา 8) เพื่อกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งใน 5 ฐานหลักคือผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือครอบครองเพื่อจำหน่าย

- การขอให้ศาลริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้งเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะหรือทรัพย์สินอื่นใด ที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้รับผลในการกระทำความผิดหรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการตัดแหล่งเงินทุนและทรัพย์สินต่างๆ ของนายทุน นักค้ายาเสพติด ที่นำไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และขณะเดียวกันทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบให้ตกเป็นของกองทุน⁽¹⁾ (มาตรา 30) ในการดำเนินการขอให้ศาลสั่งริบตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้ได้กำหนดให้พนักงานอัยการเป็นผู้ดำเนินการ รายละเอียดตามมาตรา 27 และ 30 และเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบให้อำนาจเจ้าพนักงานนำไปใช้ในการปราบปรามได้

มาตรการที่สำคัญของกฎหมายดังกล่าวคือ มาตรการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งสมควรจะได้กล่าวถึงความเป็นมาและหลักการของกฎหมายนี้เพื่อทราบ ณ ที่นี้ด้วย

โดยทั่วไป ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเป็นทรัพย์สินที่จะต้องถูกริบตามกฎหมายอาญา แต่ในช่วงที่ผ่านมาซึ่งยังไม่มีกฎหมายให้ริบทรัพย์สินในคดียาเสพติดนั้นรัฐไม่อาจดำเนินการตามกฎหมายกับทรัพย์สินดังกล่าวได้ ทั้งๆ ที่ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายอีกทั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปัญหา ยาเสพติดยังมีอยู่ และมีความร้ายแรงยิ่งขึ้นอันเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ สังคม และความสงบสุขของประชาชน

(1) ปัจจัยสำคัญของปัญหา ยาเสพติด

ทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้า ยาเสพติดกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปัญหา ยาเสพติดยังคงมีอยู่ และมีความร้ายแรงยิ่งขึ้น เพราะ

1. ผู้ค้าหรือจำหน่ายที่เป็นตัวการ จะได้รับทรัพย์สินจากการค้าหรือจำหน่ายเป็นจำนวนมากศาล สร้างความร่ำรวยขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้ผู้ค้ายาทำความผิดต่อไป และขยายขอบเขตให้กว้างขวางยิ่งขึ้นอีก

⁽¹⁾ "กองทุน" หมายถึง กองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

และยังเป็นแรงจูงใจให้มีผู้ค้ารายใหญ่ เสี่ยงที่จะเข้ามาทำผิดกฎหมาย ทั้งนี้ เพราะผลประโยชน์อันมหาศาลจากการค้ายาเสพติด

2. ทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดนี้ นอกจากผู้ค้าจะใช้ไปในการขยายขอบเขตการค้ายาเสพติด ซึ่งเป็นผลให้ภัยอันตรายจากยาเสพติดแผ่กว้างขึ้นเรื่อยๆ แล้วผู้ค้ายังใช้ทรัพย์สินไปในการกระทำความผิดอื่นๆ ที่กระทบกระเทือนต่อความสงบสุขอีก เช่น บ่อนการพนัน ซ่องโสเภณี และใช้ไปในทางสร้างอิทธิพลและบริวาร เพื่อเป็นหูเป็นตาให้รอดพ้นจากการถูกจับและดำเนินคดีอีกด้วย

(2) ความจำเป็นในการมีมาตรการกฎหมายริบทรัพย์สิน

ทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดดังกล่าว แม้จะเป็นทรัพย์สินที่ผิดกฎหมาย และจะต้องถูกริบ แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการใดได้ตามกฎหมายอาญา ทั้งนี้เพราะทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด มักจะโอนให้กันโดยทางธนาคาร และแปรสภาพไปเป็นทรัพย์สินอื่น ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินรายการใดเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดเมื่อไม่สามารถพิสูจน์ได้ ศาลก็ไม่อาจที่จะริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติด ซึ่งนำไปปะปนกับทรัพย์สินอื่น เช่น เงินฝากในธนาคาร หรือใช้วิธีแปรสภาพไปเป็นทรัพย์สินอื่นได้

(3) ภาระการพิสูจน์⁽¹⁾

ภาระการพิสูจน์นับว่า เป็นหัวใจสำคัญของมาตรการริบทรัพย์สินจะช่วยให้สามารถดำเนินการริบทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายนี้ โดยไม่กระทบกระเทือนต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์

ในเรื่องภาระการพิสูจน์นี้ประเทศไทย ใช้หลักเกณฑ์หมายซึ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพเป็นหัวใจสำคัญ โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่า เขาเป็นผู้กระทำผิดกล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ให้ได้ความตามที่กล่าวหา

แต่การริบทรัพย์สิน สำหรับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

⁽¹⁾ เรื่องเดียวกัน หน้า 48

เกี่ยวกับยาเสพติดควรกำหนดให้ภาระการพิสูจน์เป็นของผู้ถูกกล่าวหา โดยมีเหตุผลดังนี้ คือ

1. บางกรณีหรือการกระทำความผิดบางประเภท เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นการยากมากที่จะให้ผู้กล่าวหาพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้เห็นชัดเจนว่าทรัพย์สินรายการใด เป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดในเรื่องนี้จึงมีหลักกฎหมาย ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า มีความจำเป็นที่จะต้องผ่อนคลายหลักเกณฑ์เรื่องภาระการพิสูจน์ลงบ้าง โดยการกำหนดให้ฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้พิสูจน์เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของตนทั้งนี้เพราะสังคม ไม่พึงประสงค์ให้ผู้กระทำรอดพ้นจากการถูกลงโทษ หรือได้รับประโยชน์จากการกระทำ ความผิดนั้น เพราะความฉลาดของเขาหรือเพราะความลำหลังของกฎหมาย

2. เพื่อความสะดวกในการดำเนินกระบวนการพิจารณาได้มีหลักกฎหมายซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า "ความผิดบางอย่างหาพยานหลักฐานลำบาก เนื่องจาก จะอยู่ในความรู้อันส่วนตัวของผู้กระทำผิดเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น การที่จะให้อีกฝ่ายหนึ่งพิสูจน์อาจกระทำได้ยาก หรือบางกรณีเป็นการพ้นวิสัย" โดยเฉพาะทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดนั้น ผู้ครอบครองย่อมทราบกันดีว่าผู้อื่นว่าตนได้แสดงพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน ซึ่งถ้าให้ผู้กล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นฝ่ายพิสูจน์แล้วก็จะเป็นการยากและพ้นวิสัยที่จะกระทำได้เพราะพยานหลักฐานต่างๆ อยู่ในความรู้อันส่วนตัวของผู้ครอบครองเท่านั้น โดยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีทางเข้าถึงพยานหลักฐานนั้นได้เลย

3. การให้ภาระการพิสูจน์เป็นของผู้ถูกกล่าวหา เป็นไปตามหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับความน่าจะเป็นไปได้ของข้อเท็จจริง ที่เป็นปัญหากกล่าวคือ เมื่อมีข้อเท็จจริงอันหนึ่งเกิดขึ้นแล้ว โดยปกติจะมีข้อเท็จจริงอีกอันหนึ่งเกิดขึ้นตามมาฝ่ายที่ปฏิเสธความเป็นไปได้นี้จะต้องรับภาระในการพิสูจน์¹⁾ ว่ามิได้เป็นเช่นนั้น เช่น

ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 286 วรรค 2 บัญญัติว่า "ผู้ใดไม่มีปัจจัยอย่างอื่น เช่น ปรากฏสำหรับดำรงชีพหรือไม่มีปัจจัยอันเพียงพอ

¹⁾ตาม ป.วิ.อ.มาตรา 226 บัญญัติว่า "พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจูงใจมีค้ำประกันสัญญา ชู้เลี้ยง หลอกหลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่น อันว่าด้วยการสืบพยาน"

สำหรับดำรงชีพและ (1) ปรากฏว่าอยู่ร่วมกับหญิงซึ่งค้าประเวณี หรือสมาคมกับหญิงซึ่งค้าประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจิม ฯลฯ ให้ถือว่าผู้นั้นดำรงชีพอยู่จากรายได้ของหญิงในการค้าประเวณี เว้นแต่จะพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจได้ว่ามิได้เป็นเช่นนั้น"

ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นคือ การอยู่ร่วมกับหญิงซึ่งค้าประเวณีซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะมีข้อเท็จจริงอีกอันหนึ่งตามมา คือ การดำรงชีพอยู่จากรายได้ของหญิงซึ่งค้าประเวณี ทั้งนี้ ผู้กล่าวหาหรือโจทก์จะต้องพิสูจน์ให้ได้ตามเงื่อนไขที่เข้าข้อสันนิษฐานหรือมีข้อเท็จจริงว่า จำเลยอยู่ร่วมกับหญิงซึ่งค้าประเวณี หรือสมาคมกับหญิงซึ่งค้าประเวณีก็ เข้าข้อสันนิษฐานของกฎหมายหรือความเป็นไปได้ให้ถือว่า จำเลยดำรงชีพอยู่จากรายได้ของผู้หญิงซึ่งค้าประเวณี และกฎหมายกำหนดให้จำเลยมีหน้าที่เป็นฝ่ายนำพยานหลักฐานมาแสดง เพื่อพิสูจน์หักล้างว่าตนมิได้ดำรงชีพจากรายได้ของหญิงซึ่งค้าประเวณี ถ้าพิสูจน์ไม่ได้ ก็ต้องมีความผิดตามข้อสันนิษฐานของกฎหมายแต่ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้กล่าวหาหรือโจทก์พิสูจน์ให้เข้าข้อสันนิษฐานไม่ได้ว่าจำเลยอยู่ร่วมกับหญิงค้าประเวณีจำเลยก็ไม่ต้องพิสูจน์ความบริสุทธิ์

สำหรับคดียาเสพติด ผู้ต้องหาในความผิดสำคัญ คือ ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือครอบครอง เพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดย่อมมีความเป็นไปได้ที่จะมีทรัพย์สินที่ได้มาจากหรือเกี่ยวเนื่องกับความผิดนั้น ตามร่างกฎหมายจึงกำหนดให้ฝ่ายผู้กล่าวหา จะต้องบ่งชี้ว่าผู้ต้องหาไม่มีความผิดเกินกว่าการประกอบอาชีพโดยสุจริตตามปกติ ซึ่งสันนิษฐานว่าจะเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวเนื่องกับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จากนั้นผู้ต้องหาคดียาเสพติด จึงเป็นฝ่ายพิสูจน์หักล้างความเป็นไปได้ว่า ทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวเนื่องกับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเป็นหลักการเกี่ยวกับข้อสันนิษฐานของประมวลกฎหมายอาญา ดังตัวอย่างที่กล่าวแล้ว

4. เป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องคุ้มครองสังคมไว้ให้ปลอดภัยจากผลร้ายที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำความผิดบางประเภท เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดยิ่งกว่าการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ของผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะบุคคลและเป็นนโยบายทางอาญาของรัฐ ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมกล่าวคือ หากไม่อาศัยหลักข้อสันนิษฐานเบื้องต้นว่าทรัพย์สินของผู้ต้องหานั้นเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งจะต้องให้ผู้ต้องหาชี้แจงหน้าที่นำสืบแล้วภาระพิสูจน์เกี่ยวกับรายการทรัพย์สินและการได้มาซึ่งทรัพย์สินนั้นจะตกแก่ฝ่ายโจทก์หรือผู้กล่าวหาตามหลักกฎหมายอาญาทั่วไป ซึ่ง

ในที่สุดทรัพย์สินนั้นก็ไม่สามารถริบได้เนื่องจากโจทก์ไม่อาจพิสูจน์ได้ ทรัพย์สินนั้นก็จะใช้เป็นปัจจัยในการค้าขายเสพติดครั้งต่อไป กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงเศรษฐกิจและสังคมส่วนรวมของประเทศ

5. กฎหมายไทย ซึ่งกำหนดให้ภาระการพิสูจน์ตกอยู่กับผู้ถูกกล่าวหาด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น มีจำนวนถึง 13 ฉบับ คือ

- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 211, 286
- พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มาตรา 5,6
- พระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร พ.ศ. 2490

มาตรา 27

- พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521 มาตรา 27
- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 58
- พระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด

พ.ศ. 2522 มาตรา 40

- พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มาตรา 58
- พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 มาตรา 100
- พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ พ.ศ. 2482 มาตรา 21,30
- พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 มาตรา 46
- พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มาตรา 27, 34
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 มาตรา 20
- พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 78

ฯลฯ

(4) การคุ้มครองความเป็นธรรม

ตาม พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรการริบทรัพย์สินไว้ได้กำหนดระบบการคุ้มครองประชาชนผู้บริโภค โดยมีการพิจารณากลับกรองหลายขั้นตอน เพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งประชาชนผู้บริโภคดังนี้

(1) จะต้องมึคดีโดยเป็นผู้ต้องหาในความผิดสำคัญเกี่ยวกับยาเสพติด ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายและครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด

(2) จะต้องมีการตรวจสอบทรัพย์สินโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่สำคัญในทางราชการที่เกี่ยวข้อง คือ ประธาน ป.ป.ป. เป็นประธานกรรมการและกรรมการประกอบด้วย อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมบังคับคดี อธิบดีกรมอัยการเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา และผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการ และเลขาธิการ

การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการดังกล่าว ให้ถือเสียงสองในสามของกรรมการที่มาประชุม (ทั้งตรวจสอบและยึดหรืออายัด) ⁽¹⁾

(3) จะต้องมีการพิสูจน์ว่าทรัพย์สินนั้นมิได้เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ถ้าผู้ต้องหาพิสูจน์ได้ก็จะเป็นการดำเนินการใดๆ กับทรัพย์สินแต่ถ้าพิสูจน์ไม่ได้ ก็จะมีการยึดหรืออายัดชั่วคราวไว้ก่อนเพื่อการวินิจฉัยของศาล

(4) จะต้องมีการฟ้องในคดียาเสพติดต่อผู้ต้องหา นั้น ถ้าพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง ในคดียาเสพติดการยึดหรืออายัดชั่วคราวจะสิ้นสุดลงและคืนทรัพย์สินนั้นไป

(5) กรณีที่พนักงานอัยการฟ้องในคดียาเสพติดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินพนักงานอัยการจะใช้ดุลพินิจกลับกรองอีกชั้นหนึ่งว่า เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าไม่เกี่ยวเนื่อง ฯลฯ การยึดหรืออายัดชั่วคราวนั้นก็สิ้นสุดลง และคืนทรัพย์สินนั้นไป

(6) กรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พนักงานอัยการก็จะขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น ซึ่งในชั้นศาลนี้ก็จะมีการพิจารณากลับกรองโดยศาลอีก และถ้าศาลเห็นว่าทรัพย์สินนั้นไม่เกี่ยวเนื่องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก็จะสั่งคืนทรัพย์สินให้จำเลยไป

นอกจากการพิจารณากลับกรองตามขั้นตอนต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ร่างกฎหมายยังได้กำหนดบทลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ใช้อำนาจในทางมิชอบหรือทุจริตไว้ถึง 3 เท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย ⁽²⁾

⁽¹⁾ ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 1127/2487 และฎีกาที่ 1433/2492

⁽²⁾ ตาม พ.ร.บ.มาตรการปราบปรามฯ พ.ศ. 2534 มาตรา

พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 เป็นกฎหมาย การแก้ไขปัญหายาเสพติดในจุดที่สำคัญมากจุดหนึ่งคือ ทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้าหรือจำหน่ายยาเสพติด ซึ่งผู้ค้าหรือจำหน่ายใช้ไปในการประกอบอาชญากรรมทั้งยาเสพติดและอาชญากรรมอื่นอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อความสงบสุขของประชาชนโดยตรง ก็จะถูกปราบปรามอย่างมีประสิทธิภาพ ตามนโยบายของรัฐบาลและปัญหายาเสพติดจะผ่อนคลายเป็นผลดีต่อความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และความสงบสุขของประชาชนโดยส่วนรวม

แนวนโยบายในการพิจารณาคำขออนุมัติจับกุมหรือแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 6 หรือมาตรา 8 ไว้ดังต่อไปนี้⁽¹⁾

1. ต้องเป็นนายทุนหรือตัวการสำคัญ ซึ่งอยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งกฎหมายอาญาทั่วไปไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้
2. การกระทำความผิดนั้นต้องมี พยานหลักฐานครบองค์ประกอบความผิดตามกฎหมาย
3. พยานหลักฐานที่จะต้องแนบมาในคำขออนุมัติจับกุมหรือแจ้งข้อหา นั้น ต้องมีน้ำหนักเพียงพอน่าเชื่อถือได้เบื้องต้นว่า บุคคลนั้นได้กระทำความผิดจริงตามที่ขอ⁽²⁾
4. ในหลักการแล้ว ต้องผ่านคณะกรรมการที่ปรึกษากลับกรองการขออนุมัติจับกุมหรือแจ้งข้อหา ตามมาตรา 14 ซึ่งแต่งตั้งโดยคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่ 288/2535 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2535 ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเป็นหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และสามารถเป็นหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนผู้บริสุทธิ์

⁽¹⁾ ตาม พ.ร.บ. มาตรการปราบปรามฯ (พ.ศ. 2534) มาตรา 14

⁽²⁾ การจับกุมตามกฎหมายนั้นดู ป.วิ.อ. มาตรา 83, 84, 86 ส่วนการแจ้งข้อหา นั้นดูตาม ป.วิ.อ. มาตรา 134 เมื่อมีการขออนุมัติจับกุมแล้วไม่จำเป็นต้องขออนุมัติแจ้งข้อหาซ้ำอีก

ในการรวบรวมพยานหลักฐาน⁽¹⁾ ต้องให้ครบองค์ประกอบความผิด ในมาตรา 8 ทั้งองค์ประกอบภายในและองค์ประกอบภายนอกโดยอาศัยพยานบุคคลที่ไปติดต่อเจรจาขอให้กระทำความผิด (ล่อซื้อ) เครื่องบันทึกเสียง เครื่องดักฟัง ภาพถ่ายสถานที่ติดต่อและยานพาหนะ บันทึกการเข้าพักโรงแรม เพื่อการติดต่อ ฯลฯ ทั้งนี้จะต้องตั้งเป้าหมายการพยายามหาหลักฐานให้เชื่อมโยงกัน การรวบรวมพยานหลักฐานดังกล่าว จะต้องรวบรวมพยานหลักฐานทุกประเภทตามกฎหมายลักษณะพยาน และเพื่อให้การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพ จึงควรมีการประสานงานในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ป.ป.ส. ตำรวจและอัยการ เพื่อให้การประสานงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

(5) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาความผิดฐานสมคบ มาตรา 8

วรรค 1

ก. องค์ประกอบความผิด

- (1) ผู้ใดตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
- (2) สมคบโดยการตกลงกัน
- (3) เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (เจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจูงใจ)
- (4) เจตนาธรรมดา (ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59)

1. คำว่า "ผู้ใด" จะรวมถึงนิติบุคคลด้วยหรือไม่

ในทางปฏิบัติควรให้เจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิจารณาเป็นรายคดีไป ถ้าเห็นว่ากรกระทำนั้นตามพฤติการณ์มีความชัดเจนว่านิติบุคคลควรรับผิดชอบก็ให้ดำเนินคดีตามมาตรา 8 และถ้าเข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 6 ก็ให้ดำเนินคดีด้วย

2. "ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป" หมายความว่า เมื่อเริ่มต้นกระทำความผิดจะต้องมี 2 คนเป็นอย่างน้อยที่ตกลงจะกระทำผิดร่วมกัน แม้ต่อมาขณะลงมือกระทำความผิดจะมีไม่ครบ 2 คนก็ได้เพราะมาตรา 8 นี้ ความผิดสำเร็จเกิดขึ้นเมื่อมีการสมคบกันไม่ต้องคำนึงถึงว่าจะได้มีการกระทำความผิดที่ตกลงกันหรือไม่ เช่น

⁽¹⁾ ในที่ประชุมสัมมนาพนักงานอัยการทั่วประเทศ เมื่อ 10 ก.ย. 2535 ณ โรงแรมบัววิสัย อ.หางดง จ.เชียงใหม่

ก. ข และ ค. ตกลงกันจะไปซื้อยาบ้ามาจำหน่าย แม้ขณะที่ไปหาซื้อยาบ้าเพื่อจำหน่ายนั้นจะมีเพียง ก. คนเดียวเท่านั้นที่ไป ส่วน ข. และ ค. ไม่ได้ไปด้วย และตัวยาเสพติดให้โทษยาบ้ายังไม่มีการติดตาม ก็มีความผิดฐานสมคบตามมาตรา 8 วรรค 1 ได้

3. สำหรับผู้สมคบกันไม่จำเป็นจะต้องเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้ว แต่หมายถึงบุคคลที่มีอายุและสติสัมปชัญญะเพียงพอที่จะตกลงกันกระทำความผิดได้ ซึ่งอาจจะเป็นผู้เยาว์ก็ได้ แต่ไม่หมายถึงเด็กไร้เดียงสาหรือบุคคลที่มีจิตบกพร่อง

4. ส่วนคำว่า "สมคบ" หมายถึง จะต้องเป็นกรณีที่มีการแสดงออกภายนอกให้ปรากฏอย่างชัดเจน (ฎีกา 1341/2527) เมื่อมีการกระทำความผิดตามและแม้จะยังไม่ได้กระทำความผิดตามที่ตกลงกันก็เป็นความผิดตามมาตรา 8 วรรค 1 นี้แล้ว เช่น

นายแดง และนายดำ ตกลงกันที่จะผลิตยาบ้า เพื่อนำไปจำหน่ายยังต่างประเทศเพียงเท่านั้น ถือว่าการสมคบกันแล้วก็มีความผิดสำเร็จตามมาตรา 8 วรรค 1 แล้ว (ครบองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 8 วรรค 1)

ความเห็นที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการ (ประกอบด้วย ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ พนักงานตำรวจ เจ้าหน้าที่กรมศุลกากร และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.) เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2534 ณ สำนักงาน ป.ป.ส. ว่าความผิดตามมาตรา 8 นี้ มีลักษณะเช่นเดียวกับความผิดในเรื่องช่องโจรตาม ป.อาญา 210 หากมีการสมคบโดยตกลงกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก็เป็นความผิดแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีการกระทำหรือพยายามหลักฐานที่แสดงออกมาให้เห็นว่าจะกระทำความผิดดังที่ได้ตกลงกันไว้หรือไม่จำเป็นต้องมีองค์ประกอบในเรื่อง OVERT ACT เพิ่มขึ้นอีกแต่อย่างใด

5. ทางปฏิบัติเพื่อผลแห่งการดำเนินคดีที่จะทำให้ เลขาธิการ ป.ป.ส. อนุมัติจับกุมหรือแจ้งข้อหา⁽¹⁾ตามมาตรา 14 หรือให้พนักงานอัยการสั่งฟ้องคดี หรือทำให้ศาลพิพากษาลงโทษก็ได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพยายามหลักฐานที่แสดงออกภายนอกโดยชัดเจน (OVERT ACT) ว่าบุคคลทั้งสองหรือคนใดคนหนึ่งกระทำการบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้เป็นไปตามที่สมคบตกลงกัน เช่น

⁽¹⁾ ตาม ป.วิ.อ.มาตรา 104

ก. และ ข. อยู่ที่กรุงเทพฯ ทั้งสองคนได้ตกลงกันจะไปผลิตยาบ้า จังหวัดเชียงใหม่ ก. จึงไปซื้อตัวเครื่องบินเพื่อเดินทางไปจังหวัดเชียงใหม่ ข. ได้ไปซื้ออุปกรณ์การผลิตยาบ้า ดังนี้ ทั้งการซื้อตัวเครื่องบินก็ดี หรือการซื้ออุปกรณ์การผลิตยาบ้าก็ดี เป็นการแสดงออกโดยชัดเจนว่าทั้งสองคนมีเจตนาที่จะผลิตยาบ้า ตามที่ได้ตกลงกันไว้ ดังนี้ทั้ง ก. และ ข. มีความผิดฐานสมคบตามมาตรา 8 วรรค 1

6. สำระสำคัญของความผิดฐานสมคบ อยู่ที่ว่าจะต้องมีการตกลงกันว่าจะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มิใช่เพียงแต่มาประชุมหารือกันโดยมิได้ตกลงอะไรกันเลย หรือตกลงกันไม่ได้ เช่น

ก และ ข. ตกลงกันว่าจะผลิตหรือจำหน่ายยาบ้า แต่ทั้งสองคนยังตกลงกันไม่ได้ว่าจะผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดอะไรดี ในที่สุดก็ได้เลิกกันไป ดังนี้ยังไม่มีความผิดฐานสมคบ

7. คำว่า "เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด" หมายถึงการแสดงให้เห็นเจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจูงใจในการที่จะกระทำความผิดฐานสมคบ ใน 5 ข้อหาหลักได้แก่ ผลิต นำเข้าส่งออก จำหน่าย หรือครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งต้องพิจารณาตามมาตรา 8 ส่วนตัวยาเสพติดนั้นจะต้องเป็นยาเสพติดตัวใดตัวหนึ่ง 21 ตัว ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2535

ข. การพิสูจน์กรณีพิเศษ⁽¹⁾ หรือมูลเหตุจูงใจนี้เป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก แต่วิธีการพิสูจน์มีหลายวิธีและหากมีการกระทำที่แสดงเจตนาโดยแจ้งชัด (OVERT ACT) ก็จะสามารถพิสูจน์ได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ อาจนำพยานเทคโนโลยี เช่น การดักฟังทางโทรศัพท์และมีการบันทึกเทปไว้มาเพื่อพิสูจน์มูลเหตุจูงใจนี้ได้ ส่วนที่ว่าพยานหลักฐานเหล่านี้จะรับฟังได้แค่ไหนเพียงใดนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งไม่ควรกังวลให้มากนัก ข้อสำคัญจะต้องเตรียมหลักฐานประกอบพยานเทคโนโลยีด้วย เช่น ต้องพิสูจน์ว่าเป็นเสียงของผู้ต้องหาหรือจำเลยจริง โดยจะต้องพิสูจน์ขั้นตอนการทำงานและพิสูจน์ความถูกต้องแม่นยำของเครื่องมือเครื่องใช้ แม้ว่าในชั้นขออนุมัติต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. จะยังไม่ใช้พยานหลักฐานเหล่านี้ก็ตาม แต่ในชั้นที่จะฟ้องคดีเจ้าหน้าที่ต้องเตรียมให้พร้อมด้วย

⁽¹⁾ จิรนิติ หะวานนท์. รายงานการประชุม คณะอนุกรรมการที่ปรึกษา สำนักงาน ป.ป.ส. ครั้งที่ 3/2535 ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2535 ณ ห้องประชุม 1 อาคาร 1 สำนักงาน ป.ป.ส.

ค. เนื่องจากลักษณะการกระทำความผิดในเรื่องสมคบตามมาตรา 8 วรรคหนึ่งนี้เป็นเรื่องที่ต้องอ้างจะเปราะบางมากกว่าคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ไม่ซื่อสัตย์สุจริต อาจกลั่นแกล้งและกล่าวหาต่อประชาชนทั่วไปผู้สุจริตได้ว่ากระทำความผิดตามมาตรา 8 วรรคหนึ่งได้โดยง่าย เพราะการกระทำความผิดกรณีนี้ไม่จำเป็นต้องมีพยานหลักฐานที่เป็นของกลางยาเสพติด เพียงแต่เจ้าหน้าที่กล่าวอ้างว่ามีบุคคล 2 คน ได้ตกลงพูดคุยกันที่จะไปผลิตยาบ้า โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นพยานอ้างว่าได้เห็นได้ยิน ทั้งๆ ที่ยังไม่ได้มีการแสดงออกหรือมีการลงมือที่จะไปผลิตยาบ้า แต่อย่างไรเลย เมื่อเป็นเช่นนี้กฎหมายเองในมาตรา 14 จึงได้หาทางป้องกันโดยได้บัญญัติเงื่อนไขในการที่จะจับกุมหรือแจ้งข้อหาแก่ผู้ที่กระทำความผิดฐานสมคบนั้นว่า จะต้องมีการขออนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. เพื่อทำหน้าที่พิจารณากลับกรองอีกชั้นหนึ่งก่อน ดังนั้น หากมีการดำเนินคดีตามมาตรา 8 โดยมีได้ผ่านขั้นตอนการขออนุมัติก่อนย่อมถือว่าไม่ขัดด้วยกฎหมาย

ง. การมีกฎหมายมาตรการที่สมคบที่ออกมาใช้บังคับกับนายทุนหรือตัวการใหญ่ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดยาเสพติดนี้ ไม่ได้หมายความว่า จะทำให้การดำเนินการปราบปรามยาบ้ารายสำคัญหมดไปในอนาคตอันใกล้ เพียงแต่จะช่วยให้การปราบปรามยาบ้ามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถอุดช่องโหว่ของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ส่วนการจะทำให้การปราบปรามยาบ้าให้ได้ผลอย่างจริงจังนั้น ต้องมีมาตรการทางกฎหมายอื่นออกมารองรับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ด้วย เช่น ให้ออกกฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนโดยใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เทคนิคพิเศษที่อาจจะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เช่น เครื่องมือถ่ายภาพ ถ่ายวิดีโอ ดูดแฟกซ์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการดักฟังทางโทรศัพท์ (WIRE TAP) หรือให้มีการออกกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจเจรจาต่อรองลดข้อหาหรือยกเลิกข้อหาบางข้อหา (PLEA BARGAINING) เฉพาะในคดีสมคบหรือคดียาเสพติดรายสำคัญซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้บังคับบัญชาในระดับสูงเพื่อทำหน้าที่กลั่นกรองดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่อย่างใกล้ชิด

จ. เราต้องยอมรับความจริงข้อหนึ่งว่า ผู้ที่กระทำความผิดจริงๆ นั้นจะต้องรับโทษตามกฎหมายบ้านเมือง ไม่ควรให้ผู้กระทำความผิดหลักเลี้ยง

⁽¹⁾ ขออนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ตามมาตรา 14 ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535 ออกตามความใน พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

หรือหลุดพ้นจากความรับผิดชอบของโหว่ของกฎหมาย หรือเพราะเหตุที่ไม่มีการกฎหมายมารองรับการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ที่ทราบปัญหาเป็นอย่างดี ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถหาพยานหลักฐานมาลงโทษได้

จ. ดังนั้นถึงเวลาแล้วหรือยังที่ผู้บริหารประเทศ⁽¹⁾ จะต้องตัดสินใจเลือกทางเดินว่าจะยังคงอยากให้มีการผลิตและการค้ายาบ้าในประเทศต่อไป หรือจะกล้าออกกฎหมายดังกล่าวมารองรับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การปราบปรามยาบ้า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุดโดยคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นหลัก

2.1.7 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้⁽²⁾ คือโดยที่ปรากฏว่าในปัจจุบันมีผู้ติดยาเสพติดเป็นจำนวนมากอันเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศตลอดมา ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการวางมาตรการให้ผู้ติดยาเสพติดที่ตกเป็นผู้ต้องหาพ้นจากติดยาเสพติด ด้วยวิธีการบังคับรักษา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ขั้นตอนสำคัญที่ถือเป็นหัวใจของการบำบัดรักษา คือ ขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (Rehabilitation) ซึ่งเป็นระยะของการพักฟื้นภายหลังการถอนพิษยา (Detoxification) เป็นการสร้างเสริมสุขภาพโดยสมบูรณ์รวมทั้งแก้ไขปรับสภาพจิตใจ นิสัย ความประพฤติ และแนวทางการปรับปรุงตนเองหลังจากที่เลิกยาเสพติดได้แล้ว กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเตรียมผู้เลิกยาเสพติดให้มีความคิดที่จะกลับคืนไปสู่สังคมได้เป็นปกติ โดยไม่คิดหวนกลับมาใช้ยาเสพติดอีกนั่นเอง ขั้นตอนนี้มีขบวนการที่ต่อเนื่อง ต้องใช้ระยะเวลายาวนานและต้องใช้เจ้าหน้าที่ผู้บำบัดรักษาหลายๆ ฝ่ายร่วมกัน มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องดังนี้

(1) ให้หมายความถึงรัฐบาลหรือองค์กรของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่

(2) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 108 ตอนที่ 205 ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2534

(1) แนวความคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

โดยทั่วไปการฟื้นฟูสมรรถภาพจะมีอยู่ 2 ความหมาย ความหมายแรกเกี่ยวข้องกับการรักษาโรคของการแพทย์โดยตรง โดยหมายความถึงมาตรการทางการแพทย์ทุกชนิดที่จะทำให้ผู้ป่วยฟื้น หรือหายจากสภาพการเจ็บป่วยนั้นภายหลังจากการรักษาทางยาแล้ว เช่น การกายภาพบำบัด การฝึกใช้อวัยวะเทียม เป็นต้น และในความหมายอีกด้านหนึ่งที่สำคัญกว่านี้ การฟื้นฟูสมรรถภาพคือ การปรับสภาพหรือคงสภาพผู้พิการให้สามารถทำประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวมให้มากที่สุด โดยจะต้องพัฒนาทางด้านกายภาพ จิตใจ งานอาชีพสังคมและฐานะทางเศรษฐกิจให้เหมาะสมเท่าที่สังคมและฐานะทางเศรษฐกิจให้เหมาะสมเท่าที่ผู้นั้นสามารถเป็นไปได้

สำหรับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดซึ่งเป็นผู้ป่วยทั้งทางกายทางใจ และทางสังคมจะต้องประกอบด้วยขอบข่ายการต้องรวม 4 ด้านคือ

(1.1) การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านร่างกายโดยรักษาอาการอันเกิดจากการเสพยาเสพติดและรักษาโรคแทรกซ้อน เพื่อให้ร่างกายกลับคืนสู่สภาพปกติสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยปราศจากยาเสพติด

(1.2) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านจิตใจ เป็นขอบข่ายที่สำคัญและจำเป็นที่สุดสำหรับการฟื้นฟูสมรรถภาพ มีขอบเขตครอบคลุมถึงวิธีการทุกชนิดที่สามารถป้องกันปรับสภาพจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้กลับเป็นปกติขึ้นจากที่ได้เสื้อมโถมลงเมื่อตกเป็นทาสยาเสพติด

(1.3) การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านวิชาชีพมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานอาชีพของผู้ติดยาเสพติดเพื่อให้กลับไปอยู่สังคมเดิมได้ด้วยดี

(1.4) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านสังคม หมายถึงการเตรียมผู้ติดยาเสพติดให้มีความพร้อมที่จะใช้ชีวิตปกติโดยมีความรู้มีงานอาชีพและมีรายได้ที่เหมาะสมมีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี มีความรับผิดชอบและเคารพต่อสิทธิของบุคคลอื่นอย่างสามัญชนทั่วไป

(2) ปัญหาในการดำเนินงาน

เมื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของทัณฑสถานแล้วจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติในหลายๆ ด้านเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

ของการฟื้นฟูสมรรถภาพ อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานมีปัญหาและอุปสรรค
หลายๆ ประการดังนี้

(2.1) ความขาดแคลนด้านสถานที่ และอุปกรณ์การออกกำลังกาย
กีฬาและนันทนาการ เนื่องจากทัณฑสถานมีอาณาบริเวณจำกัดการขยายบริเวณ
ทำได้ยาก นอกจากกระบายผู้ต้องขังไปยังเรือนจำหรือทัณฑสถานอื่นเพื่อลด
ความแออัดยัดเยียด

(2.2) ความขาดแคลนด้านอุปกรณ์ด้านการฝึกวิชาชีพ เนื่องด้วยผู้
ต้องขังต้องอยู่ในทัณฑสถานเป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างยาวนานเมื่อเปรียบเทียบกับ
หน่วยงานบำบัดผู้ติดยาเสพติดอื่นๆ ถ้ามีอุปกรณ์การฝึกวิชาชีพที่เพียงพอทั้ง
ในด้านรูปแบบต่างๆของวิชาชีพและปริมาณเครื่องมือเครื่องใช้ย่อมจะสามารถ
ฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังได้อย่างทั่วถึงและเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องขังอย่างแท้จริง

(2.3) ปัญหาด้านบุคลากร ในการดำเนินงานฟื้นฟูสมรรถภาพนี้
จำเป็นต้องใช้บุคลากรหลายๆ ฝ่าย เพื่อสามารถปฏิบัติต่อผู้ติดยาเสพติดได้ใน
หลายวิธี (Interdisciplinary Approach) สำหรับทัณฑสถานแม้จะมี
เจ้าหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาโดยตรงเช่นแพทย์ พยาบาล อนุ
ศาสตราจารย์ นักสังคมสงเคราะห์ ครูฝึกวิชาชีพแต่ยังนับว่ามีน้อยเมื่อเทียบกับ
จำนวนผู้ต้องขัง อนึ่งเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของทัณฑสถานคือเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์นั้น
เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับผู้ต้องขังมากที่สุด เนื่องจากมีหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบ
หนี หากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์มีความเข้าใจเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา
เสพติดย่อมมีส่วนช่วยในแง่ฟื้นฟูจิตใจ อารมณ์ และสังคมของผู้ต้องขังด้วย

(2.4) ปัญหาด้านระยะเวลาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการฟื้นฟูสมรรถ
ภาพผู้ติดยาเสพติดในทัณฑสถาน แม้นทัณฑสถานจะมีข้อได้เปรียบกว่าหน่วยงาน
อื่นๆ ตรงที่สามารถควบคุมตัวผู้ติดยาเสพติดไว้ได้ แต่กำหนดโทษต่างๆ ขึ้นอยู่
กับคำพิพากษาของศาล ผู้ต้องหามีบางรายต้องโทษเป็นระยะเวลาสั้น ทำให้
ดำเนินการฟื้นฟูได้ไม่เต็มที่ บางรายมีกำหนดโทษเป็นระยะเวลายาวนาน ทำ
ให้เกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้นจึงต้องปรับวิธีการฟื้นฟูสมรรถภาพให้เหมาะสม
กับระยะเวลาต้องโทษของผู้ต้องขังแต่ละคนจึงได้ผลดี

(2.5) ข้อจำกัดของระบบบังคับเนื่องจากทัศนสถานเป็นหน่วยงานของกรมราชทัณฑ์ ที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมผู้ต้องกระทำผิดกฎหมายบ้านเมือง การแยกผู้ต้องขังผิดพระราชบัญญัติยาเสพติดมาไว้รวมกัน ก็เพื่อให้สะดวกต่อการบำบัดรักษา ดังนั้นจึงถือเป็นการบำบัดรักษาด้วยระบบบังคับโดยการจำกัดอิสรภาพมิให้หลบหนี กำหนดกิจวัตรประจำวันให้ปฏิบัติ วิธีการของระบบบังคับนี้ แม้จะเอื้ออำนวยประโยชน์ในแง่การควบคุมผู้ติดยาเสพติดให้ฟื้นฟูสมรรถภาพในการบีบบังคับจิตใจ ทำให้ผู้ติดยาเสพติดเกิดความคับแค้นใจและไม่เต็มใจรับการบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านจิตใจจึงทำได้ยากกว่าระบบสมัครใจ

(2.6) ขาดการประเมินผลและติดตามผลเป็นการยากที่จะสามารถประเมินผลให้ได้ว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้ผลมากน้อยเพียงใด ผลการตรวจปัสสาวะ การตรวจความสัมพันธ์ของร่างกายและผลิตผลทางการฝึกวิชาชีพ เป็นเพียงเครื่องชี้ให้เห็นถึงผลการฟื้นฟูทางด้านร่างกายและด้านอาชีพ แต่ทางด้านจิตใจและสังคมนั้นวัดไม่ได้ นอกจากจะต้องดูแลและติดตามหลังปลดปล่อย (After-Care) ซึ่งทัศนสถานยังไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่เนื่องจากขาดบุคลากร และงบประมาณ

การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดสามารถทำได้หลายๆ วิธี โดยอาจจะใช้ระบบสมัครใจคือผู้ป่วยขอเข้ารับการรักษา หรือใช้ระบบบังคับเช่นที่กรมราชทัณฑ์ดำเนินการอยู่ในระบบสมัครใจขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นขั้นตอนที่ปฏิบัติได้ยาก ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากผู้ติดยาเสพติดไม่เข้าใจ จึงไม่เห็นความสำคัญและ ในขณะที่เดียวกันมีหน่วยงานที่ปฏิบัติอย่างจริงจังไม่มาก แต่ในระบบบังคับสามารถฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เนื่องจากต้องควบคุมตัวผู้ต้องขังตามคำสั่งศาลอยู่แล้ว ผลสำเร็จของการดำเนินงานซึ่งได้ผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกรมราชทัณฑ์ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง เช่น ป.ป.ส. ในด้านการจัดงบประมาณ ทางการแพทย์ให้เพียงพอทัดเทียมกับหน่วยงานบำบัดรักษาด้านสมัครใจ การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพิ่มพูนประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมให้ได้ศึกษาและฝึกอบรมรวมถึงงบประมาณสนับสนุนการเพิ่มจำนวนบุคลากรให้เพียงพอแก่ภารกิจที่รับผิดชอบ ก็คาดได้ว่าผลสำเร็จทางการดำเนินงานจะสูงกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งจะมีผลสะท้อน ต่อการลดความรุนแรงของปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้องกับผู้ติดยาเสพติดให้โทษได้เป็นอันมาก

(3) มาตรการการบำบัดรักษา

นับเป็นการช่วยเหลือให้ผู้ตกเป็นทาสยาเสพติด เลิกจากการเสพ โดยการนำตัวหรือแนะนำให้ผู้ติดยาเสพติด เข้ามาสู่ระบบการบำบัดรักษาแล้ว สามารถเลิกยาเสพติด ได้และกลับสู่สังคมดำรงชีวิตอย่างปกติสุขซึ่งปัจจุบันการบำบัดรักษาแบ่งออกเป็น 3 ระบบ คือ⁽¹⁾

(3.1) ระบบที่ 1 การบำบัดรักษาในระบบสมัครใจ (voluntary system) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ติดยาเสพติด ซึ่งต้องการจะเลิกเสพยาสมัครใจ เข้ารับการบำบัดรักษา ในสถานพยาบาลต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 209 แห่ง ทั่วประเทศ ในส่วนของรัฐบาลมีทั้งสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย ทบวงมหาวิทยาลัย เทศบาลและกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 175 แห่ง และสังกัดภาคเอกชน รวม 37 แห่ง โดยวิธีการบำบัดรักษาจะใช้ทั้งการรักษาแบบแพทย์แผนปัจจุบัน และแผนโบราณ

(3.2) ระบบที่ 2 การบำบัดรักษาในระบบต้องโทษ (correctional system) เป็นการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ที่ได้กระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดและถูกคุมขัง ซึ่งต้องเข้ารับการรักษากายใต้ขอบเขตข้อบังคับของกฎหมาย หน่วยงานที่รับผิดชอบได้แก่ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษ กรมราชทัณฑ์ สังกัดกระทรวงมหาดไทย กรมคุมประพฤติ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สังกัดศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง กระทรวงยุติธรรม

(3.3) ระบบที่ 3 การบำบัดรักษาในระบบบังคับ (Compulsory System) เป็นการใช้กฎหมายบังคับผู้ติดยาเสพติดให้ เข้ารับการบำบัดรักษา ในสถานที่ที่จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 สาระสำคัญของ พ.ร.บ. นี้คือให้ผู้ต้องสงสัยว่าติดยาเสพติดโดยการพิสูจน์จากปัสสาวะ และทางการแพทย์ไป เข้ารับการบำบัดรักษาในสถานที่ที่จัดตั้งขึ้น เป็นศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพตามระยะเวลาที่กำหนดใน พ.ร.บ. นี้

ระบบบังคับรักษานี้มีกฎหมายเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ 3 ฉบับ คือ

⁽¹⁾ โดยสรุปยังไม่มี การแยกกลุ่มผู้ต้องขังให้แน่ชัด การบำบัดรักษา โดยวิธีดังกล่าวนี้จึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร

1. พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 โดยเฉพาะมาตรา 98 ซึ่งเป็นขบวนการบังคับรักษา
2. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 49 เรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัย
3. พ.ร.บ. พันฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534
กฎหมายที่เกี่ยวกับระบบการบังคับรักษา กำหนดให้หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ 2522 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 49 เกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย พ.ร.บ. พันฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติด ให้กระทรวงยุติธรรม เป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย

2.2 อำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐ

แนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าของไทย⁽¹⁾
สืบเนื่องมาจาก แอมเฟตามีน (ยาบ้า) มีการแพร่ระบาดกันมาก ผลิตง่าย ใช้พื้นที่แคบชายคลอง ได้ราคาดีต้นทุนราคา 3-4 บาท นำออกขายเม็ดละ 100-120 บาท ขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาดและอัตราโทษต่ำ เมื่อเทียบกับความผิดที่เป็น เฮโรอีนเดิมที่เป็นการนำมาใช้บริโภค (เสพ) เพื่อการแพทย์ เช่นพวกโรคจิตบางชนิด ยาลดความอ้วน เป็นต้น ซึ่งเป็นการนำมาใช้เพื่อประโยชน์ในการรักษาเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันกำลังเป็นปัญหาที่มีแนวโน้มที่สูงที่ขยายตัวรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากผลกำไรงาม ปัจจุบันกลุ่มผู้ผลิตรายใหญ่ ได้หันมาผลิตยาบ้าแทนการผลิตเฮโรอีน ซึ่งกำไรน้อย และไม่สะดวกในการหลบหนีคุกซ้อน เช่นยาบ้า โดยได้มีการพัฒนาการผลิตไปสู่กระบวนการที่ครบวงจร ทั้งการผลิตหัวเชื้อและอัดเม็ด นอกจากนี้ยังกระจายการผลิตไปยังภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกเหนือไปจากภาคกลาง ซึ่งเดิมเคยเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญแนวโน้มในการลักลอบผลิตยาบ้านี้ที่ควรให้ความสำคัญและคาดว่าในอนาคตอันใกล้ จะ

⁽¹⁾ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ นร 0601/421 ลง 23 พ.ค. 2538 เรื่องขอหารือข้อกฎหมายเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของยาบ้า (การประกาศให้วัตถุออกฤทธิ์เป็นยาเสพติดให้โทษ)

เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญที่สุดคือชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่า เช่น กลุ่มชนซ่าและกลุ่มว้า ซึ่งหันมาทำการผลิตยาบ้า เพื่อป้อนเข้าสู่ตลาดในประเทศโดยแหล่งผลิตอยู่ในบริเวณสามเหลี่ยมทองคำ นอกเขตประเทศไทย

การแพร่ระบาดของยาบ้า มีอัตราการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อันเป็นสถานการณ์ที่ต่อเนื่องมาจาก พ.ศ. 2536 ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปัญหายาบ้าเลวร้ายลง มีการขยายตัวของการแพร่ระบาดทั้งด้านจำนวน กลุ่มประชากร พื้นที่รวมทั้งประเภทของยาที่เสพ

ต่อมาจึงได้มีการพยายามผลักดัน ให้ยาบ้าเป็นยาเสพติดให้โทษ เช่นเดียวกับ เฮโรอีน หลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนชื่อเรียกจากยาม้า มาเป็นยาบ้าแล้ว โดยมีการกำหนดโทษของยาบ้าให้สูงขึ้น ถึงขั้นประหารชีวิต เมื่อถูกจับต้องถูกดำเนินคดีตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 โดยการปรับปรุงเกี่ยวกับกฎหมายของยาบ้านี้ ให้มีผลบังคับ ตั้งแต่วันที่ 16 ตุลาคม 2539 เป็นต้นไป

ภายหลังเมื่อเปลี่ยนชื่อเรียก และเปลี่ยนให้ยาบ้า เป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ประเภทที่ 1 เช่นเดียวกับเฮโรอีน ซึ่งผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาบ้านี้ จะได้รับโทษสูงกว่าความผิดเดิมคือ ความผิดตาม พ.ร.บ.วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ประเภทที่ 2 เมื่อเทียบความผิดทุกฐานความผิดแล้ว จะเห็นว่า ผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษสูงขึ้น ทุกฐานความผิด ทุกกรณีโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะไม่อนุญาตให้ยาบ้า นำมาใช้เพื่อการรักษาพยาบาล และเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์อีกต่อไป

2.2.1 แนวทางแก้ไขยาบ้าให้เป็นยาเสพติดให้โทษ

เดิมยาบ้าเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แต่เนื่องจากสภาพปัญหาการแพร่ระบาดและผลกระทบต่างๆ ที่เกิดจากการค้าและโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ยังเป็นปัญหาอย่างมากและไม่เอื้ออำนวยต่อการป้องกันและปราบปรามยาบ้าทำให้หน่วยงานของรัฐ หลายหน่วยได้พยายามที่จะปรับปรุงแก้ไขให้การบังคับใช้กฎหมาย ในเรื่องยาบ้านี้กับผู้ที่กระทำความผิดนั้นได้รับโทษที่เหมาะสมกว่าที่เป็นอยู่ในกฎหมาย ในเรื่องยาบ้านี้กับผู้ที่กระทำความผิดนั้นได้รับโทษที่

เหมาะสมกว่าที่เป็นอยู่ในกฎหมายวัตถุออกฤทธิ์ โดยพยายามผลักดันให้ยาบ้า เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เช่นเดียวกับเฮโรอีน หรือกำหนดโทษให้สูงขึ้นซึ่งผู้เขียนขอสรุปแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและปัญหา ข้อขัดข้องของบทบัญญัติของกฎหมาย ที่เห็นว่าไม่สามารถบังคับได้หรือขัดแย้งกัน หรือในกรณีที่ไม่มีบัญญัติไว้แต่พิจารณาแล้วเห็นควรบัญญัติให้มีขึ้นใหม่ ซึ่งต่อมา คณะกรรมการนี้ได้เสนอให้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด รวม 6 ฉบับ คือ

1. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519
2. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
3. พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
4. พระราชบัญญัติควบคุมโรคภัยไข้เจ็บ พ.ศ. 2495
5. พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
6. พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

กฎหมายทั้ง 6 ฉบับ ที่เสนอให้มีการแก้ไขปรับปรุงนี้ ได้นำไปเป็น ประเด็นในการสัมมนาให้กับเจ้าหน้าที่รวม 60 นาย ซึ่งจากส่วนราชการ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 28-30 มีนาคม 2538 ณ โรงแรมริเจนท์ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ในที่นี้ขอสรุปเฉพาะประเด็นที่มีการแก้ไขในพระราชบัญญัติวัตถุ ที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ซึ่งเกี่ยวข้องกับยาบ้าดังนี้

(1) แก้ไขบทนิยามในมาตรา 4 คำว่า "ผลิต" ให้มีความหมาย รวมถึง "สังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์" เนื่องจากวัตถุออกฤทธิ์สามารถผลิต โดยวิธีการสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ได้ แก้ไขคำว่า "ขาย"⁽¹⁾ ให้เกิดความชัดเจนและรองรับกับฐานความผิดใหม่ ฐานครอบครองวัตถุออกฤทธิ์เพื่อ จำหน่าย⁽²⁾ ทั้งนี้เพื่อผลในการดำเนินคดีสูงสุด แก่ผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาบ้า

⁽¹⁾ ขาย หมายความว่า จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ส่งมอบ หรือมีไว้เพื่อขาย มาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

⁽²⁾ จำหน่ายหมายความว่า ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้ ตาม มาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

(2) เพิ่มบทสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมาย ในความผิดฐาน ผลิต นำเข้าส่งออกและครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาบ้า

(3) แก้ไขบทกำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาบ้า ให้รับโทษสูงขึ้น

(4) เพิ่มอำนาจกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรักษา ยาของกลางสามารถทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ก่อนคดีถึงที่สุด เพียงแต่ มีรายงานผลการตรวจพิสูจน์ว่าเป็นยาบ้า

(5) เพิ่มโทษแก่เจ้าหน้าที่ ข้าราชการหรือพนักงานของรัฐที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาบ้า ให้รับโทษ 3 เท่า

ต่อมา ได้มีการนำร่างกฎหมายดังกล่าวทั้ง 6 ฉบับ เสนอคณะรัฐมนตรี สมัย นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบให้แก้ไข เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2538

กระทรวงยุติธรรม โดย ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (ในขณะนั้น) ในฐานะประธานกรรมการประสานงาน กระบวนการยุติธรรมได้มีคำสั่งที่ 5/2538 ลงวันที่ 18 กันยายน 2538 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางเสริมประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งมีอธิบดีกรมคุมประพฤติ เป็นประธานอนุกรรมการและผู้แทนส่วนราชการต่างๆ เป็นอนุกรรมการโดยกำหนดให้คณะอนุกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. พิจารณาศึกษาแนวทาง หรือมาตรการสนับสนุนหน่วยงานที่รับผิดชอบในการป้องกันปัญหา ยาเสพติด และเสริมประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนการนำวิธีการคุมประพฤติ หรือวิธีการอื่นๆ มาบังคับใช้

2. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมโดยเฉพาะอัตราโทษของความผิดในฐานต่างๆ

3. ให้อำนาจหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการประสานงานกระบวนการยุติธรรมมอบหมาย

4. ให้มีอำนาจตั้งคณะทำงานได้ตามความจำเป็น
จากอำนาจหน้าที่ดังกล่าว คณะอนุกรรมการจึงจัดให้มีการประชุมครั้งที่ 1/2533 เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2538 ซึ่งสรุปสาระสำคัญในการประชุม ดังนี้

เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายรวม 2 ฉบับ คือพระราช

บัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 และพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 ในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายวัตถุออกฤทธิ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับยาบ้า คือ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 8 9 โดยให้เพิ่มโทษสูงขึ้นแก่ผู้กระทำความผิดฐาน ผลิต ขาย นำเข้าหรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 ถ้าของกลางมีปริมาณเกิน 100 กรัม หรือเป็นกรณีขายให้แก่บุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต้องรับโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี หรือ จำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 1,000,000 บาท ซึ่งกฎหมายเดิมมีโทษจำคุก 5 ปี ถึง 20 ปี และปรับ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท นอกจากนี้ยังเสนอให้มีบทสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมายในเรื่องยาบ้าด้วยว่า ผู้ผลิต ขาย นำเข้าส่งออกหรือครอบครองยาบ้าจำนวนเท่าใด จึงจะถือเด็ดขาดว่าเป็นการกระทำเพื่อจำหน่าย ซึ่งกฎหมายเดิมไม่มี

กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อ.ย.) ได้พยายามดำเนินการแก้ไขกฎหมายวัตถุที่ออกฤทธิ์ เพื่อการป้องกันและปราบปรามยาบ้า โดยลำดับดังนี้

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ได้เพิ่มมาตรการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดฐานครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งยาบ้าเกินปริมาณ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด คือ 0.500 กรัม ซึ่งผู้กระทำความผิดฐานนี้ ต้องรับโทษเท่ากับผู้ที่ ผลิต ขาย นำเข้าหรือส่งออก ซึ่งยาบ้า คือ จำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000 - 400,000 บาท ตามมาตรา 106 ทวิ และประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 92 (พ.ศ. 2538) ส่วนวิธีดำเนินการนั้นทำโดยออกพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 มาตรา 15 ให้ยกเลิกมาตรา 106 เดิม และเพิ่มเติม มาตรา 106 ทวิ ซึ่งให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้ออกประกาศดังกล่าว

ถึงแม้จะได้มีการพยายามแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมาโดยตลอด แต่ก็ปรากฏว่าการดำเนินการเป็นไปอย่างล่าช้ามาก เพราะต้องใช้เวลาดูแลซึ่งไม่ทันต่อเหตุการณ์การแพร่ระบาดของกลุ่ม Amphetaamime และ Derivative บางตัว เช่น Dexamphetamine หรือ Methamphetamine แต่ปัญหาการแพร่ระบาดกลับทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงเกิดแนวความคิดใหม่ที่จะผลักดันให้กลุ่มยาบ้าและวัตถุออกฤทธิ์บางตัว ซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 และในประเภท 2 เปลี่ยนแปลงเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1

เช่นเดียวกับ เฮโรอินตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งจะมีผลให้มาตรการควบคุมและมาตรการลงโทษ แก่ผู้กระทำความผิดยาบ้านี้ เข้มงวดและรุนแรงยิ่งขึ้นถึงขั้นประหารชีวิต ส่วนวิธีดำเนินการแก้ไขนั้นก็ทำได้ง่ายและสะดวกรวดเร็ว ไม่ต้องใช้เวลามากเหมือนกับการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กล่าวคือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ให้เพิกถอนกลุ่มยาบ้าเป็นวัตถุออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 และขณะเดียวกันก็ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข อีกฉบับหนึ่งมารองรับเพื่อกำหนดให้กลุ่มยาบ้าดังกล่าวเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งการกำหนดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ แล้วทั้ง 2 คณะ เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2538 และวันที่ 2 ตุลาคม 2538 ตามลำดับแต่เมื่อเวลาที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้เสนอแนวทางแก้ไขดังกล่าว ไปยังสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข กลับได้รับข้อคิดเห็นมาว่า พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 เป็นกฎหมายคนละฉบับและความหมายของคำว่า "ยาเสพติดให้โทษ" และ "วัตถุออกฤทธิ์" ตามคำนิยามในกฎหมายทั้งสองฉบับนั้นเป็นคนละฉบับกัน ถ้าจะเพิกถอนวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวในกฎหมายทั้งสองฉบับนั้น เป็นคนละความหมายกัน ถ้าจะเพิกถอนวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว แล้วนำไปกำหนดให้เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เช่นเดียวกับเฮโรอิน ควรจะมีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุนว่าสามารถทำได้ แต่เนื่องจากเรื่องนี้มีความสำคัญมาก และเป็นปัญหาข้อกฎหมายด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข จึงมีบัญชาให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดประชุมปรึกษาหารือกันเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2539 ซึ่งที่ประชุมมีมติให้ส่งเรื่องนี้ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา⁽¹⁾ (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 4) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่า หากวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทนั้นเมื่อได้เสพเข้าสู่ร่างกายแล้วก่อให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญตามนิยามของคำว่า "ยาเสพติดให้โทษ"

(1) เรื่องเดียวกัน, หน้า 66.

ที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 ได้บัญญัติไว้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษก็มีอำนาจที่จะประกาศให้วัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ตาม มาตรา 7

2.2.2 อำนาจหน้าที่ของรัฐในการปราบปรามยาบ้า

ในการบริหาร ทั้งในส่วนราชการหรือเอกชนย่อมกำหนดหน้าที่ขององค์กรและบุคลากรในตำแหน่งต่างๆ ไว้อย่างครบถ้วนและชัดเจนพอสมควร อาจอยู่ในตัวบทกฎหมาย ในพระราชกำหนดการแบ่งส่วนราชการในระเบียบคำสั่งหรือข้อบังคับ

หน้าที่ของผู้บริหารประเทศ ก็มีกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและในกฎหมายต่างๆ หากมีปัญหาคลุมเครือจะต้องมีตุลาการรัฐธรรมนูญกับคณะตุลาการกฤษฎีกาตีความให้ชัดเจนเพื่อยุติ

คำว่า "อำนาจ"⁽¹⁾ คืออำนาจในการทำหน้าที่เท่านั้นไม่ใช่พลังอำนาจหรืออำนาจวาสนาหรืออำนาจราชศักดิ์

ปัญหา ยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างร้ายแรงต่อการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประสบปัญหา ยาบ้าอยู่ในขณะนี้ จึงต้องพยายามแก้ไขโดยอาศัยความร่วมมือขององค์กรต่างๆ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ ตามกฎหมายและอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ และองค์กรระหว่างประเทศ นโยบายของรัฐบาลไทยในปัจจุบันในการแก้ไขยาบ้านี้ ได้อาศัย มาตราการ 4 ประการ คือมาตรการการป้องกัน มาตรการการปราบปราม มาตรการการบำบัดรักษาและฟื้นฟู มาตรการการส่งเสริมการปลูกพืชทดแทน

ในการแก้ไขปัญหานี้ จึงจำต้องมีกฎหมายที่ดีทั้งนี้ เพราะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคนในการแก้ไขยาบ้า ล้วนแต่ต้องกระทำภายในขอบเขตบทบัญญัติของกฎหมาย อำนาจของรัฐในการที่จะดำเนินการตามหน้าที่หรือมอบหมายหน้าที่ ให้กับองค์กรของรัฐในการดำเนินการปราบปรามยาบ้านี้ โดยร่วมด้วยช่วยกัน เพื่อหวังผลในการปราบ

(1) เป็นอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรของรัฐ

ปราม ทุกฝ่ายต้องร่วมกันในการปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจของรัฐที่ให้มา กฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าที่ได้นั้น จะต้องมียกเว้นข้อบัญญัติซึ่งสามารถนำไปใช้ในการป้องกันปราบปรามยาบ้าอย่างได้ผล แต่กฎหมายที่เกี่ยวกับยาบ้าของไทยในปัจจุบัน ซึ่งมีผลใช้บังคับใหม่นี้⁽¹⁾ ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการในการบังคับการลงโทษตามความผิดต่างๆ มาตรการปราบปรามโดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่สามารถใช้ในการปราบปรามผู้กระทำผิดรายใหญ่ ซึ่งอยู่เบื้องหลังการกระทำผิดรายย่อยเนื่องจากขาดพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ได้ว่า ผู้กระทำผิดรายใหญ่นั้นมีส่วนร่วมในขบวนการ การกระทำความผิดกับผู้กระทำผิดรายย่อยที่ถูกจับได้ด้วยเหตุนี้การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาบ้าจึงไม่ประสบผลเท่าที่ควร เพราะการปราบปรามยาบ้า นั้น ต้นเหตุมาจากตัวการใหญ่หรือผู้กระทำผิดรายใหญ่ซึ่งอยู่เบื้องหลังการกระทำผิดรายย่อยนั่นเอง

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าของไทยโดยการบัญญัติความผิดชั้นใหม่ เพื่อให้สามารถจับกุมผู้กระทำผิดรายใหญ่ที่เป็นต้นเหตุของปัญหาลงโทษตามกฎหมายนี้ให้ได้ ซึ่งจะเป็นผลให้การปราบปรามยาบ้าดำเนินไปอย่างได้ผล โดยการควรเพิ่มอำนาจหน้าที่ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานต่างๆตามที่กฎหมายกำหนด เช่น หาข่าวทางลับ การดักฟัง การต่อรองกับผู้ต้องหา ทั้งนี้ต้องอยู่ในการควบคุมดูแลและสามารถตรวจสอบได้จากบุคคลที่รัฐเห็นสมควรตามกฎหมาย ที่ออกมารองรับใหม่นี้

จึงสรุปบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปโดยแบ่งได้เป็น 4 มาตรการ ดังนี้

1. มาตรการควบคุมทางกฎหมาย
2. มาตรการด้านการปราบปราม
3. มาตรการป้องกัน
4. มาตรการบำบัดรักษา

อำนาจขององค์กรที่ทำหน้าที่ ในการป้องกันและปราบปรามยาบ้าในปัจจุบันมีทั้งหมด 45 หน่วย 12 กระทรวง องค์กรแต่ละองค์กรมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไปแล้วแต่ที่รัฐจะมอบหมายหน้าที่ให้กับหน่วยงานใด

⁽¹⁾ ผลบังคับตั้งแต่ 16 ตุลาคม 2539

แนวนโยบายของรัฐต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปราม ยาบ้า จึงถูกมองว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของตำรวจเป็นหลัก เพราะตัวเองมีอำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนและจับกุม จึงคิดไปเลยว่าหน้าที่ในการปราบปรามยาบ้าเป็นหน้าที่ของตำรวจเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้วทุก กระทบตรวจทุกหน่วยงานต้องร่วมด้วยช่วยกัน หากทุกหน่วยงานประสานนโยบาย และแผน และเพื่อสนับสนุนให้การบริการแก่หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่า จะเป็นด้านประชาสัมพันธ์ด้านการตรวจสอบ ด้านการกำกับ ด้านการดำเนินงานแก้ไข เชื่อว่าถ้ากระทำอย่างจริงจังและต่อเนื่องแล้วย่อมจะเกิดผลเป็น รูปธรรมขึ้น

2.3 ความผิดและอัตราโทษ⁽¹⁾

เกี่ยวกับเรื่องนี้ จะได้แยกข้อหาประเภทการกระทำผิดของความผิด ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และตามพระราชบัญญัติวัตถุ ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 เพื่อให้เห็นข้อหาและอัตราโทษ เฉพาะมาตราที่สำคัญดังนี้

⁽¹⁾ กฎหมายนี้ไม่ใช่บังคับกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทบวงสาธารณสุข (มาตรา 5)

เพื่อให้เห็นความแตกต่าง ในเรื่องโทษที่ผู้กระทำผิดในเรื่องยาบ้า จะได้รับ ในข้อหาเดียวกันตาม พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ก่อนมีความเปลี่ยนแปลง เปรียบเทียบกับโทษตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ภายหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงให้ยาบ้าเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 เช่นเดียวกับเฮโรอีน ผู้เขียนขอสรุปเปรียบเทียบ ข้อหาและอัตราโทษที่สำคัญ ดังนี้

โทษ ข้อหา	ตาม พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท พ.ศ. 2518	ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติด ให้โทษ พ.ศ. 2522
1. ผลิต 2. นำเข้า 3. ส่งออก	จำคุก 5 ปี ถึง 20 ปี และปรับ 100,000-400,000 บาท(ม.89)	- จำคุกตลอดชีวิต(ม.65 ว.1) - กระทำเพื่อจำหน่าย ประหารชีวิต (ม.65 ว.2) - มีปริมาณตั้งแต่ 20 กรัมขึ้นไป (สารบริสุทธิ์) ถือว่าเป็นการ กระทำเพื่อจำหน่าย ประหารชีวิต (ม.65, ม.15)
4. จำ หน่าย 5. ครอบ ครอง เพื่อ จำหน่าย	จำคุก 5 ปี ถึง 20 ปี และปรับ 100,000-400,000 บาท(ม.89)	- มีปริมาณไม่เกิน 100 กรัม (สารบริสุทธิ์) จำคุก 5 ปี ถึง จำคุกตลอดชีวิต และ ปรับ 50,000-500,000 บาท (ม.66 ว.1) - มีปริมาณเกิน 100 กรัม (สารบริสุทธิ์) จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต(ม.66 ว.2)

โทษ ข้อหา	ตาม พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท พ.ศ. 2518	ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติด ให้โทษ พ.ศ. 2522
6. ครอบ ครอง	- ปริมาณไม่เกิน 0.65 กรัม จำคุก 1 ปี ถึง 5 ปี และปรับ 20,000 ถึง 100,000 บาท (ม.106ว.1) - ปริมาณเกิน 0.5 กรัม จำคุก 5 ปี ถึง 20 ปี และปรับ 100,000 ถึง 400,000 บาท (ม.106 ทวิ)	- มีปริมาณไม่เกิน 20 กรัม (สารบริสุทธิ์) จำคุก 1 ปี ถึง 10 ปี และปรับ 10,000- 100,000 บาท (ม.67) - มีปริมาณเกิน 20 กรัม (สารบริสุทธิ์) ถือว่าครอบ ครองเพื่อจำหน่าย (ม.66, ม.15 ว.2)
7. เสพ	- จำคุก 1 ปี ถึง 5 ปี และปรับ 20,000-100,000 บาท (ม.106 ตริ)	- จำคุก 6 เดือน ถึง 10 ปี และปรับ 5,000-100,000 บาท (ม.91)

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงยาบ้าให้เป็น
ยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 1 เช่นเดียวกับเฮโรอีนแล้ว ผู้ที่กระทำความผิด
เกี่ยวกับยาบ้าจะได้รับโทษขั้นสูงสุด ถึงประหารชีวิตและเมื่อเปรียบเทียบข้อหาที่
กระทำความผิดฐานเดียวกันแล้วจะเห็นได้ว่าผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษสูงขึ้น
ทุกฐานไม่มีการอนุญาตให้นำยาบ้า มา
ใช้เพื่อการรักษาพยาบาลและเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์ อีกต่อไป

จากการที่ผู้เขียนได้เขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้เห็นว่า ข้อหาและอัตราโทษที่บัญญัติไว้นั้น กฎหมายกำหนดไว้ส่วนใหญ่ได้อยู่แล้วแต่ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายยังไม่เข้มงวด เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติอาจจะไม่ได้รับความสะดวกหรือกฎหมายไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติ จึงคล้ายกับว่าเจ้าหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพกฎหมายจึงไม่มีผลต่อการปราบปราม เช่น การใช้ ชักชวน ยุยง แฉฉะ ส่งเสริม กฎหมายได้กำหนดโทษไว้แล้วตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 93, 93 ทวิ และ พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 มาตรา 62 จัตวา และมาตรา 106 จัตวา ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า ตัวการสำคัญคือพวกนายจ้างทั้งหลายที่ได้ใช้ ชักชวน แฉฉะหรือบังคับให้ลูกจ้าง เสพยาบ้า ก่อนหรือขณะทำงานเพื่อให้ได้ปริมาณงานมากๆ ปัญหาจึงต้องแก้ที่ นายจ้างก่อนว่าทำอย่างไรไม่ให้ นายจ้างมอมเมาลูกจ้างและต้องมีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ให้ได้ผล จากที่ผ่านมาไม่เคยพบว่าเมื่อจับกุมผู้เสพยาบ้าได้แล้วจะมีการดำเนินคดีกับนายจ้างผู้ที่ใช้ แฉฉะ ชักชวน ทำเช่นไรจึงจะ นำมาตรการทางกฎหมายมาบังคับใช้กับนายจ้างให้ได้ผล เพราะถ้านายจ้างไม่ กระทบการดังกล่าวลูกจ้างคงไม่กิน เนื่องจากพวกนี้ไม่ใช้พวกมีปัญหาทางด้าน จิตใจและสังคมแต่ต้องการทำงานเพื่อต้องการเงินมากขึ้น เห็นว่าเรื่องนี้ควร มีมาตรการที่ชัดเจนออกมา เพื่อบังคับใช้กับนายจ้างและในเรื่องค่าแรงงานว่า ทำอย่างไรลูกจ้างเหล่านี้จึงมีรายได้มากขึ้น ในขณะที่งานเท่าเดิมโดยไม่ต้อง เสพยาบ้า

บรรดาตามสถานีน้ำมันเชื้อเพลิง (ปั๊มน้ำมัน) ควรมีมาตรการทาง กฎหมายในการลงโทษแก่ผู้ประกอบการ โดยหากพบว่ามี การจำหน่ายยาบ้าจริง ควรใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39⁽¹⁾, 50⁽²⁾ เพราะปั๊มน้ำมันเป็นอาชีพอิสระ หากไม่มีการควบคุมแล้วบรรดาเจ้า

⁽¹⁾ มาตรา 39 วิธีความเพื่อความปลอดภัย มีดังนี้

1. กักกัน, 2. ห้ามเข้าเขตกำหนด, 3. เรียกประกันทัณฑ์บน,
4. คุมตัวไว้ในสถานพยาบาล, 5. ห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง

⁽²⁾ มาตรา 50 เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใดถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพ หรือเนื่องการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพและเห็นว่าผู้นั้นประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพนั้นต่อไปอาจกระทำความผิดเช่นนั้นอีก ศาลจะสั่งไว้ในคำพิพากษาห้ามประกอบอาชีพ

ของป้อม ก็อาศัยโอกาสในอาชีพของตนขายยาบ้าอีก ซึ่งขณะนี้พบมากตามป้อม
น้ำมันโดยทั่วไป

การใช้มาตรการเชิงบริหาร หรือมาตรการเชิงขอความร่วมมือกับ
เจ้าของป้อม เพื่อช่วยกันหาทางแก้ไข เพราะหากรัฐจะใช้อำนาจหน้าที่โดยเด็ด
ขาด โดยสั่งปิดป้อม ก็เป็นการทำลายเศรษฐกิจจึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้อง
ดำเนินการแก้ไขเกี่ยวกับป้อมน้ำมันนี้ให้ได้ผลอย่างจริงจัง ในเรื่องนี้พิจารณา
เห็นว่าน่าจะแก้ไขได้ เพราะสถานบริการต่างๆ รัฐยังมีมาตรการออกมาบังคับ
ใช้ ซึ่งแนวทางควบคุมและปราบปรามจะให้ได้ผลอย่างจริงจังนั้นขึ้นอยู่กับองค์กร
ของรัฐผู้ปฏิบัติด้วย

มาตรการในการลงโทษ ศาลควรลงโทษจำคุกควบคู่ไปกับโทษปรับ
ส่วนมากแล้วศาลจะลงโทษปรับเพียงอย่างเดียว ส่วนโทษจำให้หรือลงอาญาไว้
ก่อนและการพิจารณาคดีล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ โทษมีถึงขั้นประหารแต่รับโทษ
เล็กน้อย ก็มากกระทำคามผิด จึงทำให้ขาดความศรัทธาในด้านกระบวนการยุติ
ธรรมไปได้ เป็นสาเหตุที่ทำให้ยาบ้าไม่หมดไป เพราะผู้กระทำผิดไม่เข็ดหลาบ

2.4 ระเบียบราชการที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ ส่วน
ราชการ ที่เกี่ยวข้อง จึงได้มีการออกระเบียบต่างๆ ดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจับ ยึดและตรวจ
พิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. 2537
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประสานงานใน
คดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2537
3. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนและ
เงินรางวัลคดียาเสพติด พ.ศ. 2537
4. ระเบียบกรมตำรวจ

2.4.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจับ ยึดและ ตรวจพิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. 2537⁽¹⁾

⁽¹⁾ ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2537 โดยได้
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 111 ตอนที่ 33 ง เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม
2537 ซึ่งเป็นวันถัดจากในราชกิจจานุเบกษา

เหตุผลของการออกระเบียบนี้ เนื่องจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจับ ยึดและตรวจพิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. 2527 ได้ประกาศใช้บังคับมาตั้งแต่ 14 มิถุนายน 2527 และปัจจุบันได้มีกฎหมายใหม่ และมียาเสพติดที่ถูกควบคุมเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ระเบียบนี้ขาดสาระสำคัญในการรองรับกฎหมายและการควบคุมยาเสพติดหลายประการ อันเป็นอุปสรรคต่อการตรวจพิสูจน์และการเก็บรักษาของกลางยาเสพติด จึงเห็นสมควรแก้ไขระเบียบนี้กล่าวคือได้กำหนดบทวิเคราะห์ใหม่ เพื่อให้รองรับกฎหมายใหม่ โดยการตัดข้อความเกี่ยวกับฝิ่นออก ทั้งนี้เนื่องจาก พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2528 ได้ยกเลิกฝิ่นทั้งหมด และกำหนดให้วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและสารระเหยตามกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและการใช้สารระเหยรวมไว้ในบทวิเคราะห์ศัพท์ เพื่อประโยชน์ในการส่งของกลางมาตรวจพิสูจน์ นอกจากนี้ยังได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจพิสูจน์ยาเสพติด และผู้นำส่งวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและสารระเหยตามความสำคัญของชนิดและปริมาณยาเสพติดแต่ละประเภทอีกทั้งกำหนดสถานตรวจพิสูจน์รับยาเสพติดของกลาง รวมทั้งการเก็บรักษายาเสพติด ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าวและให้การดำเนินการ เกี่ยวกับยาเสพติดของกลางเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเป็นแนวเดียวกัน และเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ปัญหา ยาเสพติดจึงจำเป็นต้องวางระเบียบนี้

ประโยชน์ที่ได้จากระเบียบนี้

1. สามารถนำระเบียบนี้ไปใช้บังคับใช้กับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการส่งของกลางยาเสพติดไปตรวจพิสูจน์และเก็บรักษาได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นซึ่งก่อให้เกิดความรวดเร็วเป็นระเบียบและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายผู้ต้องหา ผู้จับกุมพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ทำการตรวจพิสูจน์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้เก็บรักษายาเสพติดของกลาง
2. สามารถนำระเบียบนี้ไปใช้บังคับ รองรับตัวยาเสพติดใหม่ได้ ซึ่งระเบียบบังคับไม่ถึง ได้แก่ สารระเหย และวัตถุออกฤทธิ์ทำให้การตรวจพิสูจน์และเก็บรักษา ยาเสพติด ตามระเบียบใหม่นี้มีขอบเขตกว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการสนับสนุนในการดำเนินคดียาเสพติดได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นชั้นของเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล เพราะเหตุที่มีพยานหลักฐานยืนยันผลการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดของกลางจากห้องปฏิบัติการได้อย่างถูกต้องแม่นยำ
3. ระเบียบใหม่นี้กล่าวได้ว่า เป็นระเบียบที่สนับสนุนการ

ป้องกันและปราบปรามผู้ขับรถบรรทุก หรือรถโดยสารอื่นๆ ไม่กล้าที่จะเสพยาบ้าหรือยาเสพติดอื่นๆ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ขับรถ เพราะว่าตามระเบียบนี้เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจพิสูจน์ จะทำหน้าที่ออกไปร่วมดำเนินการตั้งด่านตรวจกับส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทุกครึ่งไป

4. สนับสนุนด้านป้องกันและปราบปรามไม่ให้เด็กหรือเยาวชนของชาติไทยในสถานศึกษาไปทำการเสพยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์หรือสารระเหย โดยให้สถานศึกษาต่างๆ ส่งปัสสาวะมาทำการตรวจหาสารเสพติดได้ โดยไม่คิดมูลค่า

5. แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในทางปฏิบัติที่ผ่านมาและในกรณีที่ระเบียบเขียนไว้ไม่ชัดเจนหรือเขียนไว้ชัดเจนแต่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติหน้าที่ เช่น

5.1 แก้ไขปัญหาที่ผู้ตรวจพิสูจน์รับรองผลการตรวจ เฉพาะจำนวนยาเสพติดของกลางที่ส่งมาตรวจเท่านั้นส่งผลให้พนักงานอัยการจะฟ้องคดี ตามจำนวนที่สถานตรวจพิสูจน์รับรองผลการตรวจเท่านั้น เช่นกัน จึงไม่ตรงกับข้อเท็จจริงและทำให้เสียหายต่อการดำเนินคดีเป็นอย่างมาก กล่าวคือศาลจะลงโทษน้อยลงเพราะยาเสพติดของกลางมีจำนวนน้อย

5.2 แก้ไขปัญหาสถานตรวจพิสูจน์ที่ปฏิเสธการรับตรวจยาเสพติดของกลางที่ได้จัดส่งมาตรวจพิสูจน์ โดยอ้างว่าอยู่นอกเขตพื้นที่หรือไม่มีงบประมาณ ทั้งๆที่เป็นสถานตรวจพิสูจน์ ที่อยู่ใกล้และสะดวกต่อการส่งยาเสพติดของกลางไปตรวจพิสูจน์ หรือแก้ปัญหาการตรวจพิสูจน์ซ้ำในคดียาเสพติดรายเดียวกัน โดยสถานตรวจพิสูจน์คนละแห่งอันเป็นการประหยัดงบประมาณรายจ่ายของรัฐได้อีกทางหนึ่ง

6. ประสานงานกรมตำรวจ เพื่อออกคำสั่งกรมตำรวจโดยให้ถือว่าระเบียบนี้เป็นระเบียบการเกี่ยวกับคดีของกรมตำรวจด้วย เพื่อให้ตำรวจทั่วประเทศถือปฏิบัติในการส่งยาเสพติดของกลางและการเก็บรักษาของกลางเป็นไปในแนวเดียวกัน

บัดนี้ กรมตำรวจได้มีระเบียบกรมตำรวจ ว่าด้วยวิธีการเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอื่นๆ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2537 กำหนดให้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจับ ยึด และตรวจพิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. 2537 อยู่ในประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีโดยให้มีผลบังคับ ตั้งแต่วันที่ 26 สิงหาคม 2537 เป็นต้นไป

7. ประสานกระทรวงสาธารณสุข เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยเก็บรักษา ยาเสพติดของกลาง พ.ศ. 2528 ให้รองรับกับระเบียบฉบับนี้ต่อไป

2.4.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2537

โดยที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ได้กำหนดให้คณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปราม และการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติ เป็นส่วนรวม โดยเฉพาะความรับผิดชอบในการปราบปราม ในขั้นสืบสวนสอบสวนและการฟ้องคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อส่งเสริมให้การปราบปรามยาเสพติด บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องทราบรายละเอียดทุกขั้นตอน โดยให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. (เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519) เป็นผู้ร่วมประสานงานกับเจ้าพนักงาน ผู้รับผิดชอบอย่างใกล้ชิดในขณะเดียวกัน ป.ป.ส. ก็อาจใช้ข้อเท็จจริงเป็นหลักฐาน ในการคุ้มครองเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ ปราบปรามยาเสพติดด้วย

ฉะนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว นายกรัฐมนตรี โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 18⁽¹⁾ แห่งพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 และด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังกล่าว เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

2.4.2.1 ขอความร่วมมือจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการตรวจค้น จับกุมคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ในกรณีที่ไม่สามารถให้ความร่วมมือได้ ก็ให้จดแจ้งเหตุผลไว้ท้ายบันทึกการแจ้งขอความร่วมมือในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี

2.4.2.2 ขอความร่วมมือจากเจ้าพนักงานตำรวจ เพื่อฝากให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เป็นการชั่วคราว ก่อนส่งมอบแก่พนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดี

2.4.2.3 ขอความร่วมมือจากเจ้าพนักงานตำรวจ ในการเก็บรักษา ยาเสพติดของกลาง หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด โดยทำหลักฐานการรับมอบยาเสพติดของกลางหรือทรัพย์สินนั้นไว้

2.4.2.4 ขอความช่วยเหลือจากเลขาธิการ ป.ป.ส. เมื่อตก

⁽¹⁾ มาตรา 18 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตาม พ.ร.บ. นี้ และให้มีอำนาจออกข้อบังคับหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติตาม พ.ร.บ. นี้

เป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยเพราะการปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด โดยรายงานข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แห่งคดีให้ทราบโดยเร็ว

2.4.2.5 เข้าฟังการสอบสวนร่วมกับหัวหน้าพนักงานสอบสวนตามที่เลขาธิการ ป.ป.ส. มอบหมาย

2.4.2.6 ในกรณีเห็นว่าข้อเท็จจริงใดเป็นสาระสำคัญแห่งคดี สมควรซักถาม ก็ให้แจ้งเหตุผลต่อนักงานสอบสวนให้ซักถามได้ ถ้าพนักงานสอบสวนไม่เห็นด้วย ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. บันทึกความเห็นและเหตุผลรวมไว้ในสำนวนการสอบสวน

2.4.2.7 แจ้งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการรวบรวมพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุ ที่สมควรใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดเพิ่มเติมพร้อมทั้งเหตุผล ถ้าพนักงานสอบสวนไม่เห็นด้วย ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ทำบันทึกความเห็นและเหตุผลไว้ในสำนวนการสอบสวน

2.4.2.8 เข้าไปสอบสวนผู้ต้องขังในเรือนจำหรือในสถานที่คุมขังของกรมราชทัณฑ์ เมื่อได้ร้องขอต่อผู้บัญชาการเรือนจำหรือหัวหน้าสถานที่นั้นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดียาเสพติด

2.4.3 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลคดียาเสพติด พ.ศ. 2537

โดยที่เป็นการสมควรส่งเสริมให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นและรวบรวม ระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินสินบนเงินรางวัลคดียาเสพติด ให้เป็นระเบียบเดียวกันเพื่อสะดวกแก่การควบคุมและการปฏิบัติ ในการจ่ายเงินสินบน เงินรางวัลคดียาเสพติดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และกระทรวงการคลัง จึงวางระเบียบไว้

ระเบียบนี้ไว้แต่ข้อความจะแสดงให้เป็นอย่างอื่น⁽¹⁾

- "ยาเสพติด" หมายความว่า ยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและหมายความรวมถึงสารเคมีหรือวัตถุที่

(1) ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2537

ควบคุมเพื่อป้องกันการผลิตยาเสพติด ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมโคคาอีนที่

- "จำหน่าย" ในระเบียบนี้ไม่หมายรวมถึงการมีไว้เพื่อขาย

- "เงินสินบน" หมายความว่า เงินที่จ่ายให้เจ้าพนักงานผู้สืบสวนหรือจับกุมการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

- "ผู้แจ้งความนำจับ" หมายความว่า ผู้แจ้งความว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อเจ้าพนักงานผู้รับแจ้งความตามระเบียบนี้

- การแจ้งความนำจับต้องทำก่อนจับกุมและให้ทำตามแบบที่ ป.ป.ส. กำหนด เว้นแต่กรณีจำเป็นเร่งด่วนจะแจ้งความด้วยวาจาต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจก่อนและทำหลักฐานการแจ้งความภายหลังจับกุมก็ได้⁽¹⁾

ผลประโยชน์ตามอัตราและหลักเกณฑ์การจ่ายเงินสินบนเพิ่ม

1. จ่ายเงินสินบนเพิ่มสำหรับคดียาเสพติดที่มีค่าพิพาทษาถึงที่สุดให้โทษจำเลยฐานผลิตยาเสพติดและเข้าลักษณะเป็นการผลิต ทั้งนี้ไม่รวมถึงการแบ่งบรรจุ หรือรวมบรรจุ ดังนี้

(1) คดีที่ยาเสพติดของกลางเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ประเภท 2 และประเภท 4 หรือวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 1 ประเภท 2 คดีหนึ่งไม่เกิน 100,000 บาท

(2) คดีที่ยาเสพติดของกลางเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5 คดีหนึ่งไม่เกิน 50,000 บาท

(3) คดีที่ยาเสพติดของกลางเป็นสารเคมีหรือวัตถุควบคุม คดีหนึ่งไม่เกิน 30,000 บาท

2. ให้จ่ายเงินสินบนเพิ่มในคดียาเสพติดฐานความผิดอื่น นอกจากตามข้อ 1 ตามอัตราและเงื่อนไข ดังนี้

(1) ถ้ามีผู้แจ้งความนำจับเจ้าพนักงานจะได้รับเงินรางวัล 35% ของเงินสินบน

ถ้าไม่มีผู้แจ้งความนำจับเจ้าพนักงานจะได้เงินรางวัลตามเกณฑ์การจ่ายเงินสินบน

ถ้ามีผู้แจ้งความนำจับ เงินสินบนเพิ่มหรือเงินรางวัลเพิ่มให้แบ่งครึ่งเท่ากัน

(1) ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิดฐานจำหน่าย ครอบครองเพื่อจำหน่าย ผลิต โดยการแบ่งบรรจุหรือรวมบรรจุ หรือผสมคบ คัดหนึ่ง ไม่เกิน 5,000 บาท

(2) ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิด ฐานนำเข้า หรือส่งออกหรือพยายามส่งออก คัดหนึ่งไม่เกิน 10,000 บาท

3. ให้จ่ายเงินสินบนเพิ่มสำหรับกรณีทำลายแหล่งผลิตหรือโรงงาน ผลิตยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ ประเภท 1 หรือประเภท 2 เมื่อได้มีการปฏิบัติการแล้วพื้นที่ละไม่เกิน 100,000 บาท โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมของภูมิประเทศที่ปฏิบัติการ และ ปริมาณยาเสพติด ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการและโดยความเห็นชอบของประธาน ป.ป.ส.

การผลิตจะไม่รวมถึงการแบ่งบรรจุหรือรวมบรรจุ ดังที่บัญญัติไว้ใน บทวิเคราะห์ศัพท์

4. เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติในข้อ 3 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการตรวจสอบซึ่งนำหน้าศึกษาเสพติดของกลาง" โดยแต่งตั้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 คน เป็นกรรมการ ทั้งนี้ให้มีผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ส. ร่วมเป็นกรรมการด้วยดังต่อไปนี้

(1) ในส่วนกลาง สำหรับกรมตำรวจ ให้มีผู้บังคับการตำรวจ เป็นผู้แต่งตั้ง สำหรับหน่วยงานอื่นให้อธิบดี เป็นผู้แต่งตั้ง

(2) ในส่วนภูมิภาค ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้กำกับการ ตำรวจ เป็นผู้แต่งตั้ง

5. เงินรางวัลเพิ่มให้จ่ายตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังนี้

(1) คดีที่มีผู้แจ้งความนำจับให้จ่ายเงินรางวัลเพิ่ม โดยแบ่งจากเงินรางวัลสินบนเพิ่มกึ่งหนึ่ง

(2) คนที่ไม่มีผู้แจ้งความนำจับ ให้จ่ายเงินรางวัลเพิ่มตามเกณฑ์การจ่ายเงินสินบนเพิ่ม

6. ให้จ่ายเงินรางวัลเพิ่มเฉพาะตัว แก่เจ้าพนักงานที่ได้รับอันตรายขณะสืบสวนหรือจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายในคดียาเสพติด ตามอัตราและเงื่อนไข ดังนี้

(1) ผู้เสียชีวิต หรือทุพพลภาพจนต้องออกจากราชการไม่เกินคนละ 200,000 บาท

(2) ผู้ได้รับอันตรายสาหัส จนเสียอวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใด ไม่เกินคนละ 100,000 บาท

(3) ผู้ได้รับอันตรายแก่ร่างกาย อันเป็นบาดแผลถาวรหรืออันตรายสาหัส ต้องรับการรักษาเกินกว่า 20 วัน ไม่เกินคนละ 40,000 บาท

ผู้ขอรับ หรือได้รับเงินทำขวัญฤตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทำขวัญข้าราชการและลูกจ้างแล้ว ไม่มีสิทธิขอรับเงินรางวัลดังกล่าว

2.4.4 ระเบียบเกี่ยวกับคดีกรมตำรวจ

2.4.4.1 กรมตำรวจได้ออกระเบียบว่าด้วยวิธีการจัดการเกี่ยวกับคดียาเสพติดให้โทษอื่นๆ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2537 โดยกำหนดให้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจับ ยึด และตรวจพิสูจน์ยาเสพติด พ.ศ. 2537 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2537 เป็นระเบียบการสำรวจเกี่ยวกับคดีในบทที่ 8/1 บทที่ 8/2 และบทที่ 8/3 ของลักษณะ 18

2.4.4.2 ระเบียบกรมตำรวจ ว่าด้วยอำนาจการสอบสวน (ฉบับที่ 12) ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2535 กำหนดให้ตำรวจหน่วยอื่น (ที่ไม่ใช่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด) ซึ่งพบการกระทำความผิดฐานสนับสนุนช่วยเหลือ ตามมาตรา 6 หรือฐานสมคบ ตามมาตรา 8 และยังไม่สามารถจับกุมตัวได้ ก็ให้แจ้งพนักงานสอบสวนกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด เป็นผู้พิจารณาดำเนินการก่อนส่งคำขออนุมัตินั้นมาให้เลขาธิการ ป.ป.ส. พิจารณาต่อไป

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องยาเสพติดในประเทศไทย

กฎหมายยาเสพติด ในปัจจุบันที่มีอยู่กระจัดกระจายอยู่หลายฉบับ แต่ละฉบับมีรายละเอียดต่างกัน ปัญหายาเสพติดนั้นจำเป็นต้องดำเนินการด้านการปราบปรามและแก้ไขควบคู่กันไปจึงควรมีมาตรการพิเศษและวิธีการดำเนินการต่างไปจากที่เคยเป็นอยู่ กฎหมายยาเสพติดที่ตราขึ้นใหม่บางฉบับได้กำหนดวิธีการพิเศษซึ่งยังไม่เคยปรากฏขึ้นในการใช้กฎหมายอื่นซึ่งเกรงว่าในการปฏิบัติอาจจะลักลั่นกัน จึงควรที่จะมีการรวบรวมกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งหมดให้เป็นฉบับเดียวกันและหากจะเป็นไปได้ก็น่าจะมีการจัดตั้งแผนกคดียาเสพติดขึ้นในศาลชั้นต้น, ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา และใช้วิธีการพิจารณาคดี ยาเสพติดให้สอดคล้องกับกฎหมายยาเสพติดที่แก้ไขขึ้นใหม่ทั้งในด้านการปราบปรามและป้องกันแก้ไขผู้ติดเสพติด ให้กลับเข้าสู่สังคมได้อีกครั้งหนึ่ง

กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันมีผู้รักษาการให้เป็นไปตามกฎหมายกระจ่ายอยู่หลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานกฤษฎีกา เป็นต้น อันเป็นสาเหตุให้การดำเนินการตามกฎหมายขาดเอกภาพและไม่เดินไปในทิศทางเดียวกัน จึงควรให้มีหน่วยงานรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมายเพียงหน่วยงานเดียวทั้งนี้เพื่อผลในการปฏิบัติอย่างจริงจังและยังเห็นว่าในอนาคตต่อไป ควรมีการจัดตั้งศาลเสพติดเพื่อพิจารณาคดีโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพราะการจัดตั้งศาลยาเสพติดจะทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับยาเสพติดโดยเฉพาะและมีความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดซึ่งจำเป็นต้องป้องกันปราบปรามรวมทั้งให้การพิจารณาคดียาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องยาเสพติด มีดังนี้

3.1 ปัญหาในด้านกฎหมาย

ตาม พ.ร.บ. ป้องกันปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มาตรา 14 (1)-(5) และตาม พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 6, 8 และ 14 นั้นก่อให้เกิดปัญหาในด้านกฎหมายตลอดมาซึ่งผู้เขียนจะได้นำเสนอ ดังนี้

3.1.1 เจ้าหน้าที่งาน ป.ป.ส. คงมีอำนาจหน้าที่เฉพาะความผิดตามกฎหมายยาเสพติดให้โทษ กฎหมายวัตถุออกฤทธิ์ กฎหมายสารระเหย และกฎหมายมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดจะไม่มีอำนาจดำเนินคดี กับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายโรคภัยไข้เจ็บโดยเฉพาะเว้นแต่จะเอาโรคภัยไข้เจ็บเหล่านี้ไปใช้ในการที่จะผลิตยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1 (เฮโรอีน) หรือยาเสพติดให้โทษประเภท 2 (มอร์ฟิน)

3.1.2 อำนาจในการค้นของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตามมาตรา 14 (2) เป็นอำนาจเฉพาะตัวเท่านั้น ดังนั้นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จะขอให้เจ้าหน้าที่อื่น ซึ่งไม่มีหมายค้นให้มาช่วยเหลือในการค้นไม่ได้หรือจะเรียกให้บุคคลทั่วไปมาช่วยค้นไม่ได้เช่นกัน⁽¹⁾

3.1.3 อำนาจตามมาตรา 14(4) นั้นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. คงสอบสวนได้เฉพาะตัวผู้ต้องหาเท่านั้นจะทำการสอบสวนบุคคลอื่นไม่ได้แม้จะมีส่วนรู้เห็นหรือสามารถชี้เบาะแสได้ก็ตาม (ความเห็นกฤษฎีกา) และการสอบสวนนั้นไม่ใช้ในการสอบสวนตาม ป.วิ.อ. ดังนั้นจึงต้องส่งเรื่องต่อให้พนักงานสอบสวนตาม ป.วิ.อ. สอบสวนต่อไป (หนังสือที่ สร 0601/1408 ลง 14 พ.ค. 2535)

3.1.4 เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงานอื่นที่เกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด ไม่มีอำนาจสืบสวนหาข่าวทางลับทั้งที่ทางปฏิบัติมีการกระทำจริง จึงส่งผลให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดต้องเสี่ยงต่อการกระทำโดยฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องที่ต้องลงโทษแก่ผู้ตั้งใจปราบปรามยาเสพติด แต่ในต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องนี้มีกฎหมายออกมารองรับให้สามารถทำได้โดยชอบ (Wire Tap)

3.1.5 เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของตัวบทกฎหมายและไม่ได้ศึกษาแนวทางปฏิบัติอย่างทอ่งแท้ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายด้วยประสิทธิภาพลงหรือบางครั้งส่งผลให้การดำเนินคดีถึงขั้นเสียหายได้

⁽¹⁾ ความเห็นที่ปรึกษากฎหมาย ป.ป.ส. ครั้งที่ 1-2/2523 ลง 20 พ.ค. 2523

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ นร 0501/1217 ลง 20 ก.ค. 2527

ความเห็นกรมตำรวจที่ มท 0601/1944 ลง 29 ก.พ. 2527

เช่น กรณีไม่ได้ศึกษาแนวทางปฏิบัติของศาลฎีกาว่า ยึดแนวทางการวินิจฉัยคดีอย่างไร ในเรื่องของการจับกุมคดียาเสพติด เช่นโอกาสหรือจังหวะในการจับ ตามฎีกาที่ 2444/2520, ฎีกาที่ 684/2531, ฎีกาที่ 1549/2525, ฎีกาที่ 512/2480 ประกอบด้วย ป.วิ.อ.มาตรา 80,83,84, 86,120 และ 134 และ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 มาตรา 49

ตัวอย่าง เช่น กรณีเจ้าพนักงานตำรวจ จับกุมหรือแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 6 (สนับสนุนช่วยเหลือ) หรือมาตรา 8 (สมคบ) ตาม พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ไม่ทราบว่าจะต้องขออนุมัติต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. (มาตรา 14) ก่อนทำการจับกุมหรือแจ้งข้อหาดังกล่าวนั้นเป็นการผิดเงื่อนไขของกฎหมายและเมื่อคดีถึงพนักงานอัยการ พนักงานอัยการเองก็ไม่ทราบและศาลเองก็ไม่ทราบเช่นกัน ความเสียหายเกิดขึ้นได้

3.1.6 การขออนุมัติจับกุมหรือแจ้งข้อหาตามมาตรา 6, 8 แห่ง พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2534 มาตรา 14

เป็นกฎหมายพิเศษที่กำหนดให้ต้องขออนุมัติจาก เลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อน และเมื่อดำเนินการไปแล้วให้รายงานให้เลขาธิการทราบทันที ซึ่งในหลักการนี้ไม่ขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือกฎหมายรัฐธรรมนูญ ตรงกันข้ามกลับทำให้การดำเนินการคดีในกรณีสนับสนุนช่วยเหลือหรือสมคบนั้นได้รับการพิจารณาคดีกรองเป็นกรณีพิเศษอีกชั้นหนึ่งก่อนเข้ากระบวนการดำเนินคดีอาญา

ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าถึงแม้จะผ่านการขอความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทยตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ.2523 และได้มีการออกหมายจับแล้วก็ตาม เจ้าหน้าที่ก็ยังไม่สามารถไปดำเนินการจับกุมได้เพราะว่าขั้นตอนของการออกหมายจับนี้เป็นเพียงระเบียบปฏิบัติเท่านั้นส่วนการที่จะขออนุมัติจับกุมหรือแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 6 หรือ 8 นั้นเป็นกฎหมาย เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงจะต้องดำเนินการขออนุมัติต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อนจึงจะจับกุมได้เพราะเป็นเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ และเมื่อเลขาธิการอนุมัติให้จับกุมตามมาตรา 14 แล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่จำเป็นต้องขอความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทยอีกส่วนจะมีหมายจับหรือไม่นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งกล่าวคือ ถ้าเป็นความผิดซึ่งหน้าก็จับกุมได้เลย

แต่ถ้าไม่ใช่ความผิดซึ่งหน้า ก็ต้องมีการออกหมายจับกุมก่อนตาม ป.วิ.อ.⁽¹⁾

3.1.7 กรณีหากเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการโดยไม่ได้รับอนุมัติก่อนย่อมก่อให้เกิดความเสียหายได้คือ

- ผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวน อาจจะต้องถูกลงโทษทางวินัย
- ผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวน อาจต้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 (ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ) หรือมาตรา 310 (หน่วงเหนี่ยวกักขัง)

กรณีมีการจับกุมโดยไม่ได้รับอนุมัติ จะทำให้การสอบสวนเสียไปหรือไม่ และถ้าต่อมาเกิดขึ้นใหม่ พนักงานสอบสวนได้ขออนุมัติแจ้งข้อหาตามมาตรา 6 หรือมาตรา 8 ต่อเลขาธิการ ป.ป.ส.แล้ว

เรื่องนี้มีฎีกาที่ 3238/2531 เห็นว่าการสอบสวนไม่เสียไปเพราะการจับกุมเป็นคนละขั้นตอนกับการแจ้งข้อหา ดังนั้นแม้การจับกุมไม่ชอบแต่การสอบสวนก็ใช้ได้ ชอบแล้ว

แต่เกี่ยวกับเรื่องนี้ เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายพิเศษนอกเหนือจาก ป.วิ.อ.ทั่วไปการอนุมัติจับกุมจึงเป็นเงื่อนไขในการฟ้องคดีแม้ต่อมาการแจ้งข้อหาจะชอบด้วยกฎหมายก็ตาม จะอ้างฎีกาเปรียบเทียบไม่ได้

กรณีแจ้งข้อหา โดยไม่ได้รับอนุมัตินี้ถือได้ว่าไม่มีการแจ้งข้อหาที่ถูกต้อง ตาม ป.วิ.อ.มาตรา 134 ทำให้การสอบสวนเสียไปเท่ากับมิได้มีการสอบสวนตาม ป.วิ.อ.มาตรา 120 ซึ่งกฎหมายห้ามอัยการฟ้องคดี

3.1.8 ปัญหาของแต่ละระบบในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดนั้นมีด้วยกัน 3 ระบบ

ระบบสมัครใจรักษามีปัญหาที่การบำบัดรักษาส่วนใหญ่ไม่ครบวงจร กล่าวคือ ขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพหลังการถอนพิษยาและขั้นตอนติดตามผลหลังจากการถอนพิษยาซึ่งเป็นหัวใจในการบำบัดรักษา

ระบบต้องโทษยังไม่มี การแยกกลุ่มผู้ต้องขังให้แน่ชัดการบำบัดรักษาโดยวิธีต้องโทษดังกล่าวนี้จึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร

ระบบบังคับรักษากฎหมายที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับมีถึง 3 ฉบับ กำหนด

(1) ขั้นตอนการขออนุมัติจับกุม หรือแจ้งข้อหาตามกฎหมายกระทรวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ซึ่งออกตามในมาตรา 14 วรรคสอง

ให้หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายแตกต่างกันกล่าวคือ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 49 เกี่ยวกับวิธีเพื่อความปลอดภัย สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้รับผิดชอบบังคับใช้กฎหมาย พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย จึงเห็นว่าหน่วยงานทั้ง 3 หน่วยงานมีปัญหา กล่าวคือ ไม่มีข้อมูลของผู้ต้องโทษ, การจัดตั้งสถานพยาบาลตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษยังไม่มี (เฉพาะการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด) การดำเนินการตามระบบบังคับรักษาจึงไม่ได้ผล

3.2 ปัญหาในด้านการปฏิบัติ

3.2.1 การลงโทษกรณีเจ้าหน้าที่กระทำผิดเสียเอง

อำนาจหน้าที่ของรัฐ ที่จะดำเนินการแก้ไขปราบปรามยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้ามีประเด็นที่น่าสนใจ เกี่ยวกับกรณีปัญหาด้านการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการเก็บของกลาง และกรณีเจ้าหน้าที่กระทำโดยมิชอบในการปราบปรามยาบ้าต้องโทษสามเท่า ดังนี้

(1) พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

มาตรา 17 บัญญัติว่า กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงาน ผู้ใดกระทำผิดใดๆ ตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เสียเองต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นๆ

(2) พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

มาตรา 100 บัญญัติว่า กรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. นี้หรือข้าราชการหรือพนักงานองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษอื่นอันเป็นการกระทำผิดตาม พ.ร.บ. นี้หรือมีส่วนร่วมสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าวไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อมต้องระวางโทษปรับเป็นสามเท่าสำหรับความผิดนั้น

(3) พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำผิด

เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

มาตรา 10 บัญญัติว่า กรรมการหรืออนุกรรมการตาม พ.ร.บ. นี้หรือตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เจ้าพนักงานสมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งรัฐสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล หรือสภาท้องถิ่นอื่น ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือพนักงาน รัฐวิสาหกิจ ผู้ใดกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือกระทำความผิดตาม มาตรา 42 ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 11 บัญญัติว่า กรรมการหรืออนุกรรมการตาม พ.ร.บ. นี้หรือตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เจ้าพนักงานหรือข้าราชการผู้ใด กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญานั้นเกี่ยวเนื่องกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

จะเห็นได้ว่า พ.ร.บ. ต่างๆ ที่กล่าวข้างต้นตามมาตรา และบทบัญญัติไว้ได้กล่าวเกี่ยวกับการลงโทษเจ้าหน้าที่ ที่กระทำความผิดเสีย เองไว้เป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

แต่ตาม พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ยังไม่มีบทกำหนดการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่กระทำความผิดเป็นสามเท่าใน ความผิดนั้นๆ ไว้แต่อย่างใด

วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทในปัจจุบันที่มีความร้ายแรง และนับวันจะเริ่มทวีความรุนแรงไม่แพ้ยาบ้าเช่นกันนั่นคือ ยาอี⁽¹⁾ (อีพีดีน) ที่ กำลังแพร่ระบาดในกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบันนี้

ยาอี จึงเป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตาม พ.ร.บ วัตถุที่ ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ที่มีความสำคัญในการปราบปรามจึงควรมีมาตรการในการปราบปราม โดยเฉพาะกับเจ้าหน้าที่ที่กระทำความผิดเสียเองของ โทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นและมีตัวยาอีตัวหนึ่งที่ยังไม่เป็นทั้งวัตถุที่ออก ฤทธิ์หรือยาเสพติดแต่นิยมเสพกันในกลุ่มวัยรุ่นเช่นกัน คือยาเค⁽²⁾

เกี่ยวกับเรื่องนี้จึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. วัตถุที่ออก

ฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 กรณีลงโทษเจ้าหน้าที่สามเท่าที่ยังไม่กฎหมายบัญญัติไว้

เหตุผลของการเพิ่มโทษแก้ไข พ.ร.บ. นี้ เนื่องจากขณะนี้ ยาอียาเค ซึ่งเป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทกำลังมีความรุนแรงไม่แพ้ยาบ้า จึงได้เปลี่ยนไปเป็นยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ก็ได้มีบทบัญญัติลงโทษที่จะลงโทษกับเจ้าหน้าที่ไว้สามเท่าแต่ พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ยังไม่มีบทบัญญัติที่จะลงโทษสามเท่า กับเจ้าหน้าที่ไว้ จึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษของ พ.ร.บ. นี้ไว้เพื่อผลในการปราบปรามเจ้าหน้าที่อย่างหนึ่ง

3.2.2 การเก็บรักษาของกลางเพื่อทำลาย

(1) พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

มาตรา 101 ทวิ บัญญัติว่า ในกรณีที่มีการยึดยาเสพติดให้โทษในประเภท 4 หรือประเภท 5 ตามมาตรา 49(2) หรือตามกฎหมายอื่น ไม่ว่าจะมีการฟ้องคดีต่อศาลหรือไม่ก็ตาม เมื่อได้มีการตรวจพิสูจน์ชนิดและปริมาณแล้วว่าเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภทดังกล่าว โดยบันทึกรายงานของการตรวจพิสูจน์ไว้ที่กระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

(2) พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.

2518

มาตรา 116 บัญญัติว่า เมื่อมีการลงโทษตามมาตรา 89 มาตรา 90 มาตรา 99 มาตรา 100 หรือมาตรา 101 ให้รับวัตถุออกฤทธิ์ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต รวมทั้งภาชนะหรือหีบห่อที่บรรจุเก็บไว้เนื่องกับความผิดในคดี ให้แก่กระทรวงสาธารณสุข เพื่อทำลายหรือจัดการ

(1) ยาอียาเค หมายถึง ตัวยาวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทประเภทที่ 2 เช่นเดียวกับแอมเฟตามีน หรือยาม้า (เดิม)

(2) ยาเค หมายถึง ยาสลบ ไม่ถือเป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เป็นตัวยาตาม พ.ร.บ. ยา พ.ศ. 2510

อย่างใดตามที่เห็นสมควร

(3) พ.ร.ก.⁽¹⁾ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

มาตรา 19 บัญญัติว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ผลิต สถานที่นำเข้า สถานที่ขายหรือสถานที่เก็บสารระเหยในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตาม พ.ร.ก. นี้ อาจยึดสารระเหยภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหยหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีได้

จะเห็นได้ว่า การเก็บของกลางเพื่อทำลายตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 101 ทวิ กล่าวไว้เฉพาะยาเสพติดให้โทษประเภท 4 และประเภท 5 ซึ่งยึดไว้เพื่อทำลายได้ โดยดำเนินการตามระเบียบขั้นตอน แต่ไม่ได้บัญญัติถึงยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1 ประเภท 2 และประเภท 3 ไว้ว่าให้ยึดไว้แล้วให้ทำลายก่อนคดีถึงที่สุดได้

หรือกรณีตาม พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 มาตรา 116 และ พ.ร.ก. ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 มาตรา 19 ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เป็นองค์การของรัฐทำการริบหรือยึดไว้เพื่อทำลายหรือใช้ประโยชน์ตามที่เห็นสมควรได้

การเก็บรักษาของกลาง เป็นเรื่องสำคัญโดยเฉพาะของกลางคดียาเสพติด ซึ่งมีปัญหาเรื่องของกลางสูญหายหรือเสื่อมสภาพซึ่งตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กำหนดไว้ ให้อำนาจหน้าที่กับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการทำลายของกลางเฉพาะประเภท 4 ประเภท 5 เท่านั้น การทำลายหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น ก่อนคดีถึงที่สุดของยาเสพติดประเภท 1, 2 และ 3 ไม่กำหนดไว้จึงเป็นการไม่สะดวกในการเก็บรักษาของกลางดังกล่าว

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้เขียนเห็นว่าควรกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการเก็บรักษาของกลาง ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ประเภท 1, 2 และ 3 ไว้เพื่อทำลายหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นตามที่เห็นสมควร เช่นเดียวกับยาเสพติดให้โทษ ประเภท 4, 5 หรือตาม พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ฯ เพราะการเก็บรักษาของกลางเพื่อรอผลคดีถึงที่สุด บางครั้งนานของกลางอาจสูญหายเพราะไม่สะดวกในการเก็บรักษา และของกลางสูญเสียได้

⁽¹⁾ พ.ร.ก. หมายถึง พระราชกำหนด

3.3 ปัญหาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับยาบ้า

เพื่อไม่ให้เกิดการสับสนและสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย ผู้เขียนขอแยกพิจารณา การกำหนดให้ยาบ้าและวัตถุออกฤทธิ์ตัวใดบ้างเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 1 หรือเป็นยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 4 ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุขฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ตามผนวก จ.)

ปัญหาเกิดขึ้นว่าเมื่อยาบ้าเป็นยาเสพติดให้โทษเช่นเดียวกับเฮโรอีน แนวคำพิพากษาของศาล จะเปลี่ยนแปลงหรือไม่

ในเรื่องนี้ ผู้เขียนเห็นว่าแนวคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวจะต้องเปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะเรื่องสำคัญดังนี้ เช่น

1. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 50/2525 ความผิดฐานมีแอมเฟตามีน (ยาบ้า) อันเป็นวัตถุออกฤทธิ์ไว้ในครอบครองเพื่อขาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการขาย⁽¹⁾ จึงต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท

แต่เมื่อยาบ้าเป็นยาเสพติดให้โทษเช่นเดียวกับเฮโรอีน แนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 50/2525 คงจะเปลี่ยนแปลงเป็นเพียงฐานครอบครองเพื่อจำหน่ายยาบ้า ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1 ไม่ใช่ความผิดสำเร็จฐานขายยาบ้าแต่อัตราโทษทั้ง 2 ฐานเท่ากันคือถ้าไม่เกิน 100 กรัม (สารบริสุทธิ์) จำคุก 5 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 50,000 บาท ถึง 500,000 บาท (มาตรา 15, มาตรา 66 วรรค 1) แต่ถ้าเกิน 100 กรัม จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต (มาตรา 65 วรรค 2) เพราะในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 คำว่า "จำหน่าย"⁽²⁾ นั้น

⁽¹⁾ ขยายความว่า จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ส่งมอบ หรือมีไว้เพื่อจะขายตามมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์จัดและประสาท พ.ศ. 2518

⁽²⁾ จำหน่าย หมายความว่า ขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้ ตามมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ขณะที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มีฐานความผิด "จำหน่าย" และ "ครอบครองเพื่อจำหน่าย" บัญญัติรับรองรับซึ่งเป็นความผิดต่างฐานกันไม่

ได้มีความหมายรวมถึง การมีไว้เพื่อขาย แต่ในกฎหมายยาเสพติดให้โทษ มีฐานความผิด "ครอบครองเพื่อจำหน่าย" รองรับอยู่

2. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4480/2531, 1846/2532, 2646/2532, 1213/2533, 2534/2533, 3447/2533, 4075/2534, 2787/2535, 3158/2535 และ 689/2536 วินิจฉัยเป็นความผิดกรรมเดียวฐานขายกล่าวคือ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ได้วิเคราะห์ศัพท์คำว่า "ขาย" หมายความว่ารวมถึง จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ส่งมอบ หรือมีไว้เพื่อขาย ฉะนั้น การขายหรือมีไว้เพื่อขายตามนัยแห่ง พระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงเป็นความผิดอย่างเดียวกัน เมื่อปรากฏว่าจำเลยมีแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ (ยาบ้า) อันเป็นวัตถุออกฤทธิ์ไว้เพื่อขายจำนวน 5 เม็ด และจำเลยขายไป 4 เม็ด ยังคงเหลืออยู่ที่ตัว จำเลยอีก 1 เม็ด ดังกล่าวจึงเป็นจำนวนเดียวกันกับที่จำเลยขายและมีไว้ในครอบครองเพื่อขายในเวลาเดียวกันและต่อเนื่อง การกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวกันคือขายนั่นเอง หากใช้เป็นการมีไว้ในครอบครองเพื่อขายอีก กระทั่งหนึ่งไม่

แต่เมื่อยาบ้าเป็นยาเสพติดให้โทษเช่นเดียวกับเฮโรอีน แนวคำพิพากษาดังกล่าวคงเปลี่ยนแปลงเป็น 2 กรรม คือ ฐานจำหน่ายและครอบครองเพื่อจำหน่าย ทั้งๆ ที่ข้อเท็จจริงทั้ง 2 กรณีเหมือนกัน ดังเช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3684/2535, 3560/2526 และ 1995/2536 ซึ่งวินิจฉัยว่า จำเลยจำหน่ายเฮโรอีนให้แก่สายลับของตำรวจและยังเหลือเฮโรอีนอยู่อีก จึงต้องมีความผิดฐานจำหน่ายเฮโรอีนอีกกระทั่งหนึ่งและฐานมีเฮโรอีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายอีกกระทั่งหนึ่ง (หลายกรรม) เพราะศาลจะอ้างพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ในมาตรา 4 คำว่า "ขาย" ซึ่งมีความหมายรวมถึงมีไว้เพื่อขายด้วยนั้นไม่ได้ อีกต่อไป ใน

3. ความผิดฐานผลิต ขายหรือนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ปลอม (1) ตามมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 และแนวคำพิพากษาศาลจังหวัดขอนแก่น ที่ 519/2531 วินิจฉัยลงโทษ จำเลยฐานขายแอมเฟตามีน ซึ่ง เป็นวัตถุออกฤทธิ์ ประเภท 4 ปลอม โดย

(1) มีความหมายรวมถึงวัตถุออกฤทธิ์ทั้ง 4 ประเภท

ไม่รู้ว่าปลอม ตามมาตรา 98 วรรค 3 และคำพิพากษาศาลจังหวัด
อ่างทองที่ 1327/2536 วินิจฉัยลงโทษจำเลยฐานขายยาฆ่าปลอมโดยรู้ว่า
ปลอม ตามมาตรา 98 วรรค 2

แต่เมื่อยาฆ่าเป็นยาเสพติดให้โทษเช่นเดียวกับเฮโรอีนแล้ว ความ
ผิดฐานผลิต ขายหรือนำเข้ายาฆ่าปลอมก็ดี และแนวคำพิพากษาศาลชั้นต้นใน
เรื่องดังกล่าวก็ดี คงไม่มีอีกต่อไป เพราะว่าตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้
โทษ พ.ศ. 2522 ไม่มีบทบัญญัติให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอีกต่อไป ผู้
กระทำจึงไม่ต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 2 วรรคแรก⁽¹⁾

3.3.1 ผลกระทบที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย

เมื่อยาฆ่าเป็นยาเสพติดให้โทษเช่นเดียวกับเฮโรอีน นับ
แต่วันที่ 16 ตุลาคม 2539 เป็นต้นไปนั้น เกี่ยวกับเรื่องนี้มีผลที่ก่อให้เกิดการ
บังคับใช้ ดังนี้

1. เมื่อยาฆ่าเป็นยาเสพติดให้โทษ เช่นเดียวกับเฮโรอีน
แนวคำพิพากษาของศาลจะเปลี่ยนไป เพราะความผิดฐานมีแอมเฟตามีน
(ยาฆ่า) อันเป็นวัตถุออกฤทธิ์เดิม ไว้ในความครอบครองเพื่อขาย ซึ่งถือว่า
เป็นการขายแต่เมื่อ ยาฆ่าเป็นยาเสพติดให้โทษเช่นเดียวกับเฮโรอีน แนวคำ
พิพากษาคงเปลี่ยนไป เป็นเพียงความผิดฐานครอบครองเพื่อจำหน่ายยาฆ่า
ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ไม่ใช่ความผิดฐานขายยาฆ่า
(แต่อัตราโทษสองฐานเท่ากัน) เพราะใน พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.
2522 มาตรา 4 คำว่า "จำหน่าย" นั้นไม่มีความหมายรวมถึงมีไว้เพื่อขาย
มีแต่ฐานความผิด "ครอบครองเพื่อจำหน่าย" รองรับอยู่

2. ความผิดฐานผลิต ขาย หรือนำเข้า ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์
ปลอม ตาม พ.ร.บ.วัตถุออกฤทธิ์ พ.ศ. 2518 โดยไม่รู้ว่าปลอม หรือรู้ว่า
ปลอม เมื่อยาฆ่าเปลี่ยนเป็นยาเสพติดให้โทษเช่นเดียวกับเฮโรอีนแล้ว ความ
ผิดฐานผลิต ขาย หรือนำเข้า ยาฆ่าปลอมคงไม่มีอีกต่อไป เพราะว่าความผิด

⁽¹⁾ มาตรา 2 วรรคแรก "บุคคลจะต้องรับโทษในทางอาญาต่อ
เมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษ
ไว้และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย"

ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ไม่มีบทบัญญัติไว้ให้ความผิดดังกล่าว เป็นความผิดอีกต่อไป ผู้กระทำจึงไม่ต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคแรก

3. กฎหมายส่วนใหญ่เหมาะสมแล้วพอสมควร สถานการณ์ทางกฎหมายที่ใช้อยู่มีส่วนในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดและควรมีมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในอนาคต เช่น

3.1 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 49 ควรแก้ไขถ้อยคำจาก "ผู้ติดยาเสพติดให้โทษ" เป็น "ผู้ติดยาเสพติด" และแก้ไขให้มีบทนิยามคำว่า "ยาเสพติด" ให้รวมความหมายว่า "ยาเสพติดให้โทษ" ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ และสารระเหย ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

3.2 พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 พิจารณาตามมาตรา 19 แล้วเห็นว่าเงื่อนไขที่จะนำมาใช้ยังแคบเกินไป ไม่คลุมถึงยาเสพติดอื่นๆ ซึ่งควรจะได้นำขบวนการบังคับรักษามาใช้เช่นเดียวกับยาเสพติดอื่นๆ หรือบำบัดรักษาให้หายจากยาเสพติด จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขการบังคับใช้ให้กว้างขึ้น โดยกำหนดให้ "ยาเสพติดอื่นๆ ตามจำนวนและปริมาณ และที่กำหนดไว้ในกฎหมาย" ซึ่งแต่เดิมคงใช้ได้เฉพาะยาเสพติดประเภท 1, 2 และ 5 ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เท่านั้น จึงจะทำให้ขบวนการบังคับรักษาเป็นไปตามวงจรที่กว้างขวางขึ้นโดยครอบคลุมถึงผู้เสพยาเสพติดหรือผู้เสพยาเสพติดหรือสารระเหยด้วย

4. มาตรการควบคุมยาเสพติดมีเพียงพอ แต่มาตรการที่จะสนับสนุนเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามยังไม่เอื้ออำนวย เช่น การหาข่าวทางลับ (การดักฟัง) การต่อรองกับผู้กระทำผิดหรือกฎหมายฟอกเงิน โดยเพิ่มมาตราแห่ง พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

5. กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด มีด้วยกัน 3 ฉบับ คือ

พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท, พ.ร.บ. การขนส่งทางบก และ พ.ร.บ. การจราจรทางบก ควรให้กฎหมายทั้ง 3 ฉบับ มีโทษเท่ากัน

6. พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 มีระบบการรักษาผู้ติดยาเสพติด (สมัครใจ, ต้องโทษ, บังคับบำบัดรักษา) ยังไม่มีผลบังคับใช้ในส่วนของผู้ที่ติดยาเสพติดให้โทษ หลักเกณฑ์เฉพาะเสพ, ครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ประเภท 1, 2 และ 5 เท่านั้น

7. ตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ควรเขียนกฎหมายให้ชัดเจนกรณีจับกุมตามมาตรา 14(3) ตรวจค้น มาตรา 14(2) โดยให้จับกุมตรวจค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ หมายค้น และควรให้อ่านาจนแก่เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. หาข่าวทางลับได้โดยเพิ่มมาตรา 14(6)

8. เจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดทุกตัวบทกฎหมาย กรณีกระทำความผิดหลายบท

3.3.2 ช่องว่างของกฎหมายเกี่ยวกับยาบ้า

จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นของยาบ้า เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ยาบ้าเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เช่นเดียวกับเฮโรอีน กฎหมายเกี่ยวกับยาบ้ามีด้วยกันหลายฉบับ เช่น พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534 และที่ยาบ้า ให้มีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย ฉบับปัจจุบัน ได้แก่ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อ 16 ตุลาคม 2539 นั้น

กฎหมายเกี่ยวกับยาบับานี้มีช่องว่าง และข้อดี ข้อเสียตลอดมา แม้รัฐและผู้เกี่ยวข้องได้พยายามที่เข้าไปแก้ไข และดำเนินการตามวิธีทางที่คิดว่าจะทำให้ยาบ้าเบาบางหรือหมดสิ้นไปได้ แต่ดูเหมือนว่า เหมือนกับมีสิ่งที่ยั่งยืนจับราคาขายยาบับ้างแพง ยิ่งปราบปรามยิ่งมี ซึ่งดูเหมือนว่ายาบับ้างทวีความรุนแรง มีการลักลอบผลิต จำหน่าย เป็นว่าเล่น ดังจะเห็นเป็นข่าวจากสื่อสารมวลชน เป็นประจำและต่อเนื่องทุกวัน รัฐก็พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ยาบับากลับมีอัตราเพิ่มทุกปี การแก้ไขบางครั้งก็แก้ตามกระแสทางการเมือง

เป็นการแก้ปลายเหตุ จึงควรนำมาตรการอื่น หรือกฎหมายอื่นออกมารองรับ เป็นการเฉพาะ หรือนำกฎหมายที่มีอยู่แล้วมาใช้บังคับให้เกิดประโยชน์ โดยนำมาบังคับใช้ประกอบเพิ่มเติม เช่น วิชาการเพื่อความปลอดภัย การห้าม ประกันผู้ต้องหา หรือการพิจารณาถึงเหตุอันควรบรรเทาโทษ

ดังนั้นการเพิ่มโทษโดยวิธีแก้ไขกฎหมาย ให้ลงโทษหนักขึ้นแต่เพียง อย่างเดียวนั้นโดยไม่มีกฎหมายอื่นออกมารองรับและเพื่อการบังคับใช้กฎหมาย ให้มีประสิทธิภาพแล้ว เป็นการแก้ไขที่ปลายเหตุ

การเพิ่มโทษเป็นเรื่องที่ดี กรณีมาตรการทางกฎหมายเป็นการเพิ่ม โทษแก่ผู้กระทำความผิด แต่กรณีผู้กระทำความผิดที่มีจิตใจในการก่ออาชญา กรรม ย่อมไม่เกิดความเกรงกลัวความผิดที่เพิ่มขึ้นนี้แต่อย่างใดปัญหาจึงตกอยู่ กับผู้เสียหายเป็นครั้งคราว ซึ่งเมื่อถูกจับได้จะต้องถูกดำเนินคดีตามโทษใหม่ ซึ่งหนักกว่าเก่าโดยภาวะจำยอม ซึ่งสาเหตุที่ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัว กฎหมายที่ใช้ใหม่นี้และสูงขึ้น เพราะเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับนั้นมีความมหาศาล กว่าจึงควรมีคณะกรรมการในระดับชาติ เรียกว่าคณะกรรมการแก้ไขอาชญากรรม แห่งชาติ ไม่ควรแก้ไขเฉพาะหน้า และมาตรการทางกฎหมายในการป้องกัน และปราบปรามยาบ้าควรกระทำให้ควบคู่กันไป โดยเมื่อออกมาตรการทาง กฎหมายมาแล้วให้ทราบถึงปัญหาว่า ปัญหานี้จะป้องกันและปราบปรามเช่นใด มีเจ้าหน้าที่หรือคณะทำงานเป็นชุด แยกชุดทำงานเป็นฝ่ายๆ มีทั้งฝ่ายป้องกัน ฝ่ายปราบปราม ซึ่งมีหน้าที่ควบคุม และลงโทษตามกฎหมาย

โดยเห็นว่า ควรมอบอำนาจหน้าที่ให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง โดยเฉพาะ รับผิดชอบดำเนินการเป็นองค์กร และหน่วยงานนั้นจะต้องมีกฎหมาย ให้อำนาจหน้าที่ แก่เจ้าหน้าที่ ที่เป็นองค์กรในการปฏิบัติงานไว้ให้ชัดเจน จะ ได้ไม่เป็นการก้าวก้าวกัน เช่น

ก. หน่วยงานของตำรวจ

ให้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการ ทางด้านการสอบสวนดำเนินคดีกับ ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าเอาตัวผู้กระทำความผิดไปลง โทษ ตามกฎหมายของยาบ้าเป็นการเฉพาะ ว่าข้อหาจะต้องถูกดำเนินคดี อย่างใดมีอัตราโทษอย่างไร ตามความเหมาะสมและทุกคดีเกี่ยวกับยาบ้าเมื่อ มีการสอบสวนเสร็จแล้วห้ามมิให้มีการสั่งไม่ฟ้อง (เพราะก่อนที่ดำเนินการ สอบสวนนั้น ได้มีการสืบสวน และจับกุมมาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบอื่นที่ได้รับ มอบหมายแล้ว) และในกรณีที่มีการร้องเตือนก็ให้ดำเนินคดีกับผู้ที่มาติดต่อด้วย ฐานให้การช่วยเหลือ หรือให้การสนับสนุนแล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ก่อนจะใช้ กฎหมายดังกล่าวจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ ให้

กับประชาชนทราบโดยทั่วกัน การให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการหาข่าวสารทางลับหรือให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการต่อรอง เพื่อขยายผลถึงตัวผู้ผลิตรายใหญ่ ผู้ค้า ผู้จำหน่ายนั้น ถ้าเป็นไปได้ควรดำเนินการโดยรีบด่วน เพื่อหวังผลในด้านการปราบปรามที่น่าจะดีขึ้น

ข. หน่วยงานของสำนักงาน ป.ป.ส.

รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ เช่น ทหาร ศาลากร ฝ่ายปกครอง ฯลฯ ควรให้อำนาจหน้าที่ในการสืบสวน จับกุม ตลอดจนการป้องกันและปราบปราม โดยมีกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ออกมาโดยเฉพาะ เพื่อเป็นการรองรับว่าให้มีหน้าที่และอำนาจในการสืบสวนป้องกันและปราบปรามแต่อย่างใด เมื่อสืบสวนหรือหาข่าวทางลับได้ผลแล้ว ก็ทำการจับกุมตัวผู้กระทำผิดนั้น ให้กับพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เกิดเหตุ ตาม ป.วิ อ. รับไปดำเนินคดีตามกฎหมาย ปัญหาที่มีอยู่ว่า เมื่อรัฐให้อำนาจหน้าที่กับเจ้าหน้าที่ที่ออกตรวจสืบสวนเป็นการหาข่าวทางลับ เพื่อให้ได้พยานหลักฐานแล้ว พยานเหล่านั้นจะได้รับการคุ้มครองหรือต้องนำมาเป็นพยานในชั้นศาลด้วยหรือไม่ เพราะถ้าวารัฐให้อำนาจหน้าที่ ในการสืบสวนหาข่าวทางลับไว้แล้ว

ประการสำคัญก็คือในกรณีที่รัฐให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ในการต่อรอง เพื่อให้ผู้ผลิตรายใหญ่หรือตัวการใหญ่ ในขบวนการค้ายาบ้านี้ ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าใครจะเป็นผู้ควบคุมดูแล และสามารถตรวจสอบได้ว่าเจ้าหน้าที่เหล่านั้น ได้กระทำไปตามอำนาจ หน้าที่ โดยถูกต้อง ซึ่งเรื่องนี้เห็นว่า เป็นการทำงานที่น่าจะมีประสิทธิภาพในการปราบปรามได้มากกว่า เพราะก่อนที่จะมีการจับกุมก็ต้องมีการสืบสวน หาข่าว หรือดำเนินตามอำนาจหน้าที่ จนแน่ชัดแล้ว จึงเข้าตรวจค้น จับกุม และเมื่อจับกุมตัวผู้ต้องหา ได้แล้ว ก็ส่งตัวผู้ต้องหาให้ผู้ต้องหา พร้อมของกลาง ให้กับพนักงานสอบสวน รับไปดำเนินคดีต่อไป ผู้ต้องหาที่ไม่สามารถต่อสู้คดีได้ เว้นแต่มีการช่วยเหลือ หรือมีการกลั่นแกล้งกัน

ค. หน่วยงานของการขนส่งทางบก

ให้อำนาจหน้าที่ตั้งจุดตรวจผู้ขับขี่รถยนต์บนทางหลวงสายสำคัญๆ ต่างๆ เพื่อหาสารแอมเฟตามีน โดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนทำงาน และควรมีสถานนี้ตรวจไว้ตามจุดที่เหมาะสม เพื่อทำการตรวจโดยมีมาตรการบังคับทางกฎหมาย บังคับให้กับผู้ประจํารถ และควรมีกฎหมายรอง

รับให้ รถยนต์บรรทุกและรถโดยสาร ทุกคัน มีมิเตอร์วัดระยะเวลาการวิ่ง และระยะทาง ติดไว้ที่รถทุกคัน เพื่อสะดวกในการตรวจโดยกำหนดว่า ทุก ระยะทาง หรือระยะเวลาเท่าใด ให้มีการหยุดพักตามจุดตรวจ (ควรถ้าที่ พักรองรับไว้ด้วย) และต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง แต่ทั้งนี้ต้องร่วมมือกับหน่วย งานข้างต้น กฎหมายต้องไม่ซับซ้อน ที่จะให้อ่านางหน้าที่ เพราะจะทำให้ เจ้าหน้าที่เข้าใจไม่ถูกต้อง

แต่ทั้งนี้ต้องถือว่า ภารกิจ ในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาบ้า ทั้งด้านการผลิต การลักลอบลำเลียง การแพร่ระบาดภายใน ประเทศ การนำเข้าและส่งออก การสนับสนุนให้ประชาชน และ/หรือ องค์กร ประชาชนในพื้นที่ ได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน ปราบปรามยาบ้าให้ มากยิ่งขึ้น

ผู้กระทำผิดจริงๆ นั้นจะต้องรับโทษตามกฎหมายบ้านเมือง ไม่ควร ให้ผู้กระทำผิดนั้นหลีกเลี่ยงหรือหลุดพ้นจากความรับผิดชอบโดยอาศัย ช่องว่างของ กฎหมาย หรือเพราะเหตุที่ไม่มีกฎหมายมารองรับ การปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ที่ ทราบปัญหาเป็นอย่างดีทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่สามารถ หาพยานหลักฐาน มาลงโทษได้กรณีเมื่อมีการสนับสนุนช่วยเหลือ หรือสมคบ

3.3.3 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย

มีปัญหาที่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายเกิดขึ้นพอสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

3.3.3.1 ปัญหาข้อกฎหมายที่แตกต่างกัน⁽¹⁾

สืบเนื่องจากปัญหาที่สำนักงาน ป.ป.ส. ได้มีหนังสือที่ นร 1504

⁽¹⁾ อรรถพล ลิขิตจิตตะ . "มาตรการและแนวทางดำเนินการตาม กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับยาเสพติด", กองฝึกอบรม สำนักงาน ป.ป.ส. (โรเนียว).

(5)/3736 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2536 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีการวม 2 ประการ คือ

1. ในกรณีที่ผู้ขับขี่รถโดยสารเสพวัตถุออกฤทธิ์ในกลุ่มแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ซึ่งจะมีความผิดตามกฎหมายทั้ง 3 ฉบับ คือ พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 พ.ร.บ. จราจรทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 และ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 ถ้าเจ้าพนักงานตามกฎหมายการขนส่งทางบกเปรียบเทียบปรับตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้แล้วจะสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดกฎหมายอีก 2 ฉบับได้หรือไม่

2. เนื่องจากกฎหมายทั้ง 3 ฉบับ กำหนดโทษไว้ต่างกัน กล่าวคือ

2.1 กฎหมายวัตถุที่ออกฤทธิ์ ลงโทษผู้ฝ่าฝืนเสพยาบ้าให้จำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 5 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาท - 100,000 บาท

2.2 กฎหมายจราจรลงโทษผู้ขับขี่ฝ่าฝืนเสพยาบ้าในขณะที่ขับรถให้จำคุกไม่เกิน 5 เดือน หรือปรับตั้งแต่ 5,000-20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาต และถ้าเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตายต้องระวางโทษหนักขึ้น

2.3 กฎหมายการขนส่งทางบกลงโทษผู้ขับขี่ที่ฝ่าฝืนเสพยาบ้าในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถให้ปรับไม่เกิน 10,000 บาท

โดยเฉพาะ กฎหมายการขนส่งทางบกซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่พบผู้ขับขี่รถโดยสาร เสพวัตถุออกฤทธิ์ในกลุ่มแอมเฟตามีนจะเปรียบเทียบปรับเพื่อให้คดีอาญาเลิกกันได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 4) ได้พิจารณาแล้วสรุปความเห็นได้ดังนี้

การกระทำความผิดกล่าว เป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวแต่เป็นความ

ผิดต่อกฎหมายหลายบท มาตรา 90⁽¹⁾ แห่งประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติให้ใช้

⁽¹⁾ มาตรา 90 เมื่อการกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดแห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกฯ เลิกกันตามมาตรา 37⁽²⁾ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความผิดตามมาตรา 62 ตี ซึ่งมีโทษตามมาตรา 106 ตี แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทฯ และความผิดตามมาตรา 43 ทวิ ซึ่งมีโทษตามมาตรา 157 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทฯ พระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ จึงไม่ระงับไปตามมาตรา 39(3)⁽³⁾ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น จึงอาจดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามมาตราว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกฯ ได้ ประกอบกับมติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2534 ซึ่งกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในกรณีที่มีการกระทำความผิดกฎหมายหลายฉบับ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทำด้วยบทกฎหมาย หากได้พบเห็นหรือรู้

⁽²⁾ มาตรา 37 คดีอาญาเลิกกันได้ดังต่อไปนี้

1. ในคดีมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้กระทำความผิดยินยอมเสียค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนศาลพิจารณา
2. ในคดีความผิดที่ลหุโทษ หรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษหรือคดีอื่นที่มีโทษปรับสถานเดียว อย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือความผิดต่อกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร ซึ่งมีโทษปรับอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่พนักงานสอบสวนได้เปรียบเทียบแล้ว
3. ในคดีความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษหรือคดีที่มีโทษปรับสถานเดียวอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ซึ่งเกิดในกรุงเทพมหานคร เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับที่นายตำรวจประจำท้องที่ ตั้งแต่ตำแหน่งสารวัตรขึ้นไปหรือนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรผู้ทำการในตำแหน่งนั้นๆ ได้เปรียบเทียบแล้ว

4. ในคดีซึ่งเปรียบเทียบได้ตามกฎหมายอื่น เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

⁽³⁾ มาตรา 39 สิทธิคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับได้ดังต่อไปนี้

- (1) โดยความตายของผู้กระทำความผิด
- (2) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย
- (3) เมื่อคดีเลิกกันตามมาตรา 37

กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด ซึ่งในกรณีนี้ผู้กระทำความผิดต้องถูกลงโทษตามมาตรา 106 ตรี แห่งพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดและเป็นความผิดที่เปรียบเทียบไม่ได้ ดังนั้น ตามปัญหาที่หารือเมื่อเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจทำการเปรียบเทียบผู้ขับขี่รถโดยสาร ซึ่งเสพวัตถุออกฤทธิ์ในกลุ่มแอมเฟตามีนตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษเบาที่สุด จึงไม่มีผลให้คดีอาญาในความผิดมาตรา 43 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักกว่าความผิดตามมาตรา 102 (3 ตรี) ถึงการกระทำความผิดให้ประสานงานปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดทุกตัวบทกฎหมาย" มิฉะนั้นจะเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตและประพฤติน่าสงสัยได้ ซึ่งมตินี้เห็นว่าถูกต้องและตรงกับหลักกฎหมายในภาคปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง

ตัวอย่าง กรณีเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ตั้งด่านตรวจพบสารแอมเฟตามีนในปัสสาวะของผู้ประจำรถ จึงดำเนินการเปรียบเทียบปรับ 200 บาทแล้วปล่อยตัวไป ดังนี้เป็นการปฏิบัติที่หน้าที่ (ซึ่งอธิบดีกรมการขนส่งทางบกมอบหมาย) ทำการเปรียบเทียบปรับได้ไม่ชอบด้วยกฎหมาย วิธีการที่ถูกต้อง เจ้าพนักงานขนส่งต้องนำตัวผู้นั้นส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดี ซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินคดี ตามพระราชบัญญัติทั้งสามฉบับ สำหรับโทษที่ผู้เสพยาบ้าจะได้รับนั้น เป็นเรื่องที่ศาลจะเป็นผู้ปรับบทลงโทษ

3.3.3.2 ความสับสนที่มีต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ที่จะบังคับใช้กฎหมาย

เมื่อกฎหมายบัญญัติบทกำหนดโทษไว้ แตกต่างกันดังกล่าวทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติไม่แน่ใจว่าจะเป็นผู้ตรวจการของกรมการขนส่งหรือตำรวจ ซึ่งออกไปตั้งด่านตรวจ เพื่อหาสารแอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะของผู้ขับขี่ที่ต้องสงสัยนั้น ซึ่งเมื่อตรวจพิสูจน์เบื้องต้นพบว่าผู้ขับขี่นั้นเสพยาบ้าแล้วก็เข้าใจว่าตนสามารถนำกฎหมายการขนส่งทางบกที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ (ซึ่งอธิบดีกรมการขนส่งทางบกมอบหมาย) ทำให้เปรียบเทียบปรับได้

เลยแล้วปล่อยตัวไป ซึ่งทำให้คดีเลิกกันตามกฎหมาย โดยไม่ต้องคำนึงถึงกฎหมายวัตถุที่ออกฤทธิ์และกฎหมายจราจรทางบก⁽¹⁾ ซึ่งมีอัตราโทษสูงกว่า (กรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบทต้องลงโทษบทหนัก) ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง

นอกจากนี้ ยังปรากฏว่ามีข้าราชการการเมืองและข้าราชการพลเรือนชั้นผู้ใหญ่ ต่างให้สัมภาษณ์ทางสื่อมวลชนในลักษณะที่ว่า เจ้าหน้าที่ผู้ไปทำการตั้งด่านตรวจนั้น สามารถดำเนินการเปรียบเทียบตามกฎหมายการขนส่งทางบกได้เลย ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ฉะนั้นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติและผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้พึงต้องปฏิบัติตามความเห็นของ คณะกรรมการกฤษฎีกาและมติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น

3.3.3.3 ปัญหาเรื่องผลประโยชน์

จากประสบการณ์ของผู้เขียน เคยพบว่า พวกค้ายาบ้าไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย มีวิธีการต่างๆ เพื่อให้รอดพ้นจากการจับ และจะมาเป็นขบวนการ มีผู้มีอิทธิพลหรือนายทุน คอยหนุนหลังเวลาถูกจับ จะมีการใช้เงินวิ่งเต้นคดี เพื่อให้หลุดพ้นโทษหรือรับโทษน้อยลง พวกนายทุนจะอยู่เบื้องหลังขบวนการค้า การผลิตและการจำหน่าย

แม้รัฐบาลจะมีมาตรการทางกฎหมาย มาเพิ่มโทษแต่ก็เป็นเพียง มาตรการที่ออกมาปราบปรามผู้เสพเป็นส่วนใหญ่ สำหรับผู้ผลิต ค้า ยังมีกฎหมายเพิ่มโทษ กฎหมายมีบทลงโทษสูงขึ้น ราคาขายบ้ายิ่งแพง จนในปัจจุบัน ราคาขายบ้ายิ่งแพงกว่ายาเสพติด ชนิดอื่นๆ ทั้งหมดผู้ผลิตยังผลิตกันไม่หยุด ยังขยายวงกว้างมากขึ้น เพราะผลิตง่าย ขายคล่อง ราคางามขบวนการผู้ผลิต เหยื่ออื่น ได้หันมาผลิตยาบ้ากัน

⁽¹⁾ ปัจจุบัน (9 กุมภาพันธ์ 2537) กฎหมายจราจรทางบกในส่วนที่ เกี่ยวกับการตรวจหาวัตถุออกฤทธิ์กลุ่มแอมเฟตามีนในร่างกายของผู้ขับขี่จะต้อง สงสัยว่าเสพนั้นยังไม่อาจกระทำได้ เพราะยังไม่มี การออกกฎกระทรวงมา รองรับวิธีการตรวจ และอธิบดีกรมตำรวจก็ยังไม่ได้กำหนดว่าจะให้วัตถุออก ฤทธิ์ตัวใดบ้าง ที่ห้ามเสพหรือรถประเภทใดบ้างที่จะให้ตรวจได้ตามมาตรา 43 ทวิ

จึงเห็นได้ว่ายาบ้า เป็นยาที่ก่อให้เกิดโทษอย่างมหันต์นัก ซึ่งหากใครได้เสพ ล้มลองจนตกเป็นทาสของยาบ้าแล้ว ผลที่ตามมาล้วนแต่เกิดผลเสียทุกครั้งไป

การแก้ไขจึงควรเป็นเนื้องาน ป้องกันและปราบปรามควบคู่กัน โดยมีกฎหมายออกมารองรับเพื่อให้เกิดผลในการสัมฤทธิ์ผล

ควรมีกฎหมายพิเศษออกมารองรับเพื่อให้ทราบถึงตัวนายทุน⁽¹⁾ ซึ่งเป็นตัวการใหญ่ และตัวบทกฎหมายต้องมีผลบังคับ ในทางที่ถูกต้อง ไม่ใช่กฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่อหาผลประโยชน์

หากว่าทุกคนยังไม่เร่งรีบช่วยกัน กำจัดแก้ไขหรือไม่ตระหนักถึงภัยร้าย เหตุร้ายที่เกิดขึ้น นิ่งนอนใจว่าไม่เกิดขึ้นกับตนเอง คิดว่าเป็นของคนอื่น ก็คงอีกไม่นาน ยาบ้าเหล่านี้ก็อาจแพร่ระบาด สู่เยาวชนไทย เป็นแน่

ถ้าเกิดขึ้นกับสังคมใดแล้ว จะทำให้สังคมนั้นวิกฤตผู้คนขาดสติสัมปชัญญะ ขาดการไตร่ตรองที่ถูกต้องไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน จนทำให้สังคมเสื่อมโทรมในที่สุด

ฉะนั้น เราทุกคน จึงควรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ เร่งกำจัด การเสพยาบ้า การค้ายาบ้า ให้หมดหรือลดน้อยลงไปจากสังคม เพื่อว่าสังคมไทย จะได้ปลอดภัยจากภาวะวิกฤตอันเกิดจากฤทธิ์ของยาบ้า ที่มีนายทุนคอยตอบแทนผลประโยชน์จะได้หมดสิ้นไป

3.3.3.4 ข้อพิจารณาในการจับกุมเกี่ยวกับยาเสพติด

เป็นที่แน่นอนว่า เจ้าหน้าที่ผู้จับกุมมุ่งประสงค์ที่จะให้ผลการจับกุมในคดีของตนนั้นมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุดในการดำเนินคดีกล่าวคือ

(1) ทำอย่างไรจึงจะทำให้คดีของตนมีพยานหลักฐานครบถ้วนมีน้ำหนักน่าเชื่อถือให้ศาลลงโทษตามกฎหมาย

(2) ทำอย่างไรจึงจะทำให้คดีที่ตนจับกุมมานั้น พนักงานสอบสวนสามารถแจ้งข้อหาได้หลายข้อหา และศาลสามารถลงโทษได้ทุกข้อหาเช่นกัน (หลายกรรม)

⁽¹⁾ นายทุน หมายถึง หัวหน้าใหญ่หรือตัวการใหญ่ซึ่งอยู่เบื้องหลัง มีอาชีพสุจริตบังหน้า ซึ่งเป็นผู้บริหารรับผิดชอบกิจการทั้งหมดทั่วไป

ในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะกรณี (2) เรื่องนี้เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่จับกุม จะต้องใช้วิจารณญาณและประสบการณ์เป็นอย่างมากในการเลือกโอกาสหรือจังหวะที่จะจับกุมผู้กระทำความผิดนั้นว่า ควรจะจับกุมในช่วงใด เวลาใด จึงจะทำให้คดีที่จับกุมนั้นเป็นความผิดหลายกรรมไม่ใช่กรรมเดียว หรือทำให้คดีที่ตนจับกุมนั้นเป็นความผิดสำเร็จ ไม่ใช่ความผิดหลายกรรมเท่านั้น ซึ่งมีต่อผลการแจ้งข้อหาของพนักงานสอบสวนและการพิจารณาลงโทษของศาล ดังจะเห็นได้จากคำพิพากษากฎีกาดังต่อไปนี้

1. คำพิพากษากฎีกาที่ 684/2531 จับกุมในขณะที่จำเลยตกลงขายเฮโรอีนให้สายลับ 3 ห่อ (จากจำนวน 69 ห่อ) และรับเงินใส่กระเป๋าแล้ว แต่จำเลยยังไม่ได้ส่งมอบเฮโรอีนให้ดังนั้นการซื้อขายยังไม่สำเร็จบริบูรณ์ จึงเป็นความผิดเพียงฐานพยายามจำหน่ายเฮโรอีน 3 ห่อ ดังกล่าว ดังนั้นควรจับเมื่อมีการส่งมอบเฮโรอีน 3 ห่อ แล้วจำเลยจึงจะมีความผิดสำเร็จฐานจำหน่ายเฮโรอีนและครอบครองเฮโรอีนเพื่อจำหน่าย (2 กรรม)

2. คำพิพากษาที่ 2444/2520 จับกุมผู้กระทำความผิดก่อนนำยาเสพติดไปส่งที่ท่าอากาศยานดอนเมืองถึง 8 วัน ทั้งๆ ที่สืบทราบว่าจะมีการส่งมอบ ดังนั้น ศาลฎีกาตัดสินว่าการกระทำนั้น ยังอยู่ในชั้นเตรียมการส่งยาเสพติดออกนอกราชอาณาจักรเท่านั้น ยังไม่ถึงขั้นพยายามส่งออก

จากคำพิพากษาดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่ควรจับกุมเมื่อมีการนำยาเสพติดเข้าไปในบริเวณท่าอากาศยานดอนเมือง แล้วจึงจะเป็นความผิดฐานพยายามส่งยาเสพติดออกนอกราชอาณาจักร ซึ่งมีโทษสูงกว่าข้อหาครอบครอง (เว้นแต่ผู้ต้องหา รู้ตัวแล้วและจะหลบหนีซึ่งจำเป็นต้องจับกุมตัว ก็ต้องจับกุมตัวจะรอโอกาสหรือจังหวะดังกล่าวคงไม่ได้)

3. คำพิพากษากฎีกาที่ 1164/2518 แม้ผู้ซื้อจะเป็นสายให้ตำรวจและซื้อเพื่อแสวงหาหลักฐานในการจับกุมก็ตาม การกระทำของจำเลยก็เป็นความผิดฐานจำหน่ายเฮโรอีน (เป็นความผิดสำเร็จไม่ใช่เพียงชั้นพยายามจำหน่าย)

4. คำพิพากษากฎีกาที่ 2066/2521 เฮโรอีนที่จำเลยมีไว้เพื่อจำหน่ายกับเฮโรอีนที่จำเลยจำหน่ายไปนั้น คือเฮโรอีนจำนวนเดียวกันนั้นเอง ไม่มีเฮโรอีนจำนวนอื่นที่จำเลยอีกการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดกรรมเดียวหาใช่ความผิดสองกรรมต่างกันไม่

5. คำพิพากษากฎีกาที่ 3681/2525 จำเลยมีเฮโรอีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายจำนวนหนึ่งได้จำหน่ายไปแล้วส่วนหนึ่ง ยังคงเหลืออยู่อีก

ส่วนหนึ่งการกระทำของจำเลยเป็นความผิดสองกรรม คือมีเฮโรอีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และจำหน่ายเฮโรอีน

แม้สายลับไปซื้อเพื่อแสวงหาหลักฐานในการจับกุมจำเลยก็ตามการกระทำของจำเลยก็เป็นความผิดฐานจำหน่ายเฮโรอีน เพราะจำเลยมีเจตนาที่จะจำหน่ายเฮโรอีนอยู่ก่อนแล้ว

3.3.3.5 หลักเกณฑ์การจับกุมผู้กระทำผิดคดียาเสพติดให้โทษ

(1) กรณีจับกุมผู้กระทำผิดฐานสนับสนุนช่วยเหลือผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 6 หรือฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 8 นั้น กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จะจับกุมนั้นต้องขออนุมัติการจับกุมต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อนแม้จะเป็นการกระทำความผิดซึ่งหน้าตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มีผลให้การจับกุมนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการฟ้องคดีด้วย

(2) กรณีจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฐานอื่นๆ นอกเหนือจากมาตรา 6 หรือมาตรา 8 ดังกล่าวใน (1) แล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถดำเนินการจับกุมได้เหมือนอย่างคดีอาญาทั่วไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยไม่ต้องขออนุมัติจับกุมจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อน

(3) กรณีจับกุมเด็ก (อายุเกิน 7 แต่ไม่เกิน 14) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 มาตรา 49 วางหลักเกณฑ์ห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่เด็กนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือผู้เสียหายชี้ตัวและยืนยันให้จับกุมหรือผู้ขอให้จับโดยแจ้งว่าได้มีการร้องทุกข์ไว้แล้ว หรือมีหมายจับ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

กรณีเด็กกระทำความผิดตามมาตรา 6 หรือมาตรา 8 ซึ่งหน้า เมื่อจะจับกุมต้องขออนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อนเช่นกัน ภายใต้บังคับมาตรา 14

ส่วนกรณีจับกุมเยาวชน (อายุเกิน 14 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี) คงใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกันการจับกุมผู้ใหญ่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

3.3.3.6 การจับกุมผู้กระทำผิดคดียาบ้า

ขอแยกพิจารณาออกเป็น 2 กรณีคือ

(1) กรณีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้จับกุม กรณีนี้ต้องแยกพิจารณาอีกว่าเป็นการจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาบ้าซึ่งหน้าหรือไม่ ถ้าเป็นการจับกุมซึ่งหน้าก็ไม่จำเป็นต้องมีหมายจับ แต่ถ้าไม่ใช่ความผิดซึ่งหน้าโดยหลักการแล้วต้องมีหมายจับวันแต่จะเข้าข้อยกเว้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 78

(2) กรณีเจ้าพนักงาน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้จับกุม กรณีนี้ไม่ว่าจะเป็นความผิดซึ่งหน้า หรือไม่ใช่ความผิดซึ่งหน้าก็ตามกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจนให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. สามารถดำเนินการจับกุมได้เพียงแต่แสดงเอกสารมอบหมายก็พอ (บัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.) ทั้งนี้เพราะกฎหมายป้องกันและปราบปรามยาบ้านี้ เป็นกฎหมายพิเศษมุ่งแก้ไขปัญหายาบ้าโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นภัยอย่างร้ายแรงต่อการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและรัฐบาลในขณะนั้น มีนโยบายที่จะป้องกันและปราบปรามการค้าและการเสพยาบ้าอย่างเข้มงวดกวดขันในการนี้จึงจำเป็นต้องให้ได้ผลโดยเด็ดขาดและมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นถ้าจะต้องให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. จะไม่สามารถดำเนินการจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาบ้าได้เลย เพราะเพียงแต่ผู้มีหน้าที่พิจารณาไม่ให้ความเห็นชอบในการออกหมายจับนั้น ซึ่งจะไม่เป็นการถ่วงดุลย์แห่งอำนาจระหว่างพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตามเจตนารมณ์ของผู้ร่างกฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเป็นที่น่าทราบดีว่ายาบ้าของกลางสามารถเคลื่อนย้ายหรือทำลายได้ภายในช่วงพริบตาเดียว จึงจำเป็นต้องดำเนินการจับกุมโดยทันที ประกอบกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการจับกุมนั้น ก็ได้มีระเบียบสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พ.ศ. 2529 วางระเบียบให้ถือปฏิบัติ

3.3.3.7 การจับกุมผู้กระทำผิดความผิดเกี่ยวกับยาบ้าโดยราษฎร

ถ้าพิจารณา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ

อาญา มาตรา 79 บัญญัติว่า "ราษฎรจะจับผู้อื่นไม่ได้ เว้นแต่จะเข้าอยู่ใน
เกณฑ์แห่งมาตรา 82 หรือเมื่อผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้าและความผิดนั้นได้
ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้ด้วย"

จากบทบัญญัติดังกล่าว กฎหมายได้วางหลักเกณฑ์ห้ามราษฎรจับผู้
กระทำความผิดอื่นใด เว้นแต่

(1) เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับ ขอความช่วยเหลือจาก
ราษฎรซึ่งอยู่ใกล้เคียงนั้นเพื่อจัดการให้เป็นไปตามหมายจับก็ได้ แต่จะบังคับ
ให้ราษฎรช่วยโดยอาจเกิดอันตรายแก่เขา นั้นไม่ได้ (มาตรา 82) แสดงว่า
กรณีนี้ราษฎรสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดในคดียาบ้าได้ตามที่เจ้าพนักงานผู้
จัดการตามหมายจับร้องขอ

ตัวอย่าง ตำรวจมีหมายจับนายแดงซึ่งเป็นนักค้ายาบ้า ได้หลบหนี
การจับกุมมาและหลบซ่อนตัวอยู่ที่นี้ ตำรวจจึงขอให้ ก., ข. ซึ่งเป็นราษฎร
อยู่ในระแวกเดียวกันนั้นช่วยจับกุมนายแดง ดังนี้ ก., ข. สามารถจับกุมได้

(2) เมื่อผู้นั้นกระทำความผิดซึ่งหน้า กล่าวคือพบเห็นกำลังกระทำ
หรือพบในอาการใด ซึ่งแทบจะไม่มีเวลาสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำผิดมาแล้ว
สดๆ (มาตรา 80) และความผิดนั้นได้ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญาด้วย

เนื่องจากความผิดเกี่ยวกับยาบ้า ไม่ได้ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น ราษฎรจึงไม่อาจจับกุมผู้กระทำความผิด
ซึ่งหน้าในคดียาบ้าตาม (2) นี้ได้โดยลำพัง

ตัวอย่าง นาย ก. เห็นนาย ข. จำหน่ายยาบ้านาย ค. ดังนี้
นาย ก. ไม่มีอำนาจในการจับกุม นาย ข. ผู้จำหน่าย และนาย ค. ผู้รับ
มอบยาบ้ามาไว้ในความครอบครอง เพราะความผิดฐานจำหน่ายก็ดีหรือครอบ
ครองยาบ้าก็ดี ไม่ใช่ความผิดที่ระบุไว้ในท้ายบัญชีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญาดังนั้นแม้เป็นความผิดซึ่งหน้า นาย ก. ซึ่งเป็นราษฎรก็จับกุมไม่ได้

3.3.3.8 ผลการจับกุมผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาบ้าโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

แยกพิจารณาได้เป็น 2 กรณี คือ

(1) กรณีจับกุมผู้กระทำผิดฐานสนับสนุนช่วยเหลือตามมาตรา 6 หรือฐานสมคบตามมาตรา 8 โดยไม่ได้รับอนุมัติจากเลขาธิการ ป.ป.ส. ก่อนตามมาตรา 14 นี้ ถือได้ว่าผิดเงื่อนไขที่กฎหมายพิเศษนี้ระบุไว้ ทำให้การจับกุมนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เจ้าหน้าที่งานผู้จับกุมอาจมีความผิดทางด้านวินัยและความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา เช่น เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามมาตรา 157 หรืออาจมีความผิดฐานหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่นได้ ตามมาตรา 310 นอกจากนี้จะมีผลต่อการดำเนินคดี กล่าวคือ แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้แยกการจับกุมและการสอบสวนออกจากกัน โดยมาตรา 120 บัญญัติเพียงแต่ห้ามพนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีใดต่อศาลโดยมิได้สอบสวนในความผิดนั้นก่อน ส่วนในเรื่องการจับกุมนั้นกฎหมายไม่ได้ระบุไว้ ดังนั้นแม้การจับกุมไม่ชอบ เช่น จับกุมไม่มีหมายจับแต่เมื่อการสอบสวนชอบด้วยกฎหมายก็ฟ้องคดีได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3238/2531) โดยถือว่าการจับกุมไม่เป็นเงื่อนไขในการฟ้องคดีแต่ตามกฎหมายมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งเป็นกฎหมายพิเศษมีเจตนารมณ์ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นผู้กั้นการร้องการบังคับใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ที่ก่อนดำเนินการจับกุมใน 2 ฐานความผิดดังกล่าว ดังนั้นผู้จับกุมจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงการขออนุมัติในการจับกุมได้และถือว่าการขออนุมัตินี้เป็นเงื่อนไขในการฟ้องด้วย

(2) กรณีจับกุมผู้กระทำผิดฐานอื่นนอกเหนือจากมาตรา 6 หรือมาตรา 8 ดังกล่าว คงถือแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3238/2531 ซึ่งวินิจฉัยว่าแม้การจับกุมไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ถ้การสอบสวนชอบ พนักงานอัยการก็ฟ้องคดีได้ตามมาตรา 120⁽¹⁾

⁽¹⁾ ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีใดต่อศาลโดยมิได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน

บทที่ 4

ข้อสรุปและเสนอแนะ

ข้อสรุป

ปัญหายาบ้า เป็นปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคอย่างร้ายแรงในการพัฒนาประเทศ ยาบ้าเป็นศัตรูที่ร้ายแรง เพราะยาบ้าเกี่ยวข้องกับขบวนการอย่างกว้างขวาง มีคนหลายระดับ เข้ามาเกี่ยวข้องกับคนที่มีอำนาจหน้าที่ โดยคนพวกนี้ไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ดังนี้ หน่วยงานเดียวไม่สามารถปราบปรามได้ ต้องร่วมมือจากทุกหน่วย และทำงานเป็นทีม โดยให้อำนาจไปทุกจังหวัดมีอำนาจในการสั่งการ การขจัดปัญหามี 2 ทางคือ 1. การขจัดด้านการผลิต 2. การลดความต้องการ ขณะนี้พบว่าระบบกระบวนการยุติธรรม มีช่องว่าง เปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดหลุดออกมาได้ การแก้ต้องแก้ที่ระบบ การเมืองต้องมีเสถียรภาพ เศรษฐกิจต้องดีเพราะหากไม่ดีแล้วปัญหาต่างๆ ก็ตามมา สังคมต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปัจจุบันสังคมเริ่มแย่ เพราะการเมืองมีส่วน เทคโนโลยี สินค้าต้องมีคุณภาพดีขึ้น ราคาถูก

การปราบปรามยาบ้าต้องทำหลายวิธีพร้อมๆ กันไปต้องร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อป้องกันและฟื้นฟูผู้ติดยา เน้นการสร้างความรัก ความเข้าใจในครอบครัวที่ผ่านมารัฐ มีนโยบายในการปราบปรามไม่ตรงประเด็น ปลอ่ยให้ลูกหลาน เราต้องเข้าใจว่า พื้นฐานการศึกษา ความคิด รายได้ ของคนไทยเราต่างกันโทษประหารชีวิต ตามกฎหมายยาเสพติดให้โทษที่นำมาใช้กับยาบ้า จะสามารถปราบปรามได้หรือไม่ เพราะไทยเรามีเมตตากรุณา

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าของไทยให้สมบูรณ์ขึ้น เพราะการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกคน ล้วนแต่ต้องกระทำการภายในขอบเขตของตัวกฎหมาย

กฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าที่ดี⁽¹⁾ นั้น จะต้องมึบทบัญญัติซึ่งสามารถนำไปใช้ในการป้องกันและปราบปรามยาบ้าได้ผล แต่กฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าของไทยในปัจจุบันยังมีข้อบกพร่องหลายประการโดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่สามารถใช้

(1) อ้างไว้แล้วตามบทที่ 2 ในวิทยานิพนธ์นี้

ในการปราบปราม นายทุนหรือผู้กระทำผิดรายใหญ่ ซึ่งอยู่เบื้องหลังการผลิต จำหน่ายและอยู่เบื้องหลังผู้กระทำผิดรายย่อย เนื่องจากขาดพยานหลักฐานที่จะ พิสูจน์ว่านายทุนผู้กระทำผิดรายใหญ่นี้มีส่วนร่วมในการกระทำผิด กับผู้กระทำผิดรายย่อยที่ถูกลักจับกุมได้ การปราบปรามผู้กระทำผิดรายใหญ่นี้จึงไม่ประสบผล สำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับยาบ้า โดยบัญญัติฐานความผิดใหม่ขึ้นมา โดยยึดหลักสืบสวนหาข่าวทางลับ หรือ การต่อรองกับผู้กระทำผิด เพื่อให้สามารถจับกุมผู้กระทำผิดรายใหญ่ ซึ่งเป็น ต้นเหตุที่สำคัญของปัญหา ยาบ้า มาลงโทษตามกฎหมายได้ ซึ่งจะเป็นผลให้การ ปราบปรามยาบ้า ดำเนินไปอย่างได้ผล นอกจากนี้ควรเพิ่มอำนาจของคณะ กรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และขยายขอบเขตการเพิ่มโทษ สำหรับผู้กระทำผิดที่ไม่เช็ดหลอดด้วย และรัฐควรมานำมาตรการสมคบมาบังคับ ใช้อย่างจริงจัง ต่อเนื่อง

ควรหามาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพไม่ให้ประชาชน หรือกลุ่ม บุคคลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มฆบรลลรทุก กลุ่มแรงงาน กลุ่มชาวไร่ชาวนา และแม้กระทั่งกลุ่มนักเรียน นักศึกษาไม่ให้เข้าไปสัมผัสกับสิ่งเสพติด และช่วย อบรมลูกหลานให้อยู่ห่างไกล ยาบ้า น่าจะเป็นสิ่งที่ที่สุดและควรทำอย่างต่อเนื่อง ตลอดไป ไม่ใช่ลักษณะของไฟไหม้ฟาง หรือแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ส่วน การปราบปรามนั้น ก็ดำเนินการควบคู่ไปด้วย พร้อมทั้งพัฒนากฎหมายและ ระเบียบต่างๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการปราบปรามยาบ้าให้มากที่สุด เพื่อ ประหยัดงบประมาณของรัฐจำนวนมาก ที่ต้องสูญเสีย โดยเปล่าประโยชน์ใน แต่ละปีที่ใช้ไปในการป้องกันและปราบปรามและรักษาผู้ติดยาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

1. ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงยาบ้าให้เป็นยาเสพติดให้โทษประ เภท 1 เช่นเดียวกับเฮโรอีน แต่ถ้ามาตรการบังคับใช้ทางกฎหมายยังไม่ เข้มงวดเด็ดขาดแล้ว ประสิทธิภาพของการปราบปรามยาบ้าก็ไม่ได้ผล เพิ่ม เต็มเท่าที่ควร ควรมีมาตรการอย่างอื่นออกมารองรับเพิ่มเติมดังนี้

1.1 เหตุุบรรเทาโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 78⁽¹⁾ โดยพิจารณาจากข้อหาประกอบของกลางในคดี

1.2 การประกันตัวในหลักการแล้วไม่ควรให้มีการประกันตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติด โดยเฉพาะเกี่ยวกับยาบ้าหรือในกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยรายสำคัญ เพราะเมื่อให้ประกันตัวไปแล้วผู้รับการประกันตัวอาจจะหลบหนี และกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก เพราะผู้กระทำความผิดเหล่านี้ไม่เสียดายเงินประกันที่อาจจะถูกริบ เนื่องจากหาเงินได้มากกว่าและโอกาสที่จะจับกุมตัวได้ในครั้งต่อไปนั้น กระทำจากการจับกุมได้ยากมาก เพราะพวกนี้จะมีประสบการณ์รู้จักทางหนีที่ไถ่มาช้านาน

1.3 ศาลควรมีการลงโทษประหารชีวิต หากพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดจริง อย่างเช่นประเทศมาเลเซีย, สิงคโปร์ เพราะเท่าที่เป็นอยู่ศาลไทยจะไม่ลงโทษประหาร หรือหากมีการตัดสินประหารแต่ไม่รับดำเนินการ รอจนมีการให้อภัยโทษ จึงเกิดความไม่แน่นอนในกระบวนการยุติธรรม ที่จะถือเป็นบรรทัดฐานได้ ผู้ต้องหาจึงไม่เช็ดหลาบ

1.4 เห็นควรนำวิธีการเพื่อความปลอดภัย ตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับด้วยในบางคดี เช่น กับป้อมน้ำมันที่กระทำผิดเป็นประจำ

2. การแก้ไขปัญหาให้ตรงจุดนั้น เห็นว่าควรแก้ไขโดยเพิ่มมาตรการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการที่จะเฝ้าอำนาจต่อการปราบปรามมากกว่านี้ ขณะนี้ ปัจจุบันฐานความผิดหรือข้อหาต่างๆ ที่จะดำเนินการแก่เจ้าหน้าที่ในการปราบปรามยาบ้ารายสำคัญยังไม่เพียงพอ เช่นควรมีกฎหมายให้อำนาจแก่

⁽¹⁾ มาตรา 78 เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษ ไม่ว่าจะมีการเพิ่มหรือการลดโทษ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นแล้วหรือไม่ถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษ ไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้

เหตุบรรเทาโทษนั้น ได้แก่ ผู้กระทำความผิดเป็นผู้โง่เขลา เมา ปัญหา ตกอยู่ในความทุกข์ส่ำหีสมิ่คุณความดีมาก่อน รู้สึกความผิด และพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น ลุแก่ต่อเจ้าพนักงานหรือให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา หรือเหตุอื่นที่ศาลเห็นว่ามิมีลักษณะทำนองเดียวกัน

เจ้าหน้าที่ในการหาข่าวสารทางลับ หรือให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการต่อรองดำเนินคดีต่างๆ กับผู้ต้องหาที่ถูกจับเพื่อนำไปสู่ การจับกุมตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังต่อไป ทั้งนี้โดยมีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดของผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานนั้นๆ หรือขอให้พนักงานอัยการหรือศาล เป็นผู้พิจารณาอนุมัติการใช้อำนาจการหาข่าวทางลับหรือการต่อรองดำเนินคดีดังกล่าว

3. ระบบการบริหาร โดยโครงสร้างองค์กรซึ่งทำหน้าที่การปราบปรามยาเสพติดได้ั้นประกอบด้วยหลายองค์กร ด้วยกัน มีองค์กรที่ทำหน้าที่หลักคือ สำนักงาน ป.ป.ส. และองค์กรอื่นๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปราม ทำหน้าที่เสริมองค์กรหลัก เช่น กรมตำรวจ กรมการขนส่งทางบก กรมศุลกากร กองทัพภาคต่างๆ โดยสำนักงาน ป.ป.ส. ต้องทำหน้าที่ประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมาปรากฏว่า แต่ละหน่วยงานขาดแผนงานและเป้าหมายร่วมกันต่างคนต่างทำ ทำให้มีลักษณะแย้งกันทำ เจ้าหน้าที่เกิดความสับสนไม่แน่ว่าตนจะต้องปฏิบัติอย่างไร เช่น ขาดการประสานงานระหว่างองค์กรด้านการปราบปราม ต่างคนต่างทำ เพราะหน่วยงานด้านปราบปรามขึ้นอยู่กับต่างกระทรวงกัน

โครงสร้างองค์กร ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน เพราะหน่วยงานอื่นๆ ที่ทำร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ส. มีหน้าที่ภารกิจที่จะต้องรับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้ว การปราบปรามยาเสพติดของบางหน่วยงานจึงมีลักษณะเป็นงานฝาก รัฐจึงควรมอบอำนาจหน้าที่ให้กับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นการเฉพาะแน่นอน

4. กฎหมาย ถึงแม้ว่ากฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ โดยเฉพาะยาบ้าที่โทษเพิ่มใหม่นี้ ในปัจจุบันมีบทบัญญัติโทษผู้กระทำผิดด้วยอัตราโทษสูงสุดคือประหารชีวิตแล้วก็ตาม แต่ปรากฏว่าส่วนใหญ่ ศาลจะไม่ลงโทษถึงขั้นประหารชีวิต คงจำคุกตลอดชีวิต เมื่อติดคุก ก็ได้รับการลดโทษกึ่งโทษ ทำให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษไม่นาน ก็ถูกปล่อยตัวออกมา ทำให้ไม่เข็ดหลาบแล้วก็หันมากระทำความผิดอีก จึงเป็นปัญหาในระบบศาลสถิตยุติธรรม ที่มีความไม่สอดคล้องกันในกระบวนการลงโทษผู้กระทำความผิด ศาลจึงควรรังโทษประหารชีวิตด้วยถ้าพิสูจน์ได้ว่าผิดจริง

5. การปราบปรามเกี่ยวกับยาบ้า ในมาตรการเด็ดขาดนั้น ต้องเป็นการกระทำที่สมควรแก่เหตุ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพในการปราบปราม เนื่องจากผู้ผลิตยาบ้าจำนวนมากกลับมานิยมผลิตยาบ้ากันเกือบหมด ยาบ้าจึงได้ระบาดอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะผลิตได้ง่ายรวดเร็วเป็นจำนวนมาก

มาก ทำในระยะสั้นๆ พื้นที่แคบ สะดวกในการชุกซ้อน หลบหนี

เดิมที ยาบ้า เป็นเพียงยาที่กระตุ้นประสาท แต่ปัจจุบันเป็นยาเสพติด ที่มีฤทธิ์ในการกดประสาท เพราะมีส่วนผสมของเฮโรอีน และยาม้าหญ้า เพื่อความซึมซาบเร็ว จึงออกฤทธิ์เร็วและทำลายประสาท

รัฐจึงต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย ตามโทษที่กำหนดใหม่ให้เห็นผล และขอให้ดำเนินการอย่างจริงจัง ตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ในรูปกระบวนการยุติธรรม รัฐต้องมีความแน่นอนในการสั่งการ เพื่อมิให้เกิดช่องว่าง หรือหมดศรัทธา ในการเห็นผลด้านปราบปรามของรัฐ องค์การผู้ปฏิบัติของรัฐเกิดความเบื่อหน่าย บางครั้งคิดปราบปรามแบบนอกระบบ เช่น การวิสามัญ

6. กฎหมายที่ดีมีอยู่ เช่นตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มาตรา 14(1)-(5) ควรนำมาบังคับใช้ให้เกิดผลและออกกฎหมายมาตรการที่เอื้ออำนวยต่อการปราบปรามให้กับเจ้าหน้าที่ในการสืบค้นหาข่าวทางลับได้ โดยเพิ่ม มาตรา 14 ของ พ.ร.บ. นี้เป็นมาตรา 14(6) ว่าด้วยการเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐหาข่าวทางลับเป็นการเฉพาะ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ในความควบคุมดูแลและสามารถตรวจสอบได้จากผู้บังคับบัญชาาระดับสูงของหน่วยงานนั้น

7. มาตรการในการตรวจค้นจับกุม สอบสวนเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษทั้งหมด โดยเฉพาะยาบ้าไม่ต้องมีหมายจับ หมายค้น ตาม ป.วิ.อ. และไม่ให้อ้างเป็นการขัดกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพราะปัจจุบันการแจ้งข้อหาจับกุมสอบสวน โดยไม่ต้องมีหมายจับ หมายค้นนั้น มีเฉพาะตาม พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 6, 8 ประกอบกับมาตรา 14 เท่านั้น

8. กรณีเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหา หรือผู้ถูกจับเกี่ยวกับยาเสพติดได้ ไม่ควรให้มีการประกันตัวทักกรณีและทุกขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรม

9. เกี่ยวกับวิธีการบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยา นั้น วิธีการปฏิบัติยังไม่รัดกุมเพียงพอ กล่าวคือยังไม่มี การควบคุมคนไข้ที่ติดยาเสพติดไว้รักษาจนกว่าจะหายเป็นปกติ และควรมีมาตรการในการควบคุมไว้บำบัดรักษาจนกว่าจะหายเป็นปกติตาม พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา

11. เห็นควรให้มีการรวบรวมกฎหมายเกี่ยวกับ ยาเสพติดทั้งหมดที่กระจัดกระจายกันอยู่ให้เป็นฉบับเดียวกัน เพราะแต่ละฉบับมีรายละเอียดแตกต่างกัน จึงเกิดการสับสนและเกิดการลักลั่นกันได้

12. ในกรณีที่เกรงว่าเจ้าหน้าที่ จะขออนุมัติจับกุมตัวผู้ต้องหาต่อ เลขาธิการ ป.ป.ส. ไว้ก่อนเมื่อถึงเวลาที่จะมีการจับกุม เพราะผู้ต้องหาไหวตัวกำลังจะหลบหนี หรือกำลังจะออกเดินทางไปต่างประเทศตั้งใน เจ้าหน้าที่ อาจดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ดังนี้

กรณีที่ 1 ถ้าในคดีนั้นมีการสืบสวนมาก่อนและเจ้าหน้าที่คิดว่าอาจมีการจับกุมตามมาตรา 6 หรือมาตรา 8 ช่วงใดช่วงหนึ่งก็ได้ ดังนี้ ก็ให้เจ้าหน้าที่ผู้สืบสวนนั้นประสานงานกับฝ่ายสอบสวน (โทรศัพท์ 2459086) กองนิติ การและพิสูจน์หลักฐาน สำนักงาน ป.ป.ส. โดยตรง เพื่อจะสร้างรายงาน การสืบสวนให้เลขาธิการ ป.ป.ส. 4-51 พร้อมแนบเอกสารหลักฐานมาที่พอ เลขาธิการ ป.ป.ส. ซึ่งทราบเรื่องนี้ตั้งอยู่แล้ว ก็สามารถมีคำสั่งอนุมัติให้จับ กุมได้ทันที โดยไม่ต้องผ่านเรื่องนี้ให้คณะทำงาน 3 กอง และคณะกรรมการที่ ปรึกษาหลักนกรอง ฯ พิจารณาก่อน

กรณีที่ 2 ถ้าพบว่าผู้ต้องหา นั้นได้กระทำความผิดอาญาอื่นด้วย (ซึ่ง ไม่ใช่ความผิดตามมาตรา 6 หรือมาตรา 8) ก็ให้เจ้าหน้าที่จับกุมในความผิด ฐานอื่นนั้นก่อน และเมื่อนำส่งพนักงานสอบสวนแล้ว ก็ให้แจ้งพนักงานสอบสวน ว่าผู้ต้องหา มีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดมาตรา 6 หรือมาตรา 8 ด้วย ซึ่งเมื่อพนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนแล้ว เห็นว่ามีการกระทำความผิด ตามมาตรา 6 หรือมาตรา 8 จริง ก็จะมีการแจ้งให้ข้อหาที่ทันทีไม่ได้ ต้อง ทำเรื่องขออนุมัติแจ้งข้อหาตามมาตรา 6 หรือมาตรา 8 ต่อเลขานุการ ป.ป.ส. ก่อน

ประกอบกับบุคลากรของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด ยังไม่เข้าใจปัญหาอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่จะเน้นในด้านการลงโทษและการ ปราบปรามอย่างเด็ดขาดไม่คำนึงถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟู ทำให้สถิติการติดยา บ้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงเห็นควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติด เพื่อหาทางแก้ไขให้หายขาดจากการติดยา บ้า และเป็นพลเมืองดีต่อไป

การแก้ปัญหา ยาบ้าให้สำเร็จนั้น จะต้องใช้มาตรการทางกฎหมาย ในการป้องกัน ปราบปรามและการบำบัดรักษาพร้อมกันไป เพราะลำพังมาตร การเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง ไม่อาจแก้ไขปัญหายาบ้าได้ นอกจากนี้ยังต้อง อาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น และอาศัยความร่วมมือ ระหว่างบุคคล ต่างๆ ตลอดจนการร่วมมือระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศด้วย สำหรับมาตรการต่างๆ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การป้องกัน

1.1 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งในประเทศ เปิดสอนเรื่องความรู้เกี่ยวกับยาบ้า โดยอาจบรรจุเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร ซึ่งทำการสอนโดยอาจารย์ที่มีความรู้เกี่ยวกับยาบ้า หรือวิทยากรที่ผ่านการอบรมเรื่องยาบ้ามาแล้ว เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนจนครู อาจารย์ มีความรู้เรื่องยาบ้า จะได้ไม่ไปกระทำความผิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ และทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้เรื่องยาบ้าแก่บุคคลอื่นๆ ต่อไป

1.2 กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ต้องมีมาตรการควบคุม นายจ้างที่เอาเปรียบลูกจ้างโดยให้ลูกจ้างเสพยาบ้า เพื่อเพียงพอต้องการปริมาณงานมากและต้องมีมาตรการลงโทษแก่นายจ้าง

1.3 เปิดอบรมให้ความรู้แก่ข้าราชการทั่วประเทศและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนลูกจ้างของบริษัท ห้างร้าน เอกชน โดยขอความร่วมมือจากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง โดยจัดอบรมตามสถานที่ต่างๆ เป็นรุ่นๆ เพื่อให้บุคคลได้รับการอบรม มีความรู้เกี่ยวกับยาบ้าและนำความรู้ที่ได้ขึ้นไปเผยแพร่แก่สมาชิกในครอบครัว

1.4 รมรงค์ต่อต้านการใช้ยาบ้า ในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยร่วมกับทางราชการและองค์กรเอกชน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ เช่น นักเรียน นักศึกษา เยาวชนนอกสถานศึกษา นักแสดง ผู้ขับรถรับจ้าง และผู้ใช้แรงงานประเภทต่างๆ ผู้มีอาชีพบริการทางเพศ ตระหนักถึงพิษภัยของยาบ้า

1.5 จัดนิทรรศการ และประชาสัมพันธ์ ติดไว้ตามสถานที่ต่างๆ ที่ประชาชนผ่านไป มา เป็นจำนวนมาก เพื่อให้ประชาชนที่ผ่านไปมามีความรู้ความเข้าใจ และเพื่อสร้างความศรัทธา ความเชื่อถือไว้วางใจ ตลอดจนการให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น เพื่อผลในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามต่อไป

1.6 ใช้วิธีการตำรวจสัมพันธ์ มวลชนสัมพันธ์ เข้าถึงประชาชนและกลุ่มอาชีพต่างๆ เพื่อเป็นแนวร่วมในการปราบปรามยาบ้า

1.7 ให้บรรดาสื่อสารมวลชนต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ทำการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาบ้า เป็นประจำ

ในการดำเนินการต่างๆ ตามข้อ 1.1-1.5 ควรจัดทำเอกสารเกี่ยวกับความรู้เรื่องยาบ้าแจกแก่บุคคลต่างๆ ด้วย ถึงแม้จะใช้งบประมาณ

มาก แต่ก็ทำอย่างเต็มความสามารถ

นอกจากนี้ ควรพยายามเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาบ้าทุกวิถีทาง
นอกจากที่กล่าวมาแล้ว

2. การปราบปราม

ในการปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาบ้านี้ นอกจากจะต้อง
อาศัย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นองค์กรของรัฐในการปราบปรามแล้ว จะ
ต้องอาศัยกฎหมายเกี่ยวกับยาบ้าที่ดี เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุก
ฝ่ายและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการปราบปราม จำต้องกระทำในขอบเขตของ
กฎหมาย สำหรับ บทบาท หน้าที่ ของรัฐในการปราบปรามยาบ้า ตลอดจน
องค์กรที่ทำหน้าที่นั้นได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 ของวิทยานิพนธ์นี้ ในที่นี้จะได้
กล่าวถึงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเจ้าหน้าที่ หรือองค์กรในกระบวนการยุติ
ธรรม ดังนี้

2.1 ตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการปราบปราม ตามกระบวนการ
การยุติธรรม เพราะตำรวจมีหน้าที่ในการจับกุม และสอบสวนผู้กระทำผิด
เกี่ยวกับยาบ้า ต้องมีความตั้งใจในการปฏิบัติและซื่อสัตย์สุจริต ข้อมูลเกี่ยวกับ
ชื่อ ชื่อสกุล ภูมิลำเนาของผู้กระทำผิด ต้องชัดเจน เพื่อผลในการ
กระทำผิดไปกระทำผิดซ้ำ หรือกรณีผู้กระทำผิดหลบหนี หรือผลในการ
ดำเนินคดีภายหลัง

การปราบปรามโดยมีการกระทำที่รุนแรงเด็ดขาด ไม่ว่าจะเป็นการ
วิสามัญกรณีผู้กระทำผิดต่อสู้ ทำร้ายตำรวจ หรือกรณีผู้กระทำผิดที่ถูกจับได้
ทำการวิวยวายเป็น กุญแจหนีของกลางหรือกรณีขณะจับกุม หรือสอบสวน
ผู้ต้องหา ได้รับสารภาพแล้ว แต่ต่อมามีผู้แนะนำให้สืคดี ก็ปฏิเสธในชั้นศาล
แล้วอ้างว่า ถูกตำรวจทำร้ายร่างกายเพื่อให้รับสารภาพ สิ่งต่างๆ ดังกล่าว
มานี้ ตำรวจจึงถูกมองว่ากระทำการที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นการละเมิด
กฎหมายและขัดต่อศีลธรรม ความเป็นจริงแล้ว ตำรวจส่วนใหญ่ ไม่มีใคร
ต้องการกระทำที่เสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมาย เพราะนั่นหมายถึงอนาคตของ
เขา หากพลาดไปก็ต้องถูกดำเนินคดีเสียเอง ดังนั้น การปราบปรามผู้
กระทำผิดเกี่ยวกับยาบ้า การใช้มาตรการที่เด็ดขาดนั้น สมควรแล้วหากไม่
เกินกว่าเหตุ โดยตำรวจจึงต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย ตามกลไกของ

กระบวนการยุติธรรมที่กำหนด โดยรัฐต้องมีกฎหมายพิเศษออกมารับ ในการสืบสวนหาข่าวทางลับหรือทางต่อรองกับผู้กระทำความผิด เพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดอย่างแท้จริง จะได้ไม่เป็นการกล่าวหาว่า ตำรวจขัดเหยียดของกลาง ตำรวจทำร้ายร่างกาย ตำรวจกระทำเกินกว่าเหตุอีกต่อไป โดยหลังจากที่จับกุมตัวผู้กระทำความผิดได้แล้ว พนักงานสอบสวนต้องรีบดำเนินการฟ้องเร็วกับผู้ต้องหาบ้าง โดยการประสานร่วมมือ พนักงานอัยการ ศาล เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด โดยเร็ว ไม่ล่าช้า และลดขั้นตอนการวิ่งเต้น

ตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวน จะต้องสอบผู้ต้องหาอย่างละเอียดรอบคอบ เพราะต้องเข้าใจว่าผู้ต้องหาแต่ละคนนั้นมีนิสัยในการประกอบอาชญากรรม ไม่เหมือนกัน บางคนทำเป็นอาชีพ บางคนชั่วครั้งชั่วคราวดังนั้น การสอบสวนต้องใช้จิตวิทยาประกอบ และเมื่อมีการสอบสวน ขยายผลถึงผู้ร่วมขบวนการแล้ว ต้องดำเนินคดีการกับผู้ที่ถูกพาดพิงถึงโดยเร็ว ซึ่งก็ต้องมีกฎหมายพิเศษดังกล่าวข้างต้นออกมารับ "มาตรการสมคบ" ที่มีอยู่จะได้มีผลในการบังคับใช้ให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมที่แท้จริง

2.2 พนักงานอัยการ

งานในหน้าที่ของพนักงานอัยการ ซึ่งมีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล และควบคุมการสอบสวนของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการจึงควรมีความซื่อสัตย์และระมัดระวัง ในการตรวจสอบสำนวนของพนักงานสอบสวนอย่างละเอียด เมื่อตรวจพบความผิดพลาดก็ควรรีบทำการแก้ไขให้ถูกต้องก่อนที่จะฟ้องต่อศาล ในทางปฏิบัติมักพบอยู่เสมอว่า พนักงานอัยการมิได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อความในสำนวนก่อน จนกระทั่งเป็นเหตุให้ผลคดีเปลี่ยนไปจากที่ควรจะเป็น เช่นกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยเคยถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกมาแล้ว และมีใช้ความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ซึ่งตามหลักแล้วศาลจะพิพากษาให้รอการลงโทษรายนั้นอีกไม่ได้ แต่ในสำนวนคำฟ้องขอพนักงานอัยการในการปฏิบัติหน้าที่ ที่มีได้ตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดของจำเลยให้ละเอียดถี่ถ้วน เป็นเหตุให้ศาลพิพากษาให้รอการลงโทษจำเลยรายนั้นอีกทั้งๆ ที่ตามกฎหมายแล้ว ในกรณีเช่นนี้ ศาลจะพิพากษาให้รอการลงโทษจำเลยรายนั้นอีกไม่ได้ หรือกรณีเกี่ยวกับเรื่องอายุของผู้ต้องหา ซึ่งผู้ต้องหาได้ให้การในชั้นสอบสวน เกี่ยวกับอายุผิดไปจากความเป็นจริง แต่ทั้งพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ มิได้ตรวจสอบให้

ถูกต้อง เช่น อายุเกินจาก 18 ปีไปแล้ว แต่ให้การว่าอายุยังไม่ถึง 17 ปี บริบูรณ์ เพื่อต้องการให้ยื่นฟ้องคดีเด็กและเยาวชนไม่ต้องการให้ยื่นฟ้องต่อศาลอาญา ศาลจังหวัดหรือศาลแขวง เพราะต้องการให้ได้รับโทษเบากว่า ดังนั้น ก่อนยื่นฟ้องต่อศาลพนักงานอัยการ จึงควรตรวจสอบความถูกต้องของข้อความ และอายุ โดยละเอียดถี่ถ้วนก่อน เพื่อป้องกันความผิดพลาด

และในเรื่องหลักเกณฑ์ในการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง ควรกำหนดให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อเป็นแนวบรรทัดฐาน มิฉะนั้น จะสร้างความลดหล่น ทำให้ขาดความยุติธรรมได้

ในเรื่องเกี่ยวกับยาบ้า พนักงานอัยการควรร่วมมือกับพนักงานสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน ที่เห็นว่าจะดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดได้ โดยกระทำอย่างรวดเร็ว หลังจากจับกุมผู้กระทำความผิดมาแล้ว เพื่อป้องกันการวิ่งเต้น

2.3 ศาล

เนื่องจากสถานการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ โดยเฉพาะยาบ้า เป็นปัญหาต่อการพัฒนาประเทศอย่างยิ่ง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง) ได้มีแนวความคิดโดยได้ปรึกษากับนายกรัฐมนตรี พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ จะจัดตั้งศาลคดียาเสพติดขึ้นในประเทศไทย เพื่อให้ศาลมีหน้าที่พิจารณา พิพากษาคดีจึงมีความสำคัญยิ่งในกระบวนการยุติธรรมในการพิพากษาเกี่ยวกับคดียาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าสมควรมีศาลคดียาเสพติดไว้โดยเฉพาะ เนื่องจากในปัจจุบันคดียาเสพติดขึ้นสู่ศาลเป็นจำนวนมากและมีลักษณะพิเศษแตกต่างกันจากคดีอาญาทั่วไป กล่าวคือ เป็นคดีที่ไม่มีผู้เสียหาย เหมือนคดีอาญาทั่วไปผู้เสียหายก็คือผู้กระทำความผิดนั่นเอง ตำรวจ ป.ป.ส. และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ต้องไปไล่จับมากล่าวหา เพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดนั้น นอกจากนี้ ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาบ้าจะดำเนินการเป็นรูปขององค์กรมีผู้ร่วมกระทำความผิดหลายคนและมีแผนงานสลับซับซ้อน ที่เรียกว่า "องค์การอาชญากรรม" ดังนั้นผู้พิพากษาที่จะพิจารณาคดีพิพากษาคดีเกี่ยวกับเรื่องยาบ้าจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาบ้า และความรู้ปัญหาเกี่ยวกับยาบ้า รวมทั้งการแก้ไขปัญหาดีพอสมควร ทั้งนี้อาจให้ผู้พิพากษาที่ประจำศาลยาเสพติดได้รับการอบรมจากผู้มีความรู้เรื่องยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าเป็นอย่างดีเพื่อผู้พิพากษาจะได้พิจารณาคดีพิพากษาและกำหนดโทษผู้กระทำ

ผิดได้เหมาะสมและถูกต้อง ตรงกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน

ผู้เขียนมีความเห็นเกี่ยวกับ เรื่องศาลคดียาเสพติดในสังคมปัจจุบัน ควรเปิดเป็นแผนกคดียาเสพติดขึ้นก่อนเพราะการเปิดแผนกคดียาเสพติดขึ้นใน ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกานั้น มีผลดีกว่าการจัดตั้งศาลยาเสพติด เพื่อพิจารณาคดียาเสพติดโดยเฉพาะอยู่หลายประการ ประการสำคัญคือ

1. การจัดตั้งศาลชั้นมาใหม่ เพื่อพิจารณาคดียาเสพติดเป็นการ เฉพาะนั้นยุ่งยากเพราะการจัดตั้งจะต้องกระทำโดยพระราชบัญญัติ
2. งบประมาณในการจัดตั้งศาลชั้นใหม่ ต้องใช้ระบประมาณสูง มากกว่าการเปิดแผนกคดียาเสพติดในศาลที่มีอยู่แล้ว งบประมาณในการก่อสร้างที่ทำการและอุปกรณ์ ต้องใช้งบประมาณมากและเสียเวลานาน
3. การเปิดแผนกคดียาเสพติดขึ้นในศาลนั้น กระทำได้เพียงออก กฎกระทรวงและไม่จำเป็นต้องก่อสร้างอาคารใหม่
4. เป็นการช่วยให้การพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับคดียาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทั้งเป็นการแก้ไขปัญหา และเพื่อให้เห็นผลในการปราบปราม

เพราะฉะนั้น จึงเห็นควรให้เปิดแผนกคดียาเสพติดขึ้นในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี เกี่ยวกับยาเสพติด ยาบ้า เพราะมีความเหมาะสมกับภาวะทางเศรษฐกิจของไทยปัจจุบัน

5. คดีเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดนี้ ศาลควรกำหนดบรรทัดฐานในการลงโทษ ว่าข้อหานี้ควรจะได้รับโทษเท่าใด และควรบังคับใช้กฎหมายโทษ "ประหารชีวิต" (ถ้าผิดจริง) ไม่ควรลดหย่อนโทษเพื่อผู้กระทำผิดเกิดความเกรงกลัวและเป็นการสร้างความเชื่อถือ ศรัทธา ต่อกระบวนการยุติธรรม โดยเห็นผลอย่างรวดเร็ว เป็นรูปธรรม

3. การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ

3.1 กฎหมายที่มีอยู่ มุ่งหมายที่จะให้ผู้ติดยาที่ตกเป็นผู้ต้องหา พ้นจากการเสพติด ด้วยวิธีการบังคับรักษา มิได้มุ่งแก้ไขปัญหาดังบุคคล

3.2 มาตรการการบำบัดรักษา และวิธีปฏิบัติยังไม่รัดกุมเพียงพอ กล่าวคือยังไม่มี การควบคุมคนไข้ที่ติดยาเสพติดไว้จนกว่าจะหายเป็นปกติ ดังจะเห็นได้จากมาตรา 94 ของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ที่บัญญัติถึงผู้เสพติได้สมัครใจขอเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลก่อน

ความผิดจะปรากฏ ควรมีบทกำหนดโทษ หรือมาตรการอื่นใดในพระราชบัญญัตินี้ ในอันที่จะควบคุมผู้เสพติดไว้เพื่อบำบัดรักษาจนกว่าจะหายเป็นปกติ เช่น กำหนดการเข้าบำบัดรักษา อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 6 เดือนและไม่เกิน 3 ปี

3.3 การกำหนดขั้นตอนในการบำบัดรักษา ควรถูกกำหนดขั้นตอนในการรักษาไว้ให้ชัดเจน ตลอดจนมีการควบคุมอย่างใกล้ชิด และการติดตามผลภายหลังจากการบำบัดรักษาและฟื้นฟูแล้ว และประการสำคัญควรให้สังคมยอมรับผู้ติดยาเสพติด แล้วรักษาหายเป็นปกติ โดยจัดหางานให้กับผู้รับรักษาจนหายดีแล้วทำเพื่อให้มีอาชีพ

3.4 สำหรับผู้ติดยาเสพติด แต่ไม่สมัครใจเข้ารับการรักษาสถานพยาบาล เมื่อถูกเจ้าหน้าที่จับกุมตัวได้ นอกจากดำเนินการไปตามกระบวนการยุติธรรมแล้ว ควรจัดให้มีการบำบัดรักษาควบคู่กันไป การแก้ไขโดยจัดสถานที่ให้ควบคุมผู้ติดยาเสพติดโดยเฉพาะ และมีสถานที่ให้แพทย์เข้าทำการรักษา

3.5 ในกรณีที่สงสัยว่าเป็นผู้เสพติด ต้องมีมาตรการทางกฎหมายนำตัวผู้นั้นมาบำบัดรักษาได้และเมื่อแน่ใจว่าผู้นั้น เป็นผู้เสพติดก็ให้ดำเนินการบำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพต่อไป

3.6 กระทรวงสาธารณสุข ควรมีมาตรการในการโฆษณา ชวนเชื่อ ให้กับผู้เสพติดทราบถึงผลดีของการเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ตลอดจนสถานที่ที่รับการรักษาว่ามีที่ใดบ้างและขั้นตอนเข้ารับการรักษามีอย่างไร

3.7 ประสานความคิดระหว่างเจ้าหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปราม และการบำบัดรักษา ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้ามิให้เกิดความคิดว่า ต่างคน ต่างหน่วย ต่างปฏิบัติหน้าที่ไปตามกฎหมายคนละฉบับ

3.8 เพิ่มอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษา เช่น ให้อำนาจในการควบคุมผู้เสพติด จนกว่าจะหายเป็นปกติ เป็นต้น

3.9 กรมราชทัณฑ์ ควรมีมาตรการบางประการในการฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้เสพติดหลังจากที่ผู้เสพติดถูกคำพิพากษาจากศาลให้ลงโทษถึงจำคุกแล้ว

3.10 ทุกฝ่ายต้องรวมกัน โดยอย่ารังเกียจผู้เสพติด และร่วมกันช่วยกันแก้ไข ให้ผู้เสพติดนั้นพ้นจากการเสพติด มีอาชีพที่แน่นอน เป็นหลักฐาน

3.11 การปราบปรามผู้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควรเพราะเมื่อถูกลง

โทษเพียงกรรมเดียวประกอบปฏิบัติตัวดีในเรื่องจำก็จะส่งผลให้พ้นโทษเร็วขึ้น เพื่อผลสำเร็จในการดำเนินคดีเจ้าหน้าที่ผู้จับกุม พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการต้องร่วมมือกันในการหาข้อเท็จจริงให้ชัดเจนอย่างเป็นขั้นเป็นตอนและแยกแยะให้ได้ถึงการกระทำความผิดของจำเลย เพื่อแก้ไขเหตุผลที่ศาลลงโทษเพียงกรรมเดียว โดยเริ่มตั้งแต่ทำบันทึกจับกุม การทำสำนวน การสอบสวนและการทำคำฟ้อง ควรมีรายละเอียดในเรื่องเหล่านี้ด้วย คือ

1. เจตนาของผู้ต้องหา หรือจำเลยในการกระทำความผิดนั้นต่างแยกจากกันได้ คือนอกจากมีเจตนาครอบครองธรรมดา⁽¹⁾ ยังมีเจตนาไว้เพื่อขาย และยังมีเจตนาขายไปแล้วด้วย

2. การกระทำความผิดของผู้ต้องหา หรือจำเลยนั้นไม่ได้ต่อเนื่องกันในเรื่องนี้ ต้องบรรยายให้ชัดเจนให้เห็นว่าการกระทำความผิดฐานหนึ่งนั้นได้ขาดตอนเป็นกรรมหนึ่งไปแล้ว นอกจากการกระทำความผิดที่พบครั้งหลังซึ่งเป็นอีกกรรมหนึ่ง โดยหลักกฎหมายเมื่อมีไว้เพื่อขายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ก็เป็นความผิดกรรมหนึ่งฐานขายแล้ว และเมื่อมีการขายวัตถุออกฤทธิ์นั้นให้สายลับไปก็เป็นความผิดฐานขายอีก และต่อมาภายหลังจากที่สายลับมาบอกเจ้าหน้าที่เมื่อเจ้าหน้าที่จับกุมตรวจค้นก็พบวัตถุออกฤทธิ์อีก ดังนั้นน่าจะมีความผิดอีกกรรมหนึ่งต่างหาก ซึ่งไม่ได้ต่อเนื่องหรือขาดตอนจากการกระทำความผิดฐานขายวัตถุออกฤทธิ์ให้สายลับแล้ว

3. วัตถุออกฤทธิ์ของกลาง ที่ใช้ในการกระทำความผิดแต่ละกรรมนั้นต้องพยายามแยกแยะให้ได้ว่าเป็นคนละส่วนกัน⁽²⁾ ในเรื่องนี้ต้องบรรยายให้ได้ว่าวัตถุออกฤทธิ์ของกลางในส่วนที่ขายให้สายลับไปจำนวนหนึ่งนั้นเป็นคนละส่วนกับที่ถูกตรวจค้นได้ในภายหลัง เพราะว่าได้มีการแบ่งวัตถุออกฤทธิ์ของกลางไว้เป็นส่วนสัดของใครของมัน กล่าวคือ วัตถุออกฤทธิ์ของกลางส่วนที่

⁽¹⁾ ถ้าเป็นคดีที่พิจารณาตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แม้เฮโรอีน 1 ห่อให้สายลับ เป็นเฮโรอีนส่วนหนึ่งของเฮโรอีนอื่นที่จำเลยมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย การกระทำของจำเลยก็แยกเป็นสองกรรมต่างหาก เพราะต่างเจตนา ฎีกาที่ 3681/2525

⁽²⁾ ถ้าวัตถุออกฤทธิ์ของกลางที่ครอบครองนั้น มีปริมาณสารบริสุทธิ์เกินกว่ารัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด ฉบับที่ 85 (พ.ศ. 2536) แล้วก็ขอให้ลงโทษฐานนี้แทนที่จะขอให้ลงโทษฐานครอบครองธรรมดา

ขายให้สายลับไปนั้นเป็นคนละจำนวน หรือคนละส่วนกับที่มีไว้เพื่อขายซึ่งถูกจับกุมได้ในภายหลัง ซึ่งอยู่คนละแห่งกันและได้มีการชุกซ่อนไว้เป็นส่วนโดยเฉพาะ

4. กฎหมายบัญญัติการขาย การครอบครอง (ครอบครอง) หรือการครอบครองหรือใช้ประโยชน์เกินปริมาณ ที่รัฐมนตรีประกาศไว้คนละมาตรากัน เป็นคนละฐานความผิดกัน การกระทำความผิดของจำเลยจึงน่าจะผิดสองกรรม คือฐานขายและครอบครอง (ครอบครอง) กรณีหนึ่งหรือผิดฐานขายและครอบครองหรือใช้ประโยชน์เกินปริมาณที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนดอีกกรณีหนึ่งแล้วแต่ข้อเท็จจริงแห่งคดีเป็นเรื่องๆ ไป

5. ค่าให้การรับสารภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย อย่างชัดเจนถึงเจตนาในการกระทำความผิด ซึ่งแตกต่างกันและวัตถุประสงค์ที่ชุกซ่อนไว้ของกลาง เป็นคนละจำนวนหรือคนละส่วนกัน

3.12 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องเกี่ยวกับเรื่องฟื้นฟู บำบัดรักษา มีข้อสรุปดังนี้

ก. ด้านกฎหมาย พิจารณาปัญหานี้อย่างกว้างขวางแล้วเห็นว่ากฎหมายยาเสพติดปัจจุบันที่มีอยู่กระจัดกระจายอยู่หลายฉบับ แต่ละฉบับมีรายละเอียดต่างกัน ปัญหายาเสพติดจึงจำเป็นต้องดำเนินการทั้งด้านปราบปรามและป้องกันแก้ไขควบคู่ไปจึงควรมีมาตรการพิเศษและวิธีการดำเนินการต่างไปจากที่เคยเป็นอยู่ กฎหมายยาเสพติดที่ตราขึ้นใหม่บางฉบับได้กำหนดวิธีการพิเศษ ซึ่งยังไม่เคยปรากฏขึ้นในการใช้กฎหมายอื่น จึงเกรงว่าในการปฏิบัติอาจจะลักลั่นกัน จึงควรที่จะมีการรวมกฎหมายที่เกี่ยวกับยาเสพติดทั้งหมด ให้เป็นฉบับเดียวกันและหากเป็นไปได้ก็น่าจะมีการจัดตั้งแผนกยาเสพติดขึ้นโดยเฉพาะและใช้วิธีการพิจารณาคดียาเสพติด ให้สอดคล้องกับกฎหมายยาเสพติดที่แก้ไขขึ้นใหม่ทั้งในด้านการปราบปราม และการป้องกันแก้ไขผู้ติดยาเสพติดให้กลับสู่สังคมอีกครั้งหนึ่ง

ข. ด้านบุคลากร บุคลากรของรัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดส่วนใหญ่ ยังไม่เข้าใจปัญหาของยาเสพติดอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การปราบปรามโดยการลงโทษผู้ติดยาเสพติด ตัดออกจากสังคมโดยไม่คำนึงถึงการบำบัดรักษา ฟื้นฟู ทำให้สถิติผู้ติดยาเสพติดเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจึงควรที่จะส่งผลให้บุคลากรนี้มีความรู้ความเข้าใจถึงปัญหา ความจำเป็นในการที่จะต้องบำบัดแก้ไขผู้ติดยาเสพติดให้โทษ หายขาดจากการติดยาเสพติดเพื่อเป็นผลเมืองดีในสังคมต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- เกรียงชัย จันทรเวชเกษม. มาตรการทางกฎหมายมีการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, พ.ศ. 2523.
- กำจร มนูญปัจจุ. ตรวจสอบยากระตุ้นและยาเสพติดที่อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์ รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, พ.ศ. 2533.
- ไกรสุข ลินสุข. นโยบายการปราบปรามยาเสพติด วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2532.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. ปัญหาเสพติด : การศึกษาและวิเคราะห์ในแง่กฎหมาย รายงานผลการวิจัย ทนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2525.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจในกรุงเทพมหานคร สภาวิจัยแห่งชาติและสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ, พ.ศ. 2523.

กฎหมาย

- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519
- พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
- พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534
- ประมวลกฎหมายอาญา
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- พระราชบัญญัติศาลยุติธรรม
- พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479

บทความ

กองนิติการและพิสูจน์หลักฐานสำนักงาน ป.ป.ส. "แนวทางพิจารณาเรื่อง
อำนาจสอบสวน", วารสารสำนักงาน ป.ป.ส. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1,
2529.

จิตติ เจริญนำ, "ฎีกาวิเคราะห์", วารสารอัยการ ปีที่ 17 ฉบับที่ 202,
2537.

ธีสุภรณ์ พันธุ์ฤทธิ์, "หลักกฎหมายลักษณะพยานว่าด้วยหน้าที่นำสืบคดีแพ่ง",
วารสารอัยการ ปีที่ 17 ฉบับที่ 193, 2537.

วีระ พัวธรรม, "การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในทัณฑสถาน",
วารสารสำนักงาน ป.ป.ส. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1, 2528.

สุรศักดิ์ ตริรัตน์ตระกูล, "พนักงานอัยการกับการดำเนินการขอริบทรัพย์สินให้
ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด", วารสาร
สำนักงานอัยการ ปีที่ 17, ฉบับที่ 194, 2537.

สุรพล ไตรเวทย์, "กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด", วารสารสำนักงาน ป.ป.ส.
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1, 2527.

—————. "อนุสัญญาต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต
และประสาทกับแนวทางในการปราบปรามยาเสพติด",
วารสารสำนักงาน ป.ป.ส. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1, 2533.

—————. "ประเด็นที่น่าสนใจในร่างกฎหมายปราบปรามยาเสพติด ฉบับใหม่",
วารสารสำนักงาน ป.ป.ส. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1-2, 2534.

—————. "การริบทรัพย์สินและการพิสูจน์ในคดียาเสพติด", วารสาร
สำนักงาน ป.ป.ส. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1-2, 2535.

เอกสารอื่นๆ

กระทรวงสาธารณสุข หนังสือขอให้เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขทุกระดับ
ร่วมกันรณรงค์ต่อต้านยาบ้า. โรเนียว

กฎหมายและระเบียบ เพื่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, กองฝึก
อบรม-กองนิติการและพิสูจน์หลักฐาน สำนักงาน ป.ป.ส. เอกสาร
แจกจ่าย 2536.

คณะกรรมการกฤษฎีกา หนังสือหารือข้อกฎหมายเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของ
ของยาบ้า การประกาศให้วัตถุออกฤทธิ์เป็นยาเสพติดให้โทษ.
โรเนียว

ชวลิต ยอดมณี, สภาพและการแก้ปัญหาการแพ้ระบอดแอมเฟตามีน(ยาบ้า)
 (เอกสารประกอบการรายงานของสำนักงาน ป.ป.ส.) โรเนียว
 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 165 (พ.ศ. 2539) เรื่องระบุชื่อและ
 ประเภทยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ
 พ.ศ. 2522.

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 97 (พ.ศ. 2539), เรื่องระบุชื่อและจัด
 แบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518.

แผนป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดกรมตำรวจ พ.ศ.2539.โรเนียว
 ฝ่ายข้อมูลคดียาเสพติด ป.ป.ส. สถิติและข้อมูลเกี่ยวกับคดียาเสพติดของ
 ประเทศไทย.โรเนียว

อรรถพล ลิขิตจิตถะ, มาตรการและแนวทางดำเนินการ ตามกฎหมายและ
 ระเบียบเกี่ยวกับยาเสพติด (กองฝึกอบรม สำนักงาน ป.ป.ส.)
 โรเนียว

—————. บทความเมื่อยาบ้าเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เช่น
 เดียวกับเฮโรอีน.โรเนียว

เอกสารเผยแพร่ ป.ป.ส. รายงานสถิติและสถานการณ์ยาเสพติด ประเทศ
 ไทย ปี 2525-2536.

เอกสารเผยแพร่ ป.ป.ส. การดำเนินการแก้ไขปัญหาแพ้ระบอดของ
 แอมเฟตามีน (ยาบ้า).โรเนียว

ภาษาอังกฤษ

Benzedrine alert, Air Surgeon's Bulletin 1(2):19-21m 1944.

Monroe, R.R., and Drell, H.J., Oral use of
 stimulants obtained from inhalers, Journal of the
 American Medical Association 135:909-915, 1957.

Millichap, J.G., and Fowler, G.W., : Treatment of
 "Minimal brain dysfunction" syndromes: selection of
 drugs for children with hyperactivity and learning
 disabilities, Pediatric Clinics of North America 14
 (4):767-777, 1985.

Draft

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ที่ อส 0018.2/ว 124

ครุฑ

สำนักงานอัยการสูงสุด
ถนนหน้าอับเพย
กรุงเทพฯ 10200

14 ตุลาคม 2539

เรื่อง การบรรยายฟ้องความผิดตามพระราชบัญญัติที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท
พ.ศ. 2518

เรียน รองอัยการสูงสุด อธิบดีอัยการฝ่าย อธิบดีอัยการเขต และอัยการจังหวัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนาประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 97
(พ.ศ. 2539) และบัญชีท้ายประกาศ
2. สำเนาประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135
(พ.ศ. 2539) และบัญชีท้ายประกาศ

ด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 97 (พ.ศ. 2539) เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่งวัตถุออกฤทธิ์ตามความ ในพระราชบัญญัติที่วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งจะมีผลใช้บังคับใน วันที่ 16 ตุลาคม 2539 โดยสาระสำคัญของประกาศกระทรวงสาธารณสุขทั้งสอง ฉบับดังกล่าวได้เปลี่ยนวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท รวม 16 ชนิด เป็นยาเสพติดให้โทษ ซึ่งมีผลทำให้วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท จำนวน 16 ชนิดดังกล่าว ไม่เป็นวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทต่อไป และกลายมาเป็นยาเสพติดให้โทษ (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) จึงอาจก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินคดีความผิดตาม พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ที่แก้ไขแล้ว ซึ่งเกิดขึ้นก่อน วันที่ 16 ตุลาคม 2539 ได้

สำนักงานอัยการสูงสุด จึงขอชี้แจงหลักในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 กรณีการกระทำความผิดซึ่งเกิดขึ้นก่อน วันที่ 16 ตุลาคม 2539 โดยกำหนดให้พนักงานอัยการบรรยายฟ้องถึงประกาศกระทรวงสาธารณสุขทั้งสองฉบับดังกล่าว เพื่อแสดง

ให้เห็นถึงความสับสนเนื่องจากการกระทำต่อวัตถุออกฤทธิ์ฯ สำหรับการกระทำความผิดซึ่งเกิดขึ้นก่อน วันที่ 16 ตุลาคม 2539 ยังเป็นความผิดอยู่แต่ได้กำหนดไว้ในบทบัญญัติแห่งกฎหมายต่างฉบับกันส่วนค่าชดเชยโทษจำเลยท้ายฟ้อง จะต้องมีการชำระค่าชดเชยตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ที่แก้ไขแล้ว อันเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดและเป็นกฎหมายที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิดด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยทั่วกัน

ขอแสดงความนับถือ

ดิเรก สุนทรเกต

(นายดิเรก สุนทรเกต)

รองอธิการสูงสุด ปฏิบัติราชการแทน

อธิการสูงสุด

สำนักงานวิชาการ

โทร. 5412864

5412770-9 ต่อ 1350

พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้วและ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว เป็นกฎหมายที่บัญญัติความผิดและกำหนดโทษของการกระทำอันเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและยาเสพติดให้โทษ แล้วแต่กรณี เช่น มีไว้ในครอบครอง ผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออก เป็นต้น โดยออกกฎหมายทั้งสองฉบับให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ออกประกาศกำหนดชื่อและประเภทของวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและยาเสพติดให้โทษได้ แล้วแต่กรณี เมื่อปรากฏว่าได้มีประกาศฯ ยกเลิกวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทบางชนิด และได้มีประกาศฯ ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษบางชนิด โดยให้ผลใช้บังคับในวันเดียวกันคือวันที่ 16 ตุลาคม 2539 เช่นนี้เมื่อวัตถุ (object) นั้น เป็นวัตถุ (object) เดียวกัน และการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดต่อวัตถุนั้นยังเป็นความผิดตามกฎหมายต่อไป เพียงแต่ก่อนวันที่ประกาศฯ มีผลใช้บังคับการกระทำนั้นเป็นความผิดตาม พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทฯ แต่ในวันที่ประกาศฯ มีผลใช้บังคับการกระทำนั้นเป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษฯ เช่นนี้แล้ว การพิจารณาดำเนินคดีดังกล่าวกับผู้กระทำความผิดก่อนวันที่ 16 ตุลาคม 2539 ซึ่งเป็นวันที่ประกาศฯ มีผลใช้บังคับ จึงมิใช่กรณีบทบัญญัติของกฎหมายในภายหลังบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไปตาม ป.อาญา มาตรา 2 วรรคสอง เมื่อพิจารณาตาม ป.อาญา มาตรา 3 ปรากฏว่า พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทฯ กำหนดโทษไว้เบากว่า พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษฯ ดังนั้นจึงต้องใช้ พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทฯ กับการกระทำผิดดังกล่าว ซึ่งในคำฟ้องจำต้องบรรยายถึงประกาศฯ ทั้งสองฉบับเพื่อแสดงให้เห็นความสืบเนื่องว่าการกระทำต่อวัตถุดังกล่าว ยังเป็นความผิดอยู่แต่กำหนดไว้ในบทบัญญัติแห่งกฎหมายคนละฉบับกัน ส่วนค่าของลงโทษท้ายฟ้องจำต้องขอตามบทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ. วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทฯ อันเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำผิด และเป็นกฎหมายที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำผิด ทั้งนี้ตามเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

ให้ สำนักงานวิชาการรับผิดชอบแจ้งหลักการดำเนินคดีดังกล่าวนี้ให้ทราบทั่วกันทุกสำนักงานโดยด่วน

คณิต ณ นคร

(นายคณิต ณ นคร)

อัยการสูงสุด

ผนวก ข.

ครุฑ

ที่ สธ 0806/3/ว 399

กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์

จังหวัดนนทบุรี 11000

21 กรกฎาคม 2539

เรื่อง ขอให้เจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขทุกระดับ ร่วมรณรงค์ต่อต้านยาบ้า
เรียน กรม สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หน่วยงานในสังกัดสำนัก
งานปลัดกระทรวงองค์การเภสัชกรรม สำนักงานสาธารณสุขทุกจังหวัด
และโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไปทุกแห่ง

ด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้แถลงข่าวแก่สื่อมวลชน
เกี่ยวกับยาม้าว่า ขณะนี้สถานการณ์แพร่ระบาดของยากระตุ้นประสาท หรือ
ยาม้ายังไม่บรรเทาลงได้ก่อปัญหาในสังคม โดยเป็นสาเหตุของการก่อคดี
อาชญากรรมปัญหาอุบัติเหตุท้องถนน ยาดังกล่าวนี้ไม่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย
แต่ประการใดเมื่อเสพแล้วทำให้คลื่นคลั่ง ประสาทหลอน ดังนั้น กระทรวง
สาธารณสุขจึงมีนโยบายให้เปลี่ยนชื่อ ยาม้าเป็นชื่อ "ยาบ้า" แทน

เพื่อสนองต่อนโยบายดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุข จึงใคร่
ขอความร่วมมือมายังหน่วยงานทุกหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. โปรดประชาสัมพันธ์ให้ข้าราชการในสังกัด กระทรวงสาธารณสุข
และอาสาสมัครสาธารณสุข ทุกคนทั่วประเทศให้เรียกชื่อ "ยาบ้า" แทนชื่อ
"ยาม้า" เพื่อเป็นการบ่งบอกให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจว่ายาชนิดนี้เมื่อเสพ
เข้าไปแล้ว คนเสพจะมีสภาพไม่ผิดกับคนบ้า หรือคนที่เสียสติไปแล้ว

2. ขอให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด เปิดตู้ไปรษณีย์รับ
จดหมายแจ้งเบาะแสแหล่งซื้อขายยาบ้าในจังหวัด และรายงานเบาะแสที่ได้
ให้ศูนย์ป้องกันปรามยาบ้า กระทรวงสาธารณสุข ทราบเป็นประจำทุกเดือน

3. ขอให้โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไปทุกแห่ง เปิดตู้รับ
คำร้องเรียนจากประชาชนทั่วไปที่ไปใช้บริการของโรงพยาบาลเกี่ยวกับแหล่ง
ซื้อขายยาบ้าและส่งคำร้องเรียน ที่ได้ให้กับศูนย์ป้องกันยาบ้ากระทรวง
สาธารณสุข เพื่อดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

เรือโท วิฑูร แสงสิงแก้ว
(วิฑูร แสงสิงแก้ว)

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
โทร. 5907341, 5907346

ผนวก ค.

ที่ นร 0601/421

ครุท สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ท่าช้างวังหน้า กรุงเทพฯ 10200

23 พฤษภาคม 2539

เรื่อง ขอหารือข้อกฎหมายเพื่อควบคุมการระบาดของยาฆ่า
(การประกาศให้วัตถุออกฤทธิ์เป็นยาเสพติดให้โทษ)เรียน หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร
0601/ป2961 ลงวันที่ 23 เมษายน 2539สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกเรื่องการประกาศให้วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วย
วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทเป็นยาเสพติดให้โทษตาม
กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

ตาม หนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอให้จัดตั้ง
ผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริง เกี่ยวกับเรื่องที่กระทรวงสาธารณสุขให้สำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
สาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษมีอำนาจ
ตามความในมาตรา 8 (1) แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ที่
จะประกาศให้วัตถุออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท
พ.ศ. 2518 เป็นยาเสพติดให้โทษ ในประเภทใดประเภทหนึ่งตามพระราช
บัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้หรือไม่ ความละเอียดทราบอยู่แล้ว นั้น
บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 4)
ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่าหากวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่า
ด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทนั้น เมื่อได้เสฟเข้าสู่ร่างกายแล้วก่อให้เกิด
เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญตามนิยามของคำว่า "ยาเสพติด
ให้โทษ" ที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 ได้บัญญัติไว้ รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ให้วัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท หนึ่งตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530 ได้

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึก ที่ได้เสนอมาพร้อมหนังสือและในการพิจารณาเรื่องนี้มีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ) และผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงหนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. 2220206-9

โทรสาร 2241401

2263611-2

ผนวก ง.

บันทึก

เรื่อง การประกาศให้วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทเป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

กระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือ ที่ สธ 0806/1/1353 ลงวันที่ 4 เมษายน 2539 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้เสนอแนวทางควบคุมการระบาดของยาม้าโดยจะขอเพิกถอนวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 และในประเภท 2 จำนวน 16 รายการ ซึ่งเป็นตัวยาสำคัญให้ยาม้าหรือถูกนำไปใช้ในทางที่ผิดออกจากการควบคุมตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แล้วนำไปประกาศเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แต่สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กระทรวงสาธารณสุขมีความเห็นว่าพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 เป็นกฎหมายคนละฉบับและความหมายของคำว่า "ยาเสพติด" และ "วัตถุออกฤทธิ์" ตามนิยามในกฎหมายทั้ง 2 ฉบับนั้น เป็นคนละความหมาย ถ้าจะเพิกถอนวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวออกจากการควบคุม ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แล้วนำไปประกาศเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ก็ควรจะมีข้อมูลวิชาการสนับสนุนว่าวัตถุออกฤทธิ์ทั้ง 16 รายการดังกล่าวเป็นยาเสพติดให้โทษ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้เสนอข้อมูลทางวิชาการเพื่อสนับสนุนว่าวัตถุออกฤทธิ์ทั้ง 16 รายการเป็นสิ่งเสพติดสามารถจัดเป็นยาเสพติดให้โทษได้และเนื่องจากการเพิกถอนวัตถุออกฤทธิ์ทั้ง 16 รายการดังกล่าวออกจากการควบคุม ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 แล้วนำไปประกาศเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ครั้งนี้มีความสำคัญมาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข จึงมีบัญชาให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดประชุมปรึกษากันเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2539 และที่ประชุมได้มีมติให้ส่งเรื่องให้สำนักงานคณะ

กรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่า "วัตถุออกฤทธิ์ไปประเภท 1 และในประเภท 2 จำนวน 16 รายการ ดังกล่าวสามารถนำไปประกาศเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้หรือไม่" ทั้งนี้ เนื่องจากข้อมูลทางวิชาการที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เสนอมานั้นวัตถุออกฤทธิ์ทั้ง 16 รายการ มีคุณสมบัติไม่ครบ 4 ลักษณะสำคัญ ตามนิยามของยาเสพติดที่กฎหมายกำหนด (นิยามคำว่า "ยาเสพติด" ต้องมีลักษณะสำคัญเช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพ หรืออาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพทั่วไปจะทรุดโทรมลง) กล่าวคือมีคุณสมบัติเข้าข่ายเพียงสองถึงสามลักษณะสำคัญเท่านั้น กระทรวงสาธารณสุขจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 4) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว ประกอบกับรับฟังคำชี้แจงของผู้แทนสำนักงานนายกรัฐมนตรื (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ) และผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา) แล้วปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติม คือ ปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษได้ใช้อำนาจตามความในมาตรา 6 และมาตรา 8(1) แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 มีจำนวน 16

¹(1) เฮโรอีน Heroin ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า diacetylmorphine

(2) อาเซทอร์ฟิน (Acetorphine) ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า 3-O-acetyl-tetrahydro-7 (1-hydroxy-1-methyl butyl) -6,14-endoetheno-oripavine

(3) เดโซมอร์ฟิน (Desomorphine) ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า dihydrodeoxymorphine

รายการ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2522) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ประกาศ

+-----+-----+

(ต่อจากเชิงอรรถที่ 1, ข้างต้น)

- (4) เอทอร์พีน (Etorphine) ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า tetrahydro-7a-(1-hydroxy-methyl-butyl)-6, 14-endoetheno-oripavine
- (5) เคโทเบมิโดน (Ketobemidone) ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า 4-methoxyphenyl-1-methyl-4-propionylpiperidine
- (6) อะเซทิล-อัลฟา-เมทิลเฟนทานิล (Acetyl-alpha-methylfentanyl) ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า N-[1-(alpha-methylphenethyl)-4-piperidyl] acetanilide
- (7) อัลฟา-เมทิลเฟนทานิล (Alpha methylfentanyl) ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า N-[1-(alpha-methylphenethyl)-4-piperidyl] propionanilide
- (8) 3-เมทิลเฟนทานิล (3-methylfentanyl) ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า N-(4-methyl-1-phenethyl-4-piperidyl) propionanilide
- (9) พีอีพีเอพี (PEPAP) ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า 1-phenethyl-4-phenyl-4-piperidinol propionate (ester)
- (10) เอ็มพีพีพี (MPPP) ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า 1-methyl-4-phenyl-4-piperidinol propionate (ester)
- (11) alpha-methylthiofentanyl ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า N-[1-(1-methyl-2-(2-thienyl) ethyl)-4-piperidyl] propionanilide
- (12) para-fluorofentanyl ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า 4'-fluoro-N-(1-phenethyl-4-piperidyl) propionanilide
- (13) beta-hydroxyfentanyl ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า N-[1-(beta-hydroxyphenethyl)-4-piperidyl] propionanilide
- (14) beta-hydroxy-3 methylfentanyl ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า N-[1-(beta-hydroxyphenethyl)-3-methyl-4-piperidyl] propionanilide
- (15) Thiofentanyl ซึ่งมีชื่อเรียกทางเคมีว่า N-[1-[2-(2-thienyl) ethyl]-4-piperidyl] propionanilide
- (16) 3-methylthiofentanyl ซึ่งมีชื่อทางเคมีว่า N-[3-methyl-1-[2-(2thienyl) ethyl]-4-piperidyl] propionanilide

กระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 94 (พ.ศ. 2531) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 106 (พ.ศ. 2533) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522) โดยมีเฮโรอีน (Heroin) เป็นรายการที่หนึ่ง ส่วนยาเสพติดให้โทษอีก 15 รายการเคยเป็นสารที่เป็นยาตามกฎหมายว่าด้วยยา แต่ภายหลังได้มีการค้นพบว่าสารจำนวน 15 รายการ ดังกล่าวเมื่อใช้แล้วจะก่อให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ทำให้สุขภาพโดยทั่วไปทรุดโทรมลง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจึงได้ประกาศระบุให้สารจำนวน 15 รายการนั้นเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 4) จึงเห็นว่า การที่จะออกประกาศกำหนดให้วัตถุออกฤทธิ์ใดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภทใดประเภทหนึ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 นั้น จึงต้องพิจารณาว่าเข้าลักษณะเป็น "ยาเสพติดให้โทษ" ตามที่นิยามไว้หรือไม่ คำว่า "ยาเสพติดให้โทษ" นั้นมาตรา 4⁽¹⁾ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม

"ยาเสพติดให้โทษ" หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิต เป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

๗๗๗

๗๗๗

⁽¹⁾ มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

โดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 ได้นิยามไว้ว่า "ยาเสพติดให้โทษ" หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง ฯลฯ จากคำนิยามดังกล่าวจะเห็นได้ว่าอาการต่างๆ ที่ก่อให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ในลักษณะสำคัญที่ยกมาเป็นตัวอย่างนั้นแต่เพียงคำอธิบายประกอบความหมายของคำว่า "ก่อให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ" เท่านั้น เพราะอาจมีอาการเพียงอย่างหนึ่งอย่างใดหรืออาการอย่างอื่นที่ก่อให้เกิดผลต่อร่างกายหรือจิตใจในลักษณะสำคัญนอกจากอาการที่กล่าวไว้ อีกทั้งได้เพราะในคำนิยาม "ยาเสพติดให้โทษ" ใช้คำว่า "เช่น" ดังนั้น ถ้าวัตถุออกฤทธิ์อย่างหนึ่งอย่างใดใน 16⁽¹⁾ รายการ

⁽¹⁾ (1) แอมเฟตามีน (Amphetamine) (+)-2-amino-1-phenylpropane (2) เดกซ์แอมเฟตามีน (Dexamphetamine) (+)-2-amino-1 phenylpropane (3) เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) (+)-2-methylamino-1-phenyl propane (4) เลโวเมทแอมเฟตามีน (Levamphetamine) 1-alpha-methylphenethylamine (5) เลโวเมทแอมเฟตามีน (Levomethamphetamine) 1-N,alpha-dimethylphenethylamine (6) เมโคลควาโลน (Mecloqualone) 3-(0-chlorophenyl)-2-methyl-4(3H)-quinazolinone (7) เมทาควาโลน (Methaqualone) 2-methyl-3-0-tolyl-4(3H)-quinazolinone (8) ไดเมทอกซีแอมเฟตามีน (Dimethoxyamphetamine, DMA) dl-2,5-dimethoxy-alpha-methylphenylethylamine (9) ไดเมทอกซีโบรโมแอมเฟตามีน (Dimethoxybromoamphetamine, DOB) 2,5-dimethoxy-4-bromoamphetamine (10) 2,5-ไดเมทอกซี-4-เอทิลแอมเฟตามีน (2,5-dimethoxy-4-ethylamphetamine, DOET) dl-2,5-dimethoxy-4-ethyl-alpha-methylphenylethylamine (11) เมทิลีนไดออกซีแอมเฟตามีน (Methylenedioxyamphetamine, MDA) 3,4-methylenedioxyamphetamine (12) 3,4-เมทิลีนไดออกซีเมทแอมเฟตามีน (3,4-methylenedioxy-metham-

ซึ่ง เมื่อเสฟเข้าไปแล้วอาจก่อให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญตามคำนิยาม "ยาเสฟติดให้โทษ" ก็ถือได้ว่าเป็นยาเสฟติดให้โทษ ซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสฟติดให้โทษมีอำนาจตามมาตรา 6 ประกอบกับมาตรา 8(1) แห่งพระราชบัญญัติยาเสฟติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ที่จะประกาศให้วัตถุออกฤทธิ์นั้นเป็นยาเสฟติดให้โทษในประเภทใดประเภทหนึ่งตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติยาเสฟติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสฟติดให้โทษ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530 ได้

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม 2539

+-----+
(ต่อจากเชิงอรรถที่ 3)

phetamine, MDMA) dl-3,4-methylenedioxy-N, alpha-dimethylphenylethylamine (13) พาราเมทอกซีแอมเฟตามีน (Paramethoxyamphetamine, PMA) -4methoxy-alpha-methylphenylethylamine (14) ไตรเมทอกซีแอมเฟตามีน (Trimethoxyamphetamine, TMA) dl-3,4,5-trimethoxy-alpha-methylphenylethylamine (15) เดกซ์ไตรไลเซอ์ไซด์ หรือ แอลเอสดี หรือ แอลเอสดี -25 [(+)-Lysergide หรือ LSD หรือ LSD-25] (+) N,N-diethyllysergamide (d-lysergic acid diethylamide) (16) 5-เมทอกซี-3,4 เมทิลลีนไดออกซีแอมเฟตามีน (5-methoxy-3,4-methylenedioxyamphetamine, MMDA) dl-5-methoxy-3,4-methylenedioxy-alpha-methylphenylethylamine

ผนวก จ.

หน้า ๘

เล่ม ๑๑๓ ตอนพิเศษ ๒๓ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ สิงหาคม ๒๕๓๙

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

ฉบับที่ ๑๓๕ (พ.ศ. ๒๕๓๙)

เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษ
ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ ออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ออกตามความในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังต่อไปนี้

(๑) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๒) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทของยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๒๒

(๒) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๒๓) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทของยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๒๓

(๓) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๓๘ (พ.ศ. ๒๕๒๗) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทของยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๒๗

(๔) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๖๙ (พ.ศ. ๒๕๒๙) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทของยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙

หน้า ๙

เล่ม ๑๑๓ ตอนพิเศษ ๒๓ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๖ สิงหาคม ๒๕๓๔

(๕) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๙๒ (พ.ศ. ๒๕๓๐) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทของยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๐

(๖) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๙๕ (พ.ศ. ๒๕๓๑) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทของยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๓๑

(๗) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๙๘ (พ.ศ. ๒๕๓๑) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทของยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๓๑

(๘) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๑๐๖ (พ.ศ. ๒๕๓๓) เรื่อง ระบุชื่อและประเภทของยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๓๓

ข้อ ๓ ให้ยาเสพติดให้โทษที่ระบุชื่อในบัญชีท้ายประกาศนี้เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ทั้งนี้ ให้รวมถึง

(๑) วัตถุที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น แต่มีสูตรโครงสร้างทางเคมีเดียวกับยาเสพติดให้โทษดังกล่าว

(๒) ไอโซเมอร์ใดๆ ของยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ และประเภท ๒ ยกเว้นไอโซเมอร์อื่นของยาเสพติดให้โทษที่ได้ระบุตัวไอโซเมอร์นั้นๆ เป็นยาให้โทษไว้แล้วเป็นการเฉพาะ

(๓) เอสเทอร์และอีเทอร์ใดๆ ของยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ ประเภท ๒ ยกเว้นตัวที่ได้ระบุให้เป็นยาเสพติดให้โทษไว้แล้วเป็นการเฉพาะ

(๔) เกล็ดใดๆ ของยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ และ
ประเภท ๒ เอสเทอร์และอีเทอร์ของยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ และ ๒
ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีความเข้มข้นใด หรือนำไปใช้เพื่อการใด เว้นแต่จะ
มีการระบุความเข้มข้นหรือเงื่อนไขไว้เป็นการเฉพาะ
ข้อ ๓ ประกาศฉบับนี้ให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่
วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้น

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

เสนาะ เทียนทอง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

บัญชีท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข
ฉบับที่ 135 (พ.ศ.2530)
เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
1	ยาเสพติดให้โทษประเภท 1 อะเซทอร์ฟีน (Acetorphine)	1	3-O-acetyltetrahydro-7a-(1-hydroxy-1-methylbutyl)-8,14-endoetheno-oripavine	
2	อะเซทิล-อัลฟา-เมทิลเฟนทานิล (Acetyl-alpha-methylfentanyl)	1	N-[1-(a-methylphenethyl)-4-piperidyl] acetanilide	
3	อัลฟา-เมทิลเฟนทานิล (Alpha-methylfentanyl)	1	N-[1(a-methylphenethyl)-4-piperidyl] propionanilide	
4	อัลฟา-เมทิลไทโอเฟนทานิล (Alpha-methylthiofentanyl)	1	N-[1-[1-methyl-2-(2-thienyl)ethyl]-4-piperidyl] propionanilide	
5	แอมเฟตามีน (Amphetamine)	1	(+)-2-amino-1-phenylperpane	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อสามัญ	เงื่อนไขเฉพาะ
6	เมตา-โพรพรอกซี-๓-เมทิลเฟนทานิล (Beta-hydroxy-3-methylfentanyl)	1	N-(1-(beta-hydroxyphenethyl)-3-methyl-1-piperidyl)propionamide	
7	เมตา-โพรพรอกซีเฟนทานิล (Beta-hydroxyfentanyl)	1	N-(1-(beta-hydroxyphenethyl)-4-piperidyl)propionamide	
8	เดโซมอร์ฟีน (Desomorphine)	1	digydrodeoxymorphine	
9	เดกซ์แอมเฟตามีน (Dexamphetamine)	1	(+)-2-amino-1-phenylpropane	
10	๒,๕-ไดเมทอกซี-๔-เอทิลแอมเฟตามีน (2,5-dimethoxy-4-ethylamphetamine, DOET)	1	(+)-2,5-dimethoxy-4-ethyl-alpha-methylphenylethylamine	
11	ไดเมทอกซีแอมเฟตามีน (Dimethoxyamphetamine, DMA)	1	(+)-2,5-dimethoxy-alpha-methylphenylethylamine	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
12	ไดเมทอกซีโบรโมแอมเฟตามีน (DOB) (Dimethoxybromoamphetamine)	1	2,5dimethoxy-4-bromoamphetamine	
13	เอทอร์ฟีน (Etorphine)	1	tetrahydro-7a-(1-hydroxy-1-methylbutyl)-1,14 endoethenioripavine	
14	เฮโรอีน (Heroin)	1	diacetylmorphine	
15	เคโทเบมิดอน (Ketobemidone)	1	4-meta-hydroxyphenyl-1-methyl-1-propionylpiperidine	
16	เลแวนแอมเฟตามีน (Levamphetamine)	1	(-)-alpha-methylphenylethylamine	
17	เลโวเมแอมเฟตามีน (Levomethamphetamine)	1	(-)-N-alpha-dimethylphenylethylamine	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
18	เดกซ์โทรโลเซอริไซด์ ((+)-Lysergide) หรือแอลเอสดี (LSD) หรือแอลเอสดี25 (LSD25)	1	(+)-N,N-diethyllysergamide(d-lysergic acid diethylamide)	
19	เมคโตควาโลน (Mecctoqualone)	1	3-(0-chlorophenyl)-2-methyl-4-(3H)-quinazolinone	
20	เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine)	1	(+)-2-methylamino-1-phenylpropane	
21	เมทาควาโลน (Methaqualone)	1	2-methyl-3-0-tolyl-(3H)-quinazolinone	
22	5-เมทอกซี-3,4-เมทิลีนไดออกซีแอมเฟตามีน (5-methoxy-3,4-methylenedioxy amphetamine MMDA)	1	(+)-5-methoxy-3-methylenedioxy-alpha-methylphenylethylamine	
23	เมทิลีนไดออกซีแอมเฟตามีน MethylendioxyamphetamineMDA	1	3,4methylenedioxyamphetamine	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
24	3,4-เมทิลีนไดออกซีเมทแอมเฟตามีน (3,4-methylenedioxymethamphetamine, MDMA)	1	(+)-3,4-methylenedioxy-N-alpha-dimethylphenylethylamine	
25	3-เมทิลเฟนทานิล(3-methylfentanyl)	1	N-[3-methyl-1-[2-(2-thienyl)ethyl-4-piperidyl] propionanilide	
26	3-เมทิลไทโอฟีเทนไทล (methylthiofentanyl)	1	N-[3-methyl-1[2-(2-thienyl)ethyl-4-piperidyl]propionanilide	
27	เอมพีพีพี (MPPP)	1	1-methyl-4-phenyl-4-piperidinol propionate	
28	พารา-ฟลูโอโรเฟนทานิล(Para-fluorofentanyl)	1	4-fluoro-N-(1-phenethyl-4-piperidyl)propionanilide	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
29	พาราเมทอลกีแอมเฟตามีน (Paramethoxyamphetamine, PMA)	1	4-methoxy-alpha-methylphenylethylamine	
30	ฟีลฟีเกที (PEPAP)	1	1-phenethyl-4-phenyl-4-piperidinol acetate (ester)	
31	ไทโอเฟทาไมธ(Thiofentanyl)	1	N-[1-(2-(2-thienyl)ethyl)-4-piperidyl]propionanilide	
32	ไตรเมทอลกีแอมเฟตามีน (Trimethoxyamphetamine<TMA)	1	(+)-3,4,5-trimethoxy-alpha-methylphenylethylamine	
1	ยาเสพติดให้โทษประเภท 2 อะเซทิลไดไฮโดรโคเดอีน (Acetyl dihydrocodeine)	2	0-acetoxy-3-methoxy-N-methyl-4,5-epoxy-morphinan	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
2	อะเซทิลเมทาอดอล(Accetylamethadol)	2	3-acetoxy-0-dimethylamino-4,4-diphenylheptane	
3	อัลเฟทาไมธ(Alfentanil)	2	N-[1-(2-(4-ethyl-4,5-dihydro-5-oxo-1H-tetrazol-1-yl)ethyl)-4-methoxymethyl-4-piperidinyl]-N-phenylpropanamide	
4	อัลลิลโพรดีน(Allylprodine)	2	3-allyl-1-methyl-4-phenyl-4-propionoxypiperidine	
5	อัลฟาอะเซทิลเมทาอดอล (Alphacetylmethadol)	2	alpha-3-acetoxy-0-dimethylamino-4,4-diphenylheptane	
0	อัลฟามโพรดีน(Alphameprodine)	2	alpha-3-ethyl-1-methyl-4-phenyl-4-propionoxypiperidine	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
7	อัลฟาเมทาโดล(Alphamethadol)	2	alpha-0-dimethylamino-4,4-diphenyl-3-heptanol	
8	อัลฟาโปรตีน(Alphaproline)	2	alpha-1,3-dimethyl-4-phenyl-4-propionoxypiperidine	
9	ลานีแลกริดีน(Anileridine)	2	1-para-aminophenethyl-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid ethyl ester	
10	เบนแซทิดีน(Benzethidine)	2	1-(2-benzyloxyethyl)-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid ethyl ester	
11	เบนซิลมอร์ฟีน(Benzylmorphine)	2	3-benzylmorphine	
12	เบตาเบติลเมทาโดล (Betacetylmethadol)	2	beta-3-acetoxy-0-dimethylamino-4,4-disphenylheptane	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
13	เบตามเมโปรตีน(Betameprodine)	2	beta-3-ethyl-1-methyl-4-phenyl-4-propionoxypiperidine	
14	เบตามเมทาโดล(Betamethadol)	2	beta-0-dimethylamino-4,4-diphenyl-3-heptanol	
15	เบตาโปรตีน (Betaproline)	2	beta-1,3-dimethyl-4-phenyl-4-propionoxypiperidine	
16	เบซิทราไมด์ (Bezitramide)	2	1-(3-cyano-3,3-diphenylpropyl)-4-(2-oxo-3propionyl-1-benzimidazolyl)-piperidine	
17	โคลนิตาซีน(Clonitazene)	2	2-para-chlorbenzyl-1-diethylaminoethyl-5-nitrobenzimidazole	
18	ใบโคคา(Coca leaf, Erythroxylon Coca Lam)	2		

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
19	โคคาอีน(Cocaine)	2	methyl ester of benzoylegonine	
20	โคเดอีน(Codeine)	2	3-methylmorphine	
21	โคดอกซิม (Codoxime)	2	dihydrocodeinone- <i>l</i> -carboxymethyloxime	
22	ยาสกัดเข้มข้นของต้นฝิ่นแห้ง (Concentrate of poppy straw)	2		
23	เดกซ์โตรโมรามิด(Dextromoramide)	2	(+)-4-[2-methyl-4-oxo-3,3-diphenyl-4(1-pyrrolidinyl)butyl]morpholine	
24	เดกซ์โตรโพรพอกซิเฟน (Dextropropoxyphene)	2	<i>a</i> -(+)-4-dimethylamino-1,2-diphenyl-3-methyl-2-butanol propionate	
25	ไดแอมโพรไมด์(Diampromide)	2	N-(2methylphenethylamino)propylpropionanilide	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
26	ไดเอทิลโทแอมบิวทีน(Diethylthiambutene)	2	3-diethylamino-1,1-di-(2-thienyl)-1-butene	
27	ไดเฟน็อกซิน(Difenoxin)	2	1-(3-cyano-3,3-diphenylpropyl)-4-phenylisonipecotic acid	
28	ไดไฮโดรโคเดอีน(Dihydrocodeine)	2	4,5-epoxy-3-methoxy-17-methylmorphinan- <i>l</i> -ol	
29	ไดไฮโดรมอร์ฟีน(Dihydromorphine)	2	4,5-epoxy-17-methylmorphinan-3, <i>l</i> -diol	
30	ไดเมนแลกซาดอล(Dimenoaxadol)	2	2-dimethylaminoethyl-1-ethoxy-1,1-diphenylacetate	
31	ไดเมปเฮปทานอล(Dimepheptanol)	2	<i>l</i> -dimethylamino-4,4-diphenyl-3-heptanol	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
32	ไดเมทิลโทแอมบิวทีน (Dimethylthiambutene)	2	3-(dimethylamino-1,1-di-(2-thienyl)-1-butene	
33	ไดออกซาเฟทิล บิวโทเรท (Dioxaphetyl butyrate)	2	ethyl-4-morpholino-2,2-diphenylbutyrate	
34	ไดเฟนออกไซด์(Diphenoxylate)	2	1-(3-cyano-3,3-diphenylpropyl)-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid ethyl ester	
35	ไดพิพาโนน(Dipipanone)	2	4,4-diphenyl-0-piperidine-3-heptanone	
36	โดรเทบานอล(Drotebanol)	2	3,4-dimethoxy-17-methylmorphinan-0B,14-diol	
37	เอคโกนีน(Ecgonine)รวมทั้งเอสเทอร์กับอนุพันธ์ต่างๆของเอคโกนีนซึ่งอาจแปรสภาพไปเป็นเอคโกนีนและโคคาอีนได้	2	3-hydroxy-2-tropany carboxylic acid	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
38	เอทิลเมทิลโทแอมบิวทีน (Ethylmethylthiambutene)	2	3-ethylmethylamino-1,1-di-(2-thienyl)-1-butene	
39	เอทิลมอร์ฟีน(Ethylmorphine)	2	3-ethylmorphine	
40	เอโทนิทาซีน(Etonitazene)	2	1-diethylaminoethyl-2-para-ethoxybenzyl-5-nitrobenzimidazole	
41	เอทอกซ์คลอริดีน(Etoxicridine)	2	1-[2-(2-hydroxyethoxy)ethyl]-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid ethyl ester	
42	เฟนทานิล(Fentanyl)	2	1-phenethyl-4-N-propionylanilinopiperidine	
43	ฟูเรทิดีน(Furethidine)	2	1-(2-tetrahydrofurfuryloxyethyl)-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid ethyl ester	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
44	ไฮโดรโคโตน(Hydrocodone)	2	dihydrocodeinone	
45	ไฮโดรมอร์ฟีนเลส(Hydromorphanol)	2	14-hydroxydihydromorphine	
46	ไฮโดรมอร์ฟีน(Hydromorphone)	2	dihydromorphinone	
47	ไฮดรอกซีเพทิดีน(Hydroxypethidine)	2	4-meta-hydroxyphenyl-1-methylpiperidine-4-carboxylic acid ethyl ester	
48	ไอโซเมทาโตน(Isomethadone)	2	β -dimethylamino-5-methyl-4,4-diphenyl-3-hexanone	
49	เลโวเมทอร์ฟาน(Lvomethorphan)	2	(-)-3-methoxy-N-Methylmorphinan	
50	เลโวโมรามิด(Lvomoramide)	2	(-)-4-[2-methyl-4-oxo-3,3-diphenyl-4-(1-pyrrolidinyl)butyl]morpholine	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
51	เลโวเฟนาซิลมอร์ฟาน (levophenacymorphan)	2	(-)-3-hydroxy-N-phenacymorphinan	
52	เลเวอร์ฟานอล(Levorphanol)	2	(-)-3-hydroxy-N-methylmorphinan	
53	ฝิ่นยา(Medicinal Opium)	2		
54	เมทาโซซีน(Metazocine)	2	2-hydroxy-2,5,9-trimethyl- β -7-benzomorphan	
55	เมทาโตน (Methadone)	2	β -dimethylamino-4,4-diphenyl-3-heptanone	
56	เมทาโตน-อินเตอร์มีเดียต (Methadone-Intermediate)	2	4-cyano-2-dimethylamino-4,4-diphenylbutane	
57	เมทิลเดซอร์ฟีน(Methyl-desorphine)	2	β -methyl-delta- β -deoxymorphine	
58	เมทิลไดไฮโดรมอร์ฟีน	2	β -methyl-dihydromorphine	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
59	เมทอพลอน(Metopon)	2	5-methyldihydromorphinone	
00	โมราไมด์-อินเตอร์มีเดียต (Moramide-Intermediate)	2	2-methyl-3-morpholino-1,1-diphenylpropanecarboxylic acid	
01	มอร์เฟอริดีน(Morpheridine)	2	1-(2-morpholimoethyl)-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid ethyl ester	
02	มอร์ฟีน (Morphine)	2	3,β-dihydroxy-N-methyl-4,5-epoxy-morphinen-7	
03	มอร์ฟีน เมโทโบรมไซด์(Morphine Methobromide) แอลกอฮอล์ มอร์ฟีนที่มีไนโตรเจนวาเลทซึ่งรวมทั้ง อนุพันธ์ของมอร์ฟีน เอ็น ออกไซด์ (Morphine-N-Oxide) เช่น โคเดอีน เอ็น ออกไซด์(Codeine-N-oxide)	2		

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
04	มอร์ฟีน-เอ็น-ออกไซด์ (Morphine-N-Oxide)	2	3,β-dihydroxy-N-methyl-4,5-epoxy-morphinen-7-N-oxide	
05	ไมโรฟีน(Myrophine)	2	myristylbenzyl-morphine	
00	นิโคโคดีน(Nicocodine)	2	β-nicotinylcodeine หรือ β-(pyridine-3-carboxylic acid-codeine ester	
07	นิโคโตโคดีน(Nicotlicodine)	2	β-nicotinyl-dihydrocodeine หรือ Nicotinic acid ester of dihydrocodeine	
08	นิโคมอร์ฟีน(Nicomorphine)	2	3,β-clinicotinylmorphine	
09	นอร์ไซเมทาโดล(Noracymethadol)	2	(+)-Alphe-3-acetoxy-β-methylamino-4,4-diphenylheptane	
70	นอร์โคเดอีน(Norcodeine)	2	N-demethylcodeine	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
71	นอร์เลเวอร์ฟานอล(Norlevorphanol)	2	(-)-3-hydroxymorphinan	
72	นอร์เมทาโดน(Normethadone)	2	β -dimethylamino-4,4-diphenyl-3-hexanone	
73	นอร์มอร์ฟีน (Normorphine)	2	demethylmorphineหรือN-demethylated morphine	
74	นอร์พิพาโนน(Norpipanone)	2	4,4-diphenyl- β -piperidino-3-hexanone	
75	ออกซีโคโดน(Oxycodone)	2	14-hydroxydihydrocodeinone	
76	ออกซีมอร์ฟีน(Oxymorphone)	2	14-hydroxydihydromorphinone	
77	เพทิดีน(Pethidine)	2	1-methyl-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid ethyl ester	
78	เพทิดีน-อินเตอร์มีเดียต-เอ (Pethidine-Intermediate-A)	2	4-cyano-1-methyl-4-phenylpiperidine	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
79	เพทิดีน-อินเตอร์มีเดียต-บี (Pethidine-Intermediate-B)	2	4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid ethyl ester	
80	เพทิดีน-อินเตอร์มีเดียต-ซี (Pethidine-Intermediate-C)	2	1-methyl-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid	
81	เฟนาดอกโซน (Phenadoxone)	2	β -morpholino-4,4-diphenyl-3-heptanone	
82	เฟแนมโพรไมด์(Phenampromide)	2	N-(1-methyl-2-piperidinoethyl) propionanilide	
83	เฟนาโซซีน(Phenazocine)	2	2-hydroxy-5,9-dimethyl-2-phenethyl- β ,7-benzomorphan	
84	เฟโนมอร์ฟาน(Phenomorphane)	2	3-hydroxy-N-phenethylmorphinan	
85	เฟโนเพอริดีน(Phenoperidine)	2	1-(3-hydroxy-3-phenylpropyl)-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid ethyl ester	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
80	ฟอลโคดีน(Pholcodine)	2	morpholinylethylmorphine	
87	พินิโนดีน (Piminodine)	2	4-phenyl-1-(3-phenylaminopropyl)piperidine-4-carboxylic acid ethyl ester	
88	พิริทราไมด์(Piritramide)	2	1-(3-cyano-3,3-diphenylpropyl)-4-(1-piperidino)piperidine-4-carboxylic acid amide	
89	โพรเพทซัน(Proheptazine)	2	1,3-dimethyl-4-phenyl-4-propionoxyazacycloheptane	
90	โพรเพริดีน(Propерidine)	2	1-methyl-4-phenylpiperidine-4-carboxylic acid isopropyl ester	
91	โพรพิราม(Propiram)	2	N-1-methyl-2-piperidinoethyl-N-2-yritylpropionamide	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
92	ราเซเมทอร์ฟาน(Racemethorphan)	2	(+)-3-methoxy-N-methylmorphinan	
93	ราเซโมรามิด์(Racemoramide)	2	(+)-4-[2-methyl-4-oxo-3,3-diphenyl-4-(1-pyrrolidinyl)-butyl]-morpholine	
94	ราเซมอร์ฟาน(Racemorphan)	2	(+)-3-hydroxy-N-methylmorphinan	
95	ซูเฟแทนิล(Sufentanil)	2	N-(4-methoxymethyl-1-(2-(2-thienyl)-ethyl)-4-piperidyl)propionanilide	
96	เทบาคอน(Thebacon)	2	acetyldihydrocodeinone	
97	เทบาอีน(Thebaine)	2	3,8-dimethoxy-N-methyl-4,5-epoxy-morphinadien-6,6	
98	ไทลิดีน(Tilidine)	2	(+)-ethyl trans-2-dimethylamino-1-phenyl-3-cyclohexene-1-carboxylate	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
99	โทรเมเพอริดีน (Trimeperidine)	2	1,2,5-trimethyl-4-phenyl-4-propionoxypiperidine	
100	ฝิ่นซึ่งหมายถึงฝิ่นดิบฝิ่นสุกหรือมูฝิ่น	2		
ยาเสพติดให้โทษประเภท 4				
1	อะเซติก แอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride)	4	acetic oxide	
2	อะเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)	4	ethanoyl chloride	
3	แอนทรานิคแอซิด (Anthranilic Acid)	4	2-aminobenzoic acid	
4	คลอพูโดลฟีเฟน (Chlorpseudophedrine)	4	1-phenyl-1-chloro-2-methylaminopropane	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
5	เออร์โกเมทริน (Ergometrine)	4	(ergoline-8-carboxamide,9,10-didehydro-N-(2-hydroxy-1-methylethyl)-0-methyl-0B(S)	เว้นแต่เออร์โกเมทริน ซึ่งเป็นส่วนผสมในตำรับที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นยาตามกฎหมายว่าด้วยยา
6	เออร์โกตามีน (Ergotamine)	4	(ergotamine-3,0,10-trione hydroxy-2-methyl-5-phenylmethyl,5a	เว้นแต่เออร์โกตามีน ซึ่งเป็นส่วนผสมในตำรับที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นยาตามกฎหมายว่าด้วยยา
7	เอทิลิดีน ไดอะเซเตต (Ethylidine Diacetate)	4	1,1-ethanediol diacetate	
8	ไอโซซาฟรอล (Isosafrole)	4	(1,3-benzodioxole,5-(1-propenyl)	
9	ไลเซอร์จิก แอซิด (Lysergic Acid)	4	(0B)-9,10-didehydro-0-methylergoline-0-carboxylic acid	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
10	๓,๔'-เมทิลดีออกซีเฟนิล-๒-โพรพาโนน(3,4-Methylenedioxyphenyl-2-propanone)	4	(2-propanone,1-[3,4(methylenedioxy)phenyl]-)	
11	เอ็น-อะเซทิลแอนทรานิลิก (N-acetylanthranilic Acid)	4	(benzoic acid,2-(acetylamino)-)	
12	๑-เฟนิล-๒-โพรพาโนน (1-phenyl-2-propanone)	4	1-phenyl-2-propanone	
13	เฟนิลอะซิติก กรด (Phenylacetic Acid)	4	benzeneacetic acid	
14	ไพเพโรนอล(Piperonal)	4	(1,3-benzodioxole-5-carboxaldehyde)	
15	ซาฟรอล(Safrole)	4	(1,3-benzodioxole,5-(2-propenyl))	

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
1	ยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ กัญชา(Cannabis)ซึ่งหมายความรวมถึงทุกส่วนของพืชกัญชา(Cannabis Sativa L และ Cannabis Indica Auth)และวัตถุดิบหรือสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพืชกัญชาเช่นใบดอกยอดผลยางและน้ำต้น เป็นต้น	5		
2	พืชกระท่อมซึ่งหมายความรวมถึงทุกส่วนของพืชกระท่อม(Mitragyna speciosa Korth) และวัตถุดิบหรือสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพืชกระท่อมเช่น ใบ ผล ยอดผล กิ่งก้านยอดและลำต้น เป็นต้น	5		

ลำดับที่	ชื่อยาเสพติดให้โทษ	ประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
3	<p>ฝิ่นฝิ่นซึ่งหมายถึงฝิ่นที่ให้เป็นหรือสกัดจาก ลอยด์ของฝิ่นเป็นผลิตภัณฑ์สำคัญ เช่นฝิ่น ที่มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่าพพาเวอร์ ขอมกนิเฟอรัมลินเน่ (Papaver somniferum Linn) และพพาเวอร์ แพรศทีเลคคุม (Papaver bracteatum) หรือที่มีชื่อในตระกูลเดียวกัน ทั้งนี้ให้ หมายความรวมถึงส่วนต่างๆ ของพืชดัง กล่าวด้วย เป็นต้นว่า ฝิ่นฝิ่น เมล็ดฝิ่น ก้านฝิ่น หรือฟางฝิ่น</p>	5		
4	<p>พืชเห็ดขี้ควายที่มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ ว่า ไฮโปไซเบ คิวเบเนซิส ซิง (Psilocybe cubensis, Sing) หรือที่มีชื่อ กี่ในตระกูลเดียวกัน ซึ่งหมายความ รวมถึงพืชที่ให้สาร Psilocybin หรือ Psilocin ทั้งนี้ให้หมายรวมถึงส่วนต่างๆ ของพืชดังกล่าวด้วย เป็นต้นว่า ดอกเห็ด ก้านเห็ด สปอร์ของเห็ด ดังกล่าว</p>	5		

ผนวก จ.

หน้า 4

เล่ม 113 ตอนพิเศษ 23ง ราชกิจจานุเบกษา 16 สิงหาคม 2539

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

ฉบับที่ 97 (พ.ศ. 2539)

เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติ
วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 มาตรา 6(1) และมาตรา 11(4) แห่งพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุขออกตามความในพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ดังต่อไปนี้

(1) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 51 (พ.ศ. 2531) เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 27 มิถุนายน 2531

(2) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 55 (พ.ศ. 2531) เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 7 ธันวาคม 2531

(3) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 56 (พ.ศ. 2532) เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 30 มกราคม 2532

(4) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 58 (พ.ศ. 2532) เรื่อง เปลี่ยนแปลงประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 28 มีนาคม 2532

(5) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 62 (พ.ศ. 2533) เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 8 มิถุนายน 2533

(6) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 65 (พ.ศ. 2533) เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2533

หน้า 5

เล่ม 113 ตอนพิเศษ 23ง ราชกิจจานุเบกษา 16 สิงหาคม 2539

(7) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 66 (พ.ศ. 2533) เรื่อง เปลี่ยนแปลงประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติ วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 12 กันยายน 2533

(8) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 67 (พ.ศ. 2534) เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ตามความในพระราช บัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 2 มกราคม 2534

(9) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 71 (พ.ศ. 2534) เรื่อง เปลี่ยนแปลงประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติ วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 10 มิถุนายน 2534

(10) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 74 (พ.ศ. 2534) เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราช บัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2534

(11) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 76 (พ.ศ. 2534) เรื่อง เปลี่ยนแปลงประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติ วัตถุออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2534

(12) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 78 (พ.ศ. 2535) เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราช บัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2535

(13) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 84 (พ.ศ. 2535) เรื่อง เปลี่ยนแปลงประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติ วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 21 กันยายน 2535

(14) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 76 (พ.ศ. 2536) เรื่อง เปลี่ยนแปลงประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติ วัตถุออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2536

(15) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 87 (พ.ศ. 2536) เรื่อง เปลี่ยนแปลงประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติ วัตถุออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 28 พฤษภาคม 2536

หน้า 6

เล่ม 113 ตอนพิเศษ 23ง ราชกิจจานุเบกษา 16 สิงหาคม 2539

(16) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 88 (พ.ศ. 2536) เรื่อง เปลี่ยนแปลงประเภทวัดถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติวัดถุที่ออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2536

ข้อ 2 ให้วัดถุออกฤทธิ์ที่ระบุชื่อในบัญชีท้ายประกาศนี้เป็นวัดถุออกฤทธิ์ตามความในพระราชบัญญัติวัดถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ทั้งนี้ ให้รวมถึง

(1) วัดถุที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นแต่มีสูตรโครงสร้างทางเคมีอย่างเดียวกับวัดถุออกฤทธิ์ดังกล่าว

(2) ไอโซเมอร์ใดๆ ของวัดถุออกฤทธิ์ดังกล่าว ยกเว้นไอโซนเมอร์อื่นของวัดถุออกฤทธิ์ที่ได้ระบุตัวไอโซเมอร์นั้นๆ เป็นวัดถุออกฤทธิ์ไว้แล้วโดยเฉพาะ

(3) เอสเทอร์และอีเทอร์ใดๆ และเกลือของวัดถุออกฤทธิ์ดังกล่าวเว้นแต่ที่ได้ประกาศไว้แล้ว

(4) วัดถุตำรับที่มีวัดถุออกฤทธิ์ดังกล่าวผสมอยู่ เว้นแต่จะมีการระบุเงื่อนไขเฉพาะไว้ในบัญชีท้ายประกาศนี้

ข้อ 3 ให้จัดแบ่งประเภทวัดถุออกฤทธิ์ตามข้อ 2 เป็นวัดถุออกฤทธิ์ตามข้อ 2 เป็นวัดถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 3 และประเภท 4 ตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายประกาศนี้

ข้อ 4 ประกาศฉบับนี้ให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2539

เสนาะ เทียนทอง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

บัญชีท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข

ฉบับที่ 97 (พ.ศ.2539)

เรื่องระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ตามความในพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
1	วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 คาทิโนน (CATHINONE)	1	(-)- α -Amino-propiophenone	
2	ดีอีที (DET)	1	N,N-Diethyltryptamine	
3	ดีเอ็มเอพี (DMI II')	1	3-(1,2 Dimethylheptyl)-1-hydroxy-7,8,9,10-tetrahydro-11,11,9-trimethyl-11-cibenzo(b,c)pyran	
4	ดีเอ็มที (DMT)	1	N,N-Dimethyltryptamine	
5	เมสคาลีน (Mescaline)	1	3,4,5-Trimethoxyphenethylamine	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
13.	ไซโลไซบิน (PSILOCYBINE)	1	3-(2-Dimethylaminoethyl)-indol-4-yl digydrogen phosphate	
14.	เลสทิณี (STP) หรือดีโลเจม (DOM)	1	2-amino-1-(2,5-Dimethoxy-4-methyl) phenylpropane	
15.	ทีซีพี (TCP)	1	1-[1-(2-Thienyl)cyclohexyl] piperidine	
10.	เตตราไฮโดรแคนนาบิโนล (TETRAHYDROCANNABINOL)	1	1-Hydroxy-3-pentyl-8a,7,10,10a-tetrahydro-6H,8,9-trimethyl-6H-1,4-dibenzo (b,d) pyran	เว้นแต่เตตราไฮโดรแคนนาบิโนล ที่มีอยู่ในแคนนาบิส (Cannabis) หรือยางกัญชา (Cannabis Resin) ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
1.	วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 แอมฟีพรามอน (AMFEPRAMONE)	2	2-(Diethylamino) propiophenone	
2.	โบรติโซแลม (BROTIZOLAM)	2	2-Bromo-4-(2-chlorophenyl)-9-methyl-1H-1-thieno(3,2-f)1,2,4-triazolo-(4,3-a)(1,4) diazepine	
3.	คาทีน (CATHINE) หรือ (+)-แอม์พูโต อีเฟดรีน (+)- NORPSEUDOEPHEDRINE	2	d-threo-2-Amino-1-hydroxy-1-phenylpropane	
4.	อีเฟดรีน (EPHEDRINE)	2	(1R,2S)-2-Methylamino-1-phenylpropan-1-ol hemihydrate	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
5	เอสตาโซแลม (ESTAZOLAM)	2	8-Chloro-11-phenyl-4H-s-triazolo (4,3-a)(1,4) benzodiazepine	
6	เอ็ล-เอ็ลทีลแอมเฟตามีน (N-ETHYLAMPHETAMINE)	2	N-Ethyl-α-methylphenethylamine	
7	เฟ็นแคมฟามีน (FENCAMFAMIN)	2	(+)-N-Ethyl-3-phenylbicyclo- (2,2,1)-heptan-2-amine	
8	เฟ็นเทอีน (FENETHYLLINE)	2	Z+X-3,7-Dihydro-1,3-dimethyl-7- (2-[(1-methyl-2phenyl-ethyl) aminol-ethyl]-1H-purine-2,6- dione	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
9	ฟลูไนตราเซปาม (FLUNITRAZEPAM)	2	5-(o-fluorophenyl)-1,3-dihydro- 1-methyl-7-nitro-2H-1,4- benzodiazepin-2-one	
10	ฟลูราเซปาม (FLURAZEPAM)	2	7-Chloro-1-[2(diethylamino)ethyl] -5-(o-fluorophenyl)-1,3-dihydro- 2H-1,4-benzodiazepin-2-one dihydrochloride	
11	ฮาโลซาโซแลม (HALOXAZOLAM)	2	10-Bromo-11b-(o-fluorophenyl)- 2,3,7,11b-tetrahydrooxazol[3,2- d][1,4]-benzodiazepin-6(5H)-one	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
12	โลพราโซแลม (LOPRAZOLAM)	2	11-(o-Chlorophenyl)-2,4-dihydro-2- [(4-methyl-1-piperazinyl) methylene]-N-nitro-1H-imidazo [1,2-a][1,4]benzodiazepin-1-one	
13	ลอร์เมตาซีแพม (LORMETAZEPAM)	2	7-Chloro-5-(o-chlorophenyl)-1,3- dihydro-3-hydroxy-1-methyl-2H- 1,4-benzodiazepin-2-one	
14	มาซิงเดอล (MAZINDOL)	2	5-(p-Chlorophenyl)-2,5-dihydro- 3H-imidazo[2,1-a]isoindol-5-ol	
15	เมทิลเฟนิเคต (METHYLPHENIDATE)	2	2-phenyl-2-(2-piperidyl)acetic acid.methyl ester	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
16	มิดาโซแลม (MIDAZOLAM)	2	8-Chloro-8-(2-fluorophenyl)-1- methyl-4H-imidazo-(1,5-a)(1,4) benzodiazepine	
17	นิเมตาซีแพม (NIMETAZEPAM)	2	1,3-Dihydro-1-methyl-7-nitro-5- phenyl-2H-1,4-benzodiazepin-2- one	
18	ไนตราซีแพม (NITRAZEPAM)	2	1,3-Dihydro-7-nitro-5-phenyl- 2H-1,4-benzodiazepin-2-one	
19	เพมอลีน (PEMOLINE)	2	2-Amino-5-phenyl-4(5H)- oxazolone	
20	เพนไซคลิดีน (PIENCYCLIDINE)	2	1-(1-Phenyl-cyclohexyl)- piperidine	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
21	เฟนโดเมตราซีน (PHENDIMETRAZINE)	2	(+)-3,4-Dimethyl-2-phenylmorpholine	เว้นแต่ยูโดลีเฟดรีน (Pseudoephedrine) ซึ่งเป็นส่วนผสมในตำรับยาที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นยาตามกฎหมายว่าด้วยยา
22	เฟนเมตราซีน (PHENMETRAZINE)	2	3-Methyl-2phenylmorpholine	
23	เฟนเตลมัน (PHENTERMINE)	2	α,α -Dimethylphenethylamine	
24	พืพราดรอล (PIPRADROL)	2	1,1-Diphenyl-1-(2piperidyl)-methanol	
25	ยูโดลีเฟดรีน (PSEUDOEPHEDRINE)	2	(+)-(1S,2S)-2-Methylamino-1-phenylpropan-1-ol	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
26	ควาซีแอม (QUAZEPAM)	2	7-Chloro-5-(2-fluorophenyl)-1,3-dihydro-1-(2,2,2-trifluoroethyl)-2H-1,4-benzodiazepine-2-thione	
27	เซโคบาร์บิทัล (SECOBARBITAL)	2	5-Allyl-5-(1-methylbutyl)barbituric acid	
28	ทีมาซีแอม (TEMAZEPAM)	2	7-Chloro-1,3-dihydro-3-hydroxy-1-methyl-5-phenyl-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	
29	ไตรอาโซแลม (TRIAZOLAM)	2	8-Chloro-8-(o-Chlorophenyl)-1-methyl-4H-1,2,4-triazolo[4,3-a][1,4]benzodiazepine	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
30	โซลพิเดม (ZOLPIDEM)	2	N,N,0-Trimethyl-2(4-methylphenyl)-imidazo[1,2-a]pyridine-3-acetamide.	
31	โซพิโคลน (ZOPICLONE)	2	4-Methyl-1-piperazinecarboxylic acid 0-(5-chloro-2-pyridinyl)-0,7-dihydro-7-oxo--5[1-pyrrolo[3,4-b]pyrazin-5-yl-ester	
1	วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 อะมอบาร์บิทัล (AMOBARBITAL)	3	5-Ethyl-5-(3-methylbutyl)barbituric acid	
2	บูพรีนอร์ฟีน (BUPRENORPHINE)	3	21-Cyclopropyl-7-a-(s)-1-hydroxy-1,2,2-trimethylpropyl)-0,14-endo-esthano-0,7,8,14-tetrahydrooripavine	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
3	บิวตาลบิทัล (BUTALBITAL)	3	5-Allyl-5-isobutylbarbituric acid	
4	ไซโคลบาร์บิทัล (CYCLOBARBITAL)	3	5-(1-Cyclohexen-1-yl)-5-ethylbarbituric acid	
5	กลูเตทิไมด์ (GLUTETHIMIDE)	3	2-Ethyl-2-phenyl-glutarimide	
6	เมโพรบาเมต (MEPROBAMATE)	3	2-Methyl-2-propyl-1,3-propanediol dicarbamate	
7	เพนตาโซซีน (PENTAZOCINE)	3	1,2,3,4,5,0-1 hexahydro-0-11-dimethyl-3-(3-methyl-2-butenyl)-2,0-methano-3-benzazocin-8-ol	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
0	เพนโตบาร์บิทัล(PENTOBARBITAL)	3	5-Ethyl-5-(1-methylbutyl) barbituric acid	
1	อัลโลบาร์บิทัล(ALLOBARBITAL)	4	5,5-diallylbarbituric acid	
2	อัลปราโซแลม (ALPRAZOLAM)	4	8-chloro-1-methyl-8-phenyl-4H- s-triazolo[4,3,a][1,4] benzodiazepine	
3	บาร์บิทัล (BARBITAL)	4	5,5-diethylbarbituric acid	
4	เบนซ์เฟตามีน(BENZPHETAMINE)	4	N-benzyl-N,a- dimethylphenethylamine	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
5	โบรมาซีแพม(BROMAZEPAM)	4	7-bromo-1,3-dihydro-5-(2- pyridyl)-2H-1,4-benzodiazepin- 2-one	
6	บูโตบาร์บิทัล (BUTOBARBITAL)	4	5-butyl-5-ethylbarbituric acid	
7	คามาซีแพม(CAMAZEPAM)	4	7-Chloro-1,3-dihydro-3-hydroxy- 1-methyl-5-phenyl-2H- 1,4benzodiazepin-2-one dimethylcarbamate	
8	คลอรัลไฮเดรตและสารประกอบ เชิงซ้อนที่ออกฤทธิ์คลอรัลไฮเดรต (Chloral hydrate and its adducts)	4		

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
9	คลอร์ไดลาซีพอกไซด์ (CHLORDIAZEPoxide)	4	7-chloro-2-(methylamino)-5-phenyl-3H-1,4-benzodiazepine-4-oxide	
10	คลอร์เฟนเทอร์มิน (CHLORPHENTERMINE)	4	4-chloro-α,α-dimethylphenethylamine	
11	โคลาบาซาม (CLOBAZAM)	4	7-Chloro-1-methyl-5-phenyl-1H-1,5-benzodiazepine-2,4-(3H,5H)-dione	
12	โคลนาซีแพม (CLONAZEPAM)	4	5-(o-Chlorophenyl)-1,3-dihydro-7-nitro-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
13	คลอราซีเพท(CLORAZEPATE) ที่งัด แก่เกลือโมโนไฮดรอกไซด์หรือได ไฮดรอกไซด์ของกรดคลอราซีพิค (Clorazepic acid)	4	Potassium 7-Chloro-2,3-dihydro-2-oxo-5-phenyl-1H-1,4-benzodiazepine-3-carboxylate หรือPotassium 7-chloro-2,3-dihydro-2-oxo-5-phenyl-1H-1,4-benzodiazepine-3-carboxylate compound with potassium hydroxide (1:1)	
14	คลอร์เตอร์มิน(CLORTERMINE)	4	2-Chloro-α,α-dimethylbenzeneethanamine	
15	โคลโดลาซีแพม (CLOTIAZEPAM)	4	5-(o-Chlorophenyl)-7-ethyl-1,3-dihydro-1-methyl-2H-thieno[2,3-e]-1,4-diazepin-2-one	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
16	โคลซาโซแลม (CLOXAZOLAM)	4	10-Chloro-11b-(o-chlorophenyl)- 2,3,7,11b-tetrahydro-oxazolo [3,2-d][1,4]benzodiazepin-11(5H) -one	
17	ไดลาซีแพม (DIAZEPAM)	4	7-Chloro-1,3-dihydro-1-methyl- 5-phenyl-2H-1,4-benzodiazepin- 2-one	
18	ดีลอร์ราซีแพม (DELORAZEPAM)	4	7-Chloro-5-(o-chlorophenyl)-1,3- dihydro-2H-1,4-benzodiazepin- 2-one	
19	เลทคลอวินอล (ETHICHLORAVYNOL)	4	ethyl-2- chlorovinylethynylcarbinol	
20	เอทินาเมต (ETIINAMATE)	4	1-ethynylcyclohexanolcarbamate	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
21	เอทิลโลฟลาซีแพต (ETHYLLOFLAZEPATE)	4	[ethyl-7-chloro-5-(o-fluorophenyl) 2,3-dihydro-2-oxo-1H-1,4- benzodiazepine-3-carboxylate	
22	เฟ็นโพรพอเรกซ์ (FENPROPOREX)	4	(+)-3-[(a-methylphenethyl)amino] propionitrile	
23	ฟลูไดลาซีแพม (FLUDIAZEPAM)	4	7-Chloro-5-(o-fluorophenyl)-1,3- dihydro-1-methyl-2H-1,4- benzodiazepin-2-one	
24	ฮาลาซีแพม (HALAZEPAM)	4	7-Chloro-1,3-dihydro-5-phenyl- 1-(2,2,2-trifluoroethyl)-2H-1,4- benzodiazepin-2-one	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
25	เกลือคลอไรด์ของโบรไมด์ทุกชนิด (INORGANIC BROMIDES)	4		ยกเว้นเกลือลิเทียมโบรไมด์ (Lithium Bromide)ที่ใช้ใน อุตสาหกรรมเครื่องทำความ เย็นและโปแตสเซียม โบรไมด์เทคนิคัลเกรด (Potassium Bromide Technical grade) กับ โซเดียมโบรไมด์เทคนิคัล เกรด(Sodium Bromide Technical grade)ที่ใช้ใน อุตสาหกรรมล้างรูป โดย ในความดูแลของเจ้าหน้าที่ จากสำนักงานคณะกรรมการ การอาหารและยา
28	คีตาโซแลม(KETAZOLAM)	4	11-Chloro-8,12b-dihydro- 2,8-dimethyl-12b-phenyl-4H- [1,3]oxazino[3,2-d]-[1,4] benzodiazepine-4,7(1H)-dione	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
27	ลอร์เซปาม(LORAZEPAM)	4	7-Chloro-5-(o-chlorophenyl)-1,3- dihydro-3-hydroxy-2H-1,4- benzodiazepin-2-one	
28	เมดาเซปาม(MEDAZEPAM)	4	7-Chloro-2,3-dihydro-1-methyl- 5-phenyl-1H-1,4-benzodiazepine	
29	เมเฟลเรกซ์(MEFENOREX)	4	(+)-N(3-chloropropyl)-a- methylphenethylamine	
30	เมทิไพริลลอน(METIPIRYLON)	4	3,3-diethyl-5-methyl-2,4- piperidine-1-one	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
31	เมทิลฟีโนบาร์บิทัล(METHYLPHENOBARBITAL)	4	5-ethyl-1-methyl-5-phenylbarbituric acid	
32	แลร์ดาซีแอม(NORDAZEPAM)	4	7-Chloro-1,3-dihydro-5-phenyl-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	
33	โอซาซีแอม (OXAZEPAM)	4	7-Chloro-1,3-dihydro-3-hydroxy-5-phenyl-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	
34	โอซาโซลาม(OXAZOLAM)	4	10-Chloro-2,3,7,11b-tetrahydro-2-methyl-11b-phenyloxazolo[3,2-d][1,4]benzodiazepin-11(5H)-one	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
35	เพอร์ลาพีน (PERLAPINE)	4	β-(4-methyl-1-piperazinyl)-1111-dibenz[b,e]azepine	
36	ฟีโนบาร์บิทัล(PHENOBARBITAL)	4	5-ethyl-5-phenylbarbituric acid	
37	พินาซีแอม(PINAZEPAM)	4	7-Chloro-1,3-dihydro-5-phenyl-1-(2-propynyl)-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	
38	พราซีแอม(PRAZEPAM)	4	7-Chloro-1-(cyclopropylmethyl)-1,3-dihydro-5-phenyl-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
39	โพรพิลเฮกเซดรีน(PROPYLHEXEDRINE)	4	(+)-N,a-Dimethylcyclohexane-ethylamine	
40	ไพโรวาเลโรน(PYROVALERONE)	4	(+)-1-(4-methylphenyl)-2-(1-pyrrolidinyl)-1-pentanone	
41	เซคบูตามาร์บิทัล (SECBUTABARBITAL)	4	5-sec-butyl-5-ethylbarbituric acid	
42	เอสฟีเล (SPA)	4	(-)-1-dimethylamino-1,2-diphenylethane	

ลำดับที่	ชื่อวัตถุออกฤทธิ์	วัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท	ชื่อทางเคมี	เงื่อนไขเฉพาะ
43	เตตราซีแอม(TERRAZEPAM)	4	7-Chloro-5-(cyclohexen-1-yl)-1,3-dihydro-1-methyl-2H-1,4-benzodiazepin-2-one	
44	โทฟีโซแอม(TOFISOPAM)	4	1-(3,4-Dimethoxyphenyl)-5-ethyl-7,8-dimethoxy-4-methyl-5H-1,2,3-benzodiazepine	
45	ไวนิลบิทัล (VINYLBITAL)	4	5-(1-methylbutyl)-5-vinylbarbituric acid	

ผนวก ข.

ประกาศกรมการขนส่งทางบก

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอื่นเกิดจากการเสพสุรา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และกำหนด
เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบหรือสิ่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาต
ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือ
ทดสอบว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 102 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 อธิบดีกรมการขนส่งทางบก ออกประกาศ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจหรือทดสอบสารอื่นเกิดจากการเสพสุราหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และกำหนดเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบ หรือสิ่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบ ว่ามีสารนั้นอยู่ในร่างกายหรือไม่ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้

"การตรวจหรือทดสอบสารอื่นเกิดจากการเสพสุรา" หมายความว่า การตรวจหรือทดสอบระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด

"การตรวจ หรือทดสอบอื่นเกิดจากการเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท" หมายความว่า การตรวจหรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณสารแอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีนในปีสสาวะ

ข้อ 2 ให้ผู้ตรวจการและตำรวจต่อไปนี้ เป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจหรือทดสอบ หรือสิ่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่รับการตรวจหรือทดสอบว่ามีสารอื่นเกิดจากการเสพสุรา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอยู่ในร่างกายหรือไม่

1. ผู้ตรวจในกองตรวจการขนส่ง กรมการขนส่งทางบก มีอำนาจทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และในเขตนอกกรุงเทพมหานคร
2. ผู้ตรวจการในสำนักงานขนส่งเขตพื้นที่ สำนักงานขนส่งจังหวัด และสำนักงานขนส่งจังหวัดสาขา มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ
3. สารวัตรใหญ่ หรือสารวัตรสถานีตำรวจนครบาล หรือผู้มียศ

ตั้งแต่ร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการ ในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

4. พนักงานสอบสวนกองบังคับการตำรวจจราจร ซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ หรือผู้ที่มิยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ ราชการแทนในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

7. สารวัตรใหญ่หรือสารวัตร หรือหัวหน้าสถานีตำรวจภรรกิ่งอำเภอ หรือผู้ที่มิยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ ราชการแทนในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

8. สารวัตรหรือหัวหน้าสถานีตำรวจภรรตำบล หรือผู้ที่มิยศตั้งแต่ร้อย ตำรวจตรีหรือเทียบเท่าร้อยตำรวจตรีขึ้นไปซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่ง นั้นๆ มีอำนาจเฉพาะในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

9. พนักงานสอบสวนของกองบังคับการตำรวจทางหลวง ที่มีตำแหน่ง ตั้งแต่รองสารวัตรขึ้นไป หรือผู้ที่มิยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งนั้นๆ มีอำนาจเฉพาะ ในเขตท้องที่ความรับผิดชอบ

ข้อ 3 วิธีการตรวจหรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์ใน เลือด ให้ถือปฏิบัติดังนี้

1. เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบหรือทดสอบ ให้ใช้ เครื่องตรวจระดับแอลกอฮอล์ในเลือด โดยวิธีเป่าลมหายใจ (BREATH ANALYZER TEST) และสามารถอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเป็นมิลลิกรัม เปอร์เซ็นต์

2. วิธีการตรวจหรือทดสอบ ให้ถือปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบเครื่อง ตรวจสอบแต่ละชนิด

3. ระดับเกณฑ์มาตรฐานของแอลกอฮอล์ ที่ยอมให้มีในเลือดในขณะ ปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้ประจำรถ ต้องไม่เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ดังนั้น

เมื่อตรวจสอบตามวิธีการในข้อ 3(2) แล้วอ่านค่าของแอลกอฮอล์ในเลือดเกินกว่า 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ถือว่าผู้รับการตรวจเป็นผู้เสพสุรา

ข้อ 4 วิธีการตรวจหรือทดสอบหาระดับ หรือปริมาณสารแอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีนให้ถือปฏิบัติดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบให้ใช้ "ชุดน้ำยาตรวจยาบ้าในปัสสาวะ ของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข" หรือเครื่องมือตรวจสอบโดยวิธี Immunoassay ซึ่งเป็นวิธีที่ยอมรับโดยสากล

2. อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเก็บปัสสาวะให้ใช้ขวดแก้วหรือขวดพลาสติกปากกว้างพร้อมฝาปิดขนาดบรรจุประมาณ 60 มิลลิลิตร โดยขวดที่นำมาใช้ต้องสะอาดและแห้ง และให้มีฉลากและกระดาษขาวเพื่อให้สำหรับปิดผนึกขวดตัวอย่างปัสสาวะด้วย

3. วิธีเก็บปัสสาวะ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

(ก) จัดให้มีผู้ควบคุมการถ่ายปัสสาวะ ของผู้รับการตรวจทุกครั้ง ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้การกระทำใดๆ ที่ทำให้ปัสสาวะนั้นเกิดการเจือจางหรือสับเปลี่ยนตัวอย่าง

(ข) ให้บันทึกหมายเลขประจำขวด และชื่อ-สกุล ของผู้รับการตรวจสอบบนฉลากปิดขวดเก็บปัสสาวะ

(ค) ให้ขวดแก้วผู้รับการตรวจนำไปถ่ายปัสสาวะจำนวนประมาณ 30 มิลลิลิตรหรือครึ่งขวด

4. ในกรณีที่ใช้ชุดน้ำยาตรวจยาบ้าในปัสสาวะของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์กระทรวงสาธารณสุข เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจหรือทดสอบให้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการตรวจหรือทดสอบตามที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์กำหนดไว้แนบท้ายประกาศนี้

เมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการตรวจหรือทดสอบตามวรรคแรกครบถ้วนถูกต้องแล้ว ปรากฏว่าน้ำยาชั้นล่างเปลี่ยนจากสีเหลืองเป็นสีม่วงแดงแสดงว่าผู้รับการตรวจเป็นผู้เสพสารเมทแอมเฟตามีน

5. ในกรณีที่ตรวจหรือทดสอบ โดยใช้เครื่องมือตรวจสอบโดยวิธี Immunoassay ให้ถือปฏิบัติตามวิธีการตรวจสอบของเครื่องมือแต่ละชนิด และผลการตรวจพบว่ามีแอมเฟตามีน หรือเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะในปริมาณตั้งแต่ 1 ไมโครกรัม/มิลลิลิตรขึ้นไป ถือว่าผู้รับการตรวจเป็นผู้เสพสารแอมเฟตามีน

⁽¹⁾ 5. ในกรณีผู้รับการตรวจโต้แย้ง ผลการตรวจหรือทดสอบของ
เจ้าพนักงาน ให้เจ้าพนักงานผู้ทำการตรวจ หรือทดสอบดำเนินการดังต่อไปนี้

1. กรณีโต้แย้งผลการตรวจ หรือทดสอบระดับหรือ
ปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดให้ผู้ทำการตรวจหรือทดสอบรับนำตัวผู้รับการตรวจ
ส่งไปยังสถานตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการ ที่สามารถยืนยันความถูกต้องของ
การตรวจที่ที่ใกล้ที่สุดทันที

2. กรณีโต้แย้งผลการตรวจ หรือทดสอบหาระดับหรือ
ปริมาณแอมเฟตามีนหรือเมทแอมเฟตามีนในปีสสาวะ ให้ผู้ทำการตรวจหรือ
ทดสอบบรรจุปีสสาวะของผู้รับการตรวจนั้น ลงในอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเก็บ
ปีสสาวะตามที่กำหนดไว้ในข้อ 4(2) และปิดให้สนิท พร้อมทั้งฉีกทับด้วย
ฉลากปิดปากขวด โดยมีลายชื่อของผู้ทำการตรวจและผู้รับการตรวจกำกับไว้
ด้วย และเมื่อดำเนินการดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ทำการตรวจรับจัด
ส่งตัวอย่างปีสสาวะนั้นไปยังสถานตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการที่ที่ใกล้ที่สุดทันที

⁽²⁾ ข้อ 6 สถานตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการที่สามารถตรวจยืนยัน
ผลและความถูกต้องของการตรวจ ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งผลการตรวจหรือ
ทดสอบของเจ้าพนักงานในข้อ 3 ได้แก่

1. สถาบันนิติเวชวิทยา หรือกองพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจ
2. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
 - (ก) กองวิเคราะห์วัตถุเสพติด และกองพิษวิทยา
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
 - (ข) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ขอนแก่น
 - (ค) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ชลบุรี
 - (ง) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เชียงใหม่
 - (จ) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เชียงใหม่
 - (ฉ) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ตรัง
 - (ช) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์นครราชสีมา
 - (ซ) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์พิษณุโลก

⁽¹⁾ ข้อความเดิมถูกยกเลิกโดยประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง
เดี๋ยวกั้น (ฉบับที่ 2) ข้อ 2 และให้ใช้ข้อความที่พิมพ์ไว้แทน

⁽²⁾ ข้อความเดิมถูกยกเลิกโดยประกาศกรมการขนส่งทางบก เรื่อง
เดี๋ยวกั้น (ฉบับที่ 2) ข้อ 3 และให้ใช้ข้อความที่พิมพ์ไว้แทน

(ณ) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์สงขลา

(ญ) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์อุบลราชธานี

3. สำนักงาน ป.ป.ส.

ข้อ 7 สถานตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการที่สามารถตรวจยืนยันผลและความถูกต้องของการตรวจในกรณีที่มีข้อโต้แย้งผลการตรวจของเจ้าพนักงานในข้อ 4 ได้แก่

(1) สถานตรวจพิสูจน์ของส่วนราชการตามข้อ 6

(2) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

(ก) โรงพยาบาลในสังกัดกรมการแพทย์ เช่น โรงพยาบาลธัญญารักษ์ โรงพยาบาลราชวิถี

(ข) โรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป (โรงพยาบาลจังหวัด)

ข้อ 8 เพื่อให้การตรวจหรือทดสอบตามประกาศนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการแพทย์ และรัดกุมมากยิ่งขึ้น ฉะนั้น ในการออกปฏิบัติการเพื่อทำการตรวจหรือทดสอบหาระดับหรือปริมาณสารอันเกิดจากการเสพสุรา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท จากผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้ประจํารถในขณะปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละครั้ง ให้ออกปฏิบัติการร่วมกับผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือสถานตรวจพิสูจน์ของทางราชการตามที่ระบุไว้ในข้อ 6 และข้อ 7 อย่างน้อยหนึ่งคนทุกครั้งที่

ข้อ 9 ประกาศนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 12 สิงหาคม 2535

(ลงชื่อ) บรรเท็ง วัฒนศิริธรรม)

(นายบรรเท็ง วัฒนศิริธรรม)

อธิบดีกรมการขนส่งทางบก

เรือน ชพพ., สลก., กองต่างๆ, สทย., สชก., จภน., สำนักงานขนส่งเขตพื้นที่ 1, 2 และ 3, สขจ.ทุกจังหวัด, สขช.ทุกสาขา และ สด.ทุกสถานี

ตามที่กรมการขนส่งทางบกได้มีบันทึกที่ คค 0301/ว.11 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2537 กำหนดแนวทางให้กองตรวจการขนส่ง สำนักงานขนส่งจังหวัดทุกจังหวัด สำนักงานขนส่งจังหวัดสาขาทุกสาขา และสถานีขนส่งผู้โดยสารทุกสถานี ดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ขับรถที่เสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ยาบ้า) ไว้แล้วนั้น

เนื่องจากสำนักงาน ป.ป.ป. โดยคณะกรรมการฝ่ายมาตรการป้องกันและวางแผนในคราวประชุมเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2539 พิจารณาเห็นว่า การดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ขับรถที่เสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ยาบ้า) ของกรมการขนส่งทางบกยังไม่สอดคล้องและเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2534 ตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0203/ว. 73 ลงวันที่ 6 พฤษภาคม 2534 เรื่อง เจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดทุกตัวบทกฎหมาย กรณีที่มีการกระทำความผิดกฎหมายหลายฉบับ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานในการดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ขับรถที่เสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ยาบ้า) เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2534 กรมการขนส่งทางบกจึงให้ยกเลิกคำสั่งตามบันทึกกรมการขนส่งทางบก ที่ คค 0301/ว.11 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2537 เรื่องการดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ขับรถที่เสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ยาบ้า) และให้ผู้ตรวจการในกองตรวจการขนส่ง สำนักงานขนส่งจังหวัดทุกจังหวัด สำนักงานขนส่งจังหวัดทุกสาขา และสถานีขนส่งผู้โดยสารทุกสถานี ถือปฏิบัติดังนี้

ในการออกปฏิบัติการตรวจสอบผู้ขับรถที่เสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ยาบ้า) ในขณะปฏิบัติหน้าที่แต่ละครั้ง ให้ผู้ตรวจการออกปฏิบัติการตรวจสอบผู้ขับรถร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกครั้ง และหาก

/ พบว่า.....

พบว่าผู้ขับรถรายใดเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ยาบ้า) ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ตรวจการนำตัวผู้ขับรถที่กระทำผิดส่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ร่วมปฏิบัติการด้วยเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไปด้วย

วิชัยพงษ์ ไทเฮนทร์
(นายวิชัยพงษ์ ไทเฮนทร์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการขนส่งทางบก

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ ร.ต.อ.สมเจตน์ พลอยจั่น
- เกิดเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2497
- สถานที่เกิด 53 หมู่ที่ 1 ต.วัดหลวง อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
- ที่อยู่ปัจจุบัน 244/5 หมู่ 5 ต.หนองเสม็ด อ.เมือง จ.ตราด
โทร. 039-520829
- คุณวุฒิการศึกษา - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนวัดหลวงพรหมาวาสพหล
ราษฎร์อุทิศ ต.วัดหลวง อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนมัธยม พนัสนิคม อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
- นักเรียนพลตำรวจ รุ่น 7 (เขาน้อย) ชลบุรี
- ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูจันทบุรี
อ.เมือง จ.จันทบุรี
- ปริญญาตรี นิติศาสตร์ จากมหาวิทยารามคำแหง
- นักเรียนอบรมนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร กอส.4
- การรับราชการ - พลตำรวจ ชั้นประทวน ที่ สภ.อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี
ปี พ.ศ. 2516-2528
- รองสารวัตร ภาควิชากฎหมาย โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ปี พ.ศ. 2528-2530
- รองสารวัตรสอบสวน สภ.ต. บ้านท่าเลื้อน อ.เมือง
จ.ตราด ปี พ.ศ. 2530-2535
- รองสารวัตรสอบสวน สภ.อ.เมืองตราด ปี พ.ศ. 2535-2536
- รองสารวัตรนโยบายและแผน บช.ภ.1
ปี พ.ศ. 2536-2537
- รองสารวัตรสอบสวน สภ.ต.บ้านท่าเลื้อน อ.เมือง
จ.ตราด ปี พ.ศ. 2537-2539
- รองสารวัตรงานวิเคราะห์ข่าว กก.2 บก.อก.ภ.2 ชลบุรี
ปี พ.ศ. 2539-2540
- สารวัตร งาน 2 (ฝ่ายวิชาการฯ สถาบันส่งเสริมงาน
สอบสวน) บช.ศ. ปี พ.ศ. 2540-ปัจจุบัน